# De avonturen van Sherlock Holmes

Sir Arthur Conan Doyle

1892

## Een schandaal in Bohemië.

Voor Sherlock Holmes blijft ze altijd de vrouw. Ik heb hem zelden een andere naam horen gebruiken. In zijn ogen staat ze ver boven alle leden van haar eigen sekse en overschaduwt ze hen op een verpletterende manier. Het was niet zo dat hij verliefd was op Irene Adler of enige emotie voor haar voelde. Alle emoties, en die ene in het bijzonder, konden alleen maar rekenen op afschuw in zijn koude, precieze maar voortreffelijk uitgebalanceerde geest. Hij was, durf ik wel zeggen, de meest perfecte redenerende en observerende machine die de wereld ooit gezien had, maar als minnaar zou hij totaal uit zijn rol vallen. Hij sprak nooit over de zachtere gevoelens, tenzij met een schimpscheut en een spotlach. Het waren voortreffelijke objecten voor de observator –uitstekend om de sluier weg te trekken waarachter de ware motieven liggen die het menselijk handelen besturen. Maar als geoefend denker dergelijke zaken laten binnendringen in zijn eigen, delicaat en fijn afgestemd temperament stond gelijk met het toelaten van storende factoren welke een schaduw van twijfel zouden kunnen werpen over al zijn geestelijke resultaten. Zand in een gevoelig instrument of een barst in één van de krachtige vergrootglazen welke hij bezat, kon niet storender zijn dan een sterke emotie in een geest zoals de zijne. En toch was er slechts één vrouw voor hem, en die vrouw was de nu overleden Irene Adler, een vrouw met een twijfelachtig en bedenkelijk verleden.
De laatste tijd had ik Holmes weinig gezien. Mijn huwelijk had ons wat van elkaar vervreemd. Mijn eigen volmaakte geluk, en de huiselijke beslommeringen van een man die voor de eerste keer eigenaar van zijn huis is, waren voldoende om al mijn aandacht in beslag te nemen, terwijl Holmes, die met zijn ongebonden geest een hekel had aan elke vorm van gezelschap, zichzelf begroef tussen zijn oude boeken en week na week afwisselend heil zocht in opium en ambitie, tussen de slaperigheid van het verdovend middel en de felle energie van zijn eigen onstuimige aard. Hij voelde

zich nog steeds, zoals altijd, sterk aangetrokken door de studie van misdaden, en gebruikte zijn geweldig talent en buitengewone opmerkzaamheid om aanwijzingen op te sporen en mysteries op te lossen welke door de officiële politie waren opgegeven omdat men ze onoplosbaar achtte.
Af en toe hoorde ik een vaag relaas over zijn bezigheden: zijn reis naar Odessa in de zaak van de Trepoff moord, de manier waarop hij de merkwaardige tragedie van de gebroeders Atkinson in Trincomalee had opgelost, en tenslotte de opdracht welke hij zo kies en succesvol had volbracht voor het Nederlands koningshuis. Behalve deze tekenen van zijn activiteit, welke ik net zoals de anderen gewoon in de krant had gelezen, wist ik weinig over mijn vroegere vriend en metgezel.
Op een avond –het was de twintigste maart 1888– keerde ik terug van een bezoek aan een patiënt (want ik was nu teruggekeerd naar het burgerleven), en kwam ik door Baker Street. Terwijl ik de welbekende deur voorbij ging, welke ik altijd associeer met mijn verloving en met de duistere gebeurtenissen van de Studie in Scharlaken, had ik veel zin om Holmes terug te zien, en te vernemen op welke zaak hij zijn buitengewone vermogens momenteel richtte. Zijn kamers waren schitterend verlicht, en, toen ik opkeek, zag ik zijn grote, schrale figuur tweemaal als een donker silhouet achter de gordijnen voorbijkomen. Hij liep vlug over en weer in de kamer, gedreven, met zijn hoofd neergezonken op zijn borst en zijn handen samengebald achter zijn rug. Voor mij, die elk van zijn stemmingen en gewoontes kende, vertelden zijn houding en manier van doen hun eigen verhaal. Hij was terug aan het werk. Hij was opgestaan uit zijn opiumdromen en volgde nu, actief als een terriër, het spoor van één of ander nieuw probleem. Ik belde aan en werd naar boven geleid, naar de kamer die vroeger gedeeltelijk de mijne was geweest.
Zijn houding was niet uitbundig; dat was ze zelden; maar hij was blij, denk ik, om mij te zien. Bijna zonder een woord, maar met een vriendelijke blik, wees hij me met een wuivend handgebaar een fauteuil aan, schoof zijn

sigarendoos over de tafel naar mij toe en knikte naar een fles met sterke drank en een fles spuitwater in de hoek. Daarna ging hij voor het vuur staan en bekeek mij op zijn speciale, introspectieve manier.
"De huwelijkse staat gaat je goed af." merkte hij op "Ik denk, Watson, dat je drie kilo zevenhonderdvijftig gram bent bijgekomen sinds ik je de laatste keer zag."
"Drie kilo vijfhonderd!" antwoordde ik.
"Inderdaad, ik had wat beter moeten nadenken. Slechts een klein beetje meer, denk ik, Watson. En je hebt opnieuw een praktijk, zie ik. Je had me niet verteld dat je terug je beroep ging uitoefenen."
"Maar, hoe weet je dat dan?"
"Ik zie het, ik leid het af. Hoe weet ik dat je onlangs erg nat bent geweest, en dat je een zeer onhandig en slordig dienstmeisje hebt?"
"Mijn beste Holmes," zei ik "dit is teveel. Je zou zeker op de brandstapel belanden indien je een paar eeuwen vroeger had geleefd. Het is waar dat ik vorige donderdag een wandeling op het platteland heb gemaakt en drijfnat terug thuis ben gekomen, maar aangezien ik onmiddellijk andere kleren heb aangetrokken kan ik me niet inbeelden hoe je zoiets kan afleiden. En wat Mary Jane betreft, die was inderdaad onverbeterlijk, en mijn vrouw heeft haar de dienst opgezegd, maar opnieuw, ik begrijp niet hoe je dat kunt weten."
Hij grinnikte in zichzelf en wreef zijn lange, beweeglijke handen tegen elkaar.
"Het is de eenvoud zelf," zei hij; "mijn ogen vertellen mij dat aan de binnenzijde van je linker schoen, precies daar waar het licht van de haard op valt, het leder bekrast is met zes bijna parallelle sneden. Het is overduidelijk dat dit veroorzaakt werd door iemand die erg zorgeloos de omtrek van de zolen heeft afgeschraapt om er de aangekoekte modder van te verwijderen. Vandaar, zie je, mijn dubbele deductie dat je in bar slecht weer hebt rondgelopen, en dat je een bijzonder kwaadaardig schoenmishandelend specimen van de Londense huismeidengilde in dienst had. Wat je

praktijk betreft, wanneer een heer mijn appartement komt binnengewandeld, ruikend naar jodoform en met een zwarte vlek van zilvernitraat op zijn wijsvinger, en een uitstulping aan de rechterzijde van zijn hoed welke toont waar hij zijn stethoscoop verbergt, dan zou ik wel heel suf moeten zijn indien ik van hem niet kan zeggen dat hij een actief lid van de medische stand is."

Ik kon mijn lach niet bedwingen toen ik het gemak zag waarmee hij zijn gedachtegang uitlegde. "Wanneer ik jouw uitleg hoor" merkte ik op "lijken de dingen altijd zo belachelijk eenvoudig dat ik ze zelf had kunnen bedenken, alhoewel ik bij elk van je redeneringen versteld sta. En toch denk ik dat mijn ogen even goed zijn als de jouwe."

"Helemaal juist," antwoordde hij, terwijl hij een sigaret aanstak, en zichzelf in een fauteuil liet ploffen. "Je kijkt, maar je observeert niet. Het onderscheid is duidelijk. Zo heb je, bijvoorbeeld, vaak de trappen gezien die vanuit de hal naar deze kamer leiden"

"Vaak."

"Hoe vaak?"

"Wel, enkele honderden keren."

"Nu dan, hoeveel zijn er?"

"Hoeveel? Dat weet ik niet."

"Inderdaad! Je hebt niet geobserveerd. En toch heb je ze gezien. Dat is nu net mijn punt. Nu, ik weet dat er zeventien trappen zijn, omdat ik ze zowel gezien als geobserveerd heb. Overigens, aangezien deze kleine raadsels je lijken te interesseren, en omdat je de goedheid hebt gehad om een paar van mijn onbeduidende ervaringen op schrift te stellen, kan het volgende je misschien ook interesseren." Hij gooide een vel dik, roos gekleurd notitiepapier op de tafel. "Het is met de laatste post gekomen" zei hij. "Lees het hardop voor."

De boodschap was niet gedateerd, en zonder handtekening of adres.

*"Er zal vanavond, om kwart voor acht, een heer langskomen die u wil consulteren aangaande een zaak van het grootste belang. Uw recente diensten aan één van de koningshuizen*

*van Europa hebben getoond dat u iemand bent aan wie men zaken mag toevertrouwen waarvan het belang amper kan overdreven worden. Deze reputatie van u werd ons door verschillende partijen bevestigd. Wees in uw kamer op het gemelde uur en neem er geen aanstoot aan indien uw bezoeker een masker draagt."*
"Dit is inderdaad een mysterie." merkte ik op "Wat betekent het, denk je?"
"Ik heb nog geen gegevens. Het is een kapitale fout om te theoretiseren vooraleer men over gegevens beschikt. Ongemerkt begint men dan feiten te verdraaien om ze in de theorie te laten passen, in plaats van de theorie aan de feiten aan te passen. Maar het briefje zelf. Wat leidt je daaruit af?"
Ik onderzocht nauwkeurig het handschrift en het papier waarop het was geschreven.
"De man die het schreef verkeert vermoedelijk in goede doen" merkte ik op, in een poging om de denkprocessen van mijn metgezel na te bootsen. "Dergelijk papier kost minstens een halve kroon per pak. Het is bijzonder sterk en stijf."
"Bijzonder - dat is het gepaste woord." zei Holmes. "Het is helemaal geen Engels papier. Hou het tegen het licht."
Ik deed dit en zag een watermerk dat bestond uit een grote "E" met een kleine "g", een "P" en een grote "G" met een kleine "t".
"Wat maak je daarvan?" vroeg Holmes.
"De naam van de fabrikant, zonder twijfel; of anders zijn monogram."
"Helemaal niet. De "G" met de kleine "t" staat voor 'Gesellschaft', wat Duits is voor 'Onderneming'. Het is een veelgebruikte afkorting zoals onze 'NV'. 'P' staat natuurlijk voor 'Papier'. Nu wat de 'Eg.' betreft. Laat ons eens kijken in onze 'Continental Gazetteer'." Hij nam een zwaar bruin boek van zijn boekenplanken. 'Eglow, Eglonitz... hier hebben we het, Egria. Het is in een Duitssprekend land, in Bohemen, niet ver van Karlsbad. '*Bekend als de stad waar Wallenstein overleed, en ook voor zijn vele glas- en papierfabrieken*.' Ha,

ha, mijn beste kerel, wat leidt je daaruit af?" Zijn ogen glinsterden, en hij stuurde een grote, blauwe, triomfantelijke wolk sigarettenrook de lucht in.
"Het papier werd gemaakt in Bohemen" zei ik.
"Precies. En de man die de nota schreef is een Duitser. Heb je de bijzondere zinsbouw opgemerkt in de uitdrukking '*Deze reputatie van u werd ons door verschillende partijen bevestigd'* Een Fransman of een Rus zou dat niet geschreven hebben. Het is de Duitser die zo onhoffelijk met zijn werkwoorden omspringt. Nu moeten we enkel nog ontdekken wat hij wil, deze Duitser die op Boheems papier schrijft en zijn gezicht liever achter een masker verbergt. En daar is hij al, indien ik me niet vergis, om onze twijfels weg te nemen."
Terwijl hij sprak was er het scherpe geluid van paardenhoeven en wielen die tegen de stoep schraapten, gevolgd door een harde ruk aan de bel. Holmes floot. "Twee paarden, aan het geluid te horen" zei hij. "Ja", ging hij verder, kijkend door het raam. "Een mooie kleine coupé en een mooi stel paarden. Honderdvijftig guineas per stuk. Er zit geld in deze zaak, Watson, en misschien nog meer."
"Ik denk dat ik maar beter eens opstap, Holmes."
"Helemaal niet, Dokter. Blijf waar je bent. Ik ben verloren zonder mijn Boswell. En dit belooft interessant te worden. Het zou jammer zijn om dit te missen."
"Maar je cliënt..."
"Maak je geen zorgen om hem. Het kan zijn dat ik je hulp nodig hebt, en hetzelfde geldt voor hem. Hier komt hij. Ga in die fauteuil zitten, Dokter, en kijk aandachtig toe."
De trage en zware stap, die we gehoord hadden op de trap en in de gang, hield ineens halt voor de deur. Daarop klonk er een luide en gebiedende klop.
"Kom binnen!" zei Holmes.
Er kwam een man binnen die bijna twee meter groot was, met een borstkas en de ledematen als van een Hercules. Hij droeg rijkelijke kleding, zo rijkelijk dat men ze in Engeland kon beschouwen als zwemend naar slechte smaak. Zware stroken astrakan liepen schuin over de mouwen en revers

van zijn jas met overlappende panden, terwijl de diep blauwe cape die over zijn schouders was geworpen afgeboord was met vlamkleurige zijde en aan de hals was dichtgemaakt met een broche welke bestond uit één enkele, schitterende beril. Laarzen welke halfweg aan zijn kuiten breder werden, en welke bovenaan afgeboord waren met rijk, bruin bont, vervolledigden de indruk van barbaarse weelderigheid die zijn hele voorkomen uitstraalde. Hij droeg een breedgerande hoed in zijn hand, terwijl hij het bovenste deel van zijn gezicht, tot beneden zijn jukbeenderen, zonet bedekt had met een zwart vizier-masker aangezien zijn andere hand nog opgeheven was toen hij binnenkwam. Uit het onderste deel van zijn gezicht kon men afleiden dat hij een man met een sterk karakter was, met een dikke, hangende lip, en een lange, rechte kin die blijk gaf van een beslistheid die grensde aan halsstarrigheid.

"U heeft mijn nota ontvangen?" vroeg hij met een diepe harde stem en een uitgesproken Duits accent. "Ik heb u gemeld dat ik zou langskomen." Hij keek beurtelings naar elk van ons, alsof hij niet goed wist tot wie hij zich moest richten.

"Gaat u alstublieft zitten," zei Holmes. "Dit is mijn vriend en collega, Dokter Watson, die af en toe de goedheid heeft om mij te helpen in mijn zaken. Met wie heb ik de eer?"

"U kunt mij aanspreken als Graaf Von Kramm, een Boheemse edelman. Ik veronderstel dat deze heer, uw vriend, een man van eer en discretie is, die ik kan vertrouwen in een zaak van het allergrootste belang. Indien niet, dan geef ik er de voorkeur aan om alleen met u te spreken."

Ik stond op en wilde weggaan, maar Holmes greep mijn pols vast en duwde mij terug in mijn fauteuil. "Het is beiden, of niemand," zei hij. "U kunt in het bijzijn van deze heer alles zeggen wat u aan mij wilde zeggen."

De Graaf haalde zijn brede schouders op. "Dan moet ik beginnen," zei hij, "met van u beiden een absolute discretie te vragen voor de volgende twee jaren; op het einde van die periode zal de zaak geen enkel belang meer hebben. Op dit

ogenblik is het geen overdrijving om te stellen dat de zaak zo belangrijk is dat ze een invloed kan hebben op de Europese geschiedenis."
"Ik beloof het" zei Holmes.
"Ik ook."
"U zult mij dit masker willen vergeven" vervolgde de vreemde bezoeker. "De verheven persoon in wiens dienst ik werk wenst dat zijn agent voor u een onbekende blijft, en ik kan u meteen bekennen dat de titel waarmee ik mezelf heb voorgesteld niet echt de mijne is."
"Daar was ik mij bewust van" zei Holmes droogjes.
"De omstandigheden zijn heel delicaat, en elke voorzorg moet genomen worden om te verhinderen dat deze zaak uitgroeit tot een enorm schandaal en één van de regerende families van Europa in ernstig diskrediet zou brengen. Om het duidelijker te zeggen, de zaak heeft betrekking op het grote geslacht Ormstein, erfkoningen van Bohemen."
"Daar was ik mij ook bewust van," mompelde Holmes, zich nestelend in zijn fauteuil en zijn ogen sluitend.
Onze bezoeker keek duidelijk verrast naar de lusteloze, luierende houding van de man waarvan men hem ongetwijfeld gezegd had dat er in Europa geen mens te vinden was die een scherper verstand en een grotere energie had dan hij. Holmes deed traag zijn ogen terug open en keek ongeduldig naar zijn reusachtige cliënt
"Indien uwe Majesteit zich zou willen verwaardigen om mij de zaak voor te leggen" merkte hij op, "dan zou ik beter in staat zijn om u mijn advies te geven."
De man sprong op uit zijn zetel en ijsbeerde door de kamer, in de greep van een oncontroleerbare opwinding. Daarna, met een gebaar van vertwijfeling, rukte hij het masker van zijn gelaat en gooide het op de grond. "U heeft gelijk" riep hij uit; "Ik ben de Koning. Waarom zou ik proberen om dat te verbergen?"
"Inderdaad, waarom?" mompelde Holmes. "Uwe Majesteit had nog geen woord gezegd toen ik al besefte dat ik in het gezelschap verkeerde van Wilhelm Gottsreich Sigismond von Ormstein, Groothertog van CasselFelstein, en troonopvolger

van Bohemen."
"Maar u begrijpt," zei onze vreemde bezoeker, opnieuw gaan zittend en met zijn hand wrijvend over zijn hoog wit voorhoofd,"u begrijpt dat ik niet de gewoonte heb om in eigen persoon mijn zaken te behartigen. Maar deze zaak is zo delicaat dat ik ze niet kon toevertrouwen aan een derde zonder mijzelf aan zijn genade over te leveren. Ik ben incognito helemaal vanuit Praag naar hier gekomen om u te consulteren."
"Consulteer mij dan, alstublieft." zei Holmes, opnieuw zijn ogen sluitend.
"Samengevat zijn de feiten de volgende: Zowat vijf jaar geleden, tijdens een langdurig bezoek aan Warschau, maakte ik kennis met de bekende avonturierster, Irene Adler. De naam is u ongetwijfeld bekend."
"Wees zo goed om haar in mijn archief op te zoeken, Dokter" mompelde Holmes zonder zijn ogen te openen. Al vele jaren geleden had hij een fichesysteem opgezet waarin hij nota's over belangwekkende mensen en dingen bijhield, zodat het moeilijk was om een onderwerp of persoon te noemen waarover hij niet onmiddellijk informatie kon geven. In dit geval vond ik haar biografie tussen die van een Hebreeuwse rabbi en die van een militaire commandant welke een monografie over diepzeevissen had geschreven.
"Laat me kijken!" zei Holmes. "Hmm! Geboren in New Jersey in het jaar 1858. Alt zangeres... hmm! La Scala, hmm! Prima donna in de Keizerlijke Opera van Warschau... ja! Heeft zich teruggetrokken uit de wereld van de opera... ha! Woont in Londen... inderdaad! Uwe Majesteit, als ik het goed begrijp, kwam u in contact met deze jongedame, schreef u haar enkele compromitterende brieven, en wil u nu graag deze brieven terug in uw bezit krijgen."
"Zo is het precies. Maar hoe..."
"Was er een geheim huwelijk?"
"Neen"
"Geen officiële papieren of certificaten?"
"Geen enkel."
"Dan begrijp ik uwe Majesteit niet goed. Indien deze

jongedame de brieven zou gebruiken als chantagemiddel of voor andere doeleinden, hoe kan ze dan hun authenticiteit bewijzen?"
"Er is het handschrift."
"Phoe, phoe! Een vervalsing."
"Mijn persoonlijk briefpapier."
"Gestolen"
"Mijn eigen zegel."
"Nagemaakt"
"Mijn foto."
"Gekocht"
"We stonden samen op de foto."
"Oh, hemel! Dat is zeer slecht! Uwe Majesteit heeft inderdaad een indiscretie begaan."
"Ik was gek... krankzinnig."
"U heeft uzelf ernstig gecompromitteerd."
"Ik was toen slechts Kroonprins. Ik was jong. In ben nu nog maar dertig jaar."
"Ze moeten gerecupereerd worden."
"We hebben dat geprobeerd en hebben gefaald."
"Uwe Majesteit moet betalen. Ze moeten gekocht worden."
"Ze wil ze niet verkopen."
"Stelen, dan."
"Vijf pogingen zijn ondernomen. Tweemaal hebben door mij betaalde inbrekers haar huis helemaal doorzocht. Eenmaal hebben we haar bagage afgeleid toen ze op reis was. Tweemaal is ze overvallen geweest. Er was geen enkel resultaat."
"Geen spoor ervan?"
"Absoluut niet."
Holmes lachte. "Het is wel een leuk klein probleempje" zei hij.
"Maar een zeer ernstig probleem voor mij" antwoordde de Koning verwijtend.
"Zeer ernstig, inderdaad. En wat wil ze met die foto doen?"
"Me ruïneren."
"Maar hoe?"
"Ik sta op het punt om in het huwelijk te treden."

"Dat heb ik gehoord."
"Met Clotilde Lothman von Saksen-Meningen, tweede dochter van de Koning van Scandinavië. U bent misschien op de hoogte van de strikte principes welke haar familie hanteert. Zij is de fijngevoeligheid zelve. Nog maar een schijn van twijfel over mijn gedrag zou een einde maken aan de zaak."
"En Irene Adler?"
"Dreigt om hen de foto toe te sturen. En ze zal het doen ook. Ik weet dat ze het zal doen. U kent haar niet, maar ze heeft een ziel van staal. Ze heeft het gezicht van de mooiste aller vrouwen, en de geest van de meest vastbesloten van alle mannen. Wanneer ik een andere vrouw zou huwen, is ze tot alles in staat, werkelijk tot alles..."
"U bent zeker dat ze de foto nog niet verstuurd heeft?"
"Ik ben er zeker van."
"En waarom?"
"Omdat ze gezegd heeft dat ze die zou opsturen op de dag waarop de verloving publiek wordt gemaakt. Dat is volgende maandag."
"Oh, dan hebben we nog drie dagen" zei Holmes met een geeuw. "Dat is erg gelukkig, aangezien ik momenteel nog met één of twee belangrijke zaken bezig ben. Uwe Majesteit blijft voorlopig in Londen, veronderstel ik?"
"Zeer zeker. U kunt mij vinden in het Langham onder de naam van Graaf Von Kramm."
"Dan zal ik u op de hoogte houden van de vorderingen die we maken."
"Doet u dat, alstublieft. Ik zal er met spanning naar uitkijken."
"En, wat het geld betreft?"
"U heeft carte blanche."
"Gegarandeerd?"
"Ik zeg u dat ik bereid ben om één van de provincies van mijn koninkrijk af te staan in ruil voor die foto."
"En voor de lopende uitgaven?"
De Koning nam een zware beurs van chamois leder vanonder zijn cape en legde ze op de tafel.

"Daarin zit driehonderd pond in goud en zevenhonderd in bankbiljetten." zei hij.
Holmes krabbelde een ontvangstbewijs op een blaadje van zijn notaboek en gaf het hem.
"En het adres van de juffrouw?" vroeg hij.
"Dat is Briony Lodge, Serpentine Avenue, St. John's Wood."
Holmes schreef het op. "Nog één vraag" zei hij. "Zat de foto in een lijst?"
"Ja."
"Dan wens ik u een goede nacht, uwe Majesteit, en ik ben er zeker van dat we weldra goed nieuws voor u zullen hebben. En goede nacht, Watson," voegde hij eraan toe, toen de wielen van het koninklijke coupé door de straat rolden. "Indien je de goedheid wilt hebben om morgennamiddag om drie uur langs te komen dan zou ik met jou over deze kleine zaak willen overleggen."
Om drie uur stipt was ik in Baker Street, maar Holmes was nog niet teruggekeerd. De hospita vertelde mij dat hij deze ochtend al om iets na achten was weggegaan. Ik ging naast het vuur zitten en was van plan hem op te wachten, hoe lang het ook zou duren. Ik was erg geïnteresseerd in zijn onderzoek, want, alhoewel het niet omgeven was door de grimmige en vreemde omstandigheden van de twee zaken waarover ik reeds verslag had gedaan, gaf de aard van de zaak en de hoge positie van zijn cliënt er een apart karakter aan. En werkelijk, zelfs wanneer men de aard van het onderzoek dat mijn vriend nu voerde buiten beschouwing liet, dan nog maakten zijn meesterlijke greep op de situatie en zijn scherpe, indringende manier van redeneren het voor mij tot een plezier om zijn werkwijze te bestuderen en de snelle, subtiele methodes te volgen waarmee hij de meest onontwarbare mysteries ontrafelde. Ik was zo gewend aan zijn onveranderlijke successen dat zelfs de mogelijkheid van een mogelijk falen niet in mijn hoofd opkwam.
Het was al bijna vier uur vooraleer de deur openging, en een dronken lijkende rijknecht, slordig gekamd en met bakkebaarden, met een rood gezicht en smerige kleren, de kamer binnenwandelde. Gewend als ik was aan de

verbazingwekkende vermogens van mijn vriend op het gebied van vermommingen, moest ik toch drie keer kijken vooraleer ik zeker wist dat hij het was. Met een knikje verdween hij in de slaapkamer, waaruit hij vijf minuten later terug opdook, gekleed in zijn tweed pak en even achtenswaardig als voorheen. Zijn handen in zijn zakken stekend, strekte hij zijn benen uit voor het vuur en lachte hartelijk gedurende een paar minuten.
"Nee maar, werkelijk!" riep hij, en daarna verslikte hij zich en lachte opnieuw tot hij verplicht was om achterover te leunen in zijn zetel, slap en hulpeloos.
"Wat is het?"
"Het is echt te grappig. Ik ben er zeker van dat je nooit kunt raden hoe ik mijn ochtend besteed heb, of wat ik bereikt heb."
"Ik kan het mij niet inbeelden. Ik veronderstel dat je de gangen, en misschien het huis, van Juffrouw Irene Adler hebt bestudeerd."
"Inderdaad; maar het vervolg was nogal ongebruikelijk. Maar ik zal het je vertellen. Vanmorgen heb ik om iets na achten dit huis verlaten in de vermomming van een werkloze rijknecht. Er heerst een wonderbaarlijke verstandhouding en kameraadschap onder het paardenvolk. Wees één van hen, en je zult alles weten wat er te weten valt. Ik had al vlug Briony Lodge gevonden. Het is een schattige villa, met een tuin aan de achterzijde, maar vooraan uitgebouwd tot aan de straat, twee verdiepingen hoog. Een veiligheidsslot op de deur. Grote zitkamer aan de rechterzijde, mooi bemeubeld, met hoge ramen bijna tot op de grond, en voorzien van die belachelijke Engelse raamsluitingen welke een kind kan openmaken. Verder was er niets opmerkelijks, behalve dat het raam van de nachthal bereikbaar is vanaf het dak van het koetshuis. Ik wandelde rond en bestudeerde het grondig vanuit elk gezichtspunt, maar zonder iets interessants te vinden. Daarna slenterde ik langs de straat en zag, zoals ik al verwachtte, dat er een zijweg was met daarin de stallen, grenzend aan de tuinmuur. Ik hielp de stalknechten met het roskammen van

hun paarden, en kreeg in ruil een twopence, een glas aangelengd bier, twee rolletjes pruimtabak, en zoveel informatie als ik wenste over juffrouw Adler, om niet te spreken over een half dozijn andere mensen uit de buurt in wie ik niet het minst geïnteresseerd was, maar naar wiens levensbeschrijving ik wel moest luisteren."

"En wat over Irene Adler?" vroeg ik.

"Oh, ze heeft alle mannen daar het hoofd op hol gebracht. Volgens de stalknechten is ze de meest begeerlijke vrouw op deze planeet. Ze leeft teruggetrokken, zingt op concerten, maakt elke dag om vijf uur een tochtje in haar koets en is stipt om zeven uur terug voor het diner. Ze gaat zelden uit op andere ogenblikken, tenzij ze zingt. Ze heeft slechts één mannelijke bezoeker, die echter vaak langskomt. Hij heeft donker haar, is knap en zwierig, en komt nooit minder dan eens per dag op bezoek, en vaak twee keer. Hij is een Mijnheer Godfrey Norton, van de Inner Temple. Je merkt hoe waardevol koetsiers zijn als het op informatie aankomt. Ze hadden hem een dozijn keer teruggereden van Serpentine Avenue en wisten alles over hem. Toen ik naar alles had geluisterd wat ze te vertellen hadden, begon ik nogmaals op en neer te lopen in de buurt van Briony Lodge, en na te denken over mijn aanvalsplan. Deze Godfrey Norton was natuurlijk een belangrijke factor in deze zaak. Hij was een advocaat. Dat klonk onheilspellend. Wat was de relatie tussen hen beiden, en wat was het doel van zijn herhaalde bezoeken? Was zij zijn cliënte, zijn vriendin, of zijn minnares? In het eerste geval had ze waarschijnlijk de foto aan hem in bewaring gegeven. In het laatste geval was dat minder waarschijnlijk. Het antwoord op deze vraag zou bepalen of ik mijn werk in Briony Lodge moest verder zetten, of mijn aandacht moest verleggen naar de kamers van deze heer in de Temple. Het was een delicate zaak en het maakte mijn onderzoeksveld groter. Ik vrees dat ik je verveel met deze details, maar ik moet je met mijn kleine moeilijkheden lastig vallen opdat je deze zaak zou kunnen begrijpen."

"Ik volg je aandachtig" antwoordde ik.

"Ik was deze zaak nog aan het overwegen toen een huurrijtuig halt hield voor Briony Lodge en er een heer uitsprong. Hij was opvallend knap, donker, scherpe blik, besnord - duidelijk de man waarover ik had gehoord. Hij leek grote haast te hebben, riep naar de koetsier dat hij moest wachten en liep langsheen de meid, welke de deur opende, met het air van een man die zich waarlijk thuis voelde. Hij bleef ongeveer een half uur in het huis, en ik kon een paar glimpen van hem opvangen terwijl hij heen en weer liep achter de ramen van de zitkamer, opgewonden pratend en zwaaiend met zijn armen. Van haar zag ik niets. Kort daarop kwam hij naar buiten, nog meer geagiteerd dan voorheen. Terwijl hij in het rijtuig klom haalde hij een gouden uurwerk uit zijn jaszak en keek er ernstig naar, 'Rij als de duivel' riep hij 'eerst naar Gross & Hankey's in Regent Street, en daarna naar de kerk van St. Monica in de Edgeware Road. Een halve guinea indien je het in twintig minuten kunt doen.'
"Weg reden ze, en ik was me net aan het afvragen of ik er niet goed aan deed ze te volgen toen er vanuit de zijlaan een mooie kleine landauer kwam gereden, de koetsier met een jas die slechts half dichtgeknoopt was, en met zijn das onder zijn oor, terwijl alle lussen van het gareel nog uit hun gespen staken. Hij stond nog maar net voor de deur toen ze uit de hal kwam lopen en er snel instapte. Op dat ogenblik ving ik slechts een glimp van haar op, maar ze was een mooie vrouw, met een gezicht waarvoor een man zou willen sterven.
" 'De kerk van St. Monica, John' riep ze 'en een halve soeverein indien je daar binnen de twintig minuten bent.' Dit was te goed om te laten lopen, Watson. Ik twijfelde net of ik zou lopen of achteraan op haar landauer zou springen toen er een huurrijtuig door de straat kwam. De koetsier keek tweemaal naar zulk een haveloos vrachtje, maar ik sprong erin vooraleer hij bezwaar kon maken. 'De Kerk van Sint Monica' zei ik 'en een halve soeverein indien je er in minder dan twintig minuten bent.' Het was vijfentwintig minuten voor twaalf, en het was natuurlijk duidelijk genoeg wat er

ging gebeuren. Mijn rijtuig reed snel. Ik denk niet dat ik ooit sneller gereden heb, maar de anderen waren ons voor. Het huurrijtuig en de landauer met hun dampende paarden stonden voor de deur toen ik arriveerde. Ik betaalde de man en liep snel de kerk binnen. Er was geen levende ziel behalve het tweetal dat ik gevolgd had en een geestelijke in koorhemd, die hen leek toe te spreken. Ze stonden alle drie op een kluitje voor het altaar. Ik slenterde langs de zijbeuk zoals iedere leegloper welke in een kerk verzeild is geraakt. Plots, tot mijn verrassing, keken de drie bij het altaar naar mij, en Godfrey Norton kwam zo hard hij kon op me afgelopen.
" 'God zij dank' riep hij 'Je komt als geroepen. Kom! Kom!'
" 'Wat is er?' vroeg ik.
" 'Kom, man, kom, slechts drie minuten, of het is niet wettelijk.'
"Ik werd zo ongeveer naar het altaar gesleept, en voor ik goed besefte wat er gebeurde hoorde ik mezelf antwoorden mompelen welke in mijn oor werden gefluisterd en instaan voor dingen waar ik niets van afwist, en assistentie verlenen bij het in de echt verbinden van Irene Adler, vrijgezellin, met Godfrey Norton, vrijgezel. In geen tijd was het allemaal achter de rug, en daar stond ik, geflankeerd door de heer aan één zijde en de dame aan de andere welke me allebei uitgebreid dankten, terwijl de geestelijke voor mij stond te glunderen. Het was de meest belachelijke situatie waarin ik me in mijn hele leven ooit heb bevonden, en het was de herinnering eraan welke me daarnet zo hard aan het lachen bracht. Het schijnt dat er één of andere informaliteit was geweest waardoor de geestelijke absoluut geweigerd had om hen in de echt te verbinden zonder één of andere getuige, en dat mijn gelukkige verschijning de bruidegom de moeite had bespaard om de straten af te dweilen, op zoek naar een getuige. De bruid gaf mij een soeverein, en ik ben van plan om hem aan mijn horlogeketting te hangen als herinnering aan deze gelegenheid."
"Dit is een zeer onverwachte ommekeer in de zaak" zei ik "en wat nu?"

"Wel, ik zag dat mijn plannen serieus bedreigd werden. Het leek erop alsof het paar onmiddellijk zou vertrekken, en er dus zeer snelle en energieke maatregelen van mij gevergd zouden worden. Bij de kerkdeur gingen ze echter elk hun eigen weg, hij reed terug naar de Temple, en zij terug naar haar eigen huis. 'Ik zal om vijf uur naar het park rijden, zoals gewoonlijk' zei ze toen ze hem verliet. Meer hoorde ik niet. Ze reden weg in verschillende richtingen en ik ging weg om mijn eigen schikkingen te treffen."
"En die zijn?"
"Een portie koud vlees en een glas bier" antwoordde hij terwijl hij de bel deed rinkelen. "Ik ben te druk bezig geweest om nog aan eten te denken, en ik zal vanavond waarschijnlijk nog drukker bezig zijn. Overigens, Dokter, ik zal uw hulp nodig hebben."
"Ik kijk er al naar uit."
"Je ziet er niet tegen op om de wet te overtreden?"
"Niet in het minst."
"Of om de kans te lopen gearresteerd te worden?"
"Niet indien het voor een goede zaak is."
"Oh, de zaak is uitstekend!"
"Dan ben ik je man."
"Ik was zeker dat ik op jou kon rekenen."
"Maar wat wil je dat ik doe?"
"Wanneer Mevrouw Turner de schotel heeft binnengebracht zal ik het je uitleggen. Nu," zei hij terwijl hij zich hongerig op de eenvoudige maaltijd stortte welke onze hospita binnen bracht, "ik moet het bespreken terwijl ik eet, want ik heb niet veel tijd. Het is nu bijna vijf uur. Binnen twee uur moeten we ter plaatse zijn. Juffrouw Irene, of liever Mevrouw, keert om zeven uur terug van haar ritje. We moeten in Briony Lodge zijn om haar te ontmoeten."
"En wat dan?"
"Dat moet je aan mij overlaten. Ik heb al geregeld wat er moet gebeuren. Er is slechts één punt waarop ik moet aandringen. Je mag niet tussenbeide komen, wat er ook gebeurt. Begrijp je het?"
"Ik moet neutraal zijn?"

"Helemaal niets doen. Er zal waarschijnlijk een onaangename gebeurtenis plaats vinden. Reageer er niet op. Het zal er op uitdraaien dat ik in het huis zal worden geleid. Vier of vijf minuten later zal het venster van de zitkamer open gaan. Je moet dicht in de buurt van dat open venster gaan staan."
"Ja"
"Je moet me in de gaten houden, want ik zal zichtbaar zijn voor jou."
"Ja"
"En wanneer ik mijn hand ophef - zo - zul je in de kamer gooien wat ik je zal geven om erin te gooien, en tezelfdertijd roep je 'Brand!' Volg je mij?"
"Helemaal."
"Het is niet erg speciaal" zei hij, terwijl hij een lange sigaarvormige buis uit zijn zak nam. "Het is een gewone rookraket van een loodgieter, met aan elke zijde een ontstekingsdop zodat het zichzelf kan ontsteken. Jouw taak is beperkt tot wat ik net zei. Wanneer je 'Brand!' roept zal dat een aantal mensen alarmeren. Je kan dan naar het einde van de straat wandelen en daar zal ik je binnen de tien minuten vervoegen. Ik hoop dat ik duidelijk ben geweest?"
"Ik moet neutraal blijven, dicht bij het raam gaan staan, je in het oog houden, en dan 'Brand!' roepen, en je opwachten aan het einde van de straat."
"Precies."
"In dat geval kun je volledig op mij rekenen."
"Dat is uitstekend. Ik denk dat het nu tijd wordt om me voor te bereiden op de nieuwe rol die ik moet spelen."
Hij verdween in zijn slaapkamer en keerde na een paar minuten terug als een beminnelijke en naïeve non-conformistische geestelijke met een brede zwarte hoed, een flodderige broek, een witte das, een sympathieke glimlach, en een manier van kijken welke getuigde van een welwillende nieuwsgierigheid zoals alleen Mr. John Hare dat had kunnen evenaren. Het was niet zo dat Holmes alleen maar zijn kleding had gewijzigd. Zijn uitdrukking, zijn manier van doen, zijn diepste innerlijk scheen te veranderen

bij elke nieuwe rol die hij aannam. Het theater had een uitstekende acteur aan hem verloren, net zoals de wetenschap een scherpzinnige denker had verloren toen hij een specialist in misdaden werd.
Het was kwart na zes toen we Baker Street verlieten, en het was nog maar tien voor zeven toen we ons in Serpentine Avenue bevonden. Het begon al te schemeren, en de lampen werden net aangestoken terwijl we op en neer liepen voor Briony Lodge, wachtend op de komst van zijn bewoonster. Het huis was identiek zoals ik me het had voorgesteld door de beknopte beschrijving van Sherlock Holmes, maar de plaats bleek minder rustig te zijn dan ik verwachtte. Integendeel, voor een kleine straat in een rustige buurt was het er opvallend druk. Er stond een groep slonzig geklede mannen te roken en te lachen op een hoek, verder een scharenslijper met zijn slijpwiel, twee gardisten die stonden te flirten met een verpleegster, en verschillende goed geklede jonge mannen welke op en neer slenterden met een sigaar in de mond.
"Zie je," merkte Holmes op, terwijl we heen en weer liepen voor het huis, "dit huwelijk vereenvoudigt de zaken nogal. De foto wordt nu een tweesnijdend zwaard. De kans is groot dat zij niet wil dat Mr. Godfrey Norton ze te zien krijgt, net zomin als onze cliënt wil dat ze onder de ogen van zijn prinses komt. Nu is de vraag, waar gaan we de foto vinden?"
"Inderdaad, waar?"
"Het is zeer onwaarschijnlijk dat zij ze op haar persoon draagt. Ze is ingelijst. Te groot om gemakkelijk verborgen te worden onder de kleren van een vrouw. Ze weet dat de Koning in staat is om haar terug te laten overvallen en fouilleren. Er hebben al twee dergelijke pogingen plaats gevonden. We mogen dus aannemen dat ze de foto niet bij haar draagt."
"Waar dan wel?"
"Haar bankier of haar advocaat. Dat is een dubbele mogelijkheid. Maar ik ben geneigd om dit niet te geloven. Vrouwen zijn van nature geheimhoudend, en ze houden ervan om zelf hun geheimen te bewaken. Waarom zou zij ze

aan iemand anders toevertrouwen? Haar eigen hoede kan ze vertrouwen, maar ze kan niet voorspellen welke indirecte of politieke druk er op een man van zaken kan uitgeoefend worden. Daarbij, denk eraan dat ze besloten had om de foto binnen een paar dagen te gebruiken. Ze moet zich bevinden waar ze er onmiddellijk bij kan. Het moet in haar eigen huis zijn."

"Maar het is tweemaal doorzocht."

"Poeh! Ze wisten niet waar ze moesten zoeken."

"Maar waar ga jij dan zoeken?"

"Ik ga niet zoeken."

"Wat dan wel?"

"Ik zal het haar laten tonen."

"Maar ze zal weigeren."

"Dat zal ze niet kunnen. Maar ik hoor het geratel van wielen. Het is haar rijtuig. Voer nu mijn orders letterlijk uit."

Terwijl hij sprak verscheen in een bocht van de weg de gloed van de zijlichten van een rijtuig. Het was een mooie kleine landauer die ratelend naar de deur van Briony Lodge reed. Toen hij stilstond kwam één van de lanterfantende mannen op de hoek aangelopen om de deur te openen, in de hoop een paar centen te verdienen, maar hij werd weggeduwd door een andere leeglopen, die met dezelfde bedoeling naar voor was gekomen. Een fikse ruzie brak uit, welke nog werd verergerd door de twee gardisten, die de zijde kozen van één van de leeglopers, en door de scharenslijper, die met evenveel vuur de zijde van andere koos. Er werd een mep gegeven, en in geen tijd stond de dame, die uit haar rijtuig was gestapt, midden in een klein groepje rood aangelopen en vechtende mannen, die elkaar woest bewerkten met hun vuisten en wandelstokken. Holmes stortte zich in de menigte om de dame te beschermen; maar net toen hij haar bereikte gaf hij een kreet en viel op de grond, terwijl het bloed van zijn gezicht stroomde. Na zijn val liepen de gardisten in de ene richting en de leeglopers in de andere, terwijl een aantal van de beter geklede mensen, die het opstootje hadden gade geslagen zonder er aan deel te nemen, samendromden om

de dame te helpen en de gewonde man te verzorgen. Irene Adler, zoals ik haar nog steeds zal noemen, was naar het bordes gelopen; maar ze bleef er staan met haar prachtig figuur afgelijnd tegen het licht in de hal, neerkijkend naar de straat.
"Is de arme heer er erg aan toe?" vroeg ze.
"Hij is dood" schreeuwden verschillende stemmen.
"Nee, nee, hij geeft nog teken van leven!" riep een ander.
"Maar hij zal dood zijn vooraleer men hem naar een hospitaal kan brengen."
"Hij is een dappere kerel" zei een vrouw. "Ze zouden de beurs en het uurwerk van de dame gestolen hebben indien hij er niet was geweest. Het was een bende, en nog wel één van de ruigste soort. Ah, nu ademt hij."
"Hij kan niet op straat blijven liggen. Mogen we hem binnen brengen, mevrouw?"
"Zeker. Breng hem naar de zitkamer. Daar staat een comfortabele sofa. Deze kant uit, alstublieft!"
Traag en plechtig werd hij binnen gedragen in Briony Lodge en neergelegd in de mooiste kamer, terwijl ik alles in het oog hield vanaf mijn standplaats nabij het raam. De lampen waren aangestoken, maar de gordijnen waren nog niet dichtgetrokken zodat ik Holmes kon zien liggen op de sofa. Ik weet niet of hij op dat ogenblik last had van schuldgevoelens door de rol die hij speelde, maar ik weet dat ik me in mijn hele leven nooit dieper heb geschaamd dan toen ik het mooie wezen zag tegen wie hij complotteerde, of de gratie en vriendelijkheid waarmee ze bij de gewonde man waakte. En toch zou het tegenover Holmes een verraad van de ergste soort zijn indien ik me nu onttrok aan de taak welke hij me had toevertrouwd. Ik vermande mij, en nam de rookbom vanonder mijn jas. Alles wel beschouwd, dacht ik, doen we haar geen kwaad. We verhinderen alleen maar dat ze iemand anders kwaad doet. Holmes was recht gaan zitten in de sofa, en ik zag hoe hij veinsde dat hij niet genoeg lucht kreeg. Een dienstmeisje kwam aangelopen en zette het raam open. Op hetzelfde ogenblik zag ik hem zijn hand opheffen en bij het zien van

dat signaal gooide ik mijn rookbom in de kamer en riep hard 'Brand!'. Het woord was nog niet uit mijn mond toen een hele menigte toeschouwers, goed geklede en andere, heren van stand, stalknechten, en dienstmeisjes, gezamenlijk 'Brand!' begonnen te roepen. Dikke wolken rook kronkelden door de kamer en langs het openstaande raam. Ik ving een glimp op van lopende figuren, en een ogenblik later hoorde ik de stem van Holmes welke van in de kamer tegen de menigte riep dat het een vals alarm was. Nadat ik doorheen de roepende menigte was geglipt begaf ik mij naar het einde van de straat, en tien minuten later voelde ik tot mijn grote vreugde de arm van mijn vriend onder de mijne schuiven, waarna we wegliepen van het kabaal. Gedurende enkele minuten stapte hij vlug en zonder een woord verder tot we één van de rustige straten hadden bereikt welke naar Edgeware Road leiden.
Je heb het heel goed gedaan, Dokter" merkte hij op. "Het kon niet beter. Het is in orde."
"Heb je de foto?"
"Ik weet waar ze ligt."
"En hoe ben je het te weten gekomen?"
"Ze heeft het mij getoond, zoals ik je gezegd had dat ze zou doen."
"Ik begrijp het nog altijd niet."
"Ik wil er geen mysterie van maken" zei hij lachend. "Het is doodeenvoudig. Jij hebt natuurlijk gezien dat iedereen op straat een medeplichtige was. Ze waren allemaal gehuurd voor deze avond."
"Dat had ik al geraden."
"Daarna, toen het tumult losbrak, had ik een beetje natte, rode verf in de palm van mijn hand. Ik stormde vooruit, viel neer, sloeg mijn hand tegen mijn gezicht, en werd een beklagenswaardig slachtoffer. Het is een oude truc."
"Dat kon ik ook vermoeden."
"Daarna droegen ze mij naar binnen. Ze moest me wel binnen nemen. Wat kon ze anders doen? En wel in haar zitkamer, de kamer die ik het meest waarschijnlijk achtte. Ze legden me op de sofa, ik hapte naar adem, ze waren

verplicht het raam open te zetten, en jij kon je gang gaan."
"Maar hoe heeft dat je geholpen?"
"Dit was het allerbelangrijkste. Wanneer een vrouw denkt dat haar huis in brand staat, zorgt haar instinct ervoor dat ze onmiddellijk loopt naar datgene waar ze het meest om geeft. Het is een onweerstaanbare impuls, en ik heb er meer dan eens mijn voordeel mee gedaan. In de zaak van het schandaal van de Darlington verwisseling heeft het mij geholpen, en ook in het geval van Arnsworth Castle. Een gehuwde vrouw grijpt haar baby vast; een ongehuwde spoedt zich naar haar juwelenkistje. Ik wist goed genoeg dat onze dame niets in huis had dat kostbaarder was dan datgene waarnaar we op zoek zijn. Ze zou er naartoe rennen om het te redden. Het brandalarm was heel overtuigend. De rook en het geschreeuw waren voldoende om zelfs iemand die stalen zenuwen heeft, van haar stuk te brengen. Ze reageerde geheel volgens plan. De foto bevindt zich in een nis achter een opzij schuivend paneel net boven het rechtse belkoord. Ze was er in een oogwenk bij, en ik ving er een glimp van op toen ze het er half uitnam. Toen ik riep dat het een vals alarm was, zette ze de foto terug, keek naar de rookbom, liep uit de kamer, en ik heb haar sindsdien niet meer gezien. Ik stond op, bood mijn excuses aan, en vluchtte weg uit het huis. Ik aarzelde of ik de foto meteen zou wegnemen; maar de koetsier was binnengekomen, en omdat hij me aandachtig in het oog hield leek het veiliger om te wachten. Overhaast te werk gaan kan alles bederven."
"En nu?" vroeg ik.
"Onze opdracht zit er bijna op. Ik zal morgen afspreken met de Koning en met jou, indien je ons graag vervoegt. We zullen in de zitkamer gebracht worden om daar op de dame te wachten; maar het is waarschijnlijk dat wanneer ze binnenkomt ze noch ons noch de foto zal vinden. Het zal zijne Majesteit ongetwijfeld genoegen doen wanneer hij de foto met zijn eigen handen kan terugnemen."
"En wanneer ga je op bezoek?"
"Morgenochtend om acht uur. Ze zal nog niet op zijn, en dus

hebben we vrij spel. Daarbij, we moeten snel zijn, want dit huwelijk kan een volledige ommekeer in haar leven en haar gewoontes teweeg brengen. Ik moet onmiddellijk een telegram sturen naar de Koning."

We hadden Baker Street bereikt en hielden halt voor de deur. Hij zocht in zijn jaszakken naar de sleutel toen een voorbijganger zei:

"Goedenavond, Mijnheer Sherlock Holmes."

Er bevonden zich op dat ogenblik verschillende mensen op het voetpad, maar de groet leek afkomstig van een slanke jongeman in een jas die ons al voorbij was gelopen.

"Ik heb die stem al eerder gehoord" zei Holmes, starend over de flauw verlichte straat. "Nu, ik vraag me af wie dat verdorie kan geweest zijn."

Ik bleef die nacht in Baker Street slapen, en we waren net begonnen aan onze toast en ochtendkoffie toen de Koning van Bohemen de kamer binnenstormde.

"U heeft het echt!" riep hij, terwijl hij Sherlock Holmes aan beide schouders vastgreep en gretig naar zijn gezicht keek.

"Nog niet."

"Maar u heeft hoop?"

"Ik heb hoop."

"Wel, kom dan. Ik ben één en al ongeduld."

"We moeten een huurrijtuig hebben."

"Nee, mijn coupé staat te wachten."

"Dat vereenvoudigt de zaak."

We liepen naar beneden en reden nogmaals naar Briony Lodge.

"Irene Adler is getrouwd" merkte Holmes op.

"Getrouwd! Wanneer?"

"Gisteren."

"Maar met wie?"

"Met een Engelse advocaat Norton genaamd."

"Maar ze kan niet van hem houden."

"Ik hoop dat zij dat wel doet."

"En waarom hoopt u dat?"

"Omdat het voor uwe Majesteit alle zorgen over toekomstige problemen zou wegnemen. Indien de dame van haar

echtgenoot houdt, dan houdt ze niet van uwe Majesteit. Indien ze niet van uwe Majesteit houdt, dan is er geen reden waarom ze uw huwelijk zou willen dwarsbomen."
"Dat is waar. En toch, tja... Ik wou dat ze tot mijn stand behoorde! Wat een koningin zou ze geweest zijn!"
Hij verviel in een sombere stilte, welke niet gebroken werd vooraleer we Serpentine Avenue inreden.
De deur van Briony Lodge stond open, en een oudere vrouw stond te wachten op de trappen. Ze bekeek ons met een sardonische blik toen we uit de coupé stapten.
"Mr. Sherlock Holmes, neem ik aan?" zei ze.
"Ik ben Mr. Holmes" antwoordde mijn metgezel, haar aankijkend met een vragende en nogal verbaasde blik.
"Inderdaad! Mijn meesteres heeft me gezegd dat u waarschijnlijk zou langskomen. Ze is deze ochtend met haar echtgenoot om 5u15 vanaf Charing Cross met de trein vertrokken naar het vasteland."
"Wat!" Sherlock Holmes deinsde terug, wit van teleurstelling en verrassing. "Bedoelt u dat ze Engeland heeft verlaten?"
"Om nooit meer terug te keren."
"En de papieren?" vroeg de Koning hees. "Alles is verloren."
"We zullen zien." Hij duwde de dienstbode opzij en rende de zitkamer in, gevolgd door de Koning en mijzelf. De meubels stonden her en der in wanorde verspreid, met ontmantelde legplanken en open lades, alsof de dame ze gejaagd doorzocht had voor haar vlucht. Holmes rende naar het belkoord, rukte aan een klein schuifdeurtje en stopte zijn hand in de vrijgekomen nis; hij haalde er een foto en een brief uit. De foto was van Irene Adler zelf in avondkledij, de brief was gericht aan 'Sherlock Holmes, Esq. Dient hier te blijven tot er naar gevraagd wordt.'
Mijn vriend scheurde de omslag open en alle drie samen lazen we de brief. Hij was gedateerd op middernacht van de vorige dag en ging als volgt:

*Mijn beste Mr. Sherlock Holmes,*
*U heeft het werkelijk uitstekend gedaan. U heeft me volmaakt om de tuin geleid. Tot na het brandalarm had ik*

*geen enkele achterdocht. Maar toen, toen ik besefte hoe ik mezelf had verraden, begon ik na te denken. Men had mij al enkele maanden geleden voor u gewaarschuwd. Er was mij verteld dat indien de Koning een zaakgelastigde zou nemen, het zeker u zou zijn. En men heeft mij uw adres gegeven. Maar door dit alles hebt u mij laten onthullen wat u wilde weten. Zelfs nadat ik achterdochtig werd, kon ik moeilijk enig kwaad zien in zulk een lieve, schattige oude geestelijke. Maar u weet dat ik zelf een acteeropleiding heb genoten. Mannelijke kledij is niets nieuw voor mij. Ik maak vaak gebruik van de vrijheid welke ze mij verschaft. Ik heb John, de koetsier, naar binnen gestuurd om u in het oog te houden, ben naar boven gelopen, heb mijn wandelkleren, zoals ik ze noem, aangetrokken en kwam beneden, net toen u vertrok. Daarna heb ik u gevolgd tot aan uw voordeur, om er zeker van te zijn dat ik werkelijk de interesse genoot van de beroemde Mr. Sherlock Holmes. Daarna wenste ik u, nogal onvoorzichtig, goedenacht en begaf mij naar de Temple om mijn echtgenoot te zien.*

*We waren allebei van mening dat de beste oplossing erin bestond om te vluchten, nu we ons achtervolgd voelden door zulk een geweldige tegenstander; en dus zult u het nest leeg aantreffen wanneer u morgen langskomt. Wat de foto betreft mag uw cliënt gerust zijn. Ik bemin en wordt bemind door een betere man dan hij. De Koning mag doen wat hij wil en zal geen enkele hinder ondervinden van diegene die hij zulk een wreed onrecht heeft aangedaan. Ik hou ze enkel bij om mezelf te beschermen, en om een wapen te hebben dat mij altijd zal beschermen tegen de stappen die hij in de toekomst zou willen ondernemen. Ik laat een foto achter die hij misschien graag in zijn bezit heeft; en ik blijf, lieve Mr. Sherlock Holmes, oprecht de uwe, Irene Norton, geboren Adler.*

"Wat een vrouw... oh, wat een vrouw!" riep de Koning van Bohemen, toen we alle drie deze brief gelezen hadden. "Heb ik u niet verteld hoe snel en doortastend ze was? Zou zij geen bewonderenswaardige koningin geweest zijn? Is het

niet jammer dat ze niet tot mijn stand behoort?"
"Afgaande op wat ik van de dame gezien heb lijkt ze mij inderdaad van een heel ander niveau dan uwe Majesteit" zei Holmes koel. "Het spijt me dat ik niet in staat ben geweest om deze zaak op een meer bevredigende manier op te lossen."
"Integendeel, mijn beste heer" riep de Koning; "niets kon succesvoller zijn. Ik weet dat ze haar woord zal houden. De foto is nu even veilig als wanneer ze in het vuur had gelegen."
"Het doet mij genoegen dat uwe Majesteit dit zegt."
"Ik ben u immens veel dank verschuldigd. Zeg me waarmee ik u kan belonen. Deze ring..." hij nam een smaragden slangvormige ring van zijn vinger en bood hem aan op de palm van zijn hand.
"Uwe Majesteit heeft iets waaraan ik zelfs nog meer waarde hecht." zei Holmes.
"U moet het enkel maar zeggen."
"Deze foto!"
De Koning staarde hem verbaasd aan.
"De foto van Irene" riep hij. "Natuurlijk, indien u dat wenst."
"Ik dank uwe Majesteit. Dan is er nu niets meer te doen in deze zaak. Ik heb de eer u een zeer goede ochtend te wensen." Hij boog, en, zich omkerend zonder de hand te zien welke de Koning naar hem uitstak, ging hij samen met mij naar zijn appartement.
En dat was hoe een groot schandaal het koninkrijk Bohemen bedreigd had, en hoe de beste plannen van Mr. Sherlock Holmes verijdeld werden door de schranderheid van een vrouw. Hij had zich steeds vrolijk gemaakt over de pienterheid van vrouwen, maar ik heb het hem sindsdien nooit meer weten zeggen. En wanneer hij over Irene Adler spreekt, of wanneer hij naar haar foto verwijst dan is het altijd met de eretitel 'De Vrouw'.

--- o ---

**De Liga van de Roodharigen.**

Op een herfstdag van vorig jaar was ik langs gegaan bij mijn vriend, Mr. Sherlock Holmes, en trof hem aan terwijl hij een ernstig gesprek voerde met een zeer stevige, blozende, oudere heer met vuurrood haar.
Een verontschuldiging mompelend voor mijn binnendringen stond ik op het punt om me terug te trekken, toen Holmes me abrupt terug in de kamer trok en de deur achter me dicht deed.
"Je kon onmogelijk op een beter tijdstip gekomen zijn, mijn beste Watson" zei hij hartelijk.
"Ik was bang dat je bezet was."
'Dat ben ik. Heel erg bezet."
"Dan kan ik in de kamer hiernaast wachten."
"Helemaal niet. Deze heer, Mr. Wilson, is mijn partner en assistent geweest in vele van mijn meest succesvolle zaken, en ik twijfel er niet aan dat hij uiterst nuttig zal zijn in de uwe."
De dikke heer kwam half recht uit zijn stoel en gaf een knikje als begroeting, met een snelle, onderzoekende blik in zijn met vet omrande ogen.
"Zet je in de sofa" zei Holmes, terwijl hij terug neerplofte in zijn fauteuil en zijn vingertoppen tegen elkaar zette, zoals zijn gewoonte was wanneer hij in een nadenkende stemming verkeerde. "Ik weet, mijn beste Watson, dat je mijn liefde deelt voor alles wat bizar is en buiten de conventies en de sleur van het dagelijkse leven ligt. Je hebt je voorliefde getoond door het enthousiasme waarmee je sommige van mijn kleine avonturen hebt opgeschreven, en, neem het mij niet kwalijk, hebt verfraaid."
"Je zaken hebben me inderdaad steeds geboeid" merkte ik op.
"Je zult je herinneren dat ik vroeger gezegd heb, net voor we het erg eenvoudige probleem aanpakten dat ons was voorgelegd door Juffrouw Mary Sutherland, dat we voor vreemde effecten en buitengewone combinaties ons moeten richten op het leven zelf, dat altijd veel extravaganter is dan

om het even welke vrucht van onze verbeelding."
"Een stelling welke ik in twijfel heb getrokken."
"Dat heeft u gedaan, Dokter, maar toch zult u mij moeten gelijk geven, want anders zal ik u overstelpen met feiten tot uw stelling eronder bezwijkt en u mijn standpunt bijtreedt. Nu, Mr. Jabez Wilson hier is zo vriendelijk geweest om mij deze ochtend met een bezoek te vereren en is begonnen met mij een verhaal te vertellen dat één van de meest zonderlinge belooft te worden welke ik de laatste tijd gehoord heb. Je hebt me horen zeggen dat de vreemdste en meest unieke dingen vaak verband houden, niet met de grote maar wel met de kleinere misdaden, en af en toe zelfs met situaties waarin men kan twijfelen of er wel een misdaad gepleegd is. Met wat ik tot nu toe gehoord heb is het voor mij onmogelijk om te zeggen of deze zaak een misdadige ondergrond heeft of niet, maar de opeenvolging van gebeurtenissen behoort zonder twijfel tot het zonderlingste waar ik ooit naar geluisterd heb. Misschien, Mr. Wilson, wilt u de goedheid hebben om opnieuw het begin van uw verhaal te vertellen. Ik vraag het niet alleen omdat mijn vriend Dr. Watson het niet gehoord heeft maar ook omdat het eigenaardige karakter van het verhaal mij dwingt om elk mogelijk detail uit uw eigen mond te horen. Normaal gezien is het zo dat een kleine aanduiding over de loop van de gebeurtenissen voldoende is om een gelijkenis te vinden tussen de duizend andere zaken welke ik mijn hoofd zitten. Maar in dit geval ben ik verplicht om toe te geven dat de feiten, voor zover ik ze kan beoordelen, werkelijk uniek zijn."
De zware cliënt liet trots zijn borst verder opzwellen en trok een groezelige, gekreukte krant uit de binnenzak van zijn overjas. Terwijl hij neerkeek op de advertentiekolom, met voorovergebogen hoofd en met de krant op zijn knie, nam ik de man eens goed op en waagde het, in navolging van mijn metgezel, om indicaties te vinden welke misschien verborgen lagen in zijn kleding of zijn voorkomen.
Ik werd echter niet veel wijzer van mijn onderzoek. Onze bezoeker vertoonde alle tekenen van de gemiddelde,

alledaagse Britse handelaar, corpulent, pompeus en traag. Hij droeg een nogal slobberende grijs geruite broek, een niet al te propere zwarte geklede jas, vooraan niet dichtgeknoopt, en een vaalbruine vest met een zware koperkleurige Albert ketting waaraan een vierkantig doorboord stukje metaal hing te bengelen als versiering. Een rafelige hoge hoed en een bruine verschoten overjas met een gerimpelde fluwelen kraag lagen op een stoel naast hem. Alles bij elkaar genomen zag ik niets opmerkelijks aan de man, behalve zijn vuurrode hoofd en een uitdrukking van extreme teleurstelling en misnoegdheid op zijn gelaat.
Met een snelle blik zag Sherlock Holmes wat ik aan het doen was, en hij schudde glimlachend zijn hoofd toen hij mijn vragende uitdrukking zag.
"Behalve de voor de hand liggende feiten dat hij enige tijd gewerkt heeft met zijn handen, dat hij snuiftabak gebruikt, dat hij een vrijmetselaar is, dat hij in China is geweest en dat hij recent erg veel geschreven heeft, kan ik niets anders afleiden."
Mr. Jabez Wilson sprong op uit zijn zetel, met zijn wijsvinger nog op het papier maar met zijn ogen op mijn compagnon gericht.
"Hoe op aarde weet u dat allemaal, Mr. Holmes" vroeg hij "Hoe wist u, bijvoorbeeld, dat ik gewerkt heb met mijn handen? Het is zo waar als ik hier sta, want ik ben begonnen als scheepstimmerman."
"Uw handen, mijn beste heer. Uw rechterhand is een maat groter dan uw linkerhand. U heeft ermee gewerkt, en de spieren zijn meer ontwikkeld."
"Wel, de snuiftabak dan en het Vrijmetselaarschap?"
"Ik zal uw intelligentie niet beledigen door u te zeggen hoe ik dat gemerkt heb, zeker omdat u, in weerwil van de strikte regels van uw orde, een boog-en-passer borstspeld gebruikt."
"Ah, natuurlijk, dat was ik vergeten. Maar het schrijven?"
"Op wat anders kan het wijzen dat de eerste tien centimeter van de rechter manchet zo hard blinken, en dat er op de linker mouw een gladde vlek zit ter hoogte van de elleboog

welke u op de schrijftafel laat rusten?"
"Maar, China dan?"
"De vis die net boven uw rechter pols getatoeëerd is kan enkel in China gemaakt zijn. Ik heb een kleine studie gemaakt van tatoeëringen en heb zelfs een monografie over het onderwerp geschreven. De kunst om de schubben van de vis met zulk een delicaat roze te kleuren verstaat men enkel in China. En wanneer ik daarbij een Chinese munt aan uw horlogeketting zie hangen, wordt de zaak er nog eenvoudiger op."
Mr. Jabez Wilson lachte hartelijk. "Wel heb ik ooit!" zei hij "Eerst dacht ik dat u iets erg slim had gedaan, maar nu zie ik dat er helemaal niets moeilijk aan was."
"Ik begin te denken, Watson" zei Holmes, "dat ik een vergissing bega door alles uit te leggen. '*Omne ignotum pro magnifico*' (al het onbekende wordt hoog geacht), weet je, en mijn arme kleine reputatie zal ten onder gaan indien ik me zo openhartig blijf opstellen. Kunt u de advertentie niet vinden, Mr. Wilson?"
"Ja, nu heb ik ze" antwoordde hij met zijn dikke rode vinger halfweg op de kolom neergedrukt. "Hier is het. Hiermee is het allemaal begonnen. Leest u het zelf, mijnheer."
Ik nam de krant van hem over en las het volgende:

*"**Aan de liga van roodharigen:***
*In uitvoering van het legaat van Ezekiah Hopkins, van Lebanon, Pennsylvania, U.S.A, is er opnieuw een openstaande betrekking waardoor een lid van de liga recht heeft op een salaris van 4 pond per week in ruil voor een louter nominale dienst. Alle roodharige mannen welke gezond zijn van geest en lichaam en minstens tweeëntwintig jaar oud zijn, komen in aanmerking. Persoonlijk aanmelden op maandag, om zeven uur, bij Duncan Ross, in de kantoren van de Liga, Pope's Court 7, Fleet Street."*

"Wat op aarde heeft dit te betekenen?" riep ik uit nadat ik tweemaal deze buitengewone aankondiging had gelezen.
Holmes grinnikte en schoof heen en weer in zijn zetel, zoals

hij gewoonlijk deed wanneer hij ergens plezier in had. "Het ligt een beetje buiten de gebaande wegen, is het niet?" zei hij. "En nu, Mr. Wilson, begint u van in het begin en vertel ons alles over uzelf, uw huishouden, en het effect dat deze advertentie heeft gehad op uw financiële omstandigheden. Neemt u eerst nota, Dokter, van de krant en de datum."
"Het is de Morning Chronicle van 27 april, 1890. Net twee maand geleden."
"Heel goed. Nu, Mr. Wilson?"
"Wel, het is precies zoals ik u verteld heb, Mr. Sherlock Holmes" zei Jabez Wilson, zijn voorhoofd deppend; "Ik heb een klein pandjeshuis op Coburg Square, in de buurt van de City. Het is geen erg grote zaak, en de laatste jaren heeft ze niet veel meer gedaan dan in mijn levensonderhoud voorzien. Vroeger had ik twee assistenten in dienst, maar nu nog slechts één; en zelfs die zou ik niet kunnen betalen, ware het niet dat hij bereid is om voor een half loon te werken om zo de stiel te leren."
"Wat is de naam van deze vriendelijke jongeman?" vroeg Sherlock Holmes.
"Zijn naam is Vincent Spaulding, en hij is niet meer zo jong. Het is moeilijk om zijn leeftijd te schatten. Ik zou me geen betere assistent kunnen dromen, Mr. Holmes; en ik weet heel zeker dat hij ergens anders gemakkelijk het dubbele kan verdienen van wat ik hem kan geven. Maar, zegt u zelf, indien hij tevreden is, waarom zou ik hem dan op ideeën brengen?"
"Inderdaad, waarom? U treft het wel om een bediende te hebben die onder de marktprijs wil werken. In deze tijd zijn er weinig werkgevers die zoiets meemaken. Ik weet niet of uw assistent niet even opmerkelijk is als uw advertentie."
"Oh, hij heeft ook zijn gebreken" zei Mr. Wilson. "Nooit was er iemand zo bezeten van fotografie. Kiekjes nemen met zijn camera terwijl hij zijn verstand zou moeten cultiveren, en daarna onderduiken in de kelder, zoals een konijn in zijn hol, om zijn foto's te ontwikkelen. Dat is zijn grootste gebrek, maar voor de rest is hij een goede werker. Er zit geen kwaad in hem."

"Hij is nog altijd in uw dienst, veronderstel ik?"
"Ja, mijnheer. Hij en een meisje van veertien, die een eenvoudige maaltijd kan koken en het huis netjes houdt - dat is al wat ik in huis heb, want ik ben een weduwnaar en heb nooit familie gehad. We leven erg rustig, mijnheer, wij met ons drieën; en we houden een dak boven ons hoofd en betalen onze rekeningen, en dat is het zowat. De eerste gebeurtenis die ons uit ons gewone doen bracht was die advertentie. Spaulding kwam ermee in het kantoor, vandaag precies acht weken geleden, met deze krant in zijn handen, en hij zegt: 'Ik wou bij God, Mr. Wilson, dat ik een roodharige man was.'
" 'En waarom dan wel?' vroeg ik. 'Wel' zegt hij 'er is weer een vacature voor de Liga van Roodharigen. Het betekent een klein fortuin voor de man die aangenomen wordt, en ik heb begrepen dat er meer vacatures zijn dan mannen, zodat de zaakgelastigden ten einde raad zijn en niet meer weten wat ze met het geld moeten doen. Indien mijn haar maar eens van kleur wou veranderen, dan zou ik met plezier in dat gespreide bedje springen.'
" 'Wat, waarover gaat het dan?' vroeg ik. Ziet u, Mr. Holmes, ik ben een man die graag thuis blijft, en wanneer mijn zaken naar mij toe kwamen in plaats van dat ik naar mijn zaken moest gaan, dan konden er soms weken voorbij gaan zonder dat ik een voet buiten zette. En zodoende was ik niet erg op de hoogte van wat er buiten gebeurde, en ik was altijd blij met een beetje nieuws. 'Heeft u nog nooit gehoord van de Liga van Roodharige Mannen?' vroeg hij met opengesperde ogen.
" 'Nooit'
" 'Nee maar, dat verwondert mij, want u bent zelf een mogelijke kandidaat voor de vacatures.'
" 'En wat zijn ze waard?' vroeg ik.
" 'Oh, slechts een paar honderd per jaar, maar het werk is licht en vormt weinig belemmering voor de gewone bezigheden van de kandidaat.'
"Wel, u kunt zich gemakkelijk voorstellen dat dit mijn oren deed spitsen, want de laatste jaren waren zaken niet zo

bijster goed geweest, en een extra paar honderdjes zouden erg van pas komen. 'Vertel me er alles over' zei ik.
" 'Wel' zei hij, me de advertentie tonend, 'u kunt zelf zien dat de Liga een vacature heeft, en daar staat het adres waar men zich moet aanmelden. Voor zover ik het begrijp werd de Liga gesticht door een Amerikaanse miljonair, Ezekiah Hopkins, die een nogal eigenzinnig man was. Hij was zelf roodharig, en had grote sympathie voor alle roodharige mannen; dus toen hij stierf ontdekte men dat hij zijn reusachtig fortuin had toevertrouwd aan zaakgelastigden welke de opdracht hadden om met de intresten gemakkelijke baantjes te geven aan mannen met die bepaalde haarkleur. Naar wat ik gehoord heb is het een uitstekend loon en zeer licht werk.'
" 'Maar' zei ik 'dan zouden er miljoenen roodharige mannen op dat aanbod ingaan.'
" 'Niet zoveel als men zou denken' antwoordde hij. 'Ziet u, het is beperkt tot volwassen, mannelijke inwoners van Londen. Deze Amerikaan was in Londen begonnen toen hij jong was, en hij wilde de oude stad iets teruggeven. En ook, heb ik gehoord, is het zinloos om te solliciteren indien uw haar licht rood, of donker rood, of ook maar iets anders is dan helder, vlammend, vurig rood. Nu, indien u zou willen solliciteren, Mr. Wilson, dan zou u zo worden toegelaten; maar misschien vindt u het niet de moeite om uzelf te verplaatsen voor een schamel paar honderd ponden.'
" 'Nu is het een feit, heren, zoals u zelf kunt zien, dat mijn haar een erg volle en rijke tint heeft, zodat het mij toescheen dat, indien er enige competitie in deze zaak zou optreden, ik een even goede kans maakte als iedereen die ik ooit had ontmoet. Vincent Spaulding scheen er zoveel over te weten dat ik dacht dat hij misschien van nut kon zijn, en daarom gaf ik hem opdracht om de zaak voor de rest van de dag te sluiten en onmiddellijk met mij mee te komen. Hij was erg opgezet met die onverwachte vrije dag, en we sloten dus de zaak en begaven ons naar het adres dat in de advertentie vermeld stond. Ik hoop dat ik een dergelijke vertoning nooit meer moet aanschouwen, Mr. Holmes.

Vanuit het noorden, zuiden, oosten en westen waren alle mannen die zelfs maar een zweem van rood in hun haar hadden toegestroomd, gevolg gevend aan de advertentie. Fleet Street was verzadigd met roodharige mensen, en Pope's Court zag eruit als de kar van een sinaasappelverkoper. Ik had nooit gedacht dat er zoveel in het hele land waren als wat daar was samengebracht door die ene advertentie. Elke kleurtint was er vertegenwoordigd - strokleurig, citroengeel, baksteenrood, Ierse setter bruin, leverkleurig, kleiachtig; maar, zoals Spaulding zei, waren er slechts weinigen met de echte, levendige, vlammende tint. Toen ik zag hoeveel wachtenden er waren, zonk de moed in mijn schoenen en wou ik het opgeven; maar Spaulding wou daar niet van horen. Hoe hij het klaarspeelde weet ik nog altijd niet, maar hij duwde en trok en stompte tot hij me door de menigte had geloodst, en op de trap welke naar het kantoor leidde. Er was een dubbele stroom op de trap, één naar omhoog met de hoopvollen, en één naar beneden met de afgewezenen; maar we wurmden ons er zo goed mogelijk tussen en stonden weldra in het kantoor."
"Uw belevenissen vormen een erg onderhoudend verhaal" merkte Holmes op terwijl zijn cliënt pauzeerde en zijn geheugen opfriste met wat snuiftabak. "Gaat u alstublieft verder met uw interessant relaas."
"Het kantoor was leeg met uitzondering van een paar houten stoelen en een goedkope houten tafel, waarachter een kleine man zat met een hoofd dat zelfs nog roder was dan het mijne. Hij zei een paar woorden tegen elke kandidaat die opdaagde, en slaagde er steeds in om één of andere fout te vinden welke hem kon diskwalificeren. De vacature bemachtigen leek me, bij nader inzien, geen gemakkelijke zaak. Maar toen het onze beurt was bleek de man veel gunstiger gezind tegenover mij dan tegenover alle anderen, en hij sloot de deur toen we binnen waren, zodat hij ongestoord met ons kon spreken.
" 'Dit is Mr. Jabez Wilson' zei mijn assistent 'en hij is bereid om een vacature in de Liga in te vullen.'
" 'En hij is er uitermate geschikt voor' antwoordde de

andere. 'Hij voldoet aan alle voorwaarden. Ik kan me niet herinneren wanneer ik nog zo een volmaakt exemplaar gezien heb.' Hij deed een stap achteruit, hield zijn hoofd schuin en staarde naar mijn haar tot ik er verlegen van werd. Daarna kwam hij plots naar voren, schudde mijn hand en feliciteerde me hartelijk met mijn succes.
" 'Het zou onrechtvaardig zijn om te twijfelen' zei hij. 'U zult mij nochtans moeten excuseren wanneer ik een voor de hand liggende voorzorgsmaatregel neem' En dat gezegd zijnde greep hij met beide handen mijn haar vast en trok eraan terwijl ik gilde van pijn. 'Er staan tranen in uw ogen' zei hij toen hij me losliet. 'Ik merk dat alles is zoals het moet zijn. Maar we moeten opletten, want we zijn twee keer om de tuin geleid door pruiken en eenmaal door verf. Ik zou u verhalen kunnen vertellen over schoensmeer welke u een afkeer van de menselijke natuur zouden bezorgen.' Hij begaf zich naar het raam en schreeuwde uit volle borst dat de vacature bezet was. Een kreun van teleurstelling steeg op van beneden, en de mensen dropen af, in alle mogelijke richtingen tot er geen roodharige meer te zien was, behalve ikzelf en de manager.
" 'Mijn naam' zei hij 'is Mr. Duncan Ross, en ik ben zelf één van de begunstigden van het fonds dat onze edele weldoener heeft nagelaten. Bent u een gehuwd man, Mr. Wilson? Heeft u een gezin?' Ik antwoordde dat ik dat niet had. Zijn gezicht betrok onmiddellijk.
" 'Nee maar!' zei hij ernstig 'dat is een zeer spijtige zaak! Ik vind het jammer dat u dat zegt. Het fonds was natuurlijk bedoeld voor de verspreiding en vermenigvuldiging van roodharigen, en ook voor hun onderhoud. Het is geweldig jammer dat u een vrijgezel bent.'
"Mijn gezicht werd langer, Mr. Holmes, want ik dacht ik de betrekking toch nog zou mislopen; maar nadat hij er een paar minuten over had nagedacht zei hij dat het in orde was.
" 'Indien u iemand anders was geweest' zei hij ' dan zou dit bezwaar waarschijnlijk fataal geweest zijn, maar we mogen de regels wat ruimer interpreteren in het voordeel van een

man met een haardos als de uwe. Wanneer bent u in staat om in uw nieuwe betrekking te beginnen?'
" 'Wel, het is een beetje moeilijk, want ik heb al een zaak' zei ik
"Oh, maakt u zich daar nu geen zorgen over, Mr. Wilson!' zei Vincent Spaulding 'Ik ben best in staat om daar voor te zorgen.'
" 'Wat zijn de uren?' vroeg ik.
" 'Van tien tot twee'
"Nu worden de meeste transacties in een pandjeszaak 's avonds afgesloten, Mr. Holmes, vooral op donderdag- en vrijdagavond, net voor de betaaldag; het paste mij dus wonderwel om in de voormiddag wat bij te verdienen. En daarbij wist ik dat mijn assistent een bekwame man is en dat hij voor alles zorg zou dragen. 'Dat zou me uitstekend schikken' zei ik. 'En het loon?'
" 'Dat is 4 pond per week.'
" 'En het werk?'
" 'Dat is puur nominaal.'
" 'Wat noemt u puur nominaal?'
" 'Wel, u moet de hele tijd in het kantoor zijn, of tenminste toch in het gebouw. Wanneer u het verlaat dan bent u de betrekking onmiddellijk en onherroepelijk kwijt. Het testament is erg duidelijk op dit punt. Men voldoet niet aan de voorwaarden indien men het kantoor tussen 10 en 2 verlaat.'
" 'Het is slechts vier uur per dag, en ik denk er niet aan om weg te lopen' zei ik.
" 'Geen enkel excuus zal aanvaard worden' zei Mr. Duncan Ross; 'noch ziekte, noch dringende zaken, noch wat dan ook. U moet hier blijven, of u verliest de betrekking."
" 'En het werk?'
" 'Is het kopiëren van de Encyclopedia Britannica. Het eerste volume ligt in deze kast. U moet zelf zorgen voor inkt, pennen en vloeipapier, maar wij verschaffen u deze tafel en stoel. Kunt u morgen beginnen?'
" 'Zeker' antwoordde ik.
" 'Wel, goedendag dan, Mr. Jabez Wilson, en laat mij u

nogmaals feliciteren met de belangrijke betrekking welke u te beurt is gevallen' Hij leidde me uit de kamer en ik ging samen met mijn assistent naar huis, amper wetend wat te zeggen of te doen, zo gelukkig was ik met deze meevaller. Wel, daarna dacht ik de hele dag na over de zaak, en tegen de avond was ik opnieuw ontmoedigd; want ik had voor mezelf uitgemaakt dat de hele affaire een grote zwendel of een flauwe grap was, alhoewel ik de bedoeling ervan niet kon achterhalen. Alles bij elkaar genomen leek het ongelofelijk dat iemand zo een testament kon maken, of dat men zulk een som wilde betalen voor zoiets eenvoudig als het overschrijven van de Encyclopedia Britannica. Vincent Spaulding deed wat hij kon om me op te beuren, maar tegen bedtijd had ik afstand genomen van de hele zaak. En toch besloot ik de volgende ochtend om eens te gaan kijken, en dus kocht ik voor een penny een flesje inkt en met een ganzenveer en zeven vellen foliopapier begaf ik me naar Pope's Court. Wel, tot mijn verrassing en genoegen, was alles zoals het moest zijn. De tafel stond voor mij klaar en Mr.Duncan Ross was ter plaatse om erop toe te zien dat ik werkelijk aan de slag ging. Hij liet me beginnen bij de letter A en ging dan weg; maar af en toe kwam hij langs om te zien of alles in orde was. Om twee uur wenste hij mij nog een prettige dag, feliciteerde mij met de hoeveelheid tekst welke ik overgepend had, en sloot achter mij de deur van het kantoor. Dit ging zo elke dag, Mr. Holmes, en op zaterdag kwam de manager binnen en legde vier gouden sovereigns voor mij neer als vergoeding voor een week werken. De week daarop ging het net hetzelfde en de week daarop eveneens. Elke ochtend was ik om tien uur ter plaatse en elke namiddag ging ik om twee uur weg. Geleidelijk aan kwam Mr. Duncan Ross nog slechts eenmaal kijken, en na een tijdje, kwam hij helemaal niet meer langs. Maar toch durfde ik de kamer niet te verlaten, zelfs voor geen ogenblik, want ik was niet zeker of hij toch niet langs zou komen, en de vergoeding was zo royaal, en kwam me zo goed van pas, dat ik het risico niet wou lopen om ze te verliezen. Acht weken gingen zo voorbij, en ik had

geschreven over Abten en Aartsbisschoppen en Arabië en Architectuur en Attika, en hoopte dat ik door stevig door te werken binnenkort aan de B's zou kunnen beginnen. Het kostte me wel wat aan papier, en ik had bijna een volledige legplank gevuld met mijn schrijfsels. En toen kwam de zaak ineens tot een einde."
"Tot een einde?"
"Jawel, mijnheer. Op deze ochtend, om precies te zijn. Ik ging zoals gewoonlijk om tien uur naar mijn werk, maar de deur was dicht en op slot, met een klein vierkant kaartje dat in het midden van het paneel was vastgespijkerd. Hier is het, en u kunt het zelf lezen."
Hij hield een stuk wit karton omhoog dat ongeveer de grootte van een vel notapapier had. Het bericht was als volgt:

*DE ROODHARIGE LIGA*
*IS*
*ONTBONDEN*

*9 oktober, 1890*

Sherlock Holmes en ikzelf keken naar deze korte aankondiging en naar het teleurgestelde gezicht erachter, tot de komische kant van de zaak elke andere overweging zo volledig wegveegde dat we allebei in een schaterlach uitbarstten.
"Ik zie niet in wat door zo grappig aan is" riep onze cliënt, rood wordend tot aan de wortels van zijn vlammende haarbos. "Indien u niets beter kunt doen dan mij uitlachen, dan kan ik beter ergens anders gaan."
"Nee, nee" riep Holmes, hem terug in zijn zetel duwend waar hij half uitgekomen was. "Ik zou uw zaak voor geen geld willen missen. Ze is verfrissend ongewoon. Maar er is, indien u mij wilt excuseren dat ik dit zeg, een grappige kant aan. Vertelt u mij, welke stappen heeft u ondernomen toen u dat kaartje op de deur zag hangen?"
"Ik was verbijsterd, mijnheer. Ik wist niet wat ik moest

doen. Ik ging langs in de andere kantoren welke in het pand gevestigd waren, maar niemand scheen ook maar van iets op de hoogte te zijn. Tenslotte ging ik naar de eigenaar, een boekhouder die het gelijkvloers betrekt, en ik vroeg hem of hij me kon vertellen wat er gebeurd was met de Roodharige Liga. Hij zei dat hij nog nooit van zulk een vereniging gehoord had. Daarna vroeg ik hem wie Mr. Duncan Ross was. Hij antwoordde dat de naam nieuw was voor hem. 'Wel' zei ik, 'de heer op Nr. 4'
" 'Wat, de roodharige man?'
" 'Ja.'
" 'Oh,' zei hij 'zijn naam was William Morris. Hij was een advocaat en wou het kantoor tijdelijk gebruiken tot zijn eigen kantoor klaar was. Hij is gisteren vertrokken.'
" 'Waar zou ik hem kunnen vinden?'
" 'In zijn nieuw kantoor. Hij heeft me het adres gegeven. Ja, nr. 17 in King Edward Street, in de buurt van St. Paul's'
"Ik ging op weg, Mr. Holmes, maar toen ik op dat adres aankwam bleek het een werkplaats te zijn waar men kunstknieëen vervaardigt, en niemand had er ooit gehoord van Mr. William Morris of Mr. Duncan Ross."
"En wat heeft u daarna gedaan?" vroeg Holmes.
"Ik ging terug naar huis naar Saksen-Coburg Square, en vroeg aan mijn assistent of hij misschien iets wist. Maar hij kon mij op geen enkele wijze helpen. Hij kon alleen zeggen dat, indien ik geduld had, ik waarschijnlijk iets via de Post zou vernemen. Maar dat was niet goed genoeg, Mr. Holmes. Ik wilde een dergelijke betrekking niet zonder slag of stoot opgeven, en dus, omdat ik gehoord heb dat u vriendelijk genoeg bent om advies te geven aan arme mensen die er nood aan hebben, ben ik onmiddellijk naar u gekomen."
"En daar heeft u goed aan gedaan" zei Holmes. "Uw zaak is uitermate opmerkelijk, en ik zal ze met plezier onderzoeken. Na alles wat u me verteld heeft denk ik dat de mogelijkheid bestaat dat hier een ernstiger zaak achter schuilt dan men op het eerste zicht zou denken."
"Ernstig genoeg!" zei Mr. Jabez Wilson "Nee maar, ik verlies vier pond per week."

"Voor zover het uw persoon betreft" merkte Holmes op "zie ik niet in dat u kunt klagen over deze buitengewone liga. Integendeel, u bent, als ik het goed begrijp, een goede 30 pond rijker, om nog maar niet te spreken van de kennis die u verworven heeft over elk onderwerp dat met de letter A begint. Ze hebben u niets tekort gedaan."
"Nee, mijnheer. Maar ik wil meer te weten komen over hen, en wie ze zijn, en welke bedoeling ze hadden met mij deze poets te bakken - indien het een poets was, tenminste. Het was een nogal dure grap voor hen, want het heeft hen tweeëndertig pond gekost."
"We zullen ons uiterste best doen om al deze punten voor u op te helderen. Maar eerst nog een paar vragen, Mr. Wilson. Deze assistent van u die als eerste uw aandacht op deze advertentie heeft getrokken - hoe lang is hij bij u in dienst?"
"Op dat ogenblik ongeveer een maand."
"Hoe heeft u hem leren kennen?"
"In antwoord op een advertentie."
"Was hij de enige kandidaat?"
"Nee ik had er een dozijn."
"Waarom heeft u hem gekozen?"
"Omdat hij bekwaam was en goedkoop."
"Aan een half loon, inderdaad".
"Ja."
"Wat voor iemand is hij, deze Vincent Spaulding?"
"Klein, stevig gebouwd, zeer snel in zijn manier van doen, geen haarbegroeiing op zijn gezicht, alhoewel hij rond de dertig moet zijn. Heeft een witte vlek van één of ander zuur op zijn voorhoofd."
Behoorlijk opgewonden zette Holmes zich recht in zijn zetel.
"Ik dacht het al" zei hij "Heeft u ooit gemerkt dat zijn oren gaatjes hebben voor een oorring?"
"Ja, mijnheer. Hij vertelde mij dat een zigeuner dat voor hem had gedaan toen hij nog een jongen was."
"Hmm!" zei Holmes, terug wegzinkend in diepe gedachten.
"Hij is nog altijd bij u?"
"Oh, ja, mijnheer; Ik heb hem daarnet nog maar achtergelaten."

"En werd er in uw afwezigheid goed op uw zaak gepast?"
"Ik heb geen klachten, mijnheer. De ochtenden zijn vrij kalm."
"Dat volstaat, Mr. Wilson. Ik zal het genoegen hebben om u een mening over deze zaak te geven in de loop van de volgende paar dagen. Vandaag is het zaterdag, en ik hoop dat we tegen maandag de zaak opgelost hebben."
"Wel, Watson," zei Holmes toen onze bezoeker weg was "wat denk je van dat alles?"
"Ik maak er niets van" antwoordde ik eerlijk "Het is een erg mysterieuze zaak."
"In de regel," zei Holmes "blijken de meest bizarre zaken de minst mysterieuze te zijn. Het zijn de gewone, onopvallende misdaden die het moeilijkst zijn, net zoals een alledaags gezicht het moeilijkst te herkennen is. Maar ik moet voortmaken met deze zaak."
"Wat ga je dan doen?" vroeg ik.
"Roken" antwoordde hij "Het is een drie pijpen probleem, en ik vraag je om de eerste vijftig minuten dan ook niets te zeggen."
Hij nestelde zich in zijn zetel, met zijn dunne knieën opgetrokken tot aan zijn haviksneus, en daar zat hij met gesloten ogen en met zijn zwarte stenen pijp die uit zijn mond stak zoals de snavel van een vreemde vogel. Ik was ervan overtuigd dat hij in slaap gevallen was, en ik was zelf aan het knikkebollen, toen hij plots uit zijn zetel sprong met de gebaren van een man die tot een besluit is gekomen en zijn pijp op de schouwmantel legde.
"Sarasate speelt deze namiddag in St. James's Hall" merkte hij op. "Wat denk je, Watson. Zouden je patiënten je voor een paar uur kunnen missen?"
"Ik heb vandaag geen afspraken. Mijn praktijk is niet zo erg druk."
"Zet dan je hoed op en kom mee. Ik ga eerst door de City, en onderweg kunnen we iets eten. Ik zie dat er flink wat Duitse muziek op het programma staat, die me meer bevalt dan Italiaanse of Franse. Het is introspectief, en ik wil introspectief zijn. Kom mee!"

We gingen met de ondergrondse tot aan Aldersgate; en een korte wandeling bracht ons naar Saxen-Coburg Square, de plaats van het zonderlinge verhaal waar we deze ochtend naar geluisterd hadden. Het was een benauwd, klein plein dat betere tijden had gekend en waar vier lijnen van groezelige bakstenen huizen met twee verdiepingen uitgaven op een klein omheind perk, waar een grasveld vol onkruid en een paar verschoten struiken laurierkers een overlevingsstrijd voerden tegen de met rook beladen en onaangename atmosfeer. Drie vergulde ballen tegen een hoekhuis en een bruin bord met daarop in witte letters "JABEZ WILSON", gaven aan waar onze roodharige cliënt zaken deed. Sherlock Holmes ging ervoor staan, hield zijn hoofd schuin en keek er aandachtig naar, terwijl zijn ogen helder schitterden tussen zijn half toegeknepen oogleden. Daarna wandelde hij traag langs de straat, en keerde terug naar de hoek, nog altijd aandachtig kijkend naar de huizen. Tenslotte keerde hij terug naar het pandjeshuis, en, nadat hij twee of drie keer krachtig met zijn stok op het voetpad had geklopt, ging hij naar de voordeur en klopte aan. Ze werd onmiddellijk geopend door een levendige, glad geschoren jongeman, die hen vroeg om binnen te komen.
"Dank u" zei Holmes "Ik wou u alleen maar vragen hoe men van hier naar de Strand geraakt."
"Derde rechts, vierde links" antwoordde de assistent vlug, waarna hij de deur dichtdeed.
"Een slimme kerel" merkte Holmes op toen we weg wandelden. "Hij is, volgens mij, de vierde slimste man in Londen, en wat stoutmoedigheid betreft zou het zelfs kunnen dat hij recht heeft op de derde plaats. Ik heb al over hem gehoord."
"Natuurlijk," zei ik, "De assistent van Mr. Wilson speelt een grote rol in dit mysterie van de Roodharige Liga. Ik ben er zeker van dat je enkel de weg gevraagd hebt om hem eens te zien."
"Niet hem."
"Wat dan wel?"
"De knieën van zijn broek."

"En wat heb je gezien."
"Wat ik verwachtte te zien."
"Waarom heb je op het voetpad geklopt?"
"Mijn beste dokter, dit is het moment om te observeren, niet om te praten. We zijn spionnen in vijandelijk gebied. We weten iets over Saxen-Coburg Square. Laat ons nu de delen verkennen die erachter liggen."
Toen we om de hoek liepen kwamen we in een straat die even sterk contrasteerde met het vervallen Saxen-Coburg plein als de voorzijde van een portret met de achterkant ervan. Het was één van de hoofdaders voor het verkeer vanuit de City naar het noorden en het westen. De rijweg was gevuld met een immense stroom van rijtuigen welke in een dubbele eb en vloed beweging voorbij gleden, terwijl de voetpaden zwart zagen van een gehaaste zwerm voetgangers. Terwijl we keken naar een rij van mooie winkels en statige kantoren was het moeilijk te vatten dat ze echt grensden aan het vervallen, stille plein dat we net hadden verlaten.
"Laat ons eens kijken" zei Holmes, toen hij halt hield op de hoek en langs de huizenrij keek, "Ik zou graag de volgorde van de huizen onthouden. Het is één van mijn hobby's om een precieze kennis van Londen te hebben. Daar is Mortimer's, de tabakswinkel, de kleine krantenwinkel, de Coburg afdeling van de 'City and Suburban Bank', het 'Vegetarian Restaurant', en Mc Farlane's koetsenbouwers depot. Dat brengt ons recht naar het andere huizenblok. En nu, Dokter, hebben we ons werk gedaan en is het dus tijd dat we ons wat vermaken. Een broodje en een kop koffie, en daarna naar viool-land, waar alles aangenaam en fijngevoelig en harmonisch is, en waar geen roodharige cliënten zijn die ons komen kwellen met hun raadsels."
Mijn vriend was een enthousiaste musicus; niet alleen was hij een erg bedreven vioolspeler, maar daarenboven ook een meer dan verdienstelijke componist. De hele namiddag zat hij in de stalles, volmaakt gelukkig, zachtjes wuivend met zijn lange, dunne vingers op maat van de muziek, terwijl zijn vriendelijk glimlachend gezicht en zijn lome, dromerige

ogen zo helemaal anders waren dan die van Holmes de speurhond, Holmes de rusteloze, scherpzinnige, doortastende misdaadbestrijder, dat men het moest zien op het te geloven. Die dubbele natuur manifesteerde zich in zijn eigenaardig karakter, en zijn extreme precisie en scherpzinnigheid vormden, zoals ik dikwijls heb gedacht, een reactie op de poëtische en beschouwende stemmingen welke in hem soms de overhand kregen. De slinger in zijn binnenste kon hem van extreme loomheid naar een verzengende werkkracht brengen; en zoals ik goed wist, was hij nooit zo geweldig als nadat hij dagenlang in zijn fauteuil had gelegen tussen zijn improvisaties en zijn in gotisch schrift gedrukte boeken. Dan was het dat zijn jachtinstinct hem plots terug overviel en dat zijn schitterende redeneerkracht opsteeg tot het niveau van intuïtie, zodat diegenen die niet vertrouwd waren met zijn methoden wantrouwig naar hem keken als naar een man die een bovenmenselijke kennis bezat. Toen ik hem die namiddag zo zag opgaan in de muziek welke in St. James Hall weerklonk, voelde ik dat er slechte tijden aanbraken voor diegenen welke hij tot zijn prooi gemaakt had.
"U wilt zonder twijfel naar huis, Dokter" merkte hij op toen we buiten kwamen.
"Ja, dat zou het beste zijn."
"En ik heb nog wat zaken te doen die enkele uren in beslag zullen nemen. Deze zaak in Coburg Square is ernstig."
"Waarom ernstig?"
"Er wordt een grote misdaad beraamd. Ik heb alle reden om te geloven dat we nog op tijd zullen zijn om ze te verijdelen. Maar dat het vandaag zaterdag is compliceert de zaken nogal. Ik zal vannacht uw hulp nodig hebben."
"Om welk uur?"
"Tien uur zal vroeg genoeg zijn."
"Ik zal om tien uur in Baker Street zijn."
"Heel goed. En, nu ik eraan denk, Dokter, er kan wel enig gevaar mee gemoeid zijn, wees dus zo vriendelijk om uw legerrevolver in uw jas te stoppen." Hij wuifde met zijn hand, draaide zich om op zijn hielen en verdween in een

oogwenk tussen de menigte.
Ik ben van mening dat ik niet stommer ben dan mijn buren, maar ik werd altijd overvallen door een gevoel van domheid wanneer ik met Sherlock Holmes te maken had. Ik had gehoord wat hij gehoord had, ik had gezien wat hij gezien had, en toch was het duidelijk dat hij niet alleen wist wat er gebeurd was, maar zelfs wat er nog ging gebeuren, terwijl voor mij de hele zaak alleen maar verwarrend en grotesk was. Terwijl ik naar mijn huis in Kensignton reed dacht ik over alles nog eens na, vanaf de buitengewone geschiedenis van de roodharige kopiist van de Encyclopedia tot aan het bezoek aan Saxen-Coburg Square, en aan de onheilspellende woorden waarmee hij afscheid van mij had genomen. En wat was de bedoeling van deze nachtelijke expeditie en waarom moest ik gewapend zijn? Waar gingen we heen, en wat gingen we doen? Ik had van Holmes de hint gekregen dat die gladgeschoren klerk in het pandjeshuis een buitengewone man was - een man die in staat was om een duister spel te spelen. Ik probeerde het uit te puzzelen, maar gaf het wanhopig op en zette de zaak van mij af tot de nacht een uitleg zou verschaffen.
Het was kwart na negen toen ik thuis vertrok en doorheen het Park reed, en zo langs Oxford Street naar Baker Street. Er stonden twee huurrijtuigen voor de deur, en toen ik binnen kwam in de hal hoorde ik boven het geluid van stemmen. Eenmaal in zijn kamer zag ik Holmes geanimeerd spreken met twee mannen, waarvan ik er één herkende als Peter Jones, de officiële politieagent, terwijl de andere een lange, magere, treurig kijkende man was, met een glimmende hoed en een benauwend respectabele geklede jas.
"Ha, ons gezelschap is voltallig" zei Holmes terwijl hij zijn pijjekker dichtknoopte en zijn zware jachtzweep van de kapstok nam. "Watson, ik denk dat je Mr. Jones van Scotland Yard kent? Laat me je voorstellen aan Mr. Merryweather, die ons zal vergezellen in ons nachtelijk avontuur."
"Ziet u, we gaan opnieuw in paren jagen, Dokter" zei Jones

op zijn gewichtige manier. "Onze vriend hier is een wonderbaarlijke man om een jacht in gang te zetten. Al wat hij nodig heeft is een oude hond die hem helpt om het wild te pakken te krijgen."
"Ik hoop dat onze jacht meer oplevert dan een wilde gans" merkte Mr. Merryweather somber op.
"U kunt volledig vertrouwen op Mr. Holmes, mijnheer" zei de politieagent uit de hoogte. "Hij heeft zo zijn eigen methodes, welke, indien hij het niet erg vindt dat ik het zeg, nogal theoretisch en fantasierijk zijn, maar hij heeft het bloed van de ware detective in zich. Ik overdrijf niet wanneer ik zeg dat hij er één of twee keren, zoals ik de zaak van de Sholto moord en de schat van Agra, dichter bij zat dan de officiële politiemacht."
"Oh, indien u het zegt, Mr. Jones, dan is het in orde" zei de vreemdeling eerbiedig. "Maar toch moet ik bekennen dat ik mijn kaartavond mis. Het is de eerste zaterdagavond in zevenentwintig jaar dat ik het zonder mijn robbertje bridge moet stellen."
"Ik denk dat u zult merken" zei Sherlock Holmes "dat u vanavond voor een hogere inzet zult spelen dan u tot hiertoe ooit gedaan heeft, en dat het spel opwindender zal zijn. Voor u, Mr. Merryweather, bedraagt de inzet een kleine 30.000 pond; en voor jou, Jones, zal het de man zijn die je te pakken wilt krijgen."
"John Clay, de moordenaar, dief, oplichter en valsmunter. Hij is een jongeman, Mr. Merryweather, maar hij staat op het toppunt van zijn kunnen, en ik zou liever mijn handboeien rond zijn polsen vastklikken dan bij om het even welke andere crimineel in Londen. Hij is een opmerkelijke man, deze jonge John Clay. Zijn grootvader was een koninklijke hertog, en hijzelf heeft gestudeerd in Eton en Oxford. Zijn verstand is even listig als zijn vingers snel zijn, en alhoewel we met de regelmaat van een klok sporen vinden van hem, weten we nooit waar we de man zelf kunnen vinden. De ene week kraakt hij een kluis in Schotland, en de volgende week haalt hij geld op om een weeshuis te bouwen in Cornwall. Ik zit hem al vele jaren

achterna en nog nooit heb ik hem te zien gekregen."
"Ik hoop dat ik het plezier mag hebben om hem vannacht aan u voor te stellen. Ik heb ook al één of twee keer met Mr. John Clay te doen gehad, en ik ben het met u eens dat hij een meester in zijn vak is. Maar het is al over tienen en hoog tijd dat we vertrekken. Indien u beiden het eerste rijtuig willen nemen, dan zullen Watson en ik volgen in het tweede."
Sherlock Holmes was niet erg mededeelzaam gedurende de lange rit en lag in het rijtuig de deuntjes te neuriën die we deze namiddag gehoord hadden. We reden door een eindeloos labyrint van met gas verlichte straten tot we uitkwamen in Farrington Street.
"We zijn er nu dichtbij" merkte mijn vriend op.
"Merryweather is een bankdirecteur, en persoonlijk geïnteresseerd in de zaak. Ik vond het raadzaam om Jones er ook bij te hebben. Het is geen kwade kerel, alleen maar een volslagen imbeciel in zijn beroep. Maar hij heeft een positieve eigenschap. Hij is zo moedig als een buldog en zo vasthoudend als een kreeft wanneer hij zijn klauwen op iemand kan leggen. We zijn er, en ze wachten op ons."
We waren terug op dezelfde drukke verbindingsweg waar we deze ochtend hadden gestaan. Onze rijtuigen werden weggestuurd en, Mr. Merryweather volgend, gingen we door een nauwe steeg en door een zijdeur, welke hij voor ons opende. Binnen was er een smalle gang, welke uitgaf op een zeer massieve ijzeren poort. Deze werd ook geopend, en toen ging het naar beneden langs een stenen wenteltrap, welke eindigde voor een andere geweldige poort. Mr. Merryweather hield halt om een lantaarn aan te steken, en leidde ons toen door een donkere, naar aarde ruikende doorgang, en, nadat hij een derde deur had geopend, in een grote kluis of kelder, welke helemaal was volgestapeld met kratten en zware kisten.
"U bent niet erg kwetsbaar van bovenaf" merkte Holmes op terwijl hij de lantaarn omhoog hield en rondkeek.
"En ook niet van beneden" zei Mr. Merryweather, met zijn wandelstok kloppend op de tegels waarmee de vloer bedekt

was. "Nee maar, lieve help, het klinkt hol!" riep hij, verbaasd opkijkend.
"Ik moet u werkelijk vragen om wat stiller te zijn!" zei Holmes streng. "U heeft nu al de goede afloop van onze expeditie in gevaar gebracht. Mag ik u dringend vragen dat u de goedheid zou willen hebben om op één van die kisten neer te zitten en niet meer tussenbeide te komen?"
De deftige Mr. Merryweather klom op een hoge kist, met een zeer gekrenkte uitdrukking op zijn gezicht, terwijl Holmes knielde op de vloer en, met de lantaarn en een vergrootglas, minutieus de voegen tussen de stenen onderzocht. Een paar seconden waren genoeg om hem tevreden te stellen, want hij sprong terug recht en stak zijn vergrootglas in zijn zak.
"We hebben nog minstens een uur voor ons" merkte hij op "want ze kunnen moeilijk in actie komen voordat de brave pandjesbaas veilig in zijn bed ligt. En dan zullen ze geen minuut verliezen, want hoe eerder ze klaar zijn met hun werk, hoe meer tijd ze zullen hebben om te ontsnappen. We bevinden ons nu, Dokter, zoals u ongetwijfeld geraden heeft, in de kelder van de City branch van één van de grootste Londense banken. Mr. Merryweather is de voorzitter van de raad van bestuur, en hij zal u uitleggen waarom de moedigste criminelen van Londen reden hebben om op dit ogenblik veel interesse te tonen voor deze kelder."
"Het is ons Frans goud" fluisterde de directeur. "We hebben verschillende waarschuwingen gekregen dat men van plan was het te stelen."
"Uw Frans goud?"
"Ja. We hadden enkele maanden geleden de kans om onze geldmiddelen te versterken en hebben daarom 30.000 napoleons geleend van de Bank van Frankrijk. Het is uitgelekt dat we nog niet de gelegenheid hebben gehad om het geld uit te pakken, en dat het nog steeds in onze kelder ligt. De kist waarop ik zit bevat 2.000 napoleons, ingepakt tussen lagen loodfolie. Onze reserves van ongemunt goud zijn momenteel veel groter dan men normaal in één bankkantoor opslaat, en de directeuren hebben zich daar zorgen over gemaakt."

"En met recht en reden" merkte Holmes op. "Maar nu is het tijd dat we onze plannetjes ten uitvoer brengen. Ik vermoed dat binnen het uur de zaak kritiek wordt. In tussentijd Mr. Merryweather, moeten we een scherm over die verduisteringslantaarn zetten."
"En in het donker zitten?"
"Het zal niet anders kunnen. Ik heb een spel kaarten meegebracht en ik dacht dat, aangezien we toch met vier zijn, we een partijtje konden spelen en u uiteindelijk toch uw robber niet had moeten missen. Maar ik zie dat de voorbereidingen van onze tegenstander al zover gevorderd zijn dat we de aanwezigheid van licht niet meer kunnen riskeren. Maar eerst moeten we onze posities kiezen. Dit zijn stoutmoedige mannen, en alhoewel we het voordeel van de verrassing hebben, kunnen ze ons toch kwaad doen tenzij we heel zorgvuldig te werk gaan. Ik zal achter deze kist staan, en verbergt u zich achter die. Daarna, wanneer ik het licht op hen richt, omsingelen we hen zo snel mogelijk. Wanneer ze schieten, Watson, aarzel dan niet om ze neer te schieten."
Ik plaatste mijn revolver, met gespannen haan, op de bovenkant van een houten kist waarachter ik neerhurkte. Holmes schoof de lantaarnplaat voor het licht en zette ons in volstrekte duisternis - zulk een volstrekte duisternis als ik nog nooit had meegemaakt. De geur van het hete metaal verzekerde ons dat er in de lantaarn nog altijd licht was, klaar om in een oogwenk tevoorschijn te komen. Voor mij, met mijn zenuwen tot het uiterste gespannen, was er iets deprimerend en drukkend in de plotse duisternis en in de koude, vochtig lucht van de kluis.
"Ze hebben slecht één ontsnappingsroute" fluisterde Holmes. "En die is terug naar het huis in Saxen-Coburg Square. Ik hoop dat je gedaan hebt wat ik gevraagd heb, Jones?"
"Ik heb een inspecteur en twee officieren op wacht staan voor de voordeur."
"Dan hebben we alle gaten afgestopt. En nu moeten we stil zijn en wachten."

Hoe lang leek het te duren! Uit vergelijkingen achteraf bleek dat het slechts een uur en een kwart was, en toch leek het voor mij alsof we er de hele nacht zaten en dat buiten de dageraad aanbrak. Mijn ledematen deden pijn en waren stijf, want ik was bang om mijn houding te wijzigen; en toch stonden mijn zenuwen tot het uiterste gespannen, en mijn gehoor was zo scherp dat ik niet alleen de zachte ademhaling van mijn metgezellen kon horen, maar dat ik daarin ook de diepere, zwaardere ademhaling van de lijvige Jones kon onderscheiden van de lichte, zuchtende toon van de bankdirecteur. Vanuit mijn positie kon ik over de kist in de richting van de vloer kijken. Plots vingen mijn ogen een lichtglimp op.
Eerst was het slechts een gloeiende genster onder de stenen vloer. Daarna begon het licht langer stand te houden en werd het een gele lijn, en daarna, zonder enige waarschuwing of geluid, een felle strook licht waarin een hand verscheen; een witte, bijna vrouwelijk hand, die rondtastte in het centrum van de lichtvlek. Na een minuut of meer kwam de hand, met zijn wriemelende vingers boven de vloer. Daarna werd ze even vlug teruggetrokken als ze verschenen was, en alles was donker behalve het kleine lichtstipje dat uit een kier tussen de tegels kwam.
Maar die verdwijning was slechts tijdelijk. Met een knarsend, schurend geluid werd één van de brede, witte tegels omgekeerd en liet hij een vierkant, gapend gat zien waaruit het licht van een lantaarn stroomde. Over de rand verscheen er een gladgeschoren, jongensachtig gezicht, dat intens om zich heen keek, en daarna, met een hand aan elke zijde van de opening, trok hij zichzelf omhoog, eerst tot zijn schouders, daarna tot zijn heup tot hij een knie kon laten rusten op de rand. Even later stond hij rechtop naast het gat en trok een metgezel naar boven, slank en klein zoals hij zelf, met een bleek gezicht en een bos erg rood haar.
"De kust is veilig" fluisterde hij "Heb je de beitel en de zakken? Goeie genade! Spring, Archie, spring, en ik volg je!"
Sherlock Holmes was vooruit gesprongen en hield de indringer vast bij zijn kraag. De andere dook in het gat, en

ik hoorde het geluid van scheurende kleding terwijl Jones zijn kleren vastgreep. Het licht schitterde op de loop van een revolver, maar de jachtzweep van Holmes daalde neer op de pols van de man, en het wapen viel kletterend op de stenen vloer.
"Het heeft geen zin, John Clay" zei Holmes minzaam "Je maakt geen enkele kans."
"Dat zie ik" antwoordde de andere met de grootste koelbloedigheid. "Ik veronderstel dat mijn maat veilig is, alhoewel ik zie dat jullie de panden van zijn jas hebben."
"Drie mannen staan hem op te wachten bij de deur." zei Holmes.
"Oh, nee maar! U heeft de zaken blijkbaar grondig aangepakt. Ik moet u gelukwensen."
"En ik u" antwoordde Holmes "Je idee van de Roodharige Liga was erg nieuw en effectief."
"Je zult je kompaan straks terug zien" zei Jones. "Hij kan sneller in een gat springen dan ik. Steek je armen nu maar uit terwijl ik de handboeien vastmaak."
"Ik vraag u om mij niet aan te raken met uw vuile handen" merkte de gevangene op toen de handboeien zich ratelend om zijn polsen sloten. "U bent er misschien niet van op de hoogte dat er koninklijk bloed in mijn aders stroomt. Wees dan ook zo vriendelijk om mij altijd aan te spreken met 'mijnheer' en 'alstublieft'"
"Heel goed" zei Jones met een strakke blik en een grijnslach. "Wel, zou u alstublieft, mijnheer, de trap willen opgaan, zodat we uwe Hoogheid naar het politiestation kunnen brengen?"
"Dat is beter" zei John Clay kalm. Hij maakte een elegante buiging naar ons drieën en wandelde rustig verder onder de bewaking van de detective.
"Nee maar, Mr. Holmes," zei Mr. Merryweather terwijl we hem volgden vanuit de kelder, "Ik weet niet hoe de bank u kan bedanken en vergoeden. Er is geen twijfel mogelijk dat u op de meest volmaakte wijze één van de meest vastberaden pogingen om een bank te beroven - de meest vastberaden welke ik ooit heb meegemaakt - tijdig ontdekt

en verijdeld hebt."
"Ik had zelf nog een paar kleine rekeningen te vereffenen met Mr. John Clay" zei Holmes. "Ik heb wat onkosten gemaakt in deze zaak, waarvan ik verwacht dat de bank ze mij vergoedt, maar daarbuiten voel ik mij ruimschoots schadeloos gesteld door deze ervaring, welke in veel opzichten uniek was, en door het merkwaardige verhaal over de Roodharige Liga."
"Zie je, Watson," legde hij in de vroege uurtjes van de morgen uit toen we met een glas whisky soda in Baker Street zaten, "het was van in het begin overduidelijk dat het enig mogelijke doel van deze nogal grillige zaak met de advertentie van de Liga, en het kopieren van de Encyclopedia, erop gericht was om onze niet overintelligente pandjesbaas een paar uur per dag uit de weg te hebben. Het was een eigenaardige manier om dat te verwezenlijken, maar, echt, het zou moeilijk zijn om een betere te verzinnen. Het lijdt geen twijfel dat John Clay op deze gedachte werd gebracht door de haarkleur van zijn medeplichtige. De 4 pond per week waren een lokaas om hem over de streep te trekken, en wat betekende dat bedrag voor hen, die duizenden ponden in het vooruitzicht hadden? Ze plaatsten de advertentie, één schurk huurt het tijdelijke kantoor, de andere spoort de man aan om zijn kandidatuur te stellen. En samen slagen ze erin om hem elke ochtend van de week buitenshuis te houden. Toen ik hoorde dat de assistent bereid was om tegen een half loon te werken, was het voor mij een uitgemaakte zaak dat hij een sterk motief had om zijn betrekking veilig te stellen."
"Maar hoe heb je geraden wat het motief was?"
"Indien er vrouwen in huis waren geweest, dan zou ik aan een laag bij de grondse intrige gedacht hebben. Maar daar was geen sprake van. De pandjeszaak van de man was geen goudmijn, en er was niets in zijn huis dat zulke uitvoerige voorbereidingen en hoge kosten kon rechtvaardigden. Wat kon het dan wel zijn? Ik dacht aan de zwak voor fotografie welke de assistent zogezegd had, en zijn truc om in de kelder te verdwijnen. De kelder! Het uiteinde van dit

ingewikkeld kluwen werd zichtbaar. Daarna won ik inlichtingen over deze geheimzinnige assistent en kwam te weten dat ik te doen had met één van de meest koelbloedige en stoutmoedigste gangsters van Londen. Hij deed iets in de kelder - iets dat vele uren per dag in beslag nam, maanden aan een stuk. Wat kon dat dan zijn? De enige mogelijkheid was dat hij een tunnel aan het graven was naar één of ander gebouw. Zover was ik al gekomen toen we de plaats van de actie gingen bezoeken. Ik verraste je door met mijn wandelstok op het voetpad te kloppen. Ik wilde weten of de kelder zich tot voor of achter het huis uitstrekte. Het was niet vooraan. Daarna belde ik aan, en, zoals ik hoopte, was het de assistent die kwam opendoen. We hebben al een paar schermutselingen achter de rug, maar we hadden elkaar nog nooit gezien. Ik keek amper naar zijn gezicht. Het waren zijn knieën die mij interesseerden. Je moet zelf gemerkt hebben hoe versleten, gekreukt en vuil ze waren. Ze waren het bewijs van urenlang graven. Het enige punt dat nog om opheldering vroeg was waarnaar ze groeven. Ik wandelde om de hoek, zag dat de 'City en Suburban Bank' grensde aan de pandjeszaak van onze vriend, en voelde dat ik mijn probleem had opgelost. Toen je na het concert naar huis reed ging ik naar Scotland Yard en naar de voorzitter van de raad van bestuur van de bank, met het resultaat dat je kent."
"En hoe kon je weten dat ze precies op die nacht hun overval gingen uitvoeren?" vroeg ik.
"Wel, toen ze de kantoren van de Liga sloten was dat een teken dat ze niet meer gaven om de aanwezigheid van Jabez Wilson - met andere woorden, dat hun tunnel klaar was. Maar het was essentieel dat ze hem vlug zouden gebruiken, omdat hij ontdekt kon worden en omdat het ongemunte goud verplaatst kon worden. Zaterdag zou hen beter uitkomen dan elke andere dag, omdat ze dan twee dagen hadden voor hun vlucht. Om al deze redenen verwachtte ik dat ze deze nacht zouden komen."
"Je hebt het prachtig beredeneerd" riep ik uit met

ongeveinsde bewondering. "Het is zulk een lange ketting van gedachten, en toch is elke schakel volkomen juist."
"Het heeft me gered van de verveling" antwoordde hij, geeuwend. Helaas! Ik voel dat ze mij al terug overvalt. Mijn leven is één lange inspanning om te ontsnappen aan de alledaagsheid van het bestaan. Deze kleine problemen helpen mij om dat te doen."
"En je bent een weldoener voor de mensheid" zei ik.
Hij haalde zijn schouders op. "Wel, misschien heeft het, alles wel beschouwd, wel enig nut" merkte hij op "maar 'L'homme c'est rien - l'oeuvre c'est tout', zoals Gustave Flaubert aan George Sand heeft geschreven."

--- o ---

**Een Kwestie van Identiteit.**

"Mijn beste kerel" zei Sherlock Holmes toen we elk aan een zijde van het vuur zaten in zijn appartement in Baker Street "het leven is vele malen ongewoner dan alles wat de menselijke geest maar kan bedenken. We zouden het niet wagen om dingen te verzinnen welke we in het echte leven slechts als alledaags zien. Indien we samen uit dit raam konden vliegen, zwevend over deze grote stad, zachtjes de daken konden opheffen en kijken naar de vreemde dingen die daar plaatsvinden, de vreemde toevalligheden, de aspiraties, de misverstanden, de wonderbaarlijke ketting van gebeurtenissen, die gespreid over verschillende generaties uitmondt in de meest buitenissige resultaten, dan zou alle fictie met zijn conventies en voorspelbare conclusies heel afgezaagd lijken en weinig geld opbrengen."
"En toch ben ik daar niet van overtuigd." antwoordde ik "De zaken die in de kranten verschijnen zijn, in de regel, plat en vulgair. In onze politierapporten hebben we het realisme tot aan zijn uiterste grenzen gedreven, en toch is het resultaat, dat moet men toegeven, weinig fascinerend of kunstzinnig."
"Een zekere kieskeurigheid en onderscheid moet gemaakt worden bij het teweegbrengen van een realistisch effect" merkte Holmes op. "Dit ontbreekt in het politierapport, waar misschien meer nadruk wordt gelegd op de details, welke voor een waarnemer de vitale essentie van de hele zaak bevatten. Geloof me vrij, er is niets dat meer ontaard is dan het alledaagse."
Ik glimlachte en schudde mijn hoofd. "Ik kan wel begrijpen dat je zo denkt" zei ik. "Natuurlijk, in je positie van onofficiële adviseur en helper van iedereen die totaal verbijsterd is, over drie continenten heen, ben je in contact gekomen met alles wat vreemd en bizar is. Maar hier..." ik raapte de ochtendkrant op van de grond "laat het ons eens testen. Hier is de eerste titel waar mijn oog op valt. 'De wreedheid van een man tegenover zijn vrouw.' er is een halve kolom tekst, maar ik weet zonder het te lezen dat het mij allemaal heel vertrouwd zal klinken. Er is, natuurlijk, de

andere vrouw, het drinken, de duw, de slag, de kneuzing, de meevoelende zuster of hospita. De primitiefste auteurs zouden niets primitiever kunnen uitvinden."
"Je voorbeeld is nochtans ongelukkig gekozen indien je er je stelling wilt mee bewijzen." zei Holmes terwijl hij de krant opraapte en ze vluchtig bekeek. "Dit is de echtscheidingszaak van de Dundas, en, toevallig, was ik betrokken bij het ophelderen van een paar punten die er betrekking op hadden. De echtgenoot was een geheelonthouder, er was geen andere vrouw in het spel, en het gedrag waarover geklaagd werd was dat hij de gewoonte had om elke maaltijd te verpesten door zijn valse tanden uit te nemen en deze naar zijn vrouw te gooien, wat, sta mij toe, geen handeling is welke in de verbeelding van de gemiddelde verhalenverteller zou opkomen. Neem een snuifje tabak, Dokter, en geef toe dat ik in dit voorbeeld een punt heb."
Hij bood me zijn oud-gouden snuifdoos aan, met een grote amethist in het midden van het deksel. De schittering ervan contrasteerde zo met zijn huiselijke en eenvoudige levenswijze, dat ik het niet kon nalaten om er een opmerking over te maken.
"Ah" zei hij "Ik was vergeten dat ik je een paar weken niet gezien heb. Het is een kleine souvenir van de Koning van Bohemen als dank voor mijn assistentie in de zaak van Irene Adler."
"En de ring?" vroeg ik, kijkend naar een opmerkelijke briljant welke aan zijn vinger schitterde.
"Die was van het Hollandse koningshuis, alhoewel de zaak waarin ik hen geholpen heb zo delicaat was dat ik er niets kan over vertellen, zelfs niet tegen jou, die zo goed bent geweest om een paar van mijn kleine problemen op schrift te stellen."
"En ben je nu met een zaak bezig?" vroeg ik geïnteresseerd.
"Een tien- of twaalftal, maar geen enkele die iets belangwekkend bevat. Ze zijn wel belangrijk, begrijp je, maar zonder interessant te zijn. En ik heb gemerkt dat het meestal in onbelangrijke zaken is dat er ruimte is voor de

observatie en de snelle analyse van oorzaak en gevolg welke de charme van een onderzoek uitmaken. De grotere misdaden zijn meestal eenvoudiger, want hoe groter de misdaad hoe gemakkelijker het motief kan ontdekt worden. In deze zaken, behalve een nogal ingewikkeld geval dat men mij vanuit Marseilles heeft gemeld, is er niets dat enig belang vertoont. Het is natuurlijk mogelijk dat er mij in de volgende minuten iets beter wordt aangeboden, want daar komt een cliënt aan, tenzij ik mij vergis."
Hij was rechtgestaan uit zijn zetel en stond tussen de opengeschoven gordijnen naar beneden te staren in de saaie kleurloze Londense straat. Over zijn schouder kijkend, zag ik op het voetpad aan de andere kant van de straat een grote vrouw staan met een zware boa van bont rond haar nek, en een grote gekrulde rode veer in een breedgerande hoed welke schuin op één oor stond, volgens de kokette mode welke door de Hertogin van Devonshire was gelanceerd. Van onder deze attributen keek ze op een zenuwachtige, aarzelende manier naar onze ramen, terwijl haar lichaam naar voren en naar achteren schommelde, en haar vingers friemelend met de knopen van haar handschoenen speelden. Ineens, met een sprong, als van een zwemmer die van de oever springt, verliet ze het voetpad en stak de straat over, en we hoorden de scherpe klank van de bel.
"Ik heb deze symptomen al eerder gezien" zei Holmes, terwijl hij zijn sigaret in het haardvuur gooide.
"Schommelend op het voetpad staan betekent altijd een affaire de coeur. Ze zou advies willen, maar is bang dat de zaak misschien te delicaat is om er met iemand over te spreken. En zelfs hier kunnen we een onderscheid maken. Wanneer een vrouw erg onrechtvaardig is behandeld door een man dan schommelt ze niet meer, en is het gebruikelijke symptoom een gebroken belkoord. Hier kunnen we aannemen dat het een liefdeszaak betreft, maar dat de vrouw niet zozeer boos maar wel onthutst of bedroefd is. Maar hier komt ze in eigen persoon om onze twijfels weg te nemen."
Terwijl hij sprak was er een klop op de deur, en de piccolo

kwam binnen om Juffrouw Mary Sutherland aan te kondigen, terwijl de dame zelf achter zijn klein zwart figuur stond zoals een volledig opgetuigd koopvaardijschip achter een minuscule sleepboot. Sherlock Holmes verwelkomde haar met de geruststellende hoffelijkheid waarvoor hij bekend was, en, nadat hij de deur had gesloten en haar buigend een fauteuil had aangeboden, keek hij haar aan op die nauwkeurige maar toch afwezige manier welke hem eigen was.
"Vindt u ook niet" zei hij "dat met uw bijziendheid het nogal vermoeiend is om zoveel typewerk te doen?"
"Dat was het in het begin" antwoordde ze "maar nu kan ik de toetsen blindelings aanslaan." Daarna, ineens de volledige draagwijdte van zijn woorden beseffend, ging er een hevige schok door haar heen en keek ze op, met een mengeling van angst en verbazing op haar breed, joviaal gezicht. "U heeft over mij gehoord, Mr. Holmes" riep ze uit "Hoe kan u dat anders weten?"
"Het heeft geen belang" zei Holmes lachend "het is mijn beroep om dingen te weten. Misschien heb ik mezelf getraind om te zien zien wat anderen over het hoofd zien. En indien dat zo niet was, waarom zou u mij dan komen raadplegen?"
"Ik ben naar u gekomen, mijnheer, omdat Mevr. Etheridge me over u gesproken had, wiens echtgenoot u zo gemakkelijk gevonden heeft nadat de politie en alle anderen hem dood waanden. Oh, Mr. Holmes, ik wens dat u voor mij evenveel kan doen. Ik ben niet rijk, maar ik beschik over honderd pond per jaar, naast het weinige dat ik bijverdien op mijn typemachine, en ik zou u alles geven om te weten wat er met Mr. Hosmer Angel is gebeurd."
"Waarom bent u mij zo overhaast komen consulteren?" vroeg Sherlock Holmes, met zijn vingertoppen tegen elkaar en zijn blik gericht op het plafond.
Opnieuw verscheen er een verbaasde blik op het ietwat wezenloze gezicht van Juffrouw Mary Sutherland. "Ja, ik ben in zeven haasten uit het huis weggelopen" zei ze "want ik was boos over de zorgeloze wijze waarop Mr. Windibank -

dat is mijn vader - alles opnam. Hij wou niet naar de politie gaan, en hij wou niet naar u komen, en tenslotte, omdat hij niets wou doen en maar bleef zeggen dat er geen kwaad was geschied, werd ik boos en ben ik onmiddellijk naar u gekomen."

"Uw vader" zei Holmes “is uw stiefvader, veronderstel ik, omdat de naam anders is."

"Ja, mijn stiefvader. Ik noem hem vader, alhoewel het nogal gek klinkt, want hij is slechts vijf jaar en twee maanden ouder dan ik."

"En uw moeder leeft nog?"

"O ja, moeder leeft nog en stelt het goed. Ik was niet opgetogen, Mr. Holmes, toen ze zo vlug na mijn vaders dood opnieuw in het huwelijk trad, en dan nog met en man die bijna vijftien jaar jonger is dan zijzelf. Vader was een loodgieter in Tottenham Court Road, en hij liet een zaak na die goed op orde was, welke moeder voortzette met de hulp van Mr. Hardy, de ploegbaas; maar toen Mr. Windibank verscheen deed hij haar de zaak verkopen, want hij was erg superieur, aangezien hij een handelsreiziger in wijn was. Ze kregen 4.700 pond voor de klanten en de zaak, wat bijlange niet zoveel was als vader zou hebben gekregen toen hij nog leefde."

Ik had verwacht dat Sherlock Holmes ongeduldig zou worden tijdens dit afdwalend en inconsequent relaas, maar hij bleef luisteren in opperste concentratie.

"U beschikt over een klein inkomen" vroeg hij "komt dat voort uit de zaak?"

"Oh, nee, mijnheer. Het staat er helemaal los van en werd mij nagelaten door mijn oom Ned in Auckland. Het zijn aandelen uit Nieuw-Zeeland  welke vierenhalf percent opbrengen. Tweeduizendvijfhonderd pond is het kapitaal, maar ik kan enkel de interest opnemen."

"U boeit mij geweldig" zei Holmes. "En aangezien u honderd pond per jaar ontvangt, en dan zelfs nog wat bijverdient, maakt u ongetwijfeld wel een paar reisjes en neem u het er goed van. Ik geloof dat een alleenstaande dame zeer aardig kan rondkomen met een inkomen van ongeveer 60 pond."

"Ik zou het met veel minder dan dat kunnen stellen, Mr. Holmes, maar u begrijpt dat zolang ik thuis leef ik hen niet tot last wil zijn, en dus hebben zij de beschikking over mijn geld zolang ik bij hen blijf. Dat is natuurlijk voorlopig. Mr. Windibank haalt mijn interesten elk kwartaal af en geeft ze aan mijn moeder, en ik kan me goed redden met wat ik verdien op de schrijfmachine. Het brengt me een twopence per blad op, en ik kan vaak vijftien tot twintig bladzijden per dag doen."

"U heeft uw situatie erg duidelijk aan mij beschreven" zei Holmes. "Dit is mijn vriend, Dr. Watson, in wiens aanwezigheid u even vrij kunt spreken als in de mijne. Wees zo vriendelijk om ons nu alles te vertellen over uw relatie met Mr. Hosmer Angel."

Een blos gleed over het gezicht van Juffrouw Sutherland, en ze pulkte zenuwachtig aan de zoom van haar jasje. "Ik hem voor het eerst ontmoet op het bal van de gasfitters" zei ze. "Toen hij nog leefde ontving mijn vader hier altijd toegangstickets voor, en nadien werden ze naar mijn moeder opgestuurd. Mr. Windibank wilde niet dat we gingen. Hij wilde wat we nergens heen gingen. Hij kon behoorlijk over zijn toeren zijn wanneer ik zelfs nog maar naar een feestje van de zondagsschool wou gaan. Maar deze keer was ik vastbesloten om toch te gaan, en gaan zou ik; want met welk recht kon hij dat verhinderen? Hij zei dat die mensen niet geschikt waren om tot onze kennissenkring te behoren. En hij zei dat ik de geschikte kledij niet had, terwijl ik wel een purperen jurk heb die ik alleen maar een paar keer bekeken heb in de lade waarin hij doelloos ligt. Toen hij tenslotte begreep dat er niets aan te doen was, ging hij op zakenreis naar Frankrijk en mijn moeder en ik en Mr. Hardy, die vroeger ploegbaas bij ons was geweest, gingen naar het bal en het was daar dat ik Mr. Hosmer Angel ontmoette."

"Ik veronderstel" zei Holmes "dat toen Mr. Windibank terugkeerde uit Frankrijk hij zich eraan ergerde dat u naar het bal was geweest."

"Oh, wel, hij nam het heel goed op. Hij lachte, herinner ik mij, en haalde zijn schouders op, en zei dat het niets

uithaalde om een vrouw iets te verbieden want dat ze uiteindelijk toch haar zin kreeg."
"Ik begrijp het. En op het bal van de gasfitters ontmoette u, zoals ik begrepen heb, een heer die Mr. Hosmer Angel heet."
"Ja, mijnheer. Ik ontmoette hem die nacht, en de volgende dag stuurde hij een berichtje om te informeren of we allemaal veilig waren thuisgekomen, en nadat we hem ontmoet hadden - ik bedoel, Mr. Holmes, dat ik tweemaal met hem een wandeling heb gemaakt, maar nadat vader terug was kon Mr. Hosmer Angel niet meer naar ons huis komen."
"Nee?"
"Wel, u weet dat vader niet van die dingen hield. Hij wou geen bezoekers over de vloer indien hij het kon verhinderen, en hij zei altijd dat een vrouw gelukkig moest zijn in haar eigen familiekring. Maar, zoals ik tegen moeder zei, een vrouw wenst haar eigen familiekring, en ik had er nog geen."
"Maar hoe zat het met Mr. Hosmer Angel? Deed hij nog pogingen om u te ontmoeten?"
"Wel, vader was van plan om opnieuw een week naar Frankrijk te gaan, en Hosmer schreef om te zeggen dat het veiliger en beter was om elkaar niet te zien tot hij weg was. Ondertussen konden we schrijven, en hij schreef elke dag. Ik nam de brieven 's ochtends vroeg uit de brievenbus zodat vader er geen weet van had."
"Was u op dat ogenblik verloofd met deze heer?"
"Oh, ja, Mr. Holmes. We hebben ons verloofd na onze eerste wandeling. Hosmer - Mr. Angel - was kassier in een kantoor in Leadenhall Street... en..."
"Welk kantoor?"
"Dat is het erge ervan, Mr. Holmes, ik weet het niet."
"Waar woonde hij?"
"Hij sliep in het gebouw waar het kantoor gevestigd was."
"En u kent zijn adres niet?"
"Nee, behalve dat het in Leadenhall Street was."
"Naar waar stuurde u uw brieven dan?"
"Naar het postkantoor in Leadenhall Street, post restante.

Hij zei dat, indien ik ze naar zijn kantoor stuurde, al zijn collega's hem zouden plagen omdat hij brieven van een dame kreeg, en dus stelde ik hem voor om ze te typen, zoals hij met de zijne deed, maar dat wilde hij niet, want hij zei dat wanneer ik ze met de hand schreef ze recht van mij leken te komen, maar wanneer ze getypt waren had hij altijd de indruk dat er een machine tussen ons beiden stond. Dat toont nog maar eens aan, Mr. Holmes, hoe hij op mij gesteld was, en aan welke kleine dingen hij aandacht schonk."

"Dat was veelbetekenend" zei Holmes "Het is lang een axioma van mij geweest dat de kleine dingen oneindig belangrijk zijn. Kunt u zich nog andere kleine dingen herinneren over Mr. Hosmer Angel?"

"Hij was een erg verlegen man, Mr. Holmes. Hij ging liever 's avonds met mij wandelen dan overdag, want hij zei dat hij het haatte om bekeken te worden. Hij was zeer teruggetrokken en hoffelijk. Zelfs zijn stem was zacht. Toen hij jong was had hij een keelontsteking gehad en gezwollen klieren, vertelde hij mij, en daardoor had hij nu een zwakke keel, en een aarzelende, fluisterende manier van spreken. Hij was altijd goed gekleed, erg netjes en eenvoudig, maar hij had zwakke ogen, net als ik, en hij droeg gekleurde glazen om het licht minder verblindend te maken."

"Zo, en wat gebeurde er toen Mr. Windibank, uw stiefvader, terug in Frankrijk was?"

"Mr. Hosmer Angel kwam opnieuw naar ons huis en stelde voor dat we zouden trouwen vooraleer vader terug was. Hij was vreselijk ernstig en deed me zweren, met mijn handen op de Bijbel, dat, wat er ook gebeurde, ik hem altijd trouw zou blijven. Moeder zei dat hij gelijk had om mij dat te laten zweren, en dat het een blijk van zijn liefde was. Moeder was van in het begin erg op hem gesteld, zelfs nog meer dan ik. Daarna, toen ze begonnen te praten over een huwelijk binnen de week, begon ik vragen te stellen over vader; maar ze zeiden dat ik me over vader geen zorgen moest maken, ze zouden het hem nadien vertellen, en moeder zei dat ze er wel voor zou zorgen dat hij bijdraaide. Ik was daar

niet mee opgezet, Mr. Holmes. Het leek grappig dat ik zijn toestemming moest vragen, omdat hij maar een paar jaar ouder was dan ikzelf; maar ik wilde niets stiekem doen, en dus schreef ik naar vader in Bordeaux, waar het bedrijf zijn Franse kantoren had, maar de brief kwam terug op de ochtend van het huwelijk."

"Hij heeft hem dus niet ontvangen?"

"Ja, mijnheer; want hij was net vertrokken naar Engeland vooraleer de brief arriveerde."

"Ha! Dat was ongelukkig. Uw huwelijk was dus gepland op vrijdag. Was het in een kerk?"

"Ja, mijnheer, maar in alle stilte. Het zou plaatsvinden in St. Saviour's, in de buurt van King's Cross, en we zouden achteraf ontbijten in het St. Pancreas Hotel. Hosmer kwam ons ophalen met een huurrijtuig, maar omdat we met twee waren liet hij ons allebei instappen en vertrok hijzelf in een andere grotere koets, welke in de straat stond te wachten. Wij waren eerst bij de kerk, en toen de grote koets stopte bleven we wachtten tot hij zou uitstappen, maar dat gebeurde niet, en toen de koetsier afstapte en binnenin ging kijken was er niemand! De koetsier zei dat hij niet kon begrijpen wat er met hem gebeurd was, want hij had hem met eigen ogen zien instappen. Dat was vorige vrijdag, Mr. Holmes, en sindsdien heb ik niets meer gezien en gehoord dat enig licht kan werpen op wat er met hem gebeurd is."

"Het lijkt mij dat u erg schaamteloos behandeld bent." zei Holmes.

"Oh, nee, mijnheer! Hij was veel te goed om mij zomaar achter te laten. Wel, de hele ochtend zei hij tegen mij dat, wat er ook gebeurde, ik hem trouw moest blijven; en zelfs indien er iets onvoorzien gebeurde waardoor we zouden gescheiden worden, ik er altijd moest aan denken dat ik mijn woord aan hem gegeven had, en dat hij de inlossing van dat woord zou komen vragen, vroeger of later. Het leek een vreemd soort gesprek voor een huwelijksochtend, maar door wat er nadien gebeurd is krijgt het betekenis."

"Dat doet het zeer zeker. Volgens u is hij dus het slachtoffer van een onvoorziene ramp?"

"Ja, mijnheer. Ik geloof dat hij een voorgevoel had van het gevaar, want anders had hij niet op die manier gesproken. En ik denk dat wat hij voorvoelde ook werkelijk gebeurd is."
"Maar u heeft geen idee wat dat gevaar kan geweest zijn?"
"Geen enkel."
"Nog één vraag. Hoe heeft uw moeder de hele zaak opgenomen?"
"Ze was boos, en zei dat ik haar nooit meer over deze zaak mocht spreken."
"En uw vader? Heeft u het hem verteld?"
"Ja; en hij leek te denken, net zoals ik, dat er iets gebeurd was, en dat ik wel terug nieuws van Hosmer zou ontvangen. Zoals hij zei, welk belang kon iemand er bij hebben om mij tot aan de kerkdeur te brengen en me dan achter te laten? Nu, indien hij geld van mij had geleend, of indien hij met mij getrouwd was en mijn geld op zijn naam had gezet, dan zou er een reden kunnen geweest zijn, maar Hosmer was financieel erg onafhankelijk en hij heeft nooit een shilling van mij willen aanvaarden. En toch, wat kan er gebeurd zijn? En waarom kon hij niet schrijven? Oh, ik word er bijna gek van wanneer ik eraan denk, en ik kan 's nachts geen oog dicht doen." Ze trok een kleine zakdoek uit haar mof en begon er hevig in te snikken.
"Ik zal deze zaak voor u bekijken" zei Holmes terwijl hij recht stond "en ik twijfel er niet aan dat we tot een definitief resultaat zullen komen. Leg het gewicht van deze affaire op mijn schouders en kwel er uzelf niet verder mee. En bovenal, probeer Mr. Hosmer Angel uit uw geheugen te laten verdwijnen, zoals hij verdwenen is uit uw leven."
"Dus denkt u dat ik hem nooit meer zal zien?"
"Ik vrees van niet."
"Maar wat is er dan met hem gebeurd?"
"Laat het antwoord op die vraag maar aan mij over. Ik zou graag een nauwkeurige persoonsbeschrijving van hem hebben en brieven van hem welke u kunt missen."
"Ik heb voor hem een advertentie geplaatst in de laatste Saturday's Chronicle" zei ze. "Hier is een kopij en vier van zijn brieven."

"Dank u. En uw adres?"
"Lyon Place 31, Camberwell."
"Het adres van Mr. Angel heeft u nooit gehad, heb ik begrepen. Waar werkt uw vader?"
"Hij is handelsreiziger voor Westhouse & Marbank, de grote importeurs van bordeauxwijnen in Fenchurch Street."
"Dank u. U heeft uw zaak erg helder uitgelegd. Laat u de papieren hier en denk aan het advies dat ik u gegeven heb. Laat het hele incident een verzegeld boek zijn, en laat niet toe dat het uw leven beïnvloedt."
"U bent erg vriendelijk, Mr. Holmes, maar dat kan ik niet doen. Ik zal Hosmer trouw blijven. Ik zal beschikbaar zijn wanneer hij terugkomt."
Ondanks de opzichtige hoed en het nogal domme gezichtje, was er toch iets edel in het eenvoudige geloof van onze bezoekster, zo edelmoedig dat het ons respect afdwong. Ze legde haar kleine bundel papieren op de tafel en ging weg, met de belofte dat ze terug zou komen wanneer we haar dat vroegen.
Sherlock Holmes zat gedurende een paar minuten stil neer, met zijn vingertoppen nog altijd tegen elkaar gedrukt, zijn benen uitgestrekt, en zijn blik gericht op het plafond. Daarna nam hij uit het pijpenrek een oude geoliede kleipijp, welke voor hem een raadgever was, en, nadat hij ze had opgestoken, liet hij zich achterover zakken, terwijl er dikke blauwe rookslierten van hem opstegen en zijn gelaat oneindig loom leek te worden.
"Een interessante studie, dat meisje" merkte hij op. "Ik vond haar interessanter dan haar klein probleempje, dat overigens nogal banaal is. Je zult gelijkaardige zaken vinden, indien je in mijn archief kijkt, in Andover 1877, en er was iets gelijkaardigs in Den Haag vorig jaar. Het idee is oud, maar er waren wel een paar details die nieuw voor mij waren. Maar het meisje zelf was zeer leerrijk."
"Je hebt uit haar persoon blijkbaar heel wat zaken kunnen afleiden, welke voor mij geheel onzichtbaar waren." merkte ik op.
"Niet onzichtbaar maar onopgemerkt, Watson. Je wist niet

waar je moest kijken, en zo heb je al het belangrijke gemist. Ik kan maar niet tot je laten doordringen hoe belangrijk de mouwen zijn, hoeveel informatie de duimnagels geven, en welke belangrijke zaken kunnen afgeleid worden uit een schoenveter. Nu, wat heb je afgeleid uit het voorkomen van deze vrouw. Beschrijf het."

"Wel, ze had een leikleurige, breedgerande strooien hoed, met een veer van baksteen rood. Haar jasje was zwart, bestikt met zwarte kralen, en een rand van kleine ornamenten in git. Haar jurk was bruin, iets donkerder dan koffiekleur, met een kleine purperen rand aan de nek en aan de mouwen. Haar handschoenen waren grijsachtig en wat versleten aan de rechter wijsvinger. Haar laarzen heb ik niet bekeken. Ze had smalle, ronde, neerhangende gouden oorringen en een algemeen voorkomen van iemand die niets tekort komt maar op een wat grove, geriefelijke, gemakzuchtige manier."

Sherlock Holmes sloeg zijn handen zacht tegen elkaar en grinnikte.

"Op mijn woord, Watson, je doet het voortreffelijk. Je hebt het echt waar goed gedaan. Het is waar dat je al het belangrijke hebt gemist, maar je kent de methode, en je hebt een goed oog voor kleuren. Vertrouw nooit algemene indrukken, beste kerel, maar concentreer je op de details. Mijn eerste blik gaat altijd naar de mouwen van een vrouw. Bij een man is het misschien beter om eerst naar de knieën te kijken. Zoals je opgemerkt hebt had deze vrouw een fluwelen boord rond haar mouwen, wat een erg nuttig materiaal is dat veel sporen bewaart. De dubbele lijn een klein beetje boven haar pols, waar de typiste tegen de tafel drukt, was mooi afgetekend. De naaimachine, het handmatige model, laat dezelfde sporen na, maar enkel op de linker arm, en aan de zijde welke het verst van de duim verwijderd is, in plaats van over het breedste stuk te lopen, zoals hier het geval was. Daarna keek ik naar haar gezicht, en, na het zien van de inkeping van een pince-nez aan beide zijden van haar neus, durfde ik een opmerking te maken over bijziendheid en schrijfmachines, wat haar leek te

verrassen."
"Het verraste mij ook."
"Maar toch was het duidelijk. Ik was erg verbaasd en geïnteresseerd toen ik, naar beneden kijkend, merkte dat de laarzen welke ze droeg niet gelijk waren aan elkaar, het waren echt eigenaardige laarzen; de ene had een licht versierde schoenneus, en de andere een onversierde. Eén was slechts vastgeknoopt met de twee onderste van vijf knopen, en de andere met de eerste, derde en vijfde. Nu, wanneer je een jongedame ziet, die voor het overige netjes gekleed is, met ongelijke laarzen die maar half toegeknoopt zijn, dan is het geen geweldige deductie om te zeggen dat ze gehaast was."
"En wat nog?" vroeg ik, erg geïnteresseerd, zoals altijd, in de scherpe redeneerwijze van mijn vriend.
"Ik heb terloops gemerkt dat ze een briefje had geschreven vooraleer ze van huis wegging, maar nadat ze volledig aangekleed was. Je hebt opgemerkt dat haar rechter handschoen een beetje gescheurd was aan de wijsvinger, maar je hebt blijkbaar niet gezien dat zowel de handschoen als de vinger bevlekt waren met paarse inkt. Ze had haastig geschreven en haar pen te diep in de inkt gestoken. Het moet deze ochtend gebeurd zijn, want anders zou de vlek op haar vinger niet meer zo duidelijk geweest zijn. Dit is allemaal amusant, alhoewel nogal elementair, maar ik moet ter zake komen Watson. Zou je mij de advertentie voor Mr. Hosmer Angel willen voorlezen?"
Ik hield het kleine bedrukte stuk papier in het licht.

*"Vermist op de ochtend van de veertiende, een heer genaamd Hosmer Angel. Ongeveer één meter zeventig groot; stevig gebouwd, bleke gelaatskleur, zwart haar, een weinig kaal in het midden, borstelige zwarte bakkebaarden en snor; bril met gekleurde glazen, zwakke stem. Was gekleed, toen hij het laatst gezien werd, in een zwarte geklede jas, afgewerkt met zijde, gouden Albert ketting, en grijze broek van Harris tweed, met bruine beenkappen over laarzen met elastische zijden.*

*Is werkzaam in een kantoor in Leadenhall Street. Iedereen die..."*

"Dat volstaat" zei Holmes. "Wat de brieven betreft" vervolgde hij, er vluchtig naar kijkend, "die zijn erg alledaags. Absoluut geen enkele aanwijzing over Mr. Angel, behalve dat hij eenmaal Balzac citeert. Er is nochtans één opmerkelijk punt dat je ongetwijfeld zal opvallen."
"Ze zijn geschreven met de schijfmachine." merkte ik op.
"Niet alleen dat, maar de handtekening is ook getypt. Kijk naar die kleine nette 'Hosmer Angel' onderaan. Er staat een datum op, zie je, maar geen briefhoofd behalve 'Leadenhall Street', wat nogal vaag is. De getypte handtekening is erg suggestief... en eigenlijk mag ze beslissend genoemd worden."
"Beslissend over wat?"
"Mijn beste kerel, is het mogelijk dat je niet ziet hoe belangrijk dat in deze zaak is?"
"Ik kan niet zeggen dat ik het zie, tenzij dat hij de mogelijkheid wou openhouden om later zijn handtekening te ontkennen indien hij vervolgd zou worden voor woordbreuk."
"Nee, dat was het punt niet. Maar ik zal twee brieven schrijven die de zaak zouden moeten regelen. Eén is naar een bedrijf in de City, de andere naar de stiefvader van de jongedame, Mr. Windibank, waarin ik hem vraag om morgenavond om zes uur langs te komen. Het is beter dat we onderhandelen met de mannelijke familieleden. En nu, Dokter, kunnen we niets meer doen tot we een antwoord hebben op onze twee brieven, en dus mogen we ondertussen ons kleine probleem laten rusten."
Ik had zoveel redenen om te geloven in de subtiele redeneringskracht van mijn vriend en in de buitengewone energie waarmee hij zich in een zaak kon vastbijten dat ik voelde dat hij een ernstige reden had voor de zelfzekere en terloopse wijze waarop hij het bijzondere mysterie, dat hem was voorgelegd, behandelde. Slechts één keer heb ik hem zien falen, in de zaak van de Koning van Bohemen en de

foto van Irene Adler; maar wanneer ik terugkeek naar de griezelige zaak van 'Het Teken van Vier', en de buitengewone omstandigheden rond 'Een studie in Scharlaken', dan voelde ik dat het al een heel verwarrende zaak moest zijn indien hij ze niet zou kunnen oplossen. Ik liet hem achter, nog altijd paffend aan zijn zwarte pijp van klei, in de overtuiging dat ik hem bij mijn terugkeer de volgende avond terug zou vinden met in zijn handen alle aanwijzingen die zouden leiden naar de identiteit van de verdwenen bruidegom van Juffrouw Mary Sutherland.
Een zeer ernstige medische zaak eiste toen mijn aandacht op, en de hele volgende dag was ik in de weer naast het bed van de patiënt. Het was slechts tegen zes uur dat ik me vrij kon maken en in een rijtuig springen dat me naar Baker Street bracht, vrezend dat ik te laat zou zijn om de ontknoping van het mysterie mee te maken. Maar ik trof Sherlock Holmes alleen aan, half in slaap, met zijn lange, magere gestalte opgerold in de diepten van zijn fauteuil. Een indrukwekkende rij flessen en proefbuisjes, samen met de bijtende pure reuk van zoutzuur vertelden mij dat hij zijn dag had doorgebracht met scheikundige proeven waar hij zo van hield.
"Wel, heb je het opgelost?" vroeg ik hem toen ik binnenkwam.
"Ja. Het was het bisulfaat van bariumoxide."
"Nee, nee, het mysterie!" riep ik uit.
"Oh, dat! Ik dacht aan het zout dat ik onderzocht heb. Die zaak is nooit mysterieus geweest, maar, zoals ik gisteren al zegde, waren er wel een paar interessante details. Het enige nadeel is dat er geen wet bestaat, vrees ik, waarmee de schurk kan aangepakt worden."
"Wie was hij dan, en wat zijn oogmerk toen hij Juffrouw Sutherland in de steek liet?"
De vraag was nog maar pas uit mijn mond gekomen, en Holmes had nog niet eens zijn lippen kunnen openen om te antwoorden, toen we in de gang zware voetstappen hoorden, gevolgd door een klop op de deur.
"Dat is de stiefvader van het meisje, Mr. James Windibank"

zei Holmes. "Hij heeft mij een bericht gestuurd dat hij hier om zes uur zou zijn. Kom binnen!"
De man die binnenkwam was een stevige kerel van gemiddelde grootte, ongeveer dertig jaar oud, glad geschoren, en met een vale huidskleur, minzaam en vleierig in zijn houding, en met een paar wonderbaarlijk scherpe en doordringende grijze ogen. Hij keek vragend naar elk van ons beiden, legde zijn glanzende hoge hoed op het dressoir, en met een lichte buiging schuifelde hij naar de dichtstbijzijnde stoel.
"Goedenavond, Mr. James Windibank" zei Holmes. "Ik denk dat deze getypte brief van u is, waarin u met mij en afspraak maakte voor zes uur?"
"Ja, mijnheer. Ik ben bang dat ik een beetje laat ben, maar ik niet echt meester van mijn eigen tijd, weet u. Het spijt mij dat Juffrouw Sutherland u heeft lastig gevallen met deze onbelangrijke zaak, want ik ben van mening dat het veel beter is om de vuile was niet openbaar te maken. Het was tegen mijn wil dat ze naar u is gekomen, maar ze is een erg prikkelbaar en impulsief meisje, zoals u misschien wel gemerkt heeft, en ze is niet in toom te houden wanneer ze ergens haar zinnen heeft opgezet. Omdat u geen deel uitmaakt van de officiële politie vond ik het niet zo erg, maar het is allesbehalve plezierig wanneer een familiale tegenslag naar buiten wordt gebracht. En daarbij, het is nutteloze moeite, want hoe zou u deze Hosmer Angel ooit kunnen vinden?"
"Integendeel" zei Holmes kalm "Ik heb alle redenen om te geloven dat ik er in zal slagen om Mr. Hosmer Angel te ontmaskeren."
Er ging een plotse schok doorheen Mr. Windibank en hij liet zijn handschoenen vallen. "Ik ben blij dat te horen" zei hij.
"Het is een merkwaardige zaak" merkte Holmes op "dat een schrijfmachine net zo individueel is als het handschrift van een mens. Tenzij ze erg nieuw zijn, zijn er geen twee precies gelijk aan elkaar. Sommige letters slijten meer uit dan de andere, en sommige slijten slechts aan één zijde af. Nu kunt u in die nota van u, Mr. Windibank, zien dat er steeds een

kleine vaagheid is aan de bovenkant van de letter 'e' en een klein foutje in de staart van de 'r'. Er zijn nog veertien andere overeenkomsten, maar deze zijn de duidelijkste."
"Op kantoor doen we al onze correspondentie met deze machine, en daardoor is ze ongetwijfeld een beetje versleten" antwoordde onze bezoeker, Holmes scherp aankijkend met zijn heldere kleine ogen.
"En nu zal ik u een echt interessante studie tonen, Mr. Windibank" vervolgde Holmes. "Ik ben van plan om één dezer dagen een kleine monografie te schrijven over de schrijfmachine in relatie met misdaden. Het is een onderwerp waaraan ik al wat aandacht heb geschonken. Ik heb hier vier brieven waarvan gezegd wordt dat ze afkomstig zijn van de verdwenen man. Ze zijn allemaal getypt. En in elke brief zijn niet alleen de 'e'-s vervaagd en hebben de 'r'-s geen staart, maar kunt u ook merken, indien u mijn vergrootglas wil gebruiken, dat de veertien andere karakteristieken, welke ik daarnet vermelde, eveneens aanwezig zijn."
Mr. Windibank sprong recht van zijn stoel en nam zijn hoed. "Ik kan geen tijd verliezen met naar dit soort fantastische praatjes te luisteren, Mr. Holmes" zei hij. "Indien u de man kunt te pakken krijgen, pak hem dan, en laat mij weten wanneer het u gelukt is."
"Zeker" zei Holmes, hem inhalend en de deur op slot draaiend. "Ik laat u nu weten dat ik hem te pakken heb!"
"Wat! Waar?" schreeuwde Mr. Windibank, bleek wordend tot in zijn lippen en om zich heen kijkend als een rat in de val.
"Oh, dat lukt niet... echt, dat lukt niet" zei Holmes minzaam. "Er is geen mogelijkheid om er onderuit te geraken, Mr. Windibank. Het is veel te doorzichtig, en het was een zeer slecht compliment toen u zei dat het mij niet zou lukken om zulk een eenvoudig raadsel op te lossen. Dat is goed! Ga zitten en laat er ons over praten."
Onze bezoeker zakte neer in een stoel, met een doodsbleek gezicht en druppels zweet op zijn voorhoofd. "Het... het is niet strafbaar." stamelde hij.
"Het spijt me heel erg dat het dat niet is. Maar onder ons,

Windibank, het was één van de meest wrede, zelfzuchtige en harteloze listen welke ik ooit gezien heb. Nu, laat ons even de gebeurtenissen op een rijtje zetten, en verbeter mij wanneer ik het fout heb."
De man zat ineengezakt op zijn stoel, met zijn hoofd neergezonken op zijn borst, zoals iemand die totaal verpletterd is. Holmes ging bij de hoek van de haard staan, achterover leunend met zijn handen in zijn zakken, en begon te praten, meer tegen zichzelf dan tegen ons, zo leek het.
"De man trouwde met een vrouw die veel ouder was dan hijzelf voor haar geld." zei hij, "en hij kon gebruik maken van het geld van de dochter zolang ze bleef inwonen. Het was een aanzienlijke som, voor mensen in hun positie, en het verlies er van zou een serieus verschil maken. Het was de moeite waard om een poging te doen om het te behouden. De dochter had een goed, vriendelijk karakter en was op haar manier erg aanhankelijk en warmhartig. Het was dan ook evident dat gezien haar aantrekkelijkheden en haar kleine inkomen, ze niet lang meer alleen zou zijn. Maar haar huwelijk zou natuurlijk een verlies van honderd pond per jaar betekenen, dus wat doet haar stiefvader om dat te verhinderen? Hij doet wat het meest voor de hand ligt en houdt haar thuis verbiedt haar om uit te gaan met mensen van haar eigen leeftijd. Maar algauw bleek dat dit niet eeuwig kon blijven duren. Ze werd weerspannig, stond op haar rechten, en liet uiteindelijk weten dat ze zeker naar een bepaald bal zou gaan. Wat doet haar slimme stiefvader dan? Hij bedenkt een plan dat eervoller is voor zijn hersenen dan voor zijn hart. Met oogluikende toestemming en hulp van zijn echtgenote vermomt hij zichzelf, bedekt deze levendige ogen met een gekleurde bril, verbergt zijn gezicht achter een snor en een paar borstelige bakkebaarden, laat zijn heldere stem zakken tot een zacht gefluister, en geholpen door de bijziendheid van het meisje, kan hij zich voordoen als Mr. Hosmer Angel, en de minnaars op een afstand houden door zelf minnaar te spelen."
"Eerst was het slechts een grap" kreunde onze bezoeker.

"We dachten nooit dat ze zich zo zou laten meeslepen."
"Hoogstwaarschijnlijk niet. Maar hoe het ook zij, de jongedame liet zich zeer zeker meeslepen, en, omdat ze dacht dat haar stiefvader in Frankrijk verbleef, kwam de gedachte aan mogelijk bedrog nooit in haar op. Ze was gevleid door de aandacht van de heer, en het effect werd nog versterkt door de hardop uitgesproken bewondering van haar moeder. Daarna begon Mr. Angel langs te komen, want het was duidelijk dat de zaak zover moest doorgedreven worden als maar enigszins mogelijk was om tot een blijvend resultaat te komen. Er waren ontmoetingen en een verloving om te verhinderen dat het meisje haar affecties ooit nog op iemand anders zou richten. Maar het bedrog kon niet voor eeuwig doorgaan. De voorgewende zakenreizen naar Frankrijk waren nogal omslachtig. Het was duidelijk dat de zaak moest afgesloten worden op een manier welke dramatisch genoeg was om een blijvende indruk na te laten in de geest van het jonge meisje en die haar zou tegenhouden om een andere vrijer te nemen. En dus werden er eden van trouw gezworen op de Bijbel, en werd erop gezinspeeld dat er iets kon gebeuren op de ochtend van het huwelijk. James Windibank wenste dat Juffrouw Sutherland zich verbonden zou blijven voelen met Hosmer Angel, en dat ze, door de onzekerheid over zijn lot, zich de eerste tien jaar niet zou laten inpalmen door een andere man. Hij bracht haar tot aan de kerkdeur, want verder kon hij niet gaan, en verdween dan met behulp van die oude truc die erin bestaat om in een vierwieler te stappen langs de ene deur en eruit langs de andere. Ik denk dat dit de ketting van gebeurtenissen was, Mr. Windibank!"
Onze bezoeker had iets van zijn zelfvertrouwen teruggekregen terwijl Holmes aan het praten was, en hij rees nu op van zijn stoel met een koude grijnslach op zijn bleek gezicht.
"Het kan zo zijn of het kan niet zo zijn, Mr. Holmes" zei hij "maar indien u toch zo scherpzinnig bent dan zou u slim genoeg moeten zijn om te weten dat u het bent die nu de wet breekt, en niet ik. Ik heb niets gedaan dat strafbaar is,

maar zolang u die deur gesloten houdt stelt u zichzelf bloot aan een klacht voor aanranding en onwettige vrijheidsberoving."

"De wet kan u inderdaad niet raken" zei Holmes, de deur openmakend, "maar toch was er nooit een man die het meer verdiende om gestraft te worden. Indien de jongedame een broer of een vriend heeft, dan zou hij u moeten afranselen met een zweep. Verdorie!" ging hij verder, rood wordend bij het zien van de bittere grijnslach op het gezicht van de man "het behoort niet tot mijn taak tegenover een cliënt, maar hier hangt een jachtzweep binnen handbereik, en ik denk dat ik mezelf het genoegen zal verschaffen om..." Hij maakte twee snelle passen in de richting van de zweep, maar vooraleer hij ze kon vastgrijpen weerklonk er een wild geklepper op de trap, viel de zware voordeur met een luide klap dicht en konden we vanuit het raam Mr. James Windibank op volle snelheid over de straat zien lopen.

"Van een koelbloedige schurk gesproken!" zei Holmes, lachend, terwijl hij zichzelf in zijn zetel liet neerploffen. "Die kerel zal van de ene misdaad naar de andere overstappen tot hij iets heel slecht doet en aan de galg belandt. Deze zaak was in sommige opzichten niet geheel oninteressant."

"Ik kan nog altijd niet alle stappen van je redenering volgen" merkte ik op.

"Wel, het was natuurlijk van in het begin duidelijk dat deze Mr. Hosmer Angel een sterk motief moest hebben voor zijn zonderling gedrag, en het was even duidelijk dat de enige man welke van het incident echt beter werd, voor zover we konden zien, de stiefvader was. En ook het feit dat de twee mannen nooit samen waren, maar dat de ene altijd verscheen terwijl de andere weg was, gaf te denken. Zo ook de getinte brilglazen en de eigenaardige stem, welke allebei op een vermomming wezen, net zoals de borstelige bakkebaarden. Mijn verdenkingen werden volledig bevestigd door het erg ongewone feit dat hij zijn handtekening typte, wat natuurlijk inhield dat zijn handschrift haar zo bekend was dat ze zelfs het kleinste staal zou herkennen. Je ziet dat deze geïsoleerde feiten, samen met een reeks minder

belangrijke aanwijzingen, allemaal in dezelfde richting wezen."
"En hoe heb je ze kunnen verifiëren?"
"Toen ik eenmaal wist over wie het ging, was het gemakkelijk om bevestiging te krijgen. Ik kende het bedrijf waarvoor hij werkte. Nadat ik de persoonsbeschrijving van Hosmer Angel had gelezen, elimineerde ik alles wat het resultaat van een vermomming kon zijn - de bakkebaarden, de bril, de stem, en stuurde ik de overblijvende kenmerken naar het bedrijf, met de vraag of ze mij konden laten weten indien ze beantwoordden aan de beschrijving van één van hun handelsreizigers. De bijzondere kenmerken van de schrijfmachine had ik reeds opgemerkt, en ik schreef naar de man zelf op zijn zakenadres met de vraag of hij langs wou komen. Zoals ik verwachtte was zijn antwoord getypt en vertoonde het dezelfde triviale maar kenmerkende gebreken. Dezelfde postbedeling bracht mij een brief van Westhouse & Marbank in Fenchirch Street, om te zeggen dat de beschrijving in elk opzicht overeenkwam met die van hun werknemer, James Windibank. Voila tout!"
"En juffrouw Sutherland?"
"Indien ik het haar zou vertellen zou ze het niet geloven. Herinner je een oud Perzisch gezegde: 'Wie het jong van een tijger steelt loopt gevaar, maar niet zoveel als hij die een vrouw haar waanvoorstelling ontneemt' Er zit evenveel wijsheid in Hafiz dan in Horatius, en een even grote kennis van de wereld."

--- o ---

**Het Mysterie van Boscombe Valley**

Op een ochtend zaten we aan het ontbijt, mijn vrouw en ik, toen het dienstmeisje een telegram binnenbracht. Hij was van Sherlock Holmes en ging als volgt:

*"Heb je een paar dagen vrij? Heb net telegram ontvangen uit het westen van Engeland in verband met de tragedie in Boscombe Valley. Zou het prettig vinden indien je kon meegaan. De lucht en het natuurschoon zijn er uitstekend. Vertrek in Paddington om 11u15."*

Wat denk je, liefste?" zei mijn vrouw terwijl ze me aankeek. "Denk je te gaan?"
"Ik weet echt niet wat te zeggen. Ik heb een flinke lijst patiënten die ik nog moet bezoeken."
"Oh, Anstruther zal het wel van je overnemen. Je ziet de laatste tijd nogal bleek. Ik denk dat de verandering je goed zou doen, en je bent altijd zo geïnteresseerd in de zaken van Mr. Sherlock Holmes."
"Ik zou ondankbaar zijn indien ik dat niet was, wanneer ik bedenk wat ik dank zij hem gewonnen heb" antwoordde ik. "Maar indien ik wil gaan dan moet ik nu onmiddellijk inpakken, want ik heb nog slechts een half uur."
Mijn ervaring met het kampleven in Afghanistan had op zijn minst tot gevolg dat het van mij een parate en prompte reiziger had gemaakt. Mijn behoeften waren eenvoudig en bescheiden, zodat ik zelfs binnen de genoemde tijd met mijn valies in een huurrijtuig zat, op weg naar Paddington Station. Sherlock Holmes liep op en neer langs het perron, met zijn lange, magere figuur nog langer en magerder door zijn lange grijze reiscape en nauw aansluitende stoffen pet.
"Het is werkelijk zeer attent van je dat je gekomen bent, Watson" zei hij "Het maakt voor mij een aanzienlijk verschil uit nu ik iemand bij me heb die ik volledig kan vertrouwen. Plaatselijke hulp is steevast ofwel waardeloos ofwel partijdig. Indien je de twee hoekplaatsen kunt vrij houden dan zal ik ondertussen de treinkaartjes halen."

We hadden het rijtuig voor ons alleen, met uitzondering van een immense stapel kranten welke Holmes had meegebracht. Toen we vertrokken waren bladerde hij er door, las wat hem interesseerde en wisselde dat af met tussenpozen waarin hij nota's nam of nadacht, tot we voorbij Reading waren. Daarna rolde hij ze op tot een gigantische bal en gooide deze in het bagagerek.
"Heb je iets gehoord over deze zaak?" vroeg hij.
"Geen woord. Ik heb al een paar dagen geen krant gezien."
"De Londense pers geeft geen erg gedetailleerd verslag. Ik heb net de meest recente kranten doorgenomen om meer bijzonderheden te vernemen. Het lijkt, afgaand op wat ik gelezen heb, weer één van die eenvoudige zaken welke zo verschrikkelijk moeilijk zijn."
"Dat klinkt een beetje paradoxaal."
"Maar het is absoluut waar. Eigenaardigheden geven bijna altijd een aanwijzing. Hoe onopvallender en alledaagser een zaak is, hoe moeilijker het is om ze op te lossen. In dit geval echter, hebben ze een zeer sterke zaak tegen de zoon van de vermoorde man."
"Het is dus een moord?"
"Wel, men vermoedt dat het er één is. Ik neem niets voor waar aan tot ik de gelegenheid heb gehad om er persoonlijk naar te kijken. Ik zal je de gebeurtenissen, voor zover als ik ze heb kunnen begrijpen, in het kort uitleggen. Boscombe Valley is een plattelandsdistrict niet ver van Ross, in Herefordshire. De grootste landeigenaar in die streek is Mr. John Turner, die fortuin heeft gemaakt in Australië en enkele jaren geleden is teruggekeerd naar zijn geboorteland. Eén van de boerderijen welke hij bezit, deze van Heatherley, werd verhuurd aan Mr. Charles McCarthy, die ook een ex-Australier was. De mannen hadden elkaar leren kennen in de kolonies, zodat het niet ongewoon was dat, toen ze zich hier kwamen vestigen, ze zo dicht mogelijk bij elkaar bleven. Turner was blijkbaar de rijkste van de twee, en dus werd McCarthy zijn huurder maar bleef toch, zo lijkt het, op perfect gelijke voet met hem omgaan, aangezien ze vaak samen waren. McCarthy had één zoon, een jongen van

achttien, en Turner had een enige dochter van dezelfde leeftijd, maar geen van beiden hadden een nog levende echtgenote. Het schijnt dat ze het gezelschap van naburige Engelse families vermeden en teruggetrokken leefden, alhoewel de beide McCarthy's erg veel van sport hielden en regelmatig gezien werden op de wedrennen welke in de buurt gehouden werden. McCarthy had twee dienstboden - een man en een meisje. Turner had een uitgebreid huishouden, minstens een half dozijn. Dat is alles wat ik over de families heb kunnen verzamelen. Nu de feiten. Op 3 juni, dat is vorige maandag, verliet McCarthy zijn huis in Heatherly rond drie uur in de namiddag en wandelde naar de Boscombe Pool, een klein meer dat gevormd wordt door een verbreding in de rivier welke door Boscombe Valley loopt. Die ochtend was hij samen met zijn dienstbode naar Ross geweest, en hij had tegen de man gezegd dat hij gehaast was, omdat hij om drie uur een belangrijke afspraak had. Van die afspraak kwam hij niet meer levend terug. Van Heatherley Farmhouse naar de Boscombe Pool is het een kwart mijl, en twee mensen zagen hem toen hij over de landerijen liep. De ene was een oude vrouw, wiens naam niet vermeld wordt, en de andere was William Crowder, een jachtopziener in dienst van Mr. Turner. Beide getuigen hebben verklaard dat Mr. McCarthy alleen was. De jachtopziener voegde daaraan toe dat, een paar minuten nadat hij Mr. McCarthy had gezien, hij zijn zoon, Mr. James McCarthy had gezien, had gezien die dezelfde kant opging met een geweer onder zijn arm. Naar zijn best weten liep de vader op dat ogenblik nog in zijn gezichtsveld en was het alsof de zoon hem volgde. Hij dacht niet meer aan de zaak tot hij 's avonds hoorde welke tragedie zich had afgespeeld. De twee McCarthy's werden nog gezien na het tijdstip waarop William Crowder, de jachtopziener, hen uit het oog verloren was. De Boscombe Pool is omgeven met dichte bossen, met slechts een rand van gras en riet naast het water. Een meisje van veertien, Patience Moran, welke de dochter is van de portier van het Boscombe Valley landgoed, was in één van deze bossen bloemen aan het plukken. Ze

verklaart dat terwijl ze daar was, ze aan de rand van het bos en dicht tegen het meer, Mr. McCarthy en zijn zoon had gezien, en dat het leek alsof ze een hoogoplopende ruzie hadden. Ze hoorde Mr. McCarthy, de vader, zeer sterke taal gebruiken tegen zijn zoon, en ze zag hoe de laatstgenoemde zijn hand ophief alsof hij zijn vader zou slaan. Ze was zo bang geworden door hun heftigheid dat ze wegliep en, toen ze thuis was, aan haar moeder vertelde dat ze de twee ruziemakende McCarthy's had achtergelaten bij Boscombe Pool, en dat ze bang was dat ze zouden beginnen vechten. Ze had die woorden nog maar net uitgesproken toen de jonge Mr. McCarthy naar de portierswoning kwam gelopen om te zeggen dat hij zijn vader dood had aangetroffen in het bos en dat hij de hulp van de portier kwam vragen. Hij was erg opgewonden, zonder zijn geweer of zijn hoed, en op zijn rechterhand en mouw was vers bloed te zien. Toen ze hem volgden vonden ze het dode lichaam uitgestrekt op het gras naast het meer. Het hoofd was ingeslagen door herhaalde klappen van een zwaar en stomp voorwerp. De verwondingen waren zodanig dat ze konden zijn toegebracht met de kolf van het geweer van de zoon, dat op een paar passen afstand van het lijk teruggevonden werd in het gras. In deze omstandigheden werd de jongeman onmiddellijk gearresteerd, en nadat hij beschuldigd was van 'moord met voorbedachte rade' op dinsdag, werd hij op woensdag voor de magistraten van Ross geleid, welke zijn zaak hebben doorverwezen naar Assisen. Dit zijn de belangrijkste feiten van de zaak welke aan de Coroner en de politierechtbank werden voorgelegd."

"Ik kan me moeilijk een zaak voorstellen die bezwarender is dan deze" merkte ik op. "Indien indirect bewijs ooit een misdadiger heeft aangewezen, dan is het wel hier."

"Indirect bewijs is een zeer verraderlijk ding" antwoordde Holmes bedachtzaam. "Het kan zeer duidelijk naar één ding wijzen, maar indien je het eigen gezichtspunt ook maar een beetje verschuift kan het zijn dat het op een even onomstotelijke manier naar iets helemaal anders wijst. Men moet natuurlijk toegeven dat deze zaak er voor de

jongeman zeer ernstig uitziet, en het is goed mogelijk dat hij inderdaad de dader is. Er zijn nochtans verschillende mensen uit de buurt, waaronder Juffrouw Turner, de dochter van de naburige landeigenaar, die in zijn onschuld geloven en die Lestrade, die je misschien nog kent van de 'Studie in Scharlaken', hebben aangesproken om de zaak in zijn voordeel te bepleiten. Lestrade, die niet goed weet wat hij nog moet denken, heeft mijn hulp ingeroepen, en dat is de reden waarom twee heren van middelbare leeftijd zich westwaarts spoeden tegen vijfenzeventig kilometer per uur in plaats van rustig thuis hun ontbijt te verteren."
"Ik ben bang" zei ik "dat de feiten zo overduidelijk zijn dat je weinig eer uit deze zaak kunt halen."
"Er is niets dat bedrieglijker is dan een overduidelijk feit" antwoordde hij lachend. "En daarbij, misschien komen we wel andere overduidelijke feiten tegen die dat voor Mr. Lestrade misschien niet waren. Je kent me te goed om te denken dat ik hier zit te bluffen wanneer ik zeg dat ik zijn theorie zal bevestigen of vernietigen op een manier die zijn mogelijkheden te boven gaat, en zelfs boven zijn begripsvermogen ligt. Om je een voorbeeld te geven: ik merk heel duidelijk dat in je slaapkamer het raam zich aan de rechterkant bevindt, en toch vraag ik me af of Mr. Lestrade zelfs zo een evident feit had kunnen opmerken."
"Hoe is het mogelijk..."
"Mijn beste kerel, ik ken je maar al te goed. Ik ken de militaire netheid welke zo karakteristiek voor jou is. Je scheert je elke ochtend, en in dit seizoen doe je dat in het zonlicht; maar omdat je scheerbeurt steeds minder nauwkeurig wordt naarmate we verder achteruit gaan aan de linkerzijde, tot het werkelijk slordig wordt wanneer we rond de kaakhoek gaan, dan is het natuurlijk glashelder dat die zijde minder verlicht wordt dan de andere. Ik kan me van een man met jouw gewoonten niet inbeelden dat hij met een dergelijk resultaat zou tevreden zijn indien hij voldoende licht had. Ik haal dit maar aan als een voorbeeld van waarneming en gevolgtrekking. Daaruit bestaat mijn metier, en het is best mogelijk dat het van enig nut kan zijn

in het onderzoek dat voor ons ligt. Er zijn één of twee kleinere punten welke tijdens het onderzoek naar voren werden gebracht, en die waard zijn om overdacht te worden."
"Wat zijn ze?"
"Het lijkt erop dat hij niet onmiddellijk gearresteerd werd, maar pas na zijn terugkeer op Heatherley Farm. Toen de politie-inspecteur hem meedeelde dat hij een gevangene was, zei hij dat hij niet verwonderd was dat te horen, en dat hij het verdiende. Dit antwoord had natuurlijk tot gevolg dat elk spoor van twijfel, dat nog in de hoofden van de onderzoeksjury had kunnen spelen, voorgoed werd weggenomen."
"Dat was een bekentenis" riep ik uit.
"Nee, want het werd gevolgd door zijn plechtige verklaring dat hij onschuldig was."
"Bovenop de bezwarende feiten die men reeds kende, was dit op zijn minst een zeer verdachte opmerking."
"Integendeel" zei Holmes "het is de helderste zonnestraal welke ik momenteel tussen de wolken zie. Hoe onschuldig hij ook mag zijn, hij kon niet zulk een imbeciel zijn dat hij niet inzag dat de omstandigheden zeer zwaar tegen hem spraken. Indien hij verbaasd was geweest over zijn arrestatie, of verontwaardiging had geveinsd, dan zou ik dat zeer verdacht hebben gevonden, omdat een dergelijke verrassing of woede onder de gegeven omstandigheden niet natuurlijk zou zijn geweest, en alleen maar door een intrigant als de beste gedragslijn kon worden gezien. Zijn openhartige aanvaarding van de situatie geeft aan dat hij ofwel een onschuldig man is, of anders een man met aanzienlijke zelfbeheersing en vastberadenheid. En wat zijn opmerking betreft dat hij het 'verdiende', die was ook niet zo onnatuurlijk wanneer je eraan denkt dat hij naast het dode lichaam van zijn vader stond, en dat er geen twijfel over bestaat dat hij die dag zijn kinderlijke plicht was vergeten toen hij ruzie met hem maakte, en zelfs, volgens het kleine meisje wiens getuigenis zo belangrijk is, zijn hand ophief alsof hij hem wou slaan. Het zelfverwijt en de

wroeging welke in zijn opmerking schuilen lijken mij eerder een teken te zijn van een gezond dan van een schuldig geweten."
Ik schudde mijn hoofd. "Vele mannen zijn opgehangen met minder bewijzen." merkte ik op.
"Dat is zo. En vele mannen zijn ten onrechte opgehangen."
"Wat zegt de jongeman zelf over deze zaak?"
"Dat is, vrees ik, niet erg bemoedigend voor hen die hem steunen, alhoewel er één of twee punten inzitten welke te denken geven. Je vindt het hier en je kunt het zelf lezen."
Hij nam uit zijn bundel een kopij van de lokale krant van Herefordshire, en nadat hij de pagina had omgeslagen wees hij de paragraaf aan waarin de jongeman zijn eigen versie gaf van wat er gebeurd was. Ik nestelde me in de hoek van de wagon en las het zeer zorgvuldig. Het ging als volgt:

*'Mr. James McCarthy, de enige zoon van de overledene, werd toen opgeroepen en getuigde als volgt: 'Ik was drie dagen van huis weg geweest en bevond me in Bristol, en was pas teruggekeerd in de ochtend van vorige maandag, de 3e. Mijn vader was niet thuis toen ik arriveerde, en het dienstmeisje vertelde mij dat hij naar Ross was gereden met John Cobb, de stalknecht. Kort na mijn terugkeer hoorde ik de wielen van zijn rijtuig op het erf, en, uit mijn raam kijkend, zag ik hem uitstappen en snel van het erf wegwandelen, alhoewel ik niet kan zeggen in welke richting hij daarna liep. Ik nam toen mijn geweer en kuierde in de richting van de Boscombe Pool, met de bedoeling om naar de konijnenberg te gaan welke aan de andere zijde ligt. Tijdens mijn tocht zag ik William Crowder, de jachtopziener, zoals hijzelf ook getuigd heeft; maar hij vergist zich dat ik mijn vader aan het volgen was. Ik had geen idee dat hij voor mij liep. Toen ik op honderd meter van de poel was hoorde ik een kreet 'Cooee!' welke het gebruikelijke signaal was tussen mijn vader en mijzelf. Ik haastte me en vond hem, staande bij de poel. Hij leek erg verrast toen hij me zag en vroeg me nogal bars wat ik daar deed. Daarop volgde een gesprek dat hoog opliep en bijna uitdraaide op een*

*handgemeen, want mijn vader was een man met een erg opvliegend karakter. Toen ik merkte dat hij zich niet meer kon beheersen, liet ik hem achter en keerde terug naar Heatherley Farm. Ik was nog niet verder dan honderdvijftig meter toen ik een afschuwelijke kreet achter mij hoorde waardoor ik terugkeerde. Ik vond mijn vader op de grond, zieltogend, met een verschrikkelijke wonde aan zijn hoofd. Ik liet mijn geweer vallen en hield hem in mijn armen, maar hij stierf bijna onmiddellijk. Ik bleef een paar minuten geknield naast hem zitten en begaf me dan naar de portier van Mr. Turner, omdat zijn huis het dichtstbij was, om hulp te vragen. Ik zag niemand in de buurt van mijn vader toen ik terugkeerde, en ik heb geen idee hoe hij aan zijn verwondingen kwam. Hij was geen geliefd man, nogal koud en afstotend in zijn manieren, maar hij had, voor zover ik weet, geen vijanden op dat ogenblik. Verder weet ik niets over de zaak."*
*De Coroner: Heeft uw vader nog iets gezegd voor hij stierf?*
*Getuige: Hij mompelde een paar woorden, maar ik kon er alleen een allusie naar een rat uit opmaken.*
*De Coroner: Wat begreep u daaruit?*
*Getuige: Het had voor mij geen enkele betekenis. Ik dacht dat hij ijlde.*
*De Coroner: Waarover hadden u en uw vader op die dag ruzie?*
*Getuige: Daar antwoord ik liever niet op.*
*De Coroner: Ik ben bang dat ik moet aandringen.*
*Getuige: Het is voor mij echt onmogelijk om u dat te vertellen. Ik kan u verzekeren dat het geen enkel verband heeft met de tragedie die erop volgde.*
*De Coroner: Dat zal het hof beslissen. Ik moet u er niet op wijzen dat uw weigering om te antwoorden uw zaak ernstig zal bezwaren in alle verdere gerechtelijke besluiten.*
*Getuige: Ik moet nog altijd weigeren.*
*De Coroner: Ik begrijp dat de kreet 'Cooee' een gebruikelijk signaal was tussen u en uw vader?*
*Getuige: Dat was zo.*
*De Coroner: Hoe kwam het dan dat hij die kreet gaf*

*vooraleer hij u zag, en voordat hij wist dat u teruggekeerd was uit Bristol?*
*Getuige: (in aanzienlijke verwarring) Ik weet het niet.*
*Een Jurylid: Heeft u niets verdacht gezien toen u terugkeerde na het horen van de kreet en uw vader dodelijk gewond terugvond?*
*Getuige: Niets duidelijk.*
*De Coroner: Wat bedoelt u?*
*Getuige: Ik was zo onthutst en opgewonden toen ik terugliep dat ik aan niets anders kon denken dan aan mijn vader. En toch heb ik een vage indruk dat, terwijl ik naar hem toe liep, er iets op de grond lag aan mijn linkerzijde. Het scheen iets grijsachtig, één of andere jas, of een reisdeken misschien. Toen ik opstond nadat mijn vader overleden was, keek ik om me heen, maar het was weg.*
*"Wilt u zeggen dat het verdwenen was vooraleer u hulp ging halen?"*
*"Ja, het was weg."*
*"U kunt niet zeggen wat het was?"*
*"Nee, ik had een gevoel alsof er iets was."*
*"Hoe ver van het lichaam verwijderd?"*
*"Een twaalf meter of zo."*
*"En hoe ver van de rand van het bos?"*
*"Ongeveer hetzelfde."*
*"Dus werd het weggenomen terwijl u er amper twaalf meter van verwijderd was?"*
*"Ja, maar achter mijn rug."*
*En hiermee werd de ondervraging van de getuige beëindigd.*

"Ik zie" zei ik terwijl ik de kolom verder bekeek "dat de Coroner in zijn besluit nogal streng was voor de jonge McCarthy. Hij vraagt aandacht, en terecht, voor de tegenstrijdigheid dat zijn vader een signaal gaf vooraleer hij hem zag en ook voor zijn weigering om details te geven over het laatste gesprek met zijn vader, en zijn eigenaardig relaas over de laatste woorden van zijn vader. Deze zijn allemaal, zoals hij opmerkt, zeer in het nadeel van de zoon."
Holmes lachte zachtjes in zichzelf en ging languit liggen op

de van kussens voorziene bank. "Zowel jij als de Coroner hebben veel moeite gedaan" zei hij "om er net de punten uit te pikken die het sterkst in zijn voordeel spreken. Zie je niet dat je afwisselend van hem beweert dat hij teveel fantasie heeft en dan weer te weinig? Te weinig, indien hij geen reden kon verzinnen voor de ruzie, waardoor hij de sympathie van de jury had kunnen winnen; teveel toen hij zoiets excentriek beweerde als dat de stervende een verwijzing naar een rat had gemaakt, en het incident met de verdwenen jas vermeldde. Nee, mijnheer, ik zal deze zaak benaderen vanuit het standpunt dat wat deze jongeman zegt de waarheid is, en we zullen zien waar die hypothese ons zal brengen. En nu heb ik hier in mijn jaszak Petrarchus, en ik zal over deze zaak geen woord meer zeggen tot we op de plaats van de misdaad zijn. We lunchen in Swindon, en ik zie dat we daar binnen twintig minuten zullen zijn."

Het was bijna vier uur toen we eindelijk, na door de mooie Stroud Valley gereden te hebben, en over de brede, glinsterende Severn, in het kleine, mooie plattelandsstadje van Ross aankwamen. Een magere, fretachtige man, steels kijkend met een slimme blik, wachtte ons op aan het perron. In weerwil van de lichtbruine stofjas en lederen beenbeschermers welke hij uit respect voor de rustieke omgeving droeg, kostte het mij geen moeite om Lestrade van Scotland Yard te herkennen. Met hem reden we naar de Hereford Arms waar voor ons reeds een kamer gereserveerd was.

"Ik heb een rijtuig besteld" zei Lestrade toen we een kop thee dronken. "Ik ken uw energieke natuur en weet dat u niet gelukkig zult zijn vooraleer u op de plaats van de misdaad bent."

"Dat was erg attent en het strekt u tot eer" antwoordde Holmes. "Het is allemaal een kwestie van luchtdruk."

Lestrade keek hem verbaasd aan. "Ik volg niet helemaal" zei hij.

"Hoe staat de barometer? Negenentwintig, zie ik. Geen wind, en geen wolkje in de hemel. Ik heb een hier een volle doos sigaretten die opgerookt moeten worden, en deze sofa

is veel beter dan de ondingen welke men gewoonlijk in een plattelandshotel aantreft. Ik denk niet dat het waarschijnlijk is dat ik het rijtuig vanavond zal nodig hebben."
Lestrade lachte toegeeflijk. "Je bent ongetwijfeld al tot een conclusie gekomen door wat je gelezen hebt in de krant" zei hij. "De zaak is zo klaar als een klontje, en hoe meer men er zich in verdiept, hoe duidelijker ze wordt. Maar men kan natuurlijk een dame, en dan zeker zo een dame, niet teleurstellen. Ze heeft over u gehoord, en wilde uw opinie horen, alhoewel ik haar herhaaldelijk had gezegd dat u niets meer kon doen dan wat er al gebeurd was. Nee maar, wat een toeval! Daar is haar rijtuig."
Hij was nog maar amper uitgesproken toen in de gelagzaal een dame verscheen, de liefelijkste die ik ooit heb gezien. Haar violetkleurige ogen blonken, haar lippen stonden lichtjes open, een roze blos op haar wangen, haar natuurlijke gereserveerdheid vergetend door de overweldigende opwinding en bezorgdheid.
"Oh, Mr. Sherlock Holmes!" riep ze uit, ons beiden beurtelings aankijkend, en tenslotte, met de snelle intuïtie van een vrouw, kijkend naar mijn metgezel. "Ik ben zo blij dat u bent gekomen. Ik ben naar hier gereden om u dat te zeggen. Ik weet zeker dat James het niet gedaan heeft. Ik weet het, en ik wil dat u in dezelfde wetenschap begint aan uw werk. Twijfel daar alstublieft nooit aan. We kennen elkaar sinds we kleine kinderen zijn, en ik ken zijn gebreken zoals niemand anders; maar hij heeft een te zacht karakter om zelfs maar een vlieg kwaad te doen. Zulk een beschuldiging is absurd voor iedereen die hem werkelijk kent."
"Ik hoop dat we hem van elke blaam kunnen zuiveren, Juffrouw Turner" zei Sherlock Holmes "U kunt er op rekenen dat ik alles zal doen wat in mijn macht ligt."
"Maar u heeft de bewijzen gelezen. Bent u al tot een conclusie gekomen? Ziet u geen uitweg, een of andere vergissing? Denkt u zelf niet dat hij onschuldig is?"
"Ik denk dat dit zeer waarschijnlijk is."
"Ziet u nu!" riep ze uit terwijl ze haar hoofd in haar nek

gooide en tartend naar Lestrade keek. "Hoort u dat! Hij geeft mij hoop."
Lestrade haalde zijn schouders op. "Ik ben bang dat mijn collega een beetje snel is geweest in het vormen van zijn oordeel " zei hij.
"Maar hij heeft gelijk. Oh! Ik weet dat hij gelijk heeft. James heeft het niet gedaan. En wat die ruzie met zijn vader betreft, ben ik zeker dat de reden waarom hij er niet met de Coroner wilde over spreken alleen maar was omdat het over mij ging."
"Op welke wijze?" vroeg Holmes.
"Het is niet het ogenblik om dingen verborgen te houden. James en zijn vader hadden vaak een meningsverschil over mij. Mr. McCarthy was er erg op uit dat we zouden trouwen. James en ik hebben altijd van elkaar gehouden als broer en zuster; maar natuurlijk is hij jong en heeft hij nog maar weinig van het leven gezien, en, en... wel, hij wilde zoiets natuurlijk nog niet doen. En daarom waren er ruzies, en deze, daar ben ik zeker van, was er ook zo één."
"En uw vader?" vroeg Holmes. "Was hij zulk een verbintenis genegen?"
"Nee, hij was er ook tegen. Niemand, behalve Mr. McCarthy was er voor." Een snelle blos gleed over haar fris jong gelaat toen Holmes één van zijn scherpe, onderzoekende blikken op haar wierp.
"Dank u voor deze informatie" zei hij. "Zou ik uw vader kunnen spreken indien ik morgenochtend langskom?"
"Ik ben bang dat de dokter het niet zal toestaan."
"De dokter?"
"Ja, heeft u het niet gehoord? Mijn arme vader heeft al jaren een slechte gezondheid, maar dit heeft hem helemaal gebroken. Hij ligt in bed, en Dr. Willows zegt dat hij een wrak is en dat hij een zenuwinzinking heeft. Mr. McCarthy was de enige levende man die mijn vader vroeger in Victoria heeft gekend."
"Ha! In Victoria! Dat is belangrijk."
"Ja, in de mijnen."
"Inderdaad; in de goudmijnen, waar, naar ik begrepen heb,

Mr. Turner zijn fortuin heeft verdiend."
"Ja, zeker."
"Dank u, Miss Turner. U heeft me wezenlijk geholpen."
"Zult u het mij zeggen indien u morgen enig nieuws heeft? Ongetwijfeld zult u James in de gevangenis gaan bezoeken. Oh, indien u dat doet, Mr. Holmes, zeg hem dan dat ik weet dat hij onschuldig is."
"Dat zal ik doen, Juffrouw Turner."
"Ik moet nu naar huis, want vader is erg ziek, en hij mist me zo wanneer ik hem alleen laat. Goedendag, en moge God u helpen in uw onderneming." Ze haastte zich even impulsief uit de kamer als ze er was binnengekomen, en we hoorden de wielen van haar rijtuig ratelen in de straat.
"Ik schaam mij over u, Holmes" zei Lestrade plechtig na een paar minuten stilte. "Waarom geef je haar hoop terwijl je weet dat je haar zult moeten teleurstellen? Ik ben niet overgevoelig, maar dat noem ik wreedheid."
"Ik denk dat ik in staat zal zijn om de beschuldigingen aan het adres van James McCarthy te weerleggen." zei Holmes. "Kan hij bezocht worden in de gevangenis?"
"Ja, maar enkel door jou en mij."
"Dan zal ik mijn beslissing om vanavond hier te blijven moeten herzien. Hebben we nog voldoende de tijd om de trein naar Hereford te nemen en hem vanavond te bezoeken?"
"Ruimschoots."
"Laat ons dat dan doen. Watson, je zult je waarschijnlijk vervelen, maar ik zal slechts een paar uur weg zijn."
Ik wandelde samen met hem naar het station, en kuierde daarna door de straten van het stadje, om dan uiteindelijk terug te keren naar het hotel, waar ik op de sofa ging liggen en mezelf probeerde te interesseren voor een stationsromannetje. Maar de zwakke plot van het verhaal was zo dunnetjes dat, toen ik hem vergeleek met het diepe mysterie waarmee we nu geconfronteerd waren, mijn gedachten voortdurend afdwaalden van de fictie en terugkeerden naar de realiteit en ik het ding op de grond gooide en mijn hele aandacht richtte op de gebeurtenissen

van de dag. In de veronderstelling dat het verhaal van deze ongelukkige jongeman helemaal waar zou zijn, welk een duivelse gebeurtenis, welk een geheel onvoorziene en buitengewone rampspoed kon er dan plaats hebben gevonden tussen het tijdstip waarop hij zijn vader verliet en het ogenblik waarop hij, verontrust door het geschreeuw, terugkeerde naar de poel? Het was iets verschrikkelijk en dodelijk. Wat kon het zijn? Zou de aard van zijn verwondingen mij als medicus niets kunnen vertellen? Ik belde en vroeg naar het landelijk weekblad, dat een woordelijke weergave van het onderzoek bevatte. In de verklaring van de lijkschouwer werd gemeld het posterieure derde van het linker parietaal been en de linkerhelft van het occipitale been verbrijzeld waren door een hevige slag met een stomp voorwerp. Ik zocht de plek op  mijn eigen hoofd. Het was duidelijk dat zulk een slag vanaf de achterkant moest zijn toegebracht. Dat was enigszins in het voordeel van de beschuldigde omdat hij, toen hij gezien was tijdens de ruzie, vóór zijn vader stond. Maar het kon natuurlijk ook zijn dat de oudere man zich had omgedraaid vooraleer de slag neerkwam. Wat het ook mocht zijn, het leek me de moeite waard om dit aan Holmes te melden. En dan was er nog de eigenaardige verwijzing van de stervende naar een rat. Wat kon dat betekenen? Het kan niet zijn dat hij ijlde. Een mens die stervend is na een harde klap begint meestal niet te ijlen. Nee, het was hoogstwaarschijnlijk een poging om uit te leggen wat hem overkomen was. Maar waarop kon dat wijzen? Ik pijnigde mijn hersens om een mogelijke verklaring te vinden. En dan nog het incident met de grijze lap stof die de jonge McCarthy had gezien. Indien dat waar was dan heeft de moordenaar een kledingstuk laten vallen, waarschijnlijk zijn overjas, tijdens zijn vlucht, en moet hij de stoutmoedigheid hebben gehad om terug te keren en het weg te nemen op het ogenblik dat de zoon neergeknield zat met zijn rug naar hem gekeerd op nog geen twaalf passen afstand. Welk een web van mysteries en onwaarschijnlijkheden was die hele zaak toch! De zienswijze van Lestrade verbaasde mij niet, en toch had ik zoveel

vertrouwen in het inzicht van Sherlock Holmes dat ik de hoop niet opgaf zolang elk nieuw feit zijn mening scheen te versterken dat de jonge McCarthy onschuldig was.
Het was al laat toen Sherlock Holmes terugkeerde. Hij kwam alleen terug, want Lestrade verbleef op kamers in de stad.
"De barometer blijft nog altijd hoog staan" merkte hij op toen hij ging zitten. "Het is belangrijk dat het niet regent vooraleer we de plaats van de misdaad gezien hebben. Aan de andere kant moet een man in topvorm zijn voor een dergelijk werk, en ik wou het niet doen terwijl ik nog moe was van de lange reis. Ik heb de jonge McCarthy gezien."
"En wat heb je van hem geleerd?"
"Niets"
"Kon hij geen licht op de zaak werpen?"
"Helemaal niet. Op een bepaald ogenblik was ik geneigd om te denken dat hij wist wie het gedaan had en dat hij hem of haar beschermde, maar ik ben er nu van overtuigd dat hij even hard in het duister tast als ieder ander. Hij is niet echt vlug van geest, deze jongeman, maar hij heeft wel een goed voorkomen en, naar ik denk, het hart op de juiste plaats."
"Zijn smaak kan ik niet bewonderen" merkte ik op "indien het inderdaad waar is dat hij afwijzend stond tegenover een huwelijk met zulk een charmante jongedame als Juffrouw Turner."
"Ah, daar hangt een nogal pijnlijk verhaal aan vast. Deze kerel is tot over zijn oren verliefd op haar, maar een paar jaar geleden, toen hij nog maar een jongeman was, en voor hij haar echt kende, want ze had vijf jaar op kostschool gezeten, heeft die idioot zich laten verleiden door een barmeid in Bristol en is wettelijk met haar getrouwd! Niemand is op de hoogte van deze zaak, maar je kunt begrijpen dat hij haast gek werd toen zijn vader hem verwijten maakte omdat hij niet deed waarvoor hij zijn ogen had willen geven om het te mogen doen, maar waarvan hij weet dat het absoluut onmogelijk is. Het was door pure razernij over dit feit dat hij zijn handen in de lucht stak toen zijn vader, bij hun laatste gesprek, hem aanspoorde om juffrouw Turner ten huwelijk te vragen. Aan de andere kant

had hij geen eigen middelen van bestaan, en zijn vader, die door iedereen als een zeer harde man werd beschouwd, zou hem helemaal onterfd hebben indien hij de waarheid had gekend. Het was bij zijn barmeid/echtgenote dat hij de laatste drie dagen in Bristol had doorgebracht, en zijn vader wist niet waar hij was. Onthou dit punt. Het is belangrijk. Uit het kwade is nochtans iets goed voortgekomen, want toen de barmeid in de krant las dat hij in ernstige moeilijkheden verkeerde en waarschijnlijk zou opgehangen worden, heeft ze hem volledig laten vallen en heeft ze hem geschreven dat ze al een echtgenoot had op de Bermuda scheepswerf, zodat de aangegane verbintenis er in werkelijkheid geen was. Ik denk dat dit nieuws de jonge McCarthy getroost heeft in het lijden dat hem overvallen heeft."
"Maar indien hij onschuldig is, wie heeft het dan gedaan?"
"Ah! Wie? Ik zou je aandacht willen vestigen op twee bijzondere punten. Het ene is dat de vermoorde man een afspraak had met iemand bij de poel, en dat deze persoon niet zijn zoon kon zijn, want die was weg, en hij wist niet wanneer hij terug zou komen. Het tweede is dat men de vermoorde man 'Cooee!' heeft horen roepen vooraleer hij wist dat zijn zoon was teruggekeerd. Dit zijn cruciale gegevens waar de hele zaak van afhangt. En laat ons nu spreken over George Meredith, alstublieft, en we zullen alle minder belangrijke zaken laten rusten tot morgen."
Er was geen regen, zoals Holmes had voorspeld, en de ochtend kondigde zich helder en wolkeloos aan. Om negen uur kwam Lestrade ons ophalen met het rijtuig en gingen we op weg naar Hatherley Farm en de Boscombe Pool.
"Er is ernstig nieuws deze morgen" merkte Lestrade op. "Er wordt gezegd dat Mr. Turner, van de Hall, zo ziek is dat hij het waarschijnlijk niet zal overleven."
"Een bejaarde man, neem ik aan?" zei Holmes.
"Rond de zestig; maar zijn gezondheid is verwoest door zijn leven in het buitenland, en hij sukkelt al een tijd met zijn gezondheid. Deze zaak heeft hem veel kwaad gedaan. Hij was een oude vriend van McCarthy, en, mag ik zeggen, een grote weldoener voor hem, want ik heb gehoord dat hij hem

Heatherley Farm gratis ter beschikking had gesteld."
"Inderdaad! Dat is interessant." zei Holmes.
"Oh, ja! En hij heeft hem op nog wel honderd andere manieren geholpen. Iedereen hier spreekt over zijn vriendelijkheid voor hem."
"Werkelijk! Vindt u het niet een beetje vreemd dat deze McCarthy, die zelf weinig bezittingen leek te hebben, en die zoveel te danken had aan Turner, steeds maar sprak over het huwelijk tussen zijn zoon en de dochter van Turner, die, veronderstel ik, erfgename van het landgoed is, en dat op zulk een zelfzekere manier, alsof het meisje slechts ten huwelijk moest gevraagd worden en alles vanzelf zou volgen? Dat is des te vreemder, omdat we weten dat Turner zelf afkerig tegenover het idee stond. De dochter heeft ons dat in zoveel woorden gezegd. Leidt u daar niets uit af?"
"We zijn al bezig met deducties en gevolgtrekkingen." zei Lestrade terwijl hij zijdelings naar mij knipoogde. "Ik vind het al moeilijk genoeg om de feiten aan te pakken, Holmes, zonder weg te zweven in theorieën en hersenschimmen."
"U heeft gelijk" zei Holmes met een uitgestreken gezicht; "u heeft het al moeilijk genoeg met de feiten."
"Hoe dan ook, ik heb één feit begrepen waar u het nogal moeilijk mee schijnt te hebben" antwoordde Lestrade met enig vuur.
"En dat is..."
"Dat McCarthy senior de dood vond door McCarthy junior en dat alle theorieën die het tegendeel beweren slechts verzinsels zijn."
"Wel, verzinsels wijzen tenminste op een actieve geest" zei Holmes, lachend. "Maar indien ik me niet vergis is dat Heatherley Farm, daar links."
"Ja, dat is het."
Het was een groot, comfortabel lijkend gebouw, twee verdiepingen hoog, met een leien dak, met grote gele vlekken korstmos op de grijze muren. De gesloten luiken en de rookloze schoorsteen gaven echter een indruk alsof het overvallen was door onheil, alsof het gewicht van deze verschrikkelijke zaak er nog steeds zwaar op drukte. We

gingen naar de deur waarna de meid, op verzoek van Holmes, ons de laarzen toonde die haar meester had gedragen op het ogenblik van zijn dood, en daarna ook de laarzen van de zoon, alhoewel dat niet het paar was dat hij toen aanhad. Nadat hij ze op zes of zeven verschillende plaatsen nauwkeurig gemeten had, wilde Holmes het erf zien, waarna we met zijn allen het bochtige pad volgden dat naar Boscombe Pool leidde.
Sherlock Holmes werd een andere man toen hij een spoor zoals dit volgde. Mensen die enkel de rustige denker en logicus van Baker Street kenden, zouden hem niet herkend hebben. Zijn gezicht bloosde en zijn trekken werden harder. Zijn wenkbrauwen waren neergetrokken in twee harde zwarte lijnen, terwijl zijn ogen daaronder schitterden met een stalen glans. Zijn gezicht was naar de grond gericht, zijn schouders gebogen, zijn lippen samengeperst, en de aders in zijn lange gespierde nek zagen eruit als dikke koorden. Zijn neusgaten schenen open te staan door een puur dierlijk genot in de jacht, en zijn geest was zo geconcentreerd op de zaak waarmee hij bezig was dat vragen of opmerkingen hem niet bereikten, of, in het beste geval, slechts een snelle, ongeduldige snauw als antwoord opleverden. Vlug en stil liep hij langs het pad dat door de weiden liep, en daarna door het bos naar Boscombe Pool. Het was vochtige, zompige grond, zoals in het hele district, en er waren veel voetsporen, zowel op het pad als tussen het korte gras dat het aan beide zijden afboordde. Soms ging Holmes sneller, soms bleef hij stokstijf staan, en eenmaal maakte hij een korte omweg in de weide. Lestrade wandelde achter hem, onverschillig en laatdunkend, terwijl ik mijn vriend gadesloeg met de interesse welke voortkwam uit de overtuiging dat elk van zijn handelingen gericht was op een duidelijk einddoel.
De Boscombe Pool, een kleine watervlakte met een diameter van ongeveer vijftig meter en omzoomd met riet, is gelegen op de grens tussen Heatherley Farm en het private park van de welgestelde Mr. Turner. Boven de bossen welke het aflijnden aan de verste zijde, konden we de rode,

uitspringende siertorentjes zien welke de verblijfplaats van de rijke landeigenaar aangaven. Aan de Heatherley zijde van de poel waren de bossen zeer dichtbegroeid, en er was een smalle rand van graszoden twintig passen breed tussen de rand van het bos en het riet dat rond het meer stond. Lestrade toonde ons de exacte plaats waar het lichaam was gevonden, en de grond was inderdaad zo vochtig dat ik heel duidelijk de sporen kon zien welke de val van de getroffen man had nagelaten. Voor Holmes, zoals ik kon zien aan zijn begerige uitdrukking en priemende ogen, waren er veel meer dingen leesbaar in het vertrappelde gras. Hij rende rond, zoals een hond die een geur oppikt, en keerde zich daarna naar mijn gezel.
"Waarom zijn jullie in de poel geweest?" vroeg hij.
"Ik heb er met een hark in gedregd. Ik dacht dat er misschien een wapen of een andere aanwijzing te vinden was. Maar hoe kun je weten..."
"Oh, tut, tut! Ik heb geen tijd! Die linkervoet van u met zijn binnenwaartse verdraaiing is overal te vinden. Zelfs een mol zou hem kunnen zien, en daar verdwijnt hij tussen het riet. Oh, hoe eenvoudig zou het allemaal geweest zijn indien ik hier was geweest vooraleer men de plaats had omgewoeld alsof er een kudde buffels was doorgelopen. Hier is het waar het gezelschap met de portier aankwam, en ze hebben alle sporen in een straal van twee meter rond het lichaam vernietigd. Maar hier zijn drie aparte sporen van dezelfde voeten." Hij nam een vergrootglas uit zijn jas om een duidelijker zicht te hebben, de hele tijd pratend, eerder tegen zichzelf dan tegen ons. "Dit zijn de voeten van de jonge McCarthy. Twee maal liep hij rond, en eenmaal rende hij snel, zodat de zolen diepe merktekens achterlieten en de hielen amper zichtbaar zijn. Dat ondersteunt zijn versie. Hij rende toen hij zijn vader op de grond zag liggen. Dan zijn er de voetstappen van de vader toen hij op en neer liep. Maar wat is dit? Het is de kolf van het geweer terwijl de zoon stond te luisteren. En dit? Ha, ha! Wat hebben we hier? Iemand die op zijn tenen loopt! Op zijn tenen! Rechthoekige tippen, erg ongewone laarzen! Ze komen, ze gaan, ze

komen opnieuw... natuurlijk, dat was voor de overjas. Waar komen ze nu vandaan?" Hij rende op en neer, soms het spoor verliezend en het daarna terugvindend, tot we al een eindje in het bos waren en onder het bladerdak van een beuk stonden, de hoogste boom in de buurt. Holmes volgde het spoor naar de verste zijde en ging nogmaals liggen, met zijn gezicht dicht tegen de grond, waarna er een gedempte kreet van voldoening uit hem opsteeg. Hij bleef daar geruime tijd liggen, bladeren en droge takjes omkerend, iets in een envelop stekend wat voor mij niet meer dan zand of stof leek, met zijn vergrootglas niet alleen de grond onderzoekend maar zelfs de bast van de boom tot zo hoog als hij kon. Een puntige steen lag tussen het mos, en ook deze onderzocht hij nauwkeurig en nam hij mee. Daarna volgde hij een pad door het bos tot hij op de hoofdweg kwam, waar alle sporen eindigden.

"Dit is een interessante zaak geweest" merkte hij op, terug op zijn normale wijze. "Ik vermoed dat dit grijze huis rechts de portierswoning moet zijn. Ik denk dat ik er langs ga en even met Moran praat, en misschien een kleine nota achterlaat. En wanneer dat gedaan is kunnen we terugrijden en van onze lunch genieten. Jullie kunnen al naar het rijtuig wandelen, en ik zal jullie aanstonds vervoegen."

Het duurde ongeveer tien minuten voor we bij het rijtuig waren en terug reden naar Ross, Holmes nog altijd rondzeulend met de steen die hij in het bos had opgeraapt.

"Dit zal je misschien interesseren, Lestrade" merkte hij op terwijl hij hem toonde. "De moord is hiermee gebeurd."

"Ik zie geen sporen."

"Die zijn er niet."

"Hoe weet je dat dan?"

"Het gras groeide eronder. Hij had daar slechts enkele dagen gelegen. Er was niets dat aangaf waar hij opgeraapt werd. Hij komt overeen met de verwondingen. Er is geen spoor van enig ander wapen."

"En de moordenaar?"

"Is een grote man, linkshandig, hinkt met het rechterbeen, draagt jachtlaarzen met dikke zolen en een grijze

schoudermantel, rookt Indiaanse sigaren, gebruikt een sigarenhouder, en loopt met een bot zakmes in zijn zakken. Er zijn nog verschillende andere aanduidingen, maar deze zullen volstaan om hem op te sporen.
Lestrade lachte "Ik ben bang dat ik nog altijd sceptisch ben" zei hij. "Theorieën zijn allemaal goed en wel, maar we krijgen te maken met een nuchtere Britse jury."
"Nous verrons" antwoordde Holmes kalmpjes. "Jij werkt volgens jouw methode, en ik zal de mijne volgen. Deze namiddag zal ik bezet zijn, en ik zal vermoedelijk met de avondtrein terugkeren naar Londen."
"En de zaak onafgewerkt achterlaten?"
"Nee, afgewerkt."
"Maar het mysterie?"
"Dat is opgelost."
"Wie was dan de dader?"
"De heer die ik beschreven heb."
"Maar wie is hij?"
"Het kan echt niet moeilijk zijn om daar achter te komen. Dit is geen dichtbevolkte streek."
Lestrade haalde zijn schouders op. "Ik ben een praktisch man" zei hij "en ik kan echt de streek niet aflopen op zoek naar een linkshandige heer met een mank been. Ik zou de risee van Scotland Yard worden."
"Het is al goed." zei Holmes zacht. "Ik heb u de kans gegeven. Hier zijn uw logies. Vaarwel. Ik zal u nog een bericht laten vooraleer ik afreis."
Nadat we Lestrade hadden afgezet, reden we naar ons hotel, waar de lunch al op tafel stond. Holmes was stil en diep verzonken in gedachten met een gekwelde uitdrukking op zijn gezicht, als van iemand die zich in een moeilijke positie bevindt.
"Kijk eens hier, Watson" zei hij toen de tafel was afgeruimd "blijf gewoon zitten op deze stoel en laat mij een beetje preken tegen jou. Ik weet nog niet wat ik moet doen, en ik zou je raad op prijs stellen. Steek een sigaar op en laat mij de zaak uiteenzetten."
"Doe dat alsjeblieft."

"Wel, nu, wanneer ik de zaak overdenk zijn er twee punten in de verklaring van de jonge McCarthy welke ons allebei onmiddellijk hebben getroffen, alhoewel ze op mij een indruk in zijn voordeel maakten, en op jou in zijn nadeel. Het ene was het feit dat zijn vader, volgens zijn zeggen, 'Cooee!' riep vooraleer hij hem gezien had. Het andere was de eigenaardige verwijzing van de stervende naar een rat. Hij mompelde verschillende woorden, zie je, maar dat was alles wat de zoon verstond. Nu, vanaf dit dubbele punt moeten we ons onderzoek starten, en we zullen beginnen met aan te nemen dat wat de jongen zegt helemaal waar is."
"Over die 'Cooee!' dan?"
"Wel, het is duidelijk dat die niet bestemd kon zijn voor de zoon. De zoon zat, voor zover hij wist, in Bristol. Het was puur geluk dat hij binnen gehoorafstand was. De 'Cooee!' was bedoeld om de aandacht te trekken van diegene waarmee hij een afspraak had. Maar 'Cooee' is een typische Australische kreet, één die gebruikt wordt tussen Australiërs. Er is een sterk vermoeden dat de persoon welke McCarthy verwachtte te ontmoeten bij Boscombe Pool iemand was die in Australië was geweest."
"En wat betreft die rat?"
Sherlock Holmes nam een gevouwen papier uit zijn zak en spreidde het uit over de tafel. "Dit is een kaart van de Kolonie van Victoria" zei hij. "Ik heb er gisteravond voor naar Bristol getelegrafeerd." Hij legde zijn hand over een deel van de kaart. "Wat lees je?"
"ARAT" las ik.
"En nu?" Hij hief zijn hand op.
"BALLARAT."
"Inderdaad. Dat was het woord dat de man mompelde, en waarvan de zoon enkel de twee laatste lettergrepen opving. Hij probeerde de naam van zijn moordenaar mee te delen. Die en die, van Ballarat."
"Dat is geweldig!" riep ik uit.
"Het ligt voor de hand. En nu, zie je, had ik het onderzoeksveld in belangrijke mate verkleind. Het bezit van

een grijs kledingstuk was een derde punt dat, indien de verklaring van de zoon correct is, eveneens zeker is. We hebben nu de oorspronkelijke vaagheid achter ons gelaten en weten dat we een Australiër uit Ballarat zoeken die een grijze schoudermantel heeft."
"Zeker."
"En één die de streek kende, want de poel kan men enkel bereiken langs de boerderij of langs het landgoed, waar vreemdelingen amper kunnen komen."
"Inderdaad."
"En dan hebben we onze uitstap van vandaag. Door de grond te onderzoeken verzamelde ik een aantal details over de persoonlijkheid van de dader, welke ik aan die imbeciel van een Lestrade gaf."
"Maar hoe heb je die gevonden?"
"Je kent mijn methode. Ze is gebaseerd op de observatie van details."
"Zijn grootte heb je waarschijnlijk kunnen schatten op basis van de lengte van zijn passen. Ook zijn laarzen konden beschreven worden door de sporen die ze nalieten."
"Ja, het waren erg speciale laarzen"
"Maar zijn mankheid?"
"De afdruk van zijn rechtervoet was steevast minder uitgesproken dan die van zijn linker. Hij plaatste er minder gewicht op. Waarom? Omdat hij hinkte - hij was kreupel."
"Maar zijn linkshandigheid?"
"Je was zelf getroffen door de aard van de wonde zoals die door de lijkschouwer werd beschreven. De slag kwam dichtbij van vanachter, en toch kwam hij neer op de linkerhelft van de schedel. Nu, hoe kan dat tenzij de dader linkshandig was? Hij heeft zich verborgen achter een boom tijdens het onderhoud tussen de vader en de zoon. Hij heeft daar gerookt. Ik heb daar de as van een sigaar gevonden, welke ik, dankzij mijn gespecialiseerde kennis van tabak as, kon thuisbrengen als zijnde afkomstig van een Indiaanse sigaar. Ik heb, zoals je weet, enige aandacht aan dat onderwerp geschonken en een kleine monografie geschreven over de as van 140 verschillende soorten pijp,

sigaar en sigaret tabak. Nadat ik de as gevonden had keek ik rond en ontdekte de peuk tussen het mos waar hij hem neergegooid had. Het was een Indiaanse sigaar, van de variëteit welke in Rotterdam gerold wordt."
"En de sigarenhouder?"
Ik kon zien dat het uiteinde niet in zijn mond was geweest. Dus had hij een houder gebruikt. De tip was afgesneden, niet afgebeten, maar de snede was niet glad, dus leidde ik daaruit een bot zakmes af."
"Holmes" zei ik "je hebt rond deze man een net gespannen waaruit hij niet meer kan ontsnappen, en je hebt het leven van een onschuldige man evenzeer gered als wanneer je de koord van de galg had doorgesneden. Ik zie de richting waarin al deze sporen wijzen. De dader is..."
"Mr. John Turner" riep de ober van het hotel, terwijl hij de deur van onze zitkamer opendeed en een bezoeker binnen liet.
De man die binnenkwam was een vreemde en indrukwekkende figuur. Zijn trage, hinkende stap en gebogen schouders gaven een indruk van verval, en toch toonden de harde, diepe lijnen in zijn verweerd gezicht en zijn enorme ledematen dat hij zowel in geest als lichaam gedreven werd door een ongewone kracht. Zijn verwarde baard, zijn grijze haren, en zijn markante, neerhangende wenkbrauwen gaven hem een voorkomen dat waardigheid en macht uitstraalde, maar zijn gezicht had een aswitte kleur, terwijl zijn lippen en de hoeken van zijn neusvleugels getint waren met een blauwe schijn. In een oogopslag zag ik dat hij in de greep zat van een dodelijke, chronische ziekte.
"Gaat u alstublieft op de sofa zitten" zei Holmes vriendelijk. "U heeft mijn bericht ontvangen?"
"Ja de portier heeft het gebracht. U zei dat u mij wenste te zien om een schandaal te vermijden."
"Ik dacht dat de mensen praatjes zouden rondstrooien wanneer ik naar de Hall was gekomen."
"En waarom wilde u mij zien?" Hij keek van opzij naar mijn metgezel met wanhoop in zijn vermoeide ogen, alsof zijn vraag reeds beantwoord was.

"Ja" zei Holmes, eerder de blik beantwoordend dan de woorden. "Het is zo. Ik weet alles over McCarthy."
De oude man liet zijn gezicht in zijn handen zakken. "God help mij!" riep hij. "Maar ik wou de jongeman geen kwaad doen. Ik geef u mijn woord dat ik de waarheid zou hebben gezegd indien zijn zaak voor Assisen was gekomen."
"Ik ben blij u dat te horen zeggen." zei Holmes ernstig.
"Ik zou nu al gesproken hebben indien het niet voor mijn lieve dochter was geweest. Het zou haar hart breken... het zal haar hart breken wanneer ze hoort dat ik gearresteerd ben."
"Misschien komt het zover niet." zei Holmes.
"Wat?"
"Ik ben geen officiële agent. Ik begrijp dat het uw dochter was die wilde dat ik hier kwam, en ik handel in haar belang. Maar de jonge McCarthy moet hoe dan ook buiten vervolging worden gesteld."
"Ik ben een stervende man" zei de oude Turner. "Ik heb al jaren diabetes. Mijn dokter zegt dat het de vraag is of ik volgende maand nog zal leven. En toch zou ik liever onder mijn eigen dak sterven dan in een gevangenis."
Holmes stond recht en ging aan tafel zitten met zijn pen in zijn hand en een bundel papieren voor hem. 'Vertel ons gewoon de waarheid" zei hij. "Ik zal de feiten noteren. U ondertekent het, en Watson hier kan getuige zijn. Dan zou ik uw bekentenis in extremis kunnen boven halen om de jonge McCarthy te redden. Ik beloof u dat ik er geen gebruik van zal maken tenzij het absoluut nodig is."
"Dat is goed," zei de oude man, "het is zeer de vraag of ik nog zal leven wanneer het Assisen proces begint, en dus maakt het voor mij weinig uit, maar ik zou Alice de schok willen besparen. En nu zal ik de hele zaak aan u uitleggen; ze begon jaren terug, maar het zal mij niet veel tijd kosten om het te vertellen.
"U kende de overledene, McCarthy, niet. Hij was de duivel in hoogsteigen persoon. Dat zeg ik u. Moge God u uit de klauwen van een man als hij houden. Zijn greep op mij heeft twintig jaar geduurd, en hij heeft mijn leven verwoest. Ik zal

u eerst vertellen hoe ik in zijn macht kwam.
"Het was in de vroege jaren 60 tijdens de goldrush. Ik was toen een jonge kerel, heetgebakerd en roekeloos, bereid om alles aan te pakken; ik raakte in het gezelschap van slechte vrienden, begon te drinken, had geen geluk met mijn claim, trok me terug in de bush en werd, wat men in één woord kan aanduiden: struikrover. We waren met zes en we konden een wild en vrij leven leiden door nu en dan een station te overvallen of de wagons tegen te houden die op weg waren naar de goudmijnen. Black Jack van Ballarat was de naam die ik droeg, en onze groep is in de kolonie nog altijd gekend als de Ballarat Bende.
"Op een dag was er een goudkonvooi van Ballarat naar Melbourne, en we lagen in hinderlaag en overvielen het. Er waren zes bewakers en zes van ons, dus was het een hachelijke zaak, maar we maakten vier van hun zadels leeg tijdens het eerste salvo. Drie of vier van onze jongens vonden echter ook de dood vooraleer we de buit konden bemachtigen. Ik zette mijn pistool tegen het hoofd van de machinist, welke deze zelfde McCarthy was. Ik wou bij God dat ik hem toen had neergeschoten, maar ik spaarde zijn leven, alhoewel ik zijn verdorven kleine oogjes mijn gezicht zag fixeren, alsof hij zich elke gelaatstrek wou herinneren. We slaagden erin om met het goud weg te vluchten, werden rijke mannen, en keerden terug naar Engeland zonder verdacht te worden. Daar nam ik afscheid van mijn oude makkers en besloot om me te vestigen en een rustig en respectabel leven te leiden. Ik kocht dit landgoed, dat toen net te koop stond, en begon goede dingen te doen met mijn geld in de hoop de manier waarop ik het verworven had enigszins goed te maken. Ik huwde ook, en alhoewel mijn vrouw jong stierf liet ze mij mijn dierbare kleine Alice na. Zelfs toen ze nog een baby was leek haar kleine handje me op het rechte pad te houden zoals niets anders dat ooit had kunnen doen. In één woord, ik sloeg een nieuwe bladzijde om en deed mijn best om het verleden goed te maken. Alles ging goed tot McCarthy mij in zijn greep kreeg.
"Ik was naar de stad gegaan in verband met een

investering, en ik kwam hem tegen in Regent Street met amper een jas om zijn lichaam of een laars aan zijn voeten.
" 'Hier zijn we, Jack,' zei hij, me bij de arm nemend; 'we zullen zo goed als familie voor je zijn. We zijn met twee, ik en mijn zoon, en je kunt ons onderhouden. Doe je dat niet... wel, Engeland is een goed, ordelievend land, en er is altijd een politieman binnen roepafstand.'
"Wel, ze kwamen dus mee naar het westen van het land, en ik kon ze met geen mogelijkheid van me afschudden, en sindsdien hebben ze kosteloos geleefd op mijn beste stuk land. Ik had geen rust meer, geen vrede, geen vergetelheid; ik mocht me keren waar ik wou, daar was zijn listig, grinnikend gezicht naast mij. Het werd nog erger toen Alice opgroeide, want hij zag algauw dat ik banger was dat zij mijn verleden zou kennen dan de politie. Alles wat hem te binnenviel moest hij hebben, en wat het ook was, ik gaf het hem zonder meer, land, geld, huis, tot hij tenslotte vroeg naar het enige dat ik hem niet kon geven. Hij vroeg om Alice.
"Zijn zoon, ziet u, was opgegroeid, en zo ook mijn dochter, en omdat mijn wankele gezondheid bekend was, leek het hem een fijne zet indien zijn zoon meester van het landgoed kon worden. Maar hierin was ik onvermurwbaar. Ik zou niet toelaten dat zijn vervloekt nakomelingschap zich vermengde met het mijne; niet dat ik ook maar enige afkeer voelde voor de jongen, maar zijn bloed stroomde in hem, en dat was genoeg. Ik hield voet bij stuk. McCarthy dreigde. Ik daagde hem uit om de zaak bekend te maken. We hadden afgesproken bij de poel halfweg tussen onze huizen om de zaak te bespreken.
"Toen ik daar aankwam trof ik hem aan terwijl hij in gesprek was met zijn zoon; ik rookte dus een sigaar en wachtte achter een boom tot hij alleen zou zijn. Maar terwijl ik luisterde naar wat hij zei kwam alles was zwart en bitter was in mij onweerstaanbaar naar boven. Hij maande zijn zoon aan om met mijn dochter te trouwen zonder rekening te houden met wat zij daarvan mocht denken, alsof ze een straathoer was. Het maakte me gek dat ik, en alles wat mij

dierbaar was, in de macht zou komen van een man als hij. Kon ik de band verbreken? Ik was reeds een stervende en wanhopige man. Alhoewel nog helder van geest en redelijk sterk van lijf en leden, wist ik dat mijn lot bezegeld was. Maar mijn goede naam en mijn meisje! Allebei konden ze gered worden indien ik die smerige tong het zwijgen kon opleggen. Ik heb het gedaan, Mr. Holmes. Ik zou het opnieuw doen. Hoe zwaar ik ook heb gezondigd, ik heb het leven van een  martelaar geleid om het goed te maken. Maar dat mijn meisje in dezelfde netten verstrikt zou raken was meer dan ik kon verdragen. Ik sloeg hem neer met niet meer spijt dan wanneer hij een schadelijk en giftig dier was geweest. Zijn kreet deed zijn zoon terugkeren; maar ik had de beschutting van het bos al bereikt, alhoewel ik verplicht was terug te gaan om de schoudermantel op te rapen welke ik tijdens mijn vlucht had laten vallen. Dat is het ware verhaal, heren, van alles wat er gebeurd is."
"Wel, het is niet aan mij om over u te oordelen" zei Holmes toen de oude man de geschreven verklaring ondertekende. "Ik bid dat we nooit aan zulke bekoring worden blootgesteld."
"Ik hoop het ook, mijnheer. En wat denkt u nu te doen?"
"Gezien uw gezondheidstoestand, niets. U weet zelf dat u zich weldra voor uw daad zult moeten verantwoorden voor een hoger hof dan dat van Assisen. Ik zal uw bekentenis bijhouden, en indien McCarthy dreigt veroordeeld te worden dan zal ik verplicht zijn haar openbaar te maken. Indien niet, dan zal ze nooit onder ogen komen van welke sterveling dan ook; en uw geheim, of u nu leeft of dood bent, zal veilig zijn bij ons."
"Vaarwel, dan" zei de oude man plechtig. "Uw eigen sterfbed zal, wanneer het komt, gemakkelijker te dragen zijn bij de gedachte aan de vrede welke u aan het mijne heeft gegeven." Waggelend en bevend over zijn hele, reusachtige lichaam, strompelde hij de kamer uit.
"God help ons!" zei Holmes na een lange stilte.
"Waarom speelt het lot zulke wrede spelletjes met ons, arme, hulpeloze wormen? Wanneer ik dergelijke zaken

tegenkom kan ik niet anders dan denken aan de woorden van Baxter, en zeggen, 'Daar, bij de gratie Gods, gaat Sherlock Holmes.'"

James McCarthy werd vrijgesproken voor Assisen door de sterkte van een aantal bezwaren welke Holmes had opgeschreven en overgemaakt aan de verdediging. De oude Turner leefde nog zeven maanden na ons gesprek, maar is nu overleden; en het ziet er sterk naar uit dat de zoon en de dochter samen een gelukkig leven zullen hebben, niet wetend welke donkere wolk er over hun verleden hing.

--- o ---

**De Vijf Sinaasappelpitten.**

Wanneer ik mijn nota's en verslagen doorneem over de zaken van Sherlock Holmes tussen de jaren 1882 en 1890, kom ik er zoveel tegen die vreemde en interessante kenmerken vertonen dat het geen gemakkelijke taak is te beslissen welke weerhouden moeten worden en welke niet. Sommige hebben al bekendheid gekregen door de kranten, en andere bieden geen gelegenheid om de speciale kwaliteiten, welke mijn vriend in zulke hoge mate bezat, in de verf te zetten, wat uiteindelijk toch mijn bedoeling is. Sommige hebben zelfs zijn analytische geest verbijsterd, en zouden, als verhalen, slechts een begin maar geen einde hebben, terwijl andere slechts gedeeltelijk opgelost zijn en een uitleg hebben gekregen die eerder op veronderstellingen en gissingen berust dan op het absolute logische bewijs, dat hem zo dierbaar was. Er is niettemin één van deze laatste zaken die zo opmerkelijk was in de details en zo verbijsterend afliep dat ik in verleiding kom om er toch verslag over te doen, in weerwil van het feit dat er punten zijn welke nooit helemaal zijn opgelost, en dat waarschijnlijk nooit zullen zijn.
Het jaar 1887 bracht ons een lange serie van zaken, belangrijke en minder belangrijke, waarvan ik verslagen heb bijgehouden. In mijn archief over deze twaalf maanden vind ik een verslag van het avontuur van de Paradol Kamer, van de Vereniging van Amateur Bedelaars, die een luxueuze club bezaten onder de gewelven van een pakhuis voor meubels, van de feiten welke verband hielden met het verlies van de Britse bark Sophy Anderson, van de vreemde avonturen van de Grice Patersons op het eiland Uffa, en tenslotte van de Camberwell vergiftigingszaak. In deze laatste zaak, zoals men zich misschien herinnert, was Sherlock Holmes in staat, door het uurwerk van de dode man op te winden, te bewijzen dat het twee uur voordien was opgewonden, en dat daarom de overledene op dat tijdstip naar bed was gegaan - een gevolgtrekking welke van het grootste belang was voor het oplossen van de zaak. Al deze verslagen kan ik later nog

uitwerken, maar geen van hen bevat zulke ongewone kenmerken als de vreemde opeenvolging van gebeurtenissen welke ik nu beschrijf.
Het was in de laatste dagen van september, en de herfststormen waren met een uitzonderlijke hevigheid aangekomen. De hele dag had de wind gehuild en had de regen de vensters gegeseld, zodat zelfs hier in het hart van het grote, handgemaakte Londen wij verplicht waren om onze aandacht voor de routine van het dagelijkse leven opzij te schuiven en de aanwezigheid van deze grote natuurkrachten te erkennen welke vanachter de tralies van deze beschaving tegen de mensheid schreeuwden, zoals wilde dieren in een kooi. Toen de avond viel werd de storm sterker en luidruchtiger, en de wind huilde en snikte als een kind in de schoorsteen. Sherlock Holmes zat somber aan één zijde van de haard en stelde kruis-indexen op in zijn aantekeningen over criminaliteit, terwijl ik aan de andere kant zat en zo verdiept was in één van de uitstekende zeeverhalen van Clark Russell dat het gehuil van de storm scheen op te gaan in de tekst, en het pletsen van de regen overging in het rollen van de zeegolven. Mijn vrouw was op bezoek bij haar moeder en gedurende een paar dagen woonde ik terug in mijn oude verblijfplaats in Baker Street.
"Nee maar," zei ik, kijkend naar mijn metgezel "dat was zeker de bel. Wie zou er vanavond kunnen langskomen? Een vriend van jou, misschien?"
"Behalve jijzelf heb ik er geen" antwoordde hij. "Ik moedig bezoekers niet aan."
"Een cliënt dan?"
"Indien dat zo is, dan gaat het over een ernstige zaak. Niets minder zou een mens op zulk een dag en zulk een uur naar buiten drijven. Maar ik neem aan dat het één of ander maatje van de hospita is."
Maar Sherlock Holmes vergiste zich met deze veronderstelling, want er weerklonken stappen in de gang en een geklop op de deur. Hij strekte zijn lange arm uit om de lamp van zichzelf weg te richten en naar de vrije stoel waarop de nieuwkomer zou gaan zitten.

"Kom binnen!" zei hij.
De man die binnenkwam was jong, een tweeëntwintig jaar, verzorgd en perfect gekleed, met iets van verfijning en raffinement in zijn houding. De druipende paraplu welke hij in zijn hand hield, en zijn lange glimmende regenjas vertelden het verhaal van de woeste weersomstandigheden welke hij getrotseerd had. Hij keek zorgelijk om zich heen in het felle licht van de lamp, en ik kon zien dat zijn gezicht bleek was en zijn ogen zwaar, zoals van een man die bedrukt wordt door een grote bezorgdheid.
"Ik moet mij verontschuldigen" zei hij, zijn gouden pince-nez naar zijn ogen brengend. "Ik hoop dat ik niet ongelegen kom. Ik ben bang dat ik een paar sporen van de storm en de regen in uw gezellige kamer heb binnengebracht."
"Geef mij uw jas en uw paraplu" zei Holmes. "Ze kunnen hier aan de haak hangen en zullen weldra droog zijn. U komt vanuit het zuidwesten, zie ik."
"Ja, uit Horsham."
"Dat mengsel van klei en kalk dat ik op uw schoentippen zie is erg kenmerkend."
"Ik ben gekomen om raad te krijgen."
"Dat is gemakkelijk te krijgen."
"En hulp."
"Dat is niet altijd zo gemakkelijk."
"Ik heb over u gehoord, Mr. Holmes. Ik heb van Majoor Pendergast vernomen hoe u hem gered heeft in het schandaal van de Tankerville Club."
"Ah, natuurlijk. Hij was onterecht beschuldigd van vals spelen met de kaarten."
"Hij zei dat u alles kon oplossen."
"Hij heeft teveel gezegd."
"Dat u nooit verslagen bent."
"Men heeft mij vier keer verslagen - drie keer door mannen, en eenmaal door een vrouw."
"Maar wat betekent dat vergeleken met het aantal keren waarin u wel succes had?"
"Het is waar dat ik meestal succesvol ben."
"Dan kunt u dat ook zijn in mijn geval."

"Ik verzoek u om uw stoel dichter bij het vuur te treken en mij het voorrecht te geven om enkele details over uw zaak te vernemen."
"Het is geen gewone zaak."
"De zaken die mij worden voorgelegd zijn dat nooit. Ik ben het laatste hof van beroep."
"En toch vraag ik me af, mijnheer, of u, met al uw ervaring, ooit geluisterd hebt naar een meer mysterieuze en onverklaarbare opeenvolging van gebeurtenissen dan diegene die hebben plaats gevonden in mijn eigen familie."
"U wekt mijn interesse" zei Holmes. "Geeft u ons alstublieft de essentiële feiten vanaf het begin, en nadien kan ik u vragen stellen over details welke mij het belangrijkst lijken."
De jonge man trok zijn stoel dichterbij en strekte zijn natte voeten uit naar de vuurgloed.
"Mijn naam" zei hij " is John Openshaw, maar mijn eigen zaken hebben, voor zover ik begrijp, weinig verband met deze verschrikkelijke toestand. Het is een erfeniskwestie; en om u een idee te geven over de feiten, moet ik teruggaan naar het begin van de zaak.
"U moet weten dat mijn grootvader twee zonen had - mijn oom Elias en mijn vader Joseph. Mijn vader had een kleine fabriek in Coventry, welke hij uitbreidde bij de uitvinding van de fiets. Hij was een patenthouder van de Openshaw onverslijtbare band en zijn zaken gingen zo goed dat hij het bedrijf kon verkopen en rustig leven van een mooie rente.
"Mijn oom Elias emigreerde naar Amerika toen hij een jongeman was en bouwde een plantage op in Florida; er werd van hem gezegd dat hij in zeer goede doen was. Tijdens de oorlog vocht hij in het leger van Jackson, en later onder Hood, waar hij opklom tot kolonel. Toen Lee de wapens neerlegde keerde mijn oom terug naar zijn plantage, waar hij nog drie of vier jaar bleef. Rond 1869 of 1870 kwam hij terug naar Europa en kocht een klein landgoed in Sussex, in de buurt van Horsham. Hij had een aanzienlijk fortuin vergaard in de Verenigde Staten, en zijn reden om er weg te gaan was zijn weerzin voor zwarten, en zijn afkeer van de politiek van de Republikeinen welke hen

burgerrechten gaven. Hij was een eigenaardige man, woest en prikkelbaar, zeer vulgair wanneer hij kwaad was, en erg teruggetrokken. Ik betwijfel of hij gedurende al die jaren in Horsham ooit een voet in de stad heeft gezet. Hij had een tuin en twee of drie velden rond zijn huis, en daar nam hij zijn beweging, alhoewel hij zeer vaak weken aan een stuk zijn kamer niet verliet. Hij dronk grote hoeveelheden brandewijn en was een verstokte roker, maar hij wou niemand zien en wilde ook geen vrienden, zelfs zijn eigen broer niet.

"Met mij had hij geen probleem; het is zelfs zo dat hij me graag mocht, want op het ogenblik dat hij me voor het eerst zag was ik een jaar of twaalf. Dat moet in het jaar 1878 geweest zijn, nadat hij al acht of negen jaar in Engeland was. Hij vroeg mijn vader om me bij hem te laten leven en hij was op zijn manier erg goed voor mij. Wanneer hij nuchter was speelde hij graag backgammon en dammen met mij, en hij maakte van mij zijn vertegenwoordiger, zowel tegenover de bedienden als tegenover de handelaars, zodat ik op mijn zestiende eigenlijk meester van het huis was. Ik bewaarde alle sleutels en kon gaan waar ik wou en doen wat ik wou, zolang ik hem niet stoorde in zijn privacy. Er was één speciale uitzondering, nochtans, want hij had één enkele kamer, een rommelkamer op zolder, die onveranderlijk gesloten was, en waar noch ik noch iemand anders ooit werd toegelaten. Met de nieuwsgierigheid van een jongen had ik vaak door het sleutelgat gekeken, maar ik was nooit in staat om meer te zien dan een verzameling oude koffers en pakken zoals men kon verwachten in zulk een kamer.

"Op een dag - het was in maart, 1883 - lag er een brief met een buitenlandse postzegel op de tafel voor het bord van de kolonel. Het was geen alledaagsheid voor hem om brieven te ontvangen, want zijn rekeningen werden allemaal contant betaald, en hij had helemaal geen vrienden.

'Van Indië!' zei hij toen hij hem opnam, 'stempel van Pondicherry! Wat kan dit zijn?' Toen hij hem haastig openmaakte vielen er vijf kleine gedroogde

sinaasappelpitten uit, welke neerkletterden op zijn bord. Ik begon te lachen, maar de lach bevroor op mijn lippen toen ik zijn gezicht zag. Zijn onderlip hing naar beneden, zijn ogen puilden uit, zijn huid kreeg de kleur van stopverf, en hij staarde naar de omslag welke hij nog steeds in zijn bevende hand hield, 'K.K.K.!' gilde hij, en daarna, "Mijn God, mijn God, mijn zonden hebben mij achterhaald!"
" 'Wat is er toch, oom?" riep ik
" 'Dood,' zei hij, en opstaand van tafel trok hij zich terug in zijn kamer, mij bevend van afschuw achterlatend. Ik nam de omslag en zag, gekrabbeld in rode inkt aan de binnenzijde van de klep, net boven de lijmstrook, de letter K driemaal herhaald. Er zat niets anders in dan de vijf gedroogde pitten. Wat kon de reden zijn van die overweldigende angst? Ik verliet de ontbijttafel, en toen ik de trap opging kwam hij naar beneden met een oude roestige sleutel, welke die van de zolderkamer moet zijn geweest, in één hand en een klein geelkoperen koffertje, zoals een geldkoffertje, in de andere.
" 'Ze mogen doen wat ze willen, maar ik zal ze toch schaakmat zetten' zei hij met een vloek. 'Zeg tegen Mary dat ik vandaag een vuur in mijn kamer wil, en stuur en bericht naar Fordham, de advocaat in Horsham.'
"Ik deed zoals hij bevolen had, en toen de advocaat aankwam werd mij gevraagd om mee naar de kamer te gaan. Het vuur brandde helder, en onder het rooster lag er een grote hoop zwarte, pluizige as, as van verbrand papier, terwijl de geelkoperen koffer ernaast stond, open en leeg. Toen ik naar het koffertje keek merkte ik, met een schok, dat op het deksel de driedubbele K gedrukt was welke ik deze ochtend op de omslag had gezien.
" 'Ik wil, John' zei mijn oom, 'dat je getuige bent bij mijn testament. Ik zal mijn landgoed nalaten, met al zijn voordelen en nadelen, aan mijn broer, jouw vader, waardoor jij het later ongetwijfeld zelf zult erven. Indien je er in rust en vrede van kan genieten, zoveel te beter! Indien je dat niet kan, luister dan naar mijn raad, mijn jongen, en laat het over aan je ergste vijand. Het spijt mij dat ik je zulk een tweeslachtig ding geef, maar ik kan niet zeggen hoe de

zaken zullen evolueren. Wees zo goed het papier te tekenen op de plaats welke Mr. Fordham je zal tonen.'
"Ik tekende het document zoals mij was opgedragen, en de advocaat nam het met zich mee. Dit buitengewone incident maakte, zoals u wel kunt denken, de diepste indruk op mij, en ik bleef er maar over piekeren en bekeek het van elke mogelijke kant in mijn geest zonder dat ik er een touw kon aan vastknopen. Toch kon ik het vage gevoel van angst welke het achterliet niet van me afschudden, alhoewel dat gevoel vervaagde toen er weken voorbij gingen zonder dat er iets gebeurde dat de gewone routine van ons leven verstoorde. Maar ik kon wel zien dat mijn oom veranderde. Hij dronk meer dan ooit, en kreeg een nog grotere afkeer voor elke vorm van gezelschap dan vroeger. Het merendeel van zijn tijd bracht hij door in zijn kamer, welke hij afsloot aan de binnenzijde, maar soms kwam hij eruit in een soort dronken razernij en stormde dan het huis uit en liep als een bezetene door de tuin met een revolver in zijn hand, schreeuwend dat hij van niemand bang was, en dat hij zich niet liet opsluiten, als een schaap in zijn hok, noch door mensen, noch door duivels. Maar wanneer deze aanvallen van razernij wegebden, liep hij verward naar de deur en sloot ze achter zich, met sleutel en grendel, als een man die het niet langer kan uithouden tegen de verschrikkingen welke in het diepste van zijn ziel woeden. Ik heb op dergelijke ogenblikken gezien hoe zijn gezicht, zelfs op een koude dag, droop van het zweet, alsof het net uit een tobbe water was gekomen.
"Wel, om de zaak af te ronden, Mr. Holmes, en geen misbruik te maken van uw geduld, kwam er een nacht waarop hij terug één van die dronken uitvallen deed maar waarvan hij nooit is teruggekeerd. We vonden hem, toen we hem gingen zoeken, met zijn gezicht naar beneden in een kleine met groen schuim bedekte poel, welke aan het uiteinde van de tuin lag. Er was geen enkel spoor van geweld, en het water was slechts een halve meter diep, zodat de jury, zijn gekende excentriciteit in acht nemend, tot een verdict van 'zelfmoord' kwam. Maar ik, die wist hoe

hij ineenkromp bij alleen nog maar de gedachte aan de dood, kon er mezelf niet toe brengen om te geloven dat hij ze zelf had opgezocht. Maar het leven ging voort en mijn vader erfde het landgoed en nog 14.000 pond welke hij bij de bank had staan."
"Een ogenblikje" viel Holmes hem in de rede, "uw relaas is één van de meest opmerkelijke welke ik ooit gehoord hebt. Zegt u mij de datum waarop uw oom de brief ontvangen heeft, en de datum van zijn vermeende zelfmoord."
"De brief kwam toe op 10 maart 1883. Zijn dood was zeven weken later, in de nacht van 2 mei."
"Dank u. Gaat u alstublieft verder."
"Toen mijn vader het Hosrham landgoed overnam onderzocht hij, op mijn vraag, grondig de zolderkamer welke altijd was afgesloten. We vonden daar de geelkoperen koffer, alhoewel de inhoud vernietigd was. Op de binnenzijde van het deksel kleefde er een papieren etiket, met de initialen K.K.K. erop en daaronder 'Brieven, memoranda, kwitanties, en een register'. Dit gaf de aard aan, dachten we, van de papieren welke door Kolonel Openshaw vernietigd waren. Verder bevatte de zolderkamer niets van enig belang behalve een grote hoeveelheid ongesorteerde papieren en notaboeken welke betrekking hadden op het leven van mijn oom in Amerika. Sommigen onder hen gingen over de oorlog en toonden aan dat hij zijn plicht naar behoren vervuld had en dat hij de reputatie had een moedig soldaat te zijn. Anderen dateerden van de periode van de wederopbouw van de Zuidelijke staten, en gingen voornamelijk over politiek, want hij had duidelijk een grote rol gespeeld in het verzet tegen de carpet-bag politiekers die vanuit het Noorden naar het Zuiden waren gestuurd.
"Wel, het was begin 1884 toen mijn vader op Horsham kwam wonen, en met ons ging alles zo goed als maar kon zijn  tot januari '85. Op de vierde dag na Nieuwjaar hoorde ik mijn vader een scherpe kreet van verbazing slaken toen we samen aan de ontbijttafel zaten. Daar zat hij, met een pas geopende omslag in één hand en vijf gedroogde sinaasappelpitten in de uitgestrekte palm van zijn andere.

Hij had altijd gelachen met wat hij mijn broodjes-aap verhaal over de kolonel noemde, maar hij zag er zeer bang en verward uit nu hem hetzelfde overkwam.
" 'Nee maar, wat ter wereld heeft dit te betekenen, John?' stamelde hij.
"Mijn hart zonk in mijn schoenen. 'Het is K.K.K.' zei ik.
"Hij keek naar de binnenzijde van de omslag. 'Zo is het' riep hij. 'Hier zijn die vervloekte letters. Maar wat staat hierboven geschreven?'
" 'Leg de papieren op de zonnewijzer' las ik, meekijkend over zijn schouder.
" 'Welke papieren? Welke zonnewijzer?' vroeg hij.
" 'De zonnewijzer in de tuin. Een andere is er niet' zei ik 'maar de papieren moeten die zijn welke vernietigd werden.'
" 'Pooh!' zei hij, terug zijn moed bijeenrapend. 'We leven in een beschaafd land, en dergelijke flauwekul kunnen we hier niet hebben. Waar komt dit ding vandaan?'
" 'Van Dundee' antwoordde ik, kijkend naar de poststempel.
" 'Eén of andere belachelijke grap' zei hij. 'Wat heb ik te maken met papieren en zonnewijzers? Ik schenk geen aandacht aan dergelijke nonsens.'
" 'Ik zou zeker de politie op de hoogte brengen' zei ik.
" 'En uitgelachen worden voor mijn moeite. Ik denk er niet aan.'
" 'Laat mij het dan doen?'
" 'Nee, ik verbied het je. Ik wil geen drukte over zulke onzin.'
"Het was verloren moeite om er verder over te spreken, want hij was een erg koppige man. Ik leefde echter verder met een hart vol onheilspellende voortekenen.
"Op de derde dag na het ontvangen van de brief ging mijn vader uit om een oude vriend te bezoeken, Majoor Freebody, die commandant is in één van de forten op Portsdown Hill. Ik was blij dat hij ging, want het leek mij dat hij minder gevaar liep wanneer hij buitenhuis was. Maar dat had ik verkeerd gedacht. Op de tweede dag van zijn afwezigheid ontving ik een telegram van de majoor die me met aandrang vroeg om onmiddellijk langs te komen. Mijn

vader was gevallen in één van de diepe kalkputten welke in die streek zo overvloedig voorkomen, en was buiten bewustzijn, met een schedelbreuk. Ik haastte me naar hem, maar hij overleed zonder nog bij bewustzijn te komen. Hij was, zo leek het, tijdens de schemering teruggekomen van Farnham, en omdat hij de streek niet kende, en de kalkputten niet omheind zijn, aarzelde de jury niet om het verdict 'dood ten gevolge van een ongeluk' uit te spreken. Hoe zorgvuldig ik elk feit, dat in verband stond met zijn dood, bestudeerde, toch was ik niet in staat om ook maar iets te vinden dat kon wijzen op moord. Er waren geen tekenen van geweld, geen voetsporen, geen beroving, geen meldingen dat er vreemdelingen op de wegen waren gezien. En toch moet ik u niet vertellen dat ik verre van gerustgesteld was, en dat ik bijna zeker van was dat er een web van lage intriges rond hem was geweven.

"Op deze sinistere manier kwam ik in het bezit van het landgoed. U zult mij vragen waarom ik het niet van de hand doe? Omdat ik er van overtuigd ben dat onze problemen op één of andere manier voortkomen uit een incident in het leven van mijn oom en dat het gevaar evengoed aanwezig zou zijn in een ander huis.

"Het was in januari '85 dat mijn arme vader aan zijn einde kwam, en sindsdien zijn er twee jaar en acht maanden voorbij gegaan. Gedurende deze tijd heb ik gelukkig geleefd op Horsham, en ik was beginnen hopen dat deze vloek op onze familie uitgewerkt was, en gestopt was bij de vorige generatie. Maar ik had me te snel veilig gevoeld; gisteren ochtend viel de klap in dezelfde vorm waarop hij mijn vader had getroffen."

De jongeman nam uit zijn overjas een gekreukte omslag, en hem omkerend boven de tafel schudde hij er vijf kleine gedroogde sinaasappelpitten uit.

"Dit is de omslag" ging hij verder. "De poststempel is Londen - oostelijke afdeling. Binnenin staan net dezelfde woorden als op de brief die mijn vader ontving: 'K.K.K.' en dan 'Leg de papieren op de zonnewijzer.'"

"Wat heeft u gedaan?" vroeg Holmes.

"Niets."
"Niets?"
"Om u de waarheid te zeggen" - hij verborg zijn gezicht in zijn smalle, witte handen - "ik voelde mij hulpeloos. Ik voelde me als één van die arme konijnen wanneer een slang kronkelend op hen afkomt. Ik schijn in de greep te zijn van een onvermijdelijk, onverbiddelijk kwaad, waartegen een vooruitziende blik of voorzichtigheid niets vermogen."
"Tut! tut!" riep Sherlock Holmes. "U moet handelen, man, of u bent verloren. Alleen energiek handelen kan u redden. Dit is geen tijd voor wanhoop."
"Ik ben bij de politie geweest."
"Ah!"
"Maar ze hebben naar mijn verhaal geluisterd met een glimlach. Ik ben ervan overtuigd dat de inspecteur van mening is dat de brieven gewoon flauwe grappen waren, en dat de dood van mijn familieleden slechts ongelukken waren, zoals de jury geoordeeld had, en geen verband hadden met de waarschuwingen."
Holmes schudde zijn samengebalde vuisten in de lucht.
"Ongelooflijke imbeciliteit!" riep hij.
"Ze hebben me echter een politieman toegewezen die bij mij in het huis blijft."
"Is hij vanavond met u meegekomen?"
"Nee. Hij had orders gekregen dat hij in het huis moest blijven."
Opnieuw maakte Holmes zich boos.
"Waarom kwam u naar mij" riep hij "en, bovenal, waarom bent u niet onmiddellijk gekomen?"
"Ik wist het niet. Het was pas vandaag dat ik met Majoor Pendergast over mijn problemen heb gesproken en dat hij me adviseerde om naar u te komen."
"Het is al twee dagen sinds u de brief heeft gekregen. We hadden vroeger moeten handelen. U heeft geen verder bewijs, veronderstel ik, dat datgene wat u ons heeft voorgelegd - geen sprekend detail dat ons kan helpen?"
"Er is één ding" zei John Openshaw. Hij zocht in zijn jaszak, en, er een stuk verkleurd, blauw getint papier uithalend,

legde hij het op de tafel. "Ik herinner mij" zei hij "dat op de dag waarop mijn oom de papieren verbrandde ik zag dat de smalle, onverbrande randen welke tussen de as lagen, deze opmerkelijke kleur hadden. Ik vond dit ene blad op de vloer van zijn kamer, en ik vermoed dat het één van de papieren is welke misschien uit het koffertje is gevallen, en op die manier ontsnapt is aan vernietiging. Behalve de vermelding van de pitten, zie ik niet in dat het ons verder kan helpen. Zelf denk ik dat het een pagina is uit een persoonlijk dagboek. Het handschrift is ongetwijfeld dat van mijn oom."
Holmes verschoof de lamp, en we bogen ons beiden over het stuk papier, dat door zijn gerafelde rand aantoonde dat het inderdaad uit een boek was gescheurd. Het droeg als titel 'Maart,1869' en daaronder stonden de volgende raadselachtige zinnen:

*4e. Hudson kwam. Zelfde oud platform.*
*th. Zette de pitten op McCauley, Paramore, en John Swain, van St. Augustine.*
*th. McCauley opgeruimd.*
*Oth. John Swain opgeruimd.*
*th. Paramore bezocht. Alles goed.*

"Dank u!" zei Holmes, het papier opvouwend en teruggevend aan onze bezoeker. "En nu moet u onder geen beding nog een ogenblik verliezen. We hebben zelfs geen tijd meer om te bespreken wat u me net verteld heeft. U moet onmiddellijk naar huis gaan en handelen."
"Wat moet ik doen?"
"Er is slechts één ding dat u moet doen. En het moet onmiddellijk gebeuren. U moet dit stukje papier dat u ons getoond heeft in het geelkoperen koffertje leggen dat u ons beschreven heeft. U moet er ook een briefje inleggen om te zeggen dat alle andere papieren verbrand zijn door uw oom, en dat dit het enige is dat nog overblijft. U moet dat op een zodanige manier opschrijven dat uw woorden overtuigend klinken. Nadat u dit gedaan heeft, moet u het koffertje onmiddellijk op de zonnewijzer plaatsen, zoals werd

aangegeven. Begrijpt u het?"
"Helemaal."
"Denk op dit ogenblik niet aan wraak of iets van die aard. Ik denk dat we dat via de wet kunnen bekomen; maar we moeten eerst ons web weven, terwijl dat van hen al geweven is. De eerste bekommernis is om het dreigende gevaar uit de weg te ruimen waarin u zich bevindt. Het tweede is het oplossen van het mysterie en de schuldigen te straffen."
"Ik dank u" zei de jongeman, recht staand en zijn overjas aantrekkend. "U heeft mij nieuwe hoop en leven gegeven. Ik zal zeker doen zoals u mij heeft aangeraden."
"Verlies geen ogenblik. En, bovenal, pas goed op uzelf, want ik denk niet dat er enige twijfel kan bestaan dat u bedreigd wordt door een zeer reëel en dreigend gevaar. Hoe keert u terug?"
"Met de trein van uit Waterloo."
"Het is nog geen negen uur. De straten zullen nog vol zijn, en dus denk ik dat u veilig zult zijn. En toch kan u niet goed genoeg op uzelf passen."
"Ik ben gewapend."
"Dat is goed. Morgen zal ik aan uw zaak werken."
"Zal ik u dan op Horsham zien?"
"Nee, uw geheim bevindt zich in Londen. Het is hier dat ik het zal zoeken."
"Dan zal ik u binnen één of twee dagen berichten over eventueel nieuws over het koffertje en de papieren. Ik zal uw advies nauwgezet opvolgen."
Hij gaf ons een hand en nam afscheid. Buiten huilde de wind nog steeds en de regen spatte en kletterde tegen de vensters. Dit vreemde, wilde verhaal scheen naar ons gekomen te zijn tussen de losgeslagen elementen - in ons gezicht geblazen zoals een stuk zeewier in een storm - en nu opnieuw door hen te zijn opgenomen.
Sherlock Holmes zat een hele tijd in stilte neer, met voorovergebogen hoofd en zijn ogen gericht op de rode gloed van het vuur. Daarna stak hij zijn pijp aan, en achterover leunend in zijn zetel keek hij naar de blauwe

rookkringen terwijl ze elkaar achtervolgden tot tegen het plafond.
"Ik denk, Watson" merkte hij tenslotte op "dat van alle zaken we tot hiertoe gehad hebben er geen enkele grilliger is dan deze."
"Behalve, misschien, het Teken van Vier."
"Wel, ja. Behalve, misschien, dat. En toch schijnt deze John Openshaw voor mij omgeven te zijn door grotere gevaren dan de Sholtos."
"Maar heb je" vroeg ik "een definitief idee over wat deze gevaren zijn?"
"Er kan geen enkele twijfel bestaan over hun aard" antwoordde hij.
"Wie zijn ze dan? Wie is deze K.K.K., en waarom vervolgt hij deze ongelukkige familie?"
Sherlock Holmes sloot zijn ogen en plaatste zijn ellebogen op de leuning van zijn zetel, met zijn vingertoppen op elkaar gedrukt.
"De ideale denker" merkte hij op, "zou, wanneer hij eenmaal een enkel feit vanuit alle mogelijke hoeken heeft bekeken, daaruit niet alleen de ketting van gebeurtenissen afleiden welke erheen leidden maar ook de gevolgen die er uit voortvloeien. Zoals Cuvier een heel dier correct kon beschrijven door het bestuderen van een enkel bot, zo zou de waarnemer welke één schakel in een ketting van gebeurtenissen ten volle had doorgrond in staat moeten zijn om alle andere nauwkeurig op te sommen, zowel ervoor als erachter. We hebben nog niet de resultaten begrepen welke alleen door middel van de rede kunnen begrepen worden. Problemen kunnen opgelost worden door het bestuderen van datgene wat de anderen hebben proberen op te lossen met behulp van hun zintuigen. Om de kunst echter tot op haar grootste hoogte te drijven, is het noodzakelijk dat de denker in staat is om alle feiten te gebruiken waarvan hij weet heeft; en dit impliceert, zoals je dadelijk zult zien, het bezitten van alle kennis, welke, zelfs in deze dagen van vrij onderwijs en encyclopedieën, een nogal zeldzame prestatie is. Het is niet geheel onmogelijk, nochtans, dat een man alle

kennis bezit welke hem van pas kan komen in zijn werk, en dit is wat ik in mijn geval gepoogd heb te doen. Indien ik het me goed herinner, heb je, bij een bepaalde gelegenheid, in de eerste dagen van onze vriendschap, op een zeer precieze manier, mijn limieten beschreven."
"Ja" antwoordde ik lachend. "Het was een zonderling document. Filosofie, astronomie, en politiek kregen een 0, herinner ik mij. Plantkunde veranderlijk, geologie grondig voor wat betreft de moddervlekken van elke regio welke binnen een straal van vijftig mijl rond de stad ligt, scheikunde buitenissig, anatomie onsystematisch, sensationele literatuur en misdaad uniek, vioolspeler, bokser, geoefend schermer, rechtsgeleerde, en zelf-vergiftiger door heroïne en tabak. Dit waren, denk ik, de hoofdpunten van mijn analyse."
Holmes grinnikte bij het laatste punt. "Wel" zei hij "Ik zie nu, zoals ik toen zei, dat een man zijn hersen-zolder moet voorzien van al het meubilair dat hij waarschijnlijk kan gebruiken, en de rest kan hij wegbergen in de rommelkamer van zijn bibliotheek, waar hij het kan terugvinden indien hij dat wenst. Nu, in zulk een zaak als diegene welke ons vanavond werd voorgelegd, moeten we zeer zeker gebruik maken van al onze hulpbronnen. Wees zo vriendelijk om mij de letter K van de American Encyclopedia te overhandigen welke op de boekenplank naast jou staat. Dank u. En laat ons nu de situatie bekijken en zien wat we eruit kunnen afleiden. In de eerste plaats kunnen we beginnen met een sterk vermoeden dat Kolonel Openshaw een zeer dwingende reden had om Amerika te verlaten. Mannen op zijn leeftijd veranderen niet zomaar al hun gewoonten en geven met plezier het charmante klimaat van Florida op voor het eenzame leven in een Engels provinciestadje. Zijn extreme voorliefde voor eenzaamheid in Engeland suggereert dat hij bang was van iets of iemand, en we mogen dus als werkhypothese aannemen dat het de vrees voor iets of iemand was die hem wegjoeg uit Amerika. Wat het was waarvoor hij zo bang was, kunnen we enkel afleiden uit de indrukwekkende brieven welke zowel hij als zijn opvolgers

ontvingen. Heb je aandacht geschonken aan de poststempels op deze brieven?"
"De eerste was van Pondicherry, de tweede van Dundee, en de derde van Londen."
"Van Oost Londen. Wat leidt je daaruit af?"
"Het zijn allemaal zeehavens. Dat de schrijver aan boord van een schip was."
"Excellent. We hebben al een aanwijzing. Er kan geen twijfel over bestaan dat het waarschijnlijk is - zéér waarschijnlijk - dat de briefschrijver aan boord van een schip was. En laat ons nu een ander punt bekijken. In het geval van Pondicherry verstreken er zeven weken tussen de dreiging en de vervulling ervan, in Dundee was het slechts drie of vier dagen. Doet dat aan iets denken?"
"Een grotere reisafstand."
"Maar de brief moest ook verder reizen."
"Dan zie ik het punt niet."
"Er is minstens de veronderstelling dat het vaartuig waarin de man of mannen zich bevinden een zeilschip is. Het ziet ernaar uit alsof ze steeds hun eigenaardige waarschuwing verstuurden vooraleer ze zelf hun reis aanvatten. Je ziet hoe snel de dood volgde op de dreiging toen deze van Dundee kwam. Indien ze met een stoomboot van Pondicherry waren gekomen dan zouden ze er bijna even vlug geweest zijn als hun brief. Maar in werkelijkheid zijn er zeven weken verstreken. Ik denk dat deze zeven weken het verschil maken tussen de postboot welke hun brief meebracht en het zeilschip dat de schrijver meebracht."
"Het is mogelijk."
"Meer dan dat. Het is waarschijnlijk. En nu zie je de dodelijke dringendheid in deze nieuwe zaak, en waarom ik de jonge Openshaw aanmaande om voorzichtig te zijn. De slag werd altijd toegebracht op het einde van de periode welke het de afzenders zou kosten om de afstand te overbruggen. Maar deze komt uit Londen, en daarom kunnen we niet rekenen op uitstel."
"Goede God!" riep ik uit. "Wat kan dit betekenen, deze meedogenloze achtervolging?"

"De papieren welke Openshaw in zijn bezit had zijn overduidelijk van kapitaal belang voor de persoon of personen in de zeilboot. Ik denk dat het nogal duidelijk is dat ze met meerderen moeten zijn. Een man alleen kon geen twee moorden plegen op een dusdanige manier dat de onderzoeksjury tweemaal om de tuin werd geleid. Er moeten verschillende personen bij betrokken zijn, en het moeten bekwame en vastbesloten mannen zijn. Hun papieren willen ze terug, om het even wie ze in zijn bezit heeft. Op deze manier zie je dat K.K.K. ophoudt de initialen van een individu te zijn en het kenteken van een vereniging wordt."
"Maar van welke vereniging?"
"Heb je nooit..." zei Sherlock Holmes, zich voorover buigend en stiller sprekend "heb je nooit gehoord van de Ku Klux Klan?"
"Nooit".
Holmes bladerde door het boek op zijn knie. "Hier is het" zei hij toen:

*"Ku Klux Klan. Een naam afgeleid van de grillige gelijkenis met het geluid dat wordt geproduceerd door het spannen van de haan van een geweer. Deze verschrikkelijke vereniging werd opgericht door enkele ex-soldaten van de Confederatie in de Zuidelijke Staten na de Burgeroorlog, en vormde al snel vertakkingen in verschillende delen van het land, vooral in Tennessee, Louisiana, de beide Carolinas, Georgia en Florida. Ze gebruikte haar macht voor politieke doeleinden, in hoofdzaak om de zwarte kiezers te terroriseren en het vermoorden en uit het land verdrijven van hen die zich verzetten tegen haar standpunten. De wandaden werden meestal voorafgegaan door een waarschuwing aan het adres van de geviseerde man in de vorm van een grillige maar algemeen gekende vorm - een tak eikenbladeren in sommige streken, meloenzaadjes of sinaasappelpitten in andere. Na het ontvangen van de waarschuwing kon het slachtoffer ofwel openlijk zijn vroegere overtuiging afzweren, of het land ontvluchten. Indien hij de zaak toch durfde trotseren kwam de dood*

*onvermijdelijk over hem, en meestal op een vreemde en onvoorziene manier. Zo perfect was de organisatie van de vereniging, en zo systematisch waren haar methoden, dat er amper een zaak gekend is waarin een man erin slaagde om de K.K.K. ongestraft te trotseren, of waarin de plegers van de wandaden werden gevonden. Gedurende enkele jaren bloeide de organisatie ondanks de inspanningen van de regering van Verenigde Staten en die van de betere klassen in het Zuiden. Uiteindelijk, in het jaar 1869, stortte de beweging plotseling in elkaar, alhoewel er sindsdien nog sporadisch uitbarstingen van dezelfde soort zijn geweest.*

"Je zult opgemerkt hebben" zei Holmes, toen hij het boekwerk neerlegde "dat de plotse ineenstorting van de vereniging samenviel met de verdwijning uit Amerika van Openshaw en hun papieren. Het kan best oorzaak en gevolg geweest zijn. Het is geen wonder dat hij en zijn familie nagezeten worden door enkele van de meest onverbiddelijke mannen. Je begrijpt dat dit register en dagboek belastend kan zijn voor sommige van de meest vooraanstaande mannen in het Zuiden, en dat er velen zijn die 's nachts niet rustig kunnen slapen tot ze teruggevonden zijn."
"Dan is de pagina die we hebben gezien..."
"Precies zoals we kunnen verwachten. Ze bevatte, indien ik mij goed herinner 'stuur de pitten naar A, B en C' - dus, stuur de waarschuwing van de vereniging naar hen. Dan zijn er opeenvolgende inschrijvingen waarin A en B opgeruimd zijn, of het land hebben verlaten, en tenslotte dat C bezocht werd, met, naar ik vrees, een sinister resultaat voor C. Wel, ik denk, Dokter, dat we enig licht in deze duistere zaak kunnen laten schijnen, en ik geloof dat de jonge Openshaw slechts enige kans heeft indien hij doet wat ik hem gezegd heb. Er kan vanavond niets meer gezegd of gedaan worden, dus geef mij mijn viool en laat ons proberen om gedurende een half uur het ellendige weer en het nog ellendiger gedrag van onze medemensen te vergeten."
De volgende ochtend was het weer opgeklaard, en de zon scheen met een gedempte helderheid door de dunne sluier

die over de stad hing. Sherlock Holmes was reeds aan het ontbijten toen ik beneden kwam.
"Ik hoop dat je me wilt excuseren omdat ik niet op jou gewacht heb." zei hij; "Ik heb, naar ik voorzie, een zeer drukke dag voor de boeg met het bestuderen van deze zaak van de jonge Openshaw."
"Welke stappen ga je ondernemen?" vroeg ik.
"Dat zal geheel afhankelijk zijn van de resultaten van mijn eerste opzoekingen. Het kan zijn dat ik toch naar Horsham zal moeten gaan."
"Je gaat daar niet eerst naar toe?"
"Nee, ik ga beginnen in de City. Trek maar aan de bel en dan zal het dienstmeisje jouw koffie brengen."
Terwijl ik wachtte, nam ik de ongeopende krant van de tafel en liet er mijn ogen over dwalen. Ze bleven rusten op een krantenkop welke mijn hart verkilde.
"Holmes," riep ik "je bent te laat."
"Ah!" zei hij, zijn kop neerzettend, "Daar was ik al bang voor. Hoe is het gebeurd?" Hij sprak kalm, maar ik kon zien dat hij aangedaan was.
"Ik zag de naam Openshaw staan, en de titel 'Tragedie in de buurt van Waterloo Bridge.' Hier is het artikel:

*"Tussen negen en tien uur vorige avond hoorde politieagent Cook, van de H-divisie, dienst doend in de buurt van Waterloo Bridge, een kreet om hulp en een plons in het water. De avond was echter uitzonderlijk donker en stormachtig, zodat, in weerwil van de hulp van verschillende voorbijgangers, het onmogelijk was om een reddingsactie te ondernemen. Er werd echter alarm geslagen en met de hulp van de rivierpolitie werd het lichaam uiteindelijk gevonden. Het bleek een jongeman te zijn wiens naam, zoals blijkt uit een omslag welke in zijn jaszak gevonden werd, John Openshaw is, woonachtig in de buurt van Horsham. Er wordt verondersteld dat hij zich haastte om de laatste trein in Waterloo Station te halen, en dat hij in zijn haast en door de extreme duisternis van zijn pad afweek en over de rand van één van de kleine landingsplaatsen voor rivierstoomboten is*

*gestapt. Het lichaam vertoonde geen sporen van geweld, en er kan geen twijfel over bestaan dat de overledene het slachtoffer is geworden van een jammerlijk ongeval, wat de aandacht van de autoriteiten zou moeten trekken op de toestand van de landingsplaatsen langsheen de rivier."*

We bleven enkele minuten zitten zonder een woord te spreken, Holmes meer terneergeslagen en geschokt dan ik hem ooit gezien had.
"Dat kwetst mijn trots, Watson" zei hij tenslotte. "Dat is ongetwijfeld een kleinzielig gevoel, maar het kwetst mijn trots. Het is nu een persoonlijke zaak geworden, en indien God me gezondheid schenkt, zal ik deze bende te pakken krijgen. Dat hij naar mij kwam voor hulp, en dat ik hem weggestuurd heb, zijn dood tegemoet...!"
Hij sprong op van zijn stoel en liep heen en weer door de kamer, ten prooi aan een onbedwingbare opwinding, met een blos op zijn vale wangen en een zenuwachtig samenballen en ontspannen van zijn lange magere handen.
"Het moeten listige duivels zijn" riep hij tenslotte uit. "Hoe konden ze hem naar daar gelokt hebben. De oever ligt niet op de kortste weg naar het station. Op de brug waren er ongetwijfeld teveel mensen, zelfs op zulk een avond, om daar hun doel te bereiken. Wel, Watson, we zullen zien wie er zal winnen op lange termijn. Ik ga nu weg!"
"Naar de politie?"
"Nee, ik zal mijn eigen politie zijn. Nadat ik het web gesponnen heb mogen zij de vliegen oppakken, maar niet eerder."
De hele dag was ik bezig met mijn professionele bezigheden, en het was laat op de avond vooraleer ik terugkeerde naar Baker Street. Sherlock Holmes was nog niet teruggekeerd. Het was bijna tien uur toen hij binnenkwam, bleek en afgemat. Hij wandelde naar het buffet, scheurde een stuk van het brood af en verslond het als een wolf, waarna hij het wegspoelde met een lange slok water.
"Je hebt honger." merkte ik op.
"Ik ben uitgehongerd. Het was uit mijn gedachten gegaan.

Ik heb nog niets gehad sinds het ontbijt."
"Niets?"
"Nog geen beet. Ik had geen tijd om eraan te denken."
"En ben je geslaagd?"
"Goed."
"Heb je een aanwijzing?"
"Ik heb ze in de palm van mijn hand. De jonge Openshaw zal niet lang ongewroken blijven. Wel, Watson, laten we hun eigen duivels handelsmerk toepassen op henzelf. Dat zal ze leren!"
"Wat bedoel je?"
Hij nam een sinaasappel van het buffet, en hem in stukken scheurend kneep hij de pitten uit op de tafel. Van deze nam hij er vijf en gooide ze in een omslag. Op de binnenzijde van de omslag schreef hij "S.H. voor J.C." Daarna plakte hij hem dicht en adresseerde hem aan "Captain James Calhoun, Bark Lone Star, Savannah, Georgia
"Die zal op hem liggen te wachten wanneer hij de haven binnenvaart" zei hij gniffelend. "Het zal hem een slapeloze nacht bezorgen. Het zal voor hem een even zekere voorbode van zijn lot zijn als het dat was voor Openshaw."
"En wie is deze Captain Calhoun?"
"De leider van de bende. Ik zal de anderen ook te pakken nemen, maar hij eerst."
"Hoe ben je hem op het spoor gekomen?"
Hij nam een groot vel papier uit zijn zak, helemaal bedekt met namen en data.
"Ik heb de hele dag doorgebracht" zei hij "met het doornemen van de Lloyd's registers en heb daarbij de koers gevolgd van elk vaartuig dat tussen januari en februari '83 in Pondicherry was. Er waren zesendertig schepen met een groot tonnage. Onder deze was er één, de Lone Star, dat onmiddellijk mijn aandacht trok, omdat het, alhoewel het geregistreerd stond als zijnde vertrokken uit Londen, de naam is welke aan één van de staten van de Union werd gegeven."
"Texas, denk ik."
"Ik was niet, en ben nog altijd niet zeker dewelke; maar ik

wist dat het schip van Amerikaanse origine moest zijn."
"En daarna?"
"Ik doorzocht de registers van Dundee, en toen ik terugvond dat de Lone Star daar was in januari '85, werd mijn vermoeden een zekerheid. Ik informeerde daarna welke vaartuigen momenteel in de haven van Londen lagen."
"Ja?"
"De Lone Star was vorige week aangekomen in het Albert Dock en was tijdens het vroege tij deze morgen de rivier afgevaren, op thuisreis naar Savannah. Ik telegrafeerde naar Gravesend en vernam dat ze daar enige tijd geleden voorbij was gevaren, en aangezien de wind uit het oosten komt, twijfel ik er niet aan dat ze nu voorbij de Goodwins is en niet ver van het eiland Wight."
"Wat ga je nu doen?"
"Oh, ik heb ze in mijn handen. Hij en twee kompanen zijn, naar ik leer, de enige Amerikanen op het schip. De anderen zijn Finnen en Duitsers. Ik weet ook dat ze gisterenavond alle drie niet aan boord waren. Dat heb ik gehoord van de stuwadoor die hun cargo had geladen. Tegen de tijd dat hun zeilschip Savannah bereikt zal, dankzij de postboot, deze brief op zijn bestemming zijn, en de telegraaf zal de politie van Savannah geïnformeerd hebben dat deze drie heren hier dringend gezocht worden op beschuldiging van moord."
Maar zelfs met de best beraamde menselijke plannen kan het fout lopen, en de moordenaars van John Openshaw zouden nooit de sinaasappelpitten ontvangen waardoor ze zouden weten dat iemand anders, even sluw en vastberaden als zijzelf, op hun spoor zat. De herfststormen waren in dat jaar zeer hevig en van lange duur. We wachten lang op nieuws van de Lone Star van Savannah, maar we hoorden niets. Uiteindelijk vernamen we dat ergens ver weg op de Atlantische oceaan een versplinterd achtersteven was opgemerkt waarin de letters "L.S." uitgekerfd waren, en dat is alles wat we ooit zullen weten over het lot van de Lone Star.

--- o ---

## De Man met de Verwrongen Lip.

Isa Whitney, broer van Elias Whitney zaliger, D.D., Hoofd van het Theologisch College van St. George, was erg verslaafd aan opium. Hij liep de verslaving op, naar ik begrijp, door een lichtzinnig experiment toen hij nog college liep; nadat hij De Quincey's beschrijving van zijn dromen en ervaringen had gelezen, had hij zijn tabak gedrenkt met laudanum in een poging om dezelfde effecten te bereiken. Hij merkte, zoals zovele anderen, dat die gewoonte gemakkelijker werd aangeleerd dan afgeleerd, en gedurende vele jaren bleef hij een slaaf van het verdovend middel, en werd door vrienden en familie bekeken met een mengeling van afschuw en medelijden. Ik kan hem nu nog zien, met zijn geel, bleek gezicht, afhangende oogleden, pupillen niet groter dan een speldenprik, ineengekrompen op een stoel, het wrak en de ruïne van een edel mens.
Op een nacht - het was in juni '89 - werd er bij mij gebeld, zo rond het uur waarop een mens zijn eerste geeuw laat en een blik op de klok werpt. Ik zat rechtop in mijn zetel, en mijn vrouw legde haar borduurwerk in haar schoot met een teleurgesteld gezicht.
"Een patiënt!" zei ze. "Je zult terug moeten vertrekken."
Ik kreunde, want ik was pas thuis na een vermoeiende dag. We hoorden de voordeur opengaan, een paar haastige woorden, en daarna snelle voetstappen op het linoleum. Onze eigen deur vloog open, en een dame, gekleed in donkere kleuren en met een zwarte sluier voor, kwam de kamer binnen.
"Vergeeft u mij dat ik zo laat langskom" begon ze, en daarna, ineens haar zelfbeheersing verliezend, rende ze vooruit, sloeg haar armen rond de nek van mijn vrouw en snikte op haar schouder. "Oh, ik verkeer in zulke moeilijkheden!" huilde ze; "Ik heb zoveel nood aan een beetje hulp."
"Nee maar," zei mijn vrouw, haar sluier opheffend, "het is Kate Whitney. Hoe heb je me doen schrikken, Kate! Ik had geen idee wie je was toen je binnen kwam." Zo ging het

altijd. Mensen die verdrietig waren kwamen altijd naar mijn vrouw zoals vogels naar een vuurtoren.
"Het is erg lief dat je langs komt. Maar nu moet je wat wijn en water drinken, en hier gemakkelijk gaan zitten en ons alles vertellen. Of heb je liever dat ik James naar bed stuur?"
"Oh, nee, nee! Ik wil ook het advies en de hulp van de dokter. Het gaat over Isa. Hij is al twee dagen niet thuis geweest. Ik ben zo ongerust over hem!"
Het was niet de eerste keer dat ze tegen ons gesproken had over de moeilijkheden van haar man, tegen mij als een dokter, tegen mijn vrouw als een oude vriendin en schoolgenote. We kalmeerden en troosten haar met de beste woorden die we konden vinden. Wist ze waar haar echtgenoot was? Was het mogelijk dat we hem bij haar konden terugbrengen? Het bleek dat dit mogelijk was. Ze wist heel zeker dat hij onlangs, toen de drang terug opkwam, naar een opiumkeet was gegaan in het uiterste oosten van de stad. Tot hiertoe waren zijn uitspattingen altijd beperkt gebleven tot één dag, en was hij 's avonds terug gekomen, bevend en gebroken. Maar nu was hij al achtenveertig uur in de ban, en lag hij daar, ongetwijfeld tussen het uitschot van de dokken, het vergif inademend of weggezonken in een roesslaap. Daar kon hij gevonden worden, ze was er zeker van, in de Bar of Gold, in Upper Swandam Lane. Maar wat moest ze doen? Hoe kon zij, een jonge en verlegen vrouw, zich wagen in zulk een plaats en daar haar echtgenoot wegrukken uit een gezelschap van schurken en woestelingen?
Zo stonden de zaken, en natuurlijk was er slechts één uitweg. Zou ik haar niet kunnen vergezellen naar die plaats? En verder, nu ze erover nadacht, waarom zou ze zelf meekomen? Ik was de medische adviseur van Isa White, en in die hoedanigheid had ik invloed op hem. Ik zou het beter kunnen afhandelen indien ik alleen was. Ik gaf haar mijn woord dat ik hem binnen de twee uur naar huis zou laten brengen in een huurrijtuig indien hij zich inderdaad op het opgegeven adres bevond. En dus had ik tien minuten later

mijn gemakkelijke zetel en vrolijke zitkamer achtergelaten, en haastte ik me oostwaarts in een huurrijtuig om een vreemde boodschap te doen, zoals het mij toen toescheen, alhoewel alleen de toekomst kon aantonen hoe vreemd het nog zou worden. Maar in het eerste deel van mijn avontuur waren er geen grote moeilijkheden. Upper Swandam Lane is een gore steeg achter de kaaien welke de noordzijde van rivier afboorden tot aan het oosten van Londen Bridge. Tussen een zaak van tweedehandskleding en een jeneverhol, langs een steile trap naar beneden welke uitgaf op een zwart gat, lijkend op de ingang van een grot, vond ik de keet die ik zocht. Ik gaf de koetsier opdracht om te wachten, daalde de trap af, hol uitgesleten in het midden door de onafgebroken tred van dronken voeten; en in het licht van een flikkerende olielamp boven de deur vond ik de klink en baande ik mij een weg door een lange, lage kamer, bezwangerd met de dikke, zware rook van opium, en volgepakt met houten britsen, zoals het vooronder van een immigrantenschip.

In de duisternis kon men slechts vaag een glimp opvangen van lichamen in vreemde en grillige poses, gebogen schouders, gebogen knieën, achterover gesmeten hoofden, en kinnen die omhoog wezen, met hier en daar een donker, dof oog dat zich naar de nieuwkomer keerde. In de zwarte schaduwen glommen kleine rode cirkels van licht, nu eens helder, dan weer zwak, terwijl het brandend gif oplichtte en wegdeemsterde in de schalen van de metalen pijpen. De meesten lagen stil neer, maar sommigen mompelden tegen zichzelf, en anderen praatten met elkaar met een vreemde, lage, monotone stem, een conversatie die in gutsen kwam, en dan plots eindigde met een stilte, waarbij ieder zijn eigen gedachten mompelde en weinig aandacht aan de woorden van zijn nabuur schonk. Aan het verste uiteinde stond een klein komfoor met brandende houtskool, met daarnaast een driepotige stoel waarop een grote, magere oude man zat, zijn kin rustend op zijn twee vuisten, met zijn ellebogen op zijn knieën, starend in het vuur.

Toen ik binnenkwam haastte een bleke Maleier zich met een

pijp en een portie opium naar mij toe, mij wenkend naar een lege brits.
"Dank u. Ik blijf niet." zei ik. "Er is hier een vriend van mij, Mr. Isa Whitney, en ik wil hem spreken."
Aan mijn rechterzijde was er een beweging en een uitroep, en turend in de duisternis zag ik Whitney, bleek, verwilderd, en ongekamd, naar mij staren.
"Mijn God! Het is Watson" zei hij. Hij was in een beklagenswaardige toestand na de roes, waarbij elke zenuw trilde. "Zeg mij, Watson, hoe laat is het?"
"Bijna elf uur."
"Van welke dag?"
"Vrijdag, 19 juni."
"Lieve hemel! Ik dacht dat het woensdag was. Het is woensdag. Waarom wil je me bang maken?" Hij verborg zijn gezicht tussen zijn armen en begon te snikken op een hoge toon.
"Ik zeg je dat het vrijdag is, man. Je vrouw is al twee dagen op jou aan het wachten. Je zou beschaamd moeten zijn over jezelf!"
"Dat ben ik. Maar je bent in de war, Watson, want ik ben hier pas een paar uur, drie pijpen, vier pijpen - ik ben vergeten hoeveel. Maar ik ga met jou mee naar huis. Ik wil Kate niet bang maken - arme kleine Kate. Geef me je hand! Heb je een rijtuig?"
"Ja, het staat te wachten."
"Dan zal ik er instappen. Maar ik moet nog betalen. Zoek uit hoeveel ik nog moet betalen, Watson. Ik ben helemaal van streek. Ik ben niet in staat om zelf iets te doen."
Ik liep door de nauwe doorgang tussen de dubbele rij slapers, mijn adem inhoudend om de slechte, bedwelmende dampen niet te inhaleren, en zocht naar de uitbater. Toen ik voorbij de lange man kwam die bij het komfoor zat, voelde ik een plotse ruk aan de panden van mijn jas, en een zachte stem fluisterde, "Wandel voorbij mij en kijk dan terug in mijn richting." De woorden klonken duidelijk in mijn oren. Ik keek naar beneden. Ze konden alleen maar van de oude man naast mij gekomen zijn, en toch zat hij daar nog altijd

evenzeer in gedachten verdiept als daarnet, zeer mager, vol met rimpels, gebogen door ouderdom, een opiumpijp die neer bengelde tussen zijn knieën, alsof hij ze door pure loomheid uit zijn vingers had laten glippen. Ik ging twee stappen verder en keek om. Ik had al mijn zelfbeheersing nodig om een kreet van verbazing te onderdrukken. Hij had zijn rug zodanig gekeerd dat niemand hem kon zien behalve ik. Zijn gestalte had terug volume gekregen, zijn rimpels waren weg, de doffe ogen hadden hun vurigheid terug, en daar, zittend bij het vuur en grinnikend om mijn verbazing, was niemand anders dan Sherlock Holmes. Hij maakte een kleine beweging zodat ik naderbij zou komen en, zijn gezicht opnieuw naar het gezelschap draaiend, veranderde hij plots weer in een bevende, seniele oude man.
"Holmes!" fluisterde ik "wat op aarde doe jij in deze keet?"
"Zo stil als je kan" antwoordde hij; "Ik heb uitstekende oren. Indien je zo goed zou willen zijn om je te ontdoen van die bedwelmde vriend van jou dan zou ik heel graag met jou een praatje willen slaan."
"Ik heb buiten een huurrijtuig staan."
"Stuur hem dan alsjeblieft naar huis. Je kunt gerust in hem zijn, want hij lijkt te slap om ook maar enig onheil aan te richten. Ik zou je willen aanraden om ook een bericht voor je vrouw aan de koetsier te geven om te zeggen dat je in mijn gezelschap bent. Indien je buiten wilt wachten, dan zal ik daar binnen vijf minuten ook zijn."
Het was moeilijk om verzoeken van Sherlock Holmes te weigeren, want ze waren altijd zo duidelijk omschreven en werden naar voor gebracht op een rustige wijze die zijn overwicht nog vergrootte. Ik had echter het gevoel dat, toen Whitney eenmaal in het rijtuig zat mijn opdracht zo goed als vervuld was; en voor de rest kon ik voor mezelf niets beter wensen dan in het gezelschap te zijn van mijn vriend in één van deze zonderlinge avonturen welke de normale toestand van zijn bestaan uitmaakten. In een paar minuten had ik mijn berichtje geschreven, Whitney's rekening betaald, hem in het rijtuig geholpen en hem zien wegrijden in de duisternis. Korte tijd later verliet een afgeleefde figuur de

opiumkeet, en liep ik over de straat in het gezelschap van Sherlock Holmes.
Nog twee straten lang schuifelde hij aan mijn zijde met een gebogen rug en een onzekere stap. Daarna, snel om zich heen kijkend, rechtte hij zijn rug en barstte uit in een hartelijke lach.
"Ik veronderstel, Watson" zei hij "dat je dacht dat ik het opium schuiven heb toegevoegd aan mijn andere kleine zwakheden waarover je mij gekapitteld hebt met je medische standpunten."
"Ik was zeer zeker verrast je daar aan te treffen."
"Maar niet meer dan ik jou."
"Ik kwam een vriend zoeken."
"En ik een vijand."
"Een vijand?"
"Ja; één van mijn natuurlijke vijanden, of, zal ik zeggen, mijn natuurlijke prooi. Kort gezegd, Watson, ik bevind mij in het midden van een zeer merkwaardig onderzoek, en ik had gehoopt om een aanwijzing te vinden in de onsamenhangende wartaal van deze verslaafden, zoals ik vroeger reeds gedaan heb. Indien ik in die keet herkend was, dan zou mijn leven geen sikkepit meer waard zijn; want ik ben er vroeger nog geweest voor mijn eigen doeleinden, en de schurkachtige boef die de zaak uitbaat heeft gezworen zich op mij te wreken. Er is aan de achterzijde van het gebouw een valdeur, nabij de hoek van Paul's Wharf, die enkele vreemde verhalen zou kunnen vertellen over wat er langs is gekomen in maanloze nachten."
"Wat! Je bedoelt toch geen lijken?"
"Jawel, lijken, Watson. We zouden rijke mannen zijn indien we 1.000 pond hadden gekregen voor elke arme duivel die in die keet vermoord is. Het is het gemeenste moordenaarshol van de hele waterkant, en ik ben bang dat Neville St. Clair er binnen is gegaan om er nooit meer levend uit te komen. Maar onze valdeur zou hier moeten zijn."
Hij plaatste zijn twee wijsvingers tussen zijn tanden en floot schel - een signaal dat vanop afstand door een gelijkaardig

gefluit werd beantwoord, gevolgd door het geratel van wielen en het klepperen van paardenhoeven.
"Nu, Watson" zei Holmes, terwijl een grote sjees uit de duisternis opdook, twee gouden tunnels van licht uitstralend vanuit zijn zijlantaarns.
"Je komt toch met me mee, is het niet?"
"Indien ik van enig nut kan zijn."
"Oh, een betrouwbare kameraad is altijd van nut; en een verslaggever nog meer. Mijn kamer in de Cedars heeft een dubbel bed."
"De Cedars?"
"Ja; dat is het huis van Mr. St.Clair. Ik verblijf daar terwijl ik mijn onderzoek voer."
"Waar is het dan?"
"Tegen Lee, in Kent. We hebben een rit van tien kilometer voor de boeg."
"Maar ik begrijp er niets van."
"Maar natuurlijk is dat zo. Je zult er weldra alles over weten. Spring hier op. Het is goed, John; we zullen je verder niet meer nodig hebben. Hier is een halve kroon. Wacht me morgen op, zo rond elf uur. Vooruit. Tot ziens, dan!"
Hij spoorde het paard aan met zijn zweep, en we stormden voort door een eindeloze opeenvolging van sombere, verlaten straten, welke geleidelijk breder werden, tot we over een brede, van een balustrade voorziene brug vlogen met onder ons de modderige rivier die traag verder stroomde. Daarachter lag een saaie wildernis van bakstenen en mortel, waar de stilte enkel werd gebroken door de zware, regelmatige stappen van de politieman of door het gezang en geroep van een verlaat gezelschap van feestvierders. Een saai wolkenveld gleed traag langs de hemel, en een paar sterren flikkerden hier en daar zwakjes tussen de wolkensluiers. Holmes reed verder in stilte, met zijn hoofd neergezonken op zijn borst, en met het voorkomen van een man die zich verliest in zijn gedachten, terwijl ik naast hem zat, nieuwsgierig om te weten wat de aanleiding was van deze nieuwe zoektocht welke zoveel van hem scheen te vergen, en toch bang om de loop van zijn

gedachten te onderbreken. We hadden al verschillende kilometers afgelegd, en kwamen aan de rand van de gordel van voorstedelijke villa's, toen hij zichzelf losrukte uit zijn gedachten, zijn schouders ophaalde en een pijp opstak met het voorkomen van een man die er zichzelf van overtuigd heeft dat hij naar best vermogen handelt.

"Je hebt de grote gave van stilte, Watson" zei hij. "Die maakt dat je een onmisbare metgezel bent. Op mijn woord, het is voor mij een groot voordeel dat ik iemand heb om mee te praten, want mijn eigen gedachten zijn niet zo aangenaam. Ik vroeg me af wat ik vannacht moet zeggen tegen deze lieve kleine vrouw wanneer ze me opwacht aan de deur."

"Je vergeet dat ik er niets over weet."

"Ik zal nog net de tijd hebben om je de feiten in deze zaak voor te leggen vooraleer we in Lee zijn. Het lijkt absurd eenvoudig, en toch kan ik er geen touw aan vastknopen. Er is voldoende touw, daar is geen twijfel over, maar ik kan het uiteinde niet vinden. Nu dan, ik zal de zaak helder en precies aan jou uitleggen, Watson, en misschien kun jij een lichtpuntje zien terwijl ik in het duister blijf rondtasten."

"Ga verder, dan."

"Enkele jaren geleden - of precies te zijn, in mei 1884 - kwam er een heer naar Lee, Neville St. Clair is zijn naam, die volop geld scheen te hebben. Hij kocht een grote villa, liet de eromheen liggende gronden zeer mooi aanleggen, en leefde op grote voet. Geleidelijk maakte hij vrienden in de buurt, en in 1887 trouwde hij met de dochter van een lokale brouwer, met wie hij nu twee kinderen heeft. Hij oefende geen beroep uit, maar had belangen in verschillende ondernemingen en ging elke ochtend naar de stad en keerde elke avond terug met de 5u14 van Cannon Street. Mr. St. Clair is nu zevenendertig jaar oud, is een man met bescheiden gewoonten, een goede echtgenoot, een zeer liefdevolle vader, en een man die populair is bij ieder die hem kent. Ik kan eraan toevoegen dat het totaal van zijn schulden, voor zover we hebben kunnen nagaan, momenteel 88 pond en 10 shilling bedraagt, terwijl hij 220 pond op zijn

rekening heeft staan bij de Capital and Counties Bank. Er is dus geen reden om te veronderstellen dat geldproblemen zijn gemoed bedrukten.

"Vorige maandag vertrok Mr. Neville St. Clair vroeger dan gewoonlijk naar de stad, zeggende dat hij twee belangrijke boodschappen moest doen, en dat hij voor zijn zoontje een blokkendoos zou meebrengen. Nu, toevallig ontving zijn vrouw diezelfde maandag een telegram, kort na zijn vertrek, waarin stond dat er een klein maar waardevol pakje, dat zij verwachtte, op haar lag te wachten in de kantoren van de Aberdeen Shipping Company. Indien je Londen goed kent dan weet je dat het kantoor van deze onderneming gevestigd is in Fresno Street, welke uitgeeft op Upper Swandam Lane, waar je me deze nacht hebt aangetroffen. Mevr. St. Clair nam haar lunch, vertrok naar de City, deed enkele boodschappen, begaf zich naar de kantoren van de onderneming, nam haar pakje in ontvangst, en wandelde om 4u35 door Swandam Lane op terugweg naar het station. Heb je me tot hiertoe gevolgd?"

"Het is zeer duidelijk."

"Je zult je herinneren dat maandag een erg warme dag was, en Mevr. St. Clair wandelde traag, rondkijkend in de hoop een huurrijtuig te zien, omdat ze niet hield van de buurt waarin ze zich bevond. Terwijl ze zo door Swandam Lane wandelde, hoorde ze plotseling een uitroep of een schreeuw, en verstijfde toen ze haar echtgenoot op haar zag neerkijken en hij, zo leek het haar, haar wenkte vanuit een raam op de tweede verdieping. Het raam stond open, en ze zag zeer duidelijk zijn gezicht, dat ze beschreef als verschrikkelijk opgewonden. Hij wuifde verwoed met zijn handen naar haar en verdween toen, zo plotseling dat het leek alsof hij door een onweerstaanbare kracht achteruit was getrokken. Een eigenaardig punt dat de aandacht van haar snelle vrouwelijke ogen had getrokken was dat, alhoewel hij een donkere jas droeg, zoals hij er één aanhad toen hij naar de stad vertrok, hij geen kraag of das droeg.

"Ervan overtuigd dat er iets mis was met hem, rende ze naar de trap - want het huis was geen ander dan de

opiumkeet waarin je me deze nacht hebt aangetroffen - en de voordeur opengooiend probeerde ze om de trap op te gaan welke naar de eerste verdieping leidt. Maar aan de voet van de trap ontmoette ze deze gemene schurk waarover ik je al verteld heb, welke haar terugduwde en, bijgestaan door een Deen, die daar in dienst is, zette hij haar terug op straat. Vervuld van gekmakende twijfels en angst, rende ze langs de straat en botste, door een zeldzame meevaller, op een aantal politieagenten en een inspecteur die zich op ronde begaven. De inspecteur en twee mannen gingen met haar mee en, in weerwil van de volgehouden tegenstand van de eigenaar, baanden ze zich een weg naar de kamer waarin Mr. St. Clair het laatst gezien was. Maar er was geen spoor van hem te bekennen. Het was zelfs zo dat er op de hele verdieping niemand te vinden was behalve een kreupele stakker met een afstotelijk voorkomen, die, naar het scheen, daar woonde. Zowel hij als de schurk zwoeren dat er niemand anders in de voorkamer was geweest gedurende de hele namiddag. Zo beslist was hun ontkenning dat de inspecteur begon te twijfelen en bijna geloofde dat Mevr. St. Clair zich vergist had toen, met een kreet, ze naar een kleine kartonnen doos sprong welke op de tafel stond en er het deksel afnam. Daaruit viel een waterval van speelgoedblokken. Het was het speelgoed waarvan hij beloofd had het te zullen meebrengen.

"Deze ontdekking en de overduidelijke verwarring waarvan de kreupele blijk gaf, maakten dat de inspecteur zich realiseerde dat het een ernstige zaak was. De kamers werden zorgvuldig onderzocht, en de resultaten wezen allen op een afschuwelijke misdaad. De voorkamer was ruim bemeubeld als zitkamer en leidde naar een kleine slaapkamer, welke uitkeek op de achterkant van één van de kaaien. Tussen de kaai en het slaapkamerraam is er een smalle strook, welke droog staat bij eb maar bij vloed minstens anderhalve meter onder water staat. Het slaapkamerraam was nogal breed en ging langs onder open. Bij het onderzoek werden er sporen van bloed gevonden op

de vensterbank, en verschillende verspreide druppels waren zichtbaar op de houten vloer van de slaapkamer. Weggestopt achter een gordijn bevonden zich alle kleren van Mr. Neville St. Clair, met uitzondering van zijn jas. Zijn laarzen, zijn sokken, zijn hoed, en zijn uurwerk - alles lag er. Er waren geen tekenen van geweld te vinden op deze kledingstukken, en er waren geen andere sporen van Mr. Neville St. Clair. Hij moest blijkbaar langs het raam gegaan zijn want er kon geen andere uitgang ontdekt worden, en de onheilspellende bloedvlekken op de vensterbank hielden een kleine belofte in dat hij zichzelf had kunnen redden door te zwemmen, want het tij stond op zijn hoogste punt op het ogenblik van de tragedie.

"En nu iets over de twee schurken die rechtstreeks bij deze zaak betrokken leken. De eigenaar stond erom bekend dat hij een man was met een verachtelijk verleden, maar aangezien hij, volgens de verklaring van Mevr. St. Clair, onderaan de trap stond binnen een paar seconden na de verschijning van haar man aan het raam, kon hij onmogelijk de dader zijn, hoogstens een medeplichtige. Zijn verdediging was er één van absolute onwetendheid, en hij protesteerde dat hij niets wist over de zaken van Hugh Boone, zijn huurder, en dat hij op geen enkele wijze verantwoordelijk was voor de aanwezigheid van de kleren van de verdwenen heer.

"Tot daar wat de eigenaar betreft. Nu de sinistere kreupele die op de tweede verdieping van de opiumkeet leeft, en die zeker de laatste persoon was die Neville St. Clair gezien had. Zijn naam is Hugh Boone, en zijn afstotelijk gezicht is er één dat vertrouwd is bij elke man die veel naar de City gaat. Hij is een professionele bedelaar, alhoewel hij, om het politiereglement te omzeilen, beweert dat hij een kleine handel heeft in wassen lucifers. Op enige afstand van Threadneedle Street, aan de linkerzijde, is er, zoals je misschien gezien hebt, een kleine insprong in de muur. Hier is het dat dit schepsel dagelijks plaats neemt, de benen over elkaar gevouwen, met zijn kleine voorraad lucifers in zijn schoot, en omdat hij er zo meelijwekkend uit ziet daalt er

elke dag een kleine regen van liefdadigheid neer in de vettige lederen muts welke naast hem op het voetpad ligt. Ik heb de kerel meer dan eens gezien vooraleer ik wist dat ik beroepshalve met hem in contact zou komen, en ik heb me altijd verbaasd over de oogst welke hij in korte tijd binnenhaalde. Zijn voorkomen, zie je, is zo opmerkelijk dat niemand hem kan voorbij lopen zonder hem aan te kijken. Een wilde oranjekleurige haardos, een bleek gezicht, verminkt door een afgrijselijk litteken, dat, door zijn samentrekking, de buitenkant van zijn bovenlip omhoog heeft getrokken, een kin als een buldog, en een paar zeer doordringende donkere ogen, welke eigenaardig contrasteren met de kleur van zijn haar, alles maakt dat hij opvalt onder het gewone legioen van bedelaars en dat doet ook zijn schranderheid, want hij heeft altijd een antwoord klaar op elke schampere opmerking die voorbijgangers over hem maken. Dit is de man van wie we nu vernemen dat hij huurder is in de opiumkeet, en dat hij de laatste man is die de heer welke wij zoeken in leven heeft gezien."
"Maar een kreupele!" zei ik. "Wat kon hij in zijn eentje beginnen tegen een man die in de bloei van zijn leven verkeert?"
"Hij is kreupel omdat hij mank loopt; maar voor de rest lijkt hij een krachtige en goed doorvoede man te zijn. Ik ben er zeker van, Watson, dat je door je medische ervaring weet dat zwakheid in één ledemaat vaak gecompenseerd wordt door uitzonderlijke kracht in de andere."
"Ga alsjeblieft verder met je verhaal."
"Mevr. St. Clair was flauw gevallen bij het zien van het bloed bij het raam, en ze werd door de politie naar huis gebracht, aangezien haar aanwezigheid het onderzoek niet verder kon helpen. Inspecteur Barton, die de leiding heeft in deze zaak, liet het gebouw grondig uitkammen, maar zonder iets te vinden dat licht op de zaak kon werpen. Er werd een fout gemaakt door Boone niet onmiddellijk te arresteren, zodat er enkele minuten waren waarin hij met de eigenaar dingen had kunnen afspreken, maar deze fout werd snel goedgemaakt, en hij werd vastgegrepen en gefouilleerd,

zonder dan men iets vond dat hem kon beschuldigen. Er waren, dat is waar, enkele bloedvlekken op zijn rechter mouw, maar hij wees op zijn ringvinger welke dicht bij de nagel een snede vertoonde, en legde uit dat het bloed daar vandaan kwam, eraan toevoegend dat hij bij het raam had gestaan en dat de bloedvlekken op die plaats zonder twijfel van zijn vinger kwamen. Hij ontkende met klem dat hij Mr. Neville St. Clair ooit gezien had en zwoer dat de aanwezigheid van zijn kleren in zijn kamer voor hem een even groot mysterie was als voor de politie. En over de verklaring van Mevr. St. Clair dat zij haar man bij het raam had gezien, zegde hij dat ze ofwel gek was ofwel gedroomd had. Hij werd onder luid protest meegenomen naar het politiekantoor, terwijl de inspecteur ter plekke bleef in de hoop dat het eb een nieuwe aanwijzing zou opleveren.
"En dat deed het, alhoewel ze in de modder niet vonden wat ze gevreesd hadden te vinden. Het was de overjas van Neville St. Clair, en niet Neville St. Clair zelf, welke tevoorschijn kwam toen het water zakte. En wat denk je dat ze in zijn zakken vonden?"
"Ik heb er geen idee van."
"Nee, ik denk niet dat je het zou kunnen raden. Elke zak was volgestouwd met pennies en halve pennies - 421 pennies en 270 halve pennies. Het was geen wonder dat de jas niet door het water was meegenomen. Maar een mensenlichaam is een andere zaak. Er bevindt zich een flinke draaikolk tussen de kaai en het huis. Het scheen erg waarschijnlijk dat de verzwaarde jas was blijven liggen terwijl het uitgeklede lichaam was weggezogen door de rivier."
"Maar ik heb begrepen dat alle andere kleren teruggevonden werden in de kamer. Zou het lichaam dan alleen gekleed zijn met een jas?"
"Nee, maar de feiten kunnen wel mooi verklaard worden. Veronderstel dat deze man Boone Neville St. Clair door het raam heeft geduwd, dan is er niemand die dat kon zien. Wat zou hij dan doen? Het zou hem natuurlijk onmiddellijk duidelijk zijn dat de kledingstukken bewijzen waren en dat hij er zich zo vlug mogelijk van most ontdoen. Hij zou de jas

grijpen, en net voor hij hem wou buiten gooien, zou hij beseffen dat de kleding zou blijven drijven en niet zou zinken. Hij heeft weinig tijd, want hij heeft beneden het rumoer gehoord toen de echtgenote naar boven wou komen, en misschien heeft hij van zijn medeplichtige kompaan vernomen dat er politie in de straat is. Hij heeft geen ogenblik te verliezen. Hij loopt naar een geheime bergplaats, waar hij de opbrengsten van zijn bedelarij bewaart, en stopt alle munten die hij te pakken kan krijgen in de zakken van de jas zodat die zeker onder water zou blijven. Hij gooit hem naar buiten, en zou hetzelfde gedaan hebben met de andere kledingstukken indien hij beneden geen voetstappen had gehoord, waarna hij nog net tijd had om het venster te sluiten toen de politie verscheen."

"Dat lijkt zeker mogelijk."

"Wel, we zullen dit als werkhypothese gebruiken bij gebrek aan een betere. Boone, zoals ik je verteld heb, werd gearresteerd en meegenomen naar het politiebureau, maar er kon niet aangetoond worden dat hij vroeger al iets misdreven had. Al jaren staat hij bekend als een professionele bedelaar, maar zijn leven scheen zeer rustig en onschuldig te verlopen. Zo staat de zaak er momenteel voor, en de vragen die moeten beantwoord worden - wat Neville St. Clair deed in de opiumkeet, wat er daar met hem gebeurd is, waar hij nu is, en wat Hugh Boone te maken heeft met zijn verdwijning - die staan nog zeer ver van een oplossing. In beken dat ik me in mijn hele loopbaan geen enkele zaak kan herinneren welke op het eerste zicht zo eenvoudig leek en toch zulke moeilijkheden opleverde."

Terwijl Sherlock Holmes deze eigenaardige serie van gebeurtenissen beschreef, waren we snel door de buitenwijken van de grote stad gereden tot we de laatste verspreide huizen achter ons hadden gelaten, en we reden op een weg die aan beide zijden was afgeboord door een haag. Toen die teneinde liep reden we door twee van elkaar gescheiden dorpen, waar nog een paar ramen verlicht waren.

"We zijn aan de buitenrand van Lee" zei mijn metgezel. "We

zijn door drie Engelse counties gereden tijdens onze korte tocht, vertrokken in Middlesex, doorheen een hoek van Surrey, en eindigend in Kent. Zie je dat licht tussen de bomen? Dat is de Cedars, en naast die lamp zit een vrouw wiens ongeruste oren reeds, daarover heb ik weinig twijfel, de hoefslag van ons paard hebben gehoord."
"Maar waarom los je de zaak niet van in Baker Street op?" vroeg ik.
"Omdat er veel zaken zijn die daar ter plekke moeten onderzocht worden. Mevr. St. Clair is zo vriendelijk geweest om twee kamers tot mijn beschikking te stellen, en je kunt er zeker van zijn dat zij mijn vriend en collega hartelijk zal verwelkomen. Ik zie er tegenop om haar te ontmoeten, Watson, omdat ik geen nieuws heb over haar echtgenoot. We zijn er. Whoa, daar, whoa!"
We waren gestopt voor een grote vrijstaande villa. Een staljongen was naar het hoofd van het paard gelopen, en naar beneden springend volgde ik Holmes over een smal, kronkelend grindpad dat naar het huis leidde. Toen we naderbij kwamen vloog de deur open, en een kleine blonde vrouw stond in de deuropening, gekleed in een soort lichte mousseline van zijde, met een vleugje van donsachtige paarse chiffon aan haar nek en polsen. Ze stond scherp afgelijnd tegen de stroom van licht, één hand op de deurknop en één hand half opgeheven door haar verlangen, haar lichaam licht gebogen, haar hoofd en gezicht vooruitgestoken, met gretige ogen en open lippen, een levend vraagteken.
"Wel?" riep ze, "wel?" En toen, merkend dat we met twee waren gaf ze een kreet van hoop welke overging in een gekreun toen ze zag dat mijn metgezel zijn hoofd schudde en zijn schouders ophaalde.
"Geen goed nieuws?"
"Geen enkel."
"Geen slecht?"
"Nee."
"God zij dank. Maar kom binnen. Jullie moeten moe zijn, want het was een lange dag."

"Dit is mijn vriend, Dr. Watson. Hij is van onschatbare waarde geweest in verschillende van mijn zaken, en een gelukkig toeval heeft het mogelijk gemaakt dat ik hem mee kon brengen en hem in dit onderzoek betrekken."
"Ik ben blij u te zien." zei ze, mij een warme handdruk gevend. "U zult mij, denk ik, willen vergeven indien er iets zou ontbreken in onze accommodatie, gezien de schok die ons zo plots overvallen heeft."
"Mijn beste dame" zei ik, "Ik ben een oude veteraan en indien ik dat niet was dan kan ik duidelijk zien dat een verontschuldiging helemaal onnodig is."
"Nu, Mr. Sherlock Holmes" zei de dame toen we de goed verlichte eetkamer binnen gingen, met op de tafel een klaar staand koud souper, "Ik zou u zeer graag één of twee eerlijke vragen willen stellen, en ik smeek u om er even eerlijk op te antwoorden."
"Zeker, mevrouw."
"Maakt u zich geen zorgen over mijn gevoelens. Ik ben niet hysterisch, en zal niet flauw vallen. Ik wil alleen maar uw echte, oprechte mening horen."
"Over welk punt?"
"Denkt u, in het diepste van uw hart, dat Neville nog leeft?"
Sherlock Holmes leek erg in verlegenheid gebracht door deze vraag. "Wees nu eerlijk!" herhaalde ze, op het tapijt staand en intens op hem neerkijkend terwijl hij achterover leunde in een rieten zetel.
"Eerlijk, mevrouw, ik denk het niet."
"Denkt u dat hij dood is?"
"Dat denk ik."
"Vermoord?"
"Dat zeg ik niet. Misschien."
"En op welke dag is hij gestorven?"
"Op maandag."
"Dan wilt u misschien, Mr. Holmes, zo goed zijn om te verklaren hoe het komt dat ik vandaag van hem een brief heb ontvangen."
Sherlock Holmes sprong uit zijn zetel alsof hij een elektrische schok had gekregen.

"Wat!" brulde hij.
"Ja, vandaag." Ze stond daar glimlachend en hield een klein vel papier omhoog.
"Mag ik het zien?"
"Zeker."
Begerig rukte hij het uit haar hand, en het glad strijkend op de tafel schoof hij een lamp dichterbij en onderzocht het intens. Ik was ook opgestaan en keek mee over zijn schouder. De omslag zag er grof en erg goedkoop uit en was afgestempeld in Gravesend op deze dag, of liever op gisteren, want het was al een heel eind na middernacht.
"Een grof geschrift" mompelde Holmes. Dit is zeker niet het handschrift van uw echtgenoot, mevrouw."
"Nee, maar de brief is dat wel."
"Ik zie ook dat de persoon die het adres op deze omslag heeft geschreven eerst naar het adres heeft moeten zoeken."
"Hoe kunt u dat zien?"
"De naam, ziet u, is in volmaakt zwarte inkt, welke van zichzelf gedroogd is. De rest heeft een grijzige kleur, welke aantoont dat er vloeipapier is gebruikt. Indien het in één keer was geschreven, en daarna drooggemaakt, zou er niets een diepe zwarte kleur hebben. Deze man heeft de naam geschreven, en er is een pauze geweest vooraleer hij het adres opschreef, wat alleen maar kan betekenen dat hij het zelf niet kende. Het is natuurlijk maar een detail, maar er is niets zo belangrijk als details. Laat ons nu de brief bekijken. Ha! Er stak nog iets bij de brief!"
"Ja, er was een ring. Zijn zegelring."
"En u bent er zeker van dat dit het handschrift van uw echtgenoot is."
"Eén van zijn handschriften."
"Eén?"
"Dit is zijn handschrift wanneer hij haastig schrijft. Het wijkt erg af van zijn gewone handschrift, maar toch ken ik het goed."

*"Liefste wees niet bang. Alles zal goed komen. Er is een*

*grote vergissing welke enige tijd zal vragen om rechtgezet te worden.*
*Wacht geduldig af.*
*Neville."*

Geschreven met potlood op het schutblad van een boek in octavo formaat, geen watermerk. Hum! Vandaag gepost in Gravesend door een man met een vuile duim. Ha! En de omslag werd dichtgeplakt, indien ik me niet vergis, door iemand die pruimtabak gebruikt. En u twijfelt er niet aan dat dit het handschrift van uw man is, mevrouw?"
"Helemaal niet. Neville heeft deze woorden geschreven."
"En de brief werd vandaag gepost in Gravesend. Wel, Mevr. St. Clair, de wolken trekken op, alhoewel ik niet zou durven zeggen dat het gevaar voorbij is."
"Maar hij moet in leven zijn, Mr. Holmes."
"Tenzij dit een heel goede vervalsing is om ons op het verkeerde spoor te zetten. De ring bewijst, alles wel beschouwd, helemaal niets. Hij kan hem zijn afgenomen."
"Nee, nee; het is, het is zijn eigen handschrift!"
"Zeer goed. Het kan echter op maandag geschreven zijn en pas vandaag gepost."
"Dat is mogelijk."
"Indien dat zo is, dan kan er tussentijds veel gebeurd zijn."
"Oh, u moet mij niet ontmoedigen, Mr. Holmes. Ik weet dat alles goed is met hem. Er is zulk een intense sympathie tussen ons beiden dat ik het zou weten indien er iets met hem gebeurd was. Op de dag dat ik hem het laatst zag heeft hij zich in de slaapkamer gesneden, en alhoewel ik in de eetkamer was liep ik onmiddellijk naar boven in de zekerheid dat er iets gebeurd was. Denkt u dat ik zou reageren op zulk een onbeduidend iets en dan niets zou voelen wanneer hij dood was?"
"Ik heb teveel gezien om niet te weten dat de indruk van een vrouw waardevoller kan zijn dan de besluitvorming van een analytische denker. En in deze brief heeft u zeker een zeer sterk bewijs dat uw mening ondersteunt. Maar indien uw echtgenoot leeft en in staat is brieven te schrijven,

waarom zou hij dan van u wegblijven?"
"Ik kan het mij niet inbeelden. Het is ondenkbaar."
"En maandag heeft hij niets gezegd toen hij u verliet?"
"Nee."
"En was u verbaasd om hem in Swandam Lane te zien?"
"Heel erg verbaasd."
"Stond het raam open?"
"Ja"
"Dan had hij u kunnen roepen?"
"Dat had hij gekund."
"Hij gaf alleen maar, heb ik begrepen, een onverstaanbare kreet?"
"Ja."
"Een roep om hulp, dacht u?"
"Ja. Hij wuifde met zijn handen."
"Maar het kan een kreet van verrassing geweest zijn. Verbazing bij de onverwachte aanblik van uw persoon zou ook die handbeweging kunnen verklaren?"
"Dat is mogelijk."
"En u dacht dat hij achteruit werd getrokken?"
"Hij verdween zo plotseling."
"Hij kan achteruit gesprongen zijn. U heeft niemand anders in de kamer gezien?"
"Nee, maar die verschrikkelijke man heeft bekend dat hij daar was, en de schurkachtige eigenaar stond aan de voet van de trap."
"Inderdaad. Had uw echtgenoot, voor zover u kon zien, zijn gewone kleren aan?"
"Maar zonder zijn boordje of das. Ik zag duidelijk zijn blote keel."
"Heeft hij ooit gesproken over Swandam Lane?"
"Nooit."
"Heeft hij ooit tekenen vertoond die kunnen wijzen op opiumgebruik?"
"Nooit."
"Dank u, Mevr. St. Clair. Dit zijn de belangrijkste punten waarover ik absolute zekerheid wou hebben. We zullen nu uw souper alle eer aan doen en ons dan terug trekken, want

het zou kunnen dat we morgen een zeer drukke dag voor de boeg hebben."
Een ruime en comfortabele kamer met twee bedden was voor ons klaargemaakt, en ik lag snel tussen de lakens, want ik was moe na deze nacht vol avonturen. Sherlock Holmes was echter een man die, wanneer hij met een onopgelost probleem zat, dagen, en zelfs een week, kon doorgaan zonder rust, het probleem langs alle kanten bekijkend, de gekende feiten herschikkend, vanuit elk mogelijk standpunt de zaak bestuderend tot hij ze opgelost had of er zichzelf van overtuigd had dat de gegevens ontoereikend waren. Het was me algauw duidelijk dat hij zich nu klaarmaakte voor een nachtwake. Hij deed zijn jas en zijn vest uit, hulde zich in een blauwe kamerjas, en liep daarna door de kamer waarbij hij kussens van zijn bed en kussens van de sofa en de fauteuils verzamelde. Met deze construeerde hij een soort van Oosterse divan, waarop hij ging zitten met gekruiste benen, met dertig gram tabak en een doosje lucifers binnen handbereik. In het flauwe licht van de lamp zag ik hem daar zitten, een oude pijp van wortelhout tussen zijn lippen, zijn ogen wezenloos starend naar een hoek van het plafond, de blauwe rook boven hem opstijgend, stil, bewegingloos, met het licht schijnend op zijn scherp afgetekende adelaarstrekken. Zo zat hij toen ik in slaap viel, en zo zat hij toen een plotse uitroep ervoor zorgde dat ik wakker werd, en ik zag hoe de zomerzon in de kamer scheen. De pijp zat nog tussen zijn lippen, de rook kringelde nog steeds omhoog, en de kamer was vol met een dikke mist van tabakswolken, maar van het hoopje tabak dat ik de vorige nacht had gezien bleef er niets over.
"Wakker, Watson?" vroeg hij.
"Ja."
"Heb je zin in een ochtendrit?"
"Zeker"
"Kleed je dan aan. Er is nog niemand wakker in huis, maar ik weet waar de staljongen slaapt, en het zal niet lang duren voor ons rijtuig klaar is." Hij verkneukelde zich terwijl hij dit zei, zijn ogen schitterden, en hij scheen een heel andere

man dan de sombere denker van de vorige nacht.
Terwijl ik me aankleedde keek ik op mijn uurwerk. Het was geen wonder dat er nog niemand wakker was. Het was vijfentwintig minuten na vier. Ik was amper klaar toen Holmes terugkeerde met het nieuws dat de jongen het paard aan het inspannen was.
"Ik wil een kleine theorie van mij testen." zei hij, terwijl hij zijn laarzen aantrok. "Ik denk, Watson, dat je op dit ogenblik in het gezelschap bent van één van de grootste dwazen in Europa. Ik verdien het om van hier naar Charing Cross geschopt te worden. Maar ik denk dat ik nu de sleutel van hele zaak in mijn handen heb."
"En waar is die?" vroeg ik, glimlachend.
"In de badkamer" antwoordde hij "Oh, ja, ik maak geen grapje" ging hij verder toen hij me ongelovig zag kijken. "Ik ben er net geweest, en ik heb hem meegenomen, en ik heb hem nu hier in deze Gladstone tas. Komaan, beste kerel, en we zullen zien of hij niet op het slot past."
We gingen zo stil mogelijk naar beneden, en stapten naar buiten in de heldere ochtendzon. Op de weg stond onze koets met het paard, met de half aangeklede staljongen wachtend bij het hoofd. We sprongen er beiden in en weg waren we, voortsnellend over de London Road. We kwamen een paar boerenkarren tegen, geladen met groenten voor de metropool, maar de rijen villa's aan beide zijden waren zo stil en levenloos als één of andere stad uit een droom.
"Het is op sommige punten een eigenaardige zaak geweest" zei Holmes, het paard aansporend tot een galop. "Ik beken dat ik zo blind als een mol ben geweest, maar het is beter om later wijzer te worden dan nooit iets bij te leren."
In de stad verschenen de meest matineuze bewoners slaperig voor hun raam toen we door de straten van de Surrey zijde reden. Langs Waterloo Bridge staken we de rivier over, en doorrijdend naar Wellington Street sloegen we rechts af en kwamen in Bow Street. Sherlock Holmes was welbekend bij de politie, en de twee agenten aan de deur groetten hem. Eén van hen hield de teugels van het paard vast terwijl de andere ons binnenleidde.

"Wie heeft er dienst?" vroeg Holmes.
"Inspecteur Bradstreet, mijnheer."
"Ah, Bradstreet, hoe maakt u het?" Een grote, stevig gebouwde functionaris was langs de met stenen geplaveide trap naar beneden gekomen.
"Ik zou graag ergens rustig met u willen spreken, Bradstreet."
"Zeker, Mr. Holmes. Komt u mee naar mijn kantoor hier."
Het was een kleine kamer, met een zeer groot boek op de tafel, en een telefoon aan de muur. De inspecteur ging achter zijn bureau zitten.
"Wat kan ik voor u doen, Mr. Holmes?"
"Ik ben hier vanwege die bedelaar, Boone - diegene die aangeklaagd is in verband met de verdwijning van Mr. Neville St. Clair van Lee."
"Ja. Hij is opgepakt en zit in voorarrest voor verder onderzoek."
"Dat heb ik gehoord. Heeft u hem hier?"
"In de cellen."
"Is hij rustig?"
"Oh, hij maakt geen moeilijkheden. Maar het is een vuile kerel."
"Vuil?"
"Ja, alles wat we hem kunnen laten doen is dat hij zijn handen wast, maar zijn gezicht is zo zwart als dat van een ketellapper. Wel, wanneer zijn zaak eenmaal geregeld is zal hij een wettelijk verplicht bad in de gevangenis krijgen; en ik denk, indien u hem zou zien, u het met mij eens zou zijn dat hij dat nodig heeft."
"Ik zou hem heel graag zien."
"Wilt u dat? Dat is vlug gebeurd. Komt u deze kant op. U kunt uw tas hier laten."
"Nee, ik denk dat ik ze meeneem."
"Zeer goed. Volgt u mij, alstublieft." Hij leidde ons door een gang, opende een getraliede deur, daalde een wenteltrap af, en bracht ons naar een witgekalkte gang met een reeks deuren aan beide zijden.
"De derde aan de rechterkant is de zijne" zei de inspecteur.

"Hier is het!" Hij schoof zacht een paneel in de bovenzijde van de deur open en keer naar binnen.
"Hij slaapt" zei hij. "U kunt hem heel goed zien."
We keken allebei door het traliewerk. De gevangene lag met zijn gezicht naar ons toegekeerd, in een zeer diepe slaap, traag en zwaar ademhalend. Hij was een man van gemiddelde lengte, slecht gekleed zoals paste bij zijn beroep, met een gekleurd hemd dat via een scheur in zijn aan flarden hangende jas tevoorschijn kwam. Hij was, zoals de inspecteur had gezegd, extreem vuil, maar het vuil dat zijn gezicht bedekte kon zijn afstotelijke lelijkheid niet verbergen. Een breed litteken van een oude wonde liep dwars over zijn gezicht van oog naar kin, en door de samentrekking van het vlees was één zijde van zijn bovenlip omhoog getrokken, zodat er drie tanden bloot zichtbaar waren in een eeuwige snauw. Een wilde haardos van zeer helder rood haar viel laag over zijn ogen en voorhoofd.
"Hij is een schoonheid, is het niet?" zei de inspecteur.
"Hij heeft zeer zeker een wasbeurt nodig" merkte Holmes op. "Ik had al een idee dat dit zo zou zijn, en daarom heb ik de vrijheid genomen om de benodigde attributen mee te brengen." Terwijl hij sprak opende hij de Gladstone tas en nam er, tot mijn verbazing, een zeer grote badspons uit."
"He! He! U bent wel een grapjas" grinnikte de inspecteur.
"Indien u nu zo goed zou willen zijn om deze deur zeer stil te openen, zullen we snel van hem een meer respectabele figuur maken."
"Wel, ik zie niet in waarom niet" zei de inspecteur. 'Hij doet de cellen van Bow Street geen eer aan, is het niet?"
Hij liet zijn sleutel in het slot glijden, en we gingen zeer stil de cel binnen. De slaper bewoog even, en viel dan terug in een diepere slaap. Holmes ging naar de waterkruik, maakte zijn spons nat, en veegde er dan tweemaal hard mee over het gezicht van de gevangene.
"Laat mij u voorstellen" riep hij "aan Mr. Neville St. Clair, van Lee, in het graafschap Kent."
Nooit in mijn leven had ik zoiets gezien. Het gezicht van de man pelde af onder de spons zoals de schors van een boom.

Weg was de grauwe bruine tint! Weg, ook, was het verschrikkelijke litteken en de opgetrokken lip die zulk een afstotelijke grijnslach aan het gezicht had gegeven! Een ruk trok de aaneengeklitte rode haardos weg, en daar, zittend op zijn bed, was er een bleke, treurig kijkende, verfijnde man, zwartharig en met een gladde huid, in zijn ogen wrijvend en om zich heen kijkend, nog slaperig maar verbijsterd.
Toen hij zich plots realiseerde dat hij ontmaskerd was, gaf hij een gil en drukte hij zijn gezicht in het kussen.
"Lieve hemel!" riep de inspecteur "het is inderdaad de vermiste man. Ik ken hem van de foto."
De gevangene keerde zich om met de roekeloze houding van een man die zichzelf aan zijn lot overgeeft. "Het zij zo," zei hij. "En zegt u mij, waarvan word ik nu beschuldigd?"
"Met het doen verdwijnen van Mr. Neville St. Clair. Oh, komaan, u kunt daarvan niet beschuldigd worden tenzij ze er een zaak van poging tot zelfmoord van maken" zei de inspecteur met een grijns. "Wel, ik ben al zevenentwintig jaar bij de politie, maar dit slaat werkelijk alles."
"Indien ik Mr. Neville St. Clair ben, dan spreekt het vanzelf dat er geen misdaad is begaan, en dat ik dus onwettig wordt opgesloten."
"U heeft geen misdaad begaan, maar wel een zeer grote fout" zei Holmes. "U had er beter aan gedaan indien u uw echtgenote vertrouwd had."
"Het was niet mijn vrouw; het waren de kinderen" kreunde de gevangene. "God help mij, ik wou niet dat ze zich moesten schamen over hun vader. Mijn God! Wat een ontmaskering! Wat kan ik doen?"
Sherlock Holmes zat naast hem op de brits en klopte hem vriendelijk op de schouder.
"Indien u het aan een rechtbank overlaat om de zaak uit te klaren" zei hij "kunt u natuurlijk de publiciteit niet tegenhouden. Aan de andere kant, indien u de politie ervan kunt overtuigen dat er geen zaak tegen u kan worden aangespannen, weet ik niet of er een reden is waardoor de details hun weg zouden vinden naar de kranten. Inspecteur

Bradstreet zal, daar ben ik zeker van, alles noteren wat u ons kunt zeggen en deze overmaken aan de bevoegde autoriteiten De zaak zou dan nooit voor de rechter komen." "God zegene u!" riep de gevangene hartstochtelijk. "Ik zou gevangenschap verdragen hebben, en ja, zelfs de terechtstelling, liever dan mijn ellendig geheim als een familiale schandvlek na te laten aan mijn kinderen. U bent de eerste die ooit mijn verhaal heeft gehoord. Mijn vader was een schoolmeester in Chesterfield, waar ik een uitstekende opvoeding heb genoten. In mijn jeugdjaren heb ik gereisd, ging aan het toneel, en werd uiteindelijk verslaggever bij een Londense avondkrant. Op een dag vroeg mijn uitgever om een reeks artikelen te schrijven over bedelen in de metropool, en ik gaf mij op als vrijwilliger. Dat was het punt waarop al mijn avonturen begonnen. Het was slechts door proberen te bedelen als amateur dat ik de feiten kon verzamelen waarop ik mijn artikels wou baseren. Toen ik acteur was had ik natuurlijk alle geheimen van make-up geleerd, en in de kleedkamers van het toneel was ik vermaard voor de resultaten welke ik ermee behaalde. In schilderde mijn gezicht, en om mezelf zo meelijwekkend mogelijk te maken maakte ik een groot litteken en gaf aan één zijde van mijn lip een verdraaiing met behulp van een klein strookje vleeskleurige pleister. Met een roodharige pruik, en de gepaste kleren, zette ik mij neer in de zakenwijk van de stad, ogenschijnlijk als een luciferverkoper maar in werkelijkheid als bedelaar. Gedurende zeven uur speelde ik mijn rol, en toen ik 's avonds naar huis ging zag ik tot mijn verbazing dat ik niet minder dan 26 shilling en 4 dimes had gekregen. Ik schreef mijn artikels en dacht niet meer aan de zaak tot ik, enige tijd later, borg stond voor een rekening van een vriend en als dank met een deurwaardersexploot voor 25 pond werd opgezadeld. Ik was teneinde raad, tot ik plots een idee kreeg. Ik vroeg de schuldeiser om een uitstel van veertien dagen, vroeg verlof aan mijn werkgever, en bracht die tijd bedelend door in de City, vermomd zoals vroeger. Binnen tien dagen had ik het geld en betaalde ik de schuld af. Wel, u kunt zich inbeelden

hoe moeilijk het was om terug hard te gaan werken voor 2 pond per week wanneer ik wist dat ik evenveel kon verdienen op één dag door mijn gezicht in te smeren met wat verf, mijn muts op de grond te leggen, en stil te zitten. Het was een lang gevecht tussen mijn trots en het geld, maar de geldstukken haalden tenslotte de bovenhand, en ik gaf mijn baan bij de krant op en zat elke dag in het hoekje dat ik indertijd gekozen had, medelijden opwekkend met mijn afzichtelijk gelaat en mijn zakken vullend met muntstukken. Slechts één man kende mijn geheim. Hij was de eigenaar van een gemene keet in Swandam Lane waar ik een kamer huurde, en waar ik elke ochtend kon buitenkomen als een vuile bedelaar en elke avond als een goedgeklede heer. Deze kerel, een schurk, werd door mij goed betaald voor zijn kamer, zodat ik wist dat mijn geheim bij hem veilig was. Wel, al gauw had ik een aanzienlijke som geld gespaard. Ik beweer niet dat elke bedelaar in Londen 700 pond per jaar kan verdienen - wat minder is dan wat ik gemiddeld verdiende - maar ik had het uitzonderlijke voordeel van mijn schminkkunst, en ook een zekere gevatheid in mijn antwoorden, waar ik door de dagelijkse praktijk steeds beter in werd en die van mij een herkenbaar karakter in de City maakte. Elke dag werd een stroom van pennies, afgewisseld met zilver, over mij uitgestrooid, en het was een bar slechte dag indien ik er niet in slaagde om met twee pond naar huis te gaan. Naarmate ik rijker werd, groeide mijn ambitie, ik kocht een huis op het platteland, en trad in het huwelijk zonder dat iemand enige verdenking had over mijn werkelijke bezigheid. Mijn lieve vrouw wist dat ik zaken deed in de City. Maar ze wist niet welke zaken. Vorige maandag zat mijn dagtaak erop en kleedde ik mij aan in mijn kamer boven de opiumkeet toen ik uit het raam keek en, tot mijn afschuw en verbazing, zag dat mijn vrouw in de straat stond, met haar ogen op mij gericht. Ik gaf een kreet van verbazing, gooide mijn armen omhoog om mijn gezicht te bedekken, en, lopend naar mijn vertrouweling, de schurk, beval ik hem om niemand naar boven te laten komen. Ik hoorde haar stem beneden, maar ik wist dat ze niet naar

boven kon komen. Snel trok ik mijn kleren uit, trok deze van een bedelaar aan, schminkte mij en zette de pruik op. Zelfs de ogen van een vrouw konden niet door zulk een vermomming doorkijken. Maar toen viel het mij in dat er een huiszoeking kon komen, en dat de kleren mij zouden verraden. Ik rukte het raam zo hevig open dat een kleine wonde, welke ik 's ochtend had opgelopen inmijn slaapkamer, terug openging. Daarna greep ik mijn jas, welke ik verzwaarde met muntstukken die ik uit de leren zak haalde waarin ik normaal mijn ontvangsten wegborg. Ik gooide hem uit het raam, en hij verdween in de Thames. De andere kleren zouden gevolgd zijn, maar op dat ogenblik stormden de agenten de trap op, en een paar minuten later merkte ik tot mijn opluchting dat ik niet herkend werd als Mr. Neville St. Clair maar in plaats daarvan gearresteerd werd als Hugh Boone. Ik weet niet of er nog iets anders moet uitgelegd worden. Ik was vastbesloten om mijn vermomming zo lang mogelijk te bewaren, vandaar mijn afkeer van een wasbeurt. Wetende dat mijn vrouw verschrikkelijk ongerust zou zijn, deed ik mijn ring af en gaf die aan de schurk op een moment waarop geen enkele agent mij aankeek, samen met een haastige krabbel, die haar vertelde dat ze geen reden had om bang te zijn."
"Die nota heeft haar pas gisteren bereikt." zei Holmes.
"Grote God! Welk een verschrikkelijk tijd moet ze hebben gehad!"
"De politie heeft deze schurk geschaduwd" zei inspecteur Bradstreet "en ik kan best begrijpen dat het voor hem moeilijk was om ongezien een brief te posten. Misschien heeft hij hem overhandigd aan één van de matrozen onder zijn klanten, welke hem niet onmiddellijk bezorgd heeft."
"Dat was het" zei Holmes, goedkeurend knikkend; "Ik twijfel er niet aan. Maar bent u nooit vervolgd voor bedelarij?"
"Verschillende keren; maar wat betekende een boete voor mij?"
"Maar nu moet het stoppen" zei Bradstreet "Indien de politie deze zaak moet stilhouden, mag er geen Hugh Boone meer bestaan."

"Dat heb ik al met de meest dure eden aan mezelf gezworen"
"In dat geval denk ik dat het waarschijnlijk is dat er geen verdere stappen zullen ondernomen worden. Maar indien u terug wordt aangetroffen, dan zal alles naar buiten komen. Ik ben ervan overtuigd, Mr. Holmes, dat we u heel wat verschuldigd zijn voor het ophelderen van deze zaak. Ik wou dat ik wist hoe u tot dat resultaat gekomen bent."
"Dat resultaat heb ik bereikt" zei mijn vriend "door neer te zitten op vijf kussens en dertig gram tabak op te roken. Ik denk Watson dat, wanneer we nu naar Baker Street rijden, we net op tijd zullen zijn voor het ontbijt."

--- o ---

## Het Avontuur met de Blauwe Karbonkel

Op de tweede ochtend na Kerstmis was ik op bezoek gegaan bij mijn vriend Sherlock Holmes om hem mijn kerstwensen over te maken. Hij lag lui op de sofa in een purperen kamerjas, een pijpenrek binnen handbereik, en een stapel verfrommelde ochtendkranten, duidelijk pas recent bestudeerd, naast hem. Naast de sofa stond een houten stoel, en aan één van de rugstijlen hing een zeer sjofele en lelijke hoed van hard vilt, erg versleten en op verschillende plaatsen gebarsten. Een vergrootglas en een tang lagen op de zitting van de stoel en suggereerden dat de hoed op deze manier was opgehangen met de bedoeling om hem te onderzoeken.
"Je bent bezig" zei ik "misschien stoor ik je."
"Helemaal niet. Ik ben blij dat ik een vriend heb waarmee ik mijn resultaten kan bespreken. De zaak is uiterst banaal" hij wees met zijn duim naar de oude hoed "maar er zijn een paar punten die niet helemaal oninteressant zijn en zelfs leerrijk blijken te zijn."
Ik ging zitten in zijn zetel en warmde mijn handen voor zijn knetterend vuur, want het vroor hard en de ruiten waren helemaal bedekt met ijskristallen. "Ik veronderstel" merkte ik op "dat, hoe huiselijk het ook lijkt, dit ding in verband staat met één of andere dodelijke gebeurtenis en dat het een aanwijzing bevat welke je naar de oplossing van een mysterie zal leiden en zo naar de bestraffing van een misdaad."
"Nee, nee. Geen misdaad," zei Sherlock Holmes, lachend. "Enkel één van die grillige incidenten die plaatsvinden wanneer je vier miljoen menselijke wezens hebt die elkaar verdringen op een paar vierkante kilometer. Door de actie en reactie van zulk een opeengepakte zwerm mensen, mag men elke mogelijke combinatie van gebeurtenissen verwachten, en zo kunnen er veel kleine probleempjes ontstaan welke frappant en bizar zijn zonder daarom misdadig te zijn. We zijn al in contact gekomen met dergelijke zaken."

"Zeer zeker," merkte ik op "van de zes laatste zaken welke ik aan mijn nota's heb toegevoegd, waren er drie welke niets te maken hadden met onwettige misdaden."
"Precies. Je zinspeelt op mijn poging om de foto van Irene Adler terug te krijgen, op de eigenaardige zaak van Miss Mary Sutherland, en op het avontuur van de man met de verwrongen lip. Wel, ik twijfel er niet aan dat deze zaak in dezelfde onschuldige categorie zal vallen. Ken je Peterson, de portier?"
"Ja."
"Het is aan hem dat deze trofee toebehoort."
"Het is zijn hoed."
"Nee, nee, hij heeft hem gevonden. De eigenaar is onbekend. Ik vraag je dat je het ding niet bekijkt als een gammele bolhoed maar als een intellectueel probleem. En, om te beginnen, hoe het hier geraakt is. Het kwam aan op de ochtend van Kerstmis, samen met een goede vette gans, welke nu ongetwijfeld wordt geroosterd boven Peterson's vuur. De feiten zijn de volgende: rond vier uur op de ochtend van Kerstmis keerde Peterson, die zoals je weet een zeer eerlijke kerel is, terug van een klein feestje en begaf zich via Tottenham Court Road naar huis. Voor hem zag hij in het licht van een gaslamp een grote man, licht hinkend, die een witte gans over zijn schouder droeg. Toen hij de hoek van Goodge Street bereikte, brak er een ruzie uit tussen deze vreemdeling en een klein groepje ruwe kerels. Eén van deze laatsten sloeg de hoed van het hoofd van de vreemdeling, waarop deze zijn wandelstok ophief en boven zijn hoofd ronddraaide waarbij hij onopzettelijk een winkelraam achter zich insloeg. Peterson was toegesneld om de man te beschermen tegen zijn aanvallers; maar de man, ontzet omdat hij die ruit had gebroken, en ziende dat er een officieel uitziende persoon op hem kwam toegelopen, liet zijn gans vallen, nam de benen en verdween in het labyrint van kleine straatjes welke achter Tottenham Court Road liggen. De aanvallers waren eveneens gaan lopen toen Peterson verscheen, zodat hij als enige op het slagveld achterbleef in gezelschap van de oorlogsbuit welke bestond

uit deze afgeleefde hoed en een onberispelijke Kerstgans."
"Welke hij voorzeker aan de eigenaar heeft teruggegeven?"
"Mijn beste kerel, daar ligt het probleem. Het is waar dat er aan de linkerpoot van het dier een kaartje hing met daarop de tekst 'Voor Mevr. Henry Baker' en het is eveneens waar dat de initialen 'H.B.' leesbaar zijn op de voering van deze hoed, maar aangezien er duizenden Bakers zijn, en enkele honderden Henry Bakers in deze stad van ons, is het niet gemakkelijk om de verloren eigendommen aan één van hen terug te geven."
"Wat heeft Peterson dan gedaan?"
"Hij bracht zowel de hoed als de gans naar mij op Kerst ochtend, wetend dat zelfs de kleinste probleempjes me interesseren. De gans hebben we tot vanmorgen bewaard, tot er tekenen waren, in weerwil van de lichte vorst, die aangaven dat het beter zou zijn indien ze zonder verwijl opgegeten werd. De vinder nam ze dus terug mee om de uiteindelijke bestemming van een gans te vervullen, terwijl ik de hoed behield van de onbekende heer die zijn Kerstmaaltijd verloren heeft."
"Heeft hij geen advertentie geplaatst?"
"Nee."
"Welke aanwijzing kun je dan hebben over zijn identiteit?"
"Slechts diegene die we kunnen afleiden."
"Van deze hoed?"
"Inderdaad."
"Maar je maakt een grapje. Wat kun je nu afleiden van een oude versleten hoed?"
"Hier is mijn vergrootglas. Je kent mijn methoden. Wat kun je zelf te weten komen over de persoonlijkheid van de man die dit artikel gedragen heeft?"
Ik nam het gehavende voorwerp in mijn handen en draaide het teleurgesteld rond. Het was een zeer gewone zwarte hoed met de gebruikelijke ronde vorm, hard en erg versleten. De voering was van rode zijde geweest, maar was in hoge mate verkleurd. Er stond geen naam op van de maker; maar, zoals Holmes had opgemerkt, waren er aan één zijde de initialen "H.B." ingekrabbeld. In de rand waren

gaatjes gemaakt voor een hoedbevestiger, maar het elastiek ontbrak. Verder was hij gebarsten, zeer stoffig, en bevlekt op verschillende plaatsen, alhoewel het erop leek dat men de moeite had genomen om de verkleurde plekken te verbergen door ze in te strijken met inkt.
"Ik kan niets zien" zei ik, terwijl ik hem terug gaf aan mijn vriend.
"Integendeel, Watson, je kunt alles zien. Maar je slaagt er niet in om informatie af te leiden uit wat je ziet. Je bent te beschroomd om gevolgtrekkingen te maken."
Hij nam hem op en staarde ernaar op die speciale introspectieve manier welke karakteristiek was voor hem.
"Het is misschien minder suggestief dan het kon geweest zijn" merkte hij op "en toch zijn er een paar gevolgtrekkingen die zeer duidelijk zijn, en een paar andere welke minstens een grote waarschijnlijkheid bezitten. Dat de man zeer verstandig was is natuurlijk onmiddellijk duidelijk, en ook dat hij in de laatste drie jaren nogal in goede doen verkeerde, alhoewel hij nu een minder gunstige periode doormaakt. Hij was vooruitziend, maar nu minder dan vroeger, wat een morele achteruitgang suggereert, welke, samen met de verslechtering van zijn financiële situatie, er lijkt op te wijzen dat hij in de ban is van een slechte invloed, waarschijnlijk drank. Dit zou ook het voor de hand liggende feit verklaren dat zijn vrouw niet meer van hem houdt."
"Mijn beste Holmes!"
"Hij heeft nochtans enige vorm van zelfrespect bewaard" ging hij verder, zonder acht te slaan op mijn protest. "Hij is een man die een zittend leven leidt, hij gaat weinig buiten, is lichamelijk helemaal niet in vorm, is van middelbare leeftijd, heeft grijs haar dat een paar dagen geleden geknipt werd, en dat hij instrijkt met limoen-crème. Dit zijn de meest voor de hand liggende feiten welke men uit deze hoed kan afleiden. En het is, tussen haakjes, ook heel onwaarschijnlijk dat zijn huis voorzien is van gaslicht."
"Je maakt voorzeker een grapje, Holmes."
"Helemaal niet. Is het mogelijk dat, nu ik je deze resultaten geef, je niet in staat bent te zien hoe ze bereikt werden?"

"Ik twijfel er niet aan dat ik erg dom ben, maar ik moet toegeven dat ik je niet kan volgen. Bijvoorbeeld, hoe heb je afgeleid dat deze man verstandig is?"
Als antwoord zette Holmes de hoed op zijn hoofd. Hij kwam over het voorhoofd en bleef hangen op de brug van zijn neus. "Het is een kwestie van kubieke inhoud" zei hij; "een man met zulk een groot brein moet er wel iets hebben inzitten."
"De achteruitgang van zijn geluk, dan?"
"Deze hoed is drie jaar oud. Deze vlakke randen met gebogen uiteinden kwamen toen in de mode. Het is een hoed van de beste kwaliteit. Kijk naar de binnenrand van geribde zijde en de uitstekende voering. Indien deze man het zich kon veroorloven om drie jaar geleden zulk een dure hoed te kopen, en er sindsdien geen nieuwe heeft gekocht, dan is hij er zeker financieel op achteruit gegaan."
"Wel, dat is zeker en vast duidelijk genoeg. Maar wat met zijn vooruitziendheid en morele achteruitgang?"
Sherlock Holmes lachte "Hier is de vooruitziendheid," zei hij terwijl hij zijn vinger plaatste op het kleine schijfje en de lus van de hoedbevestiger. "Hoeden worden nooit standaard hiermee geleverd. Indien deze man er één besteld heeft, dan is dat een teken van een zekere vooruitziendheid. Maar we zien ook dat hij het elastiekje gebroken heeft en geen moeite heeft gedaan om het te vervangen; het ligt dus voor de hand dat hij nu minder vooruitziend is dan vroeger, wat een duidelijk teken is van een verzwakkende natuur. Aan de andere kant heeft hij gepoogd om enkele van deze vlekken op het vilt te verbergen door ze in te strijken met inkt, wat een teken is dat hij zijn zelfrespect niet helemaal verloren heeft."
"Je redenering is zeker waarschijnlijk."
"De andere punten, dat hij van middelbare leeftijd is, dat zijn haar grijs is, dat het recent geknipt is, en dat hij limoen-crème gebruikt, zijn allemaal rechtstreeks te zien bij een nauwkeurige inspectie van de onderkant van de voering. Het vergrootglas onthult een groot aantal stukjes haar, glad afgesneden door de schaar van een kapper. Ze schijnen

allemaal even plakkerig te zijn, en er is een onmiskenbare geur van limoen-crème. Dit stof, zul je zien, is niet het korrelige, grijze stof van de straat maar het pluizige bruine stof in huizen, wat aantoont dat de hoed het merendeel van de tijd binnen hing, terwijl de vochtvlekken aan de binnenzijde bewijzen dat de drager zeer hard zweet, en dus niet in een goede lichamelijke conditie verkeert."
"Maar zijn vrouw - je hebt gezegd dat ze niet meer van hem houdt."
"Deze hoed is al in geen weken meer geborsteld. Wanneer ik jou zie, mijn beste Watson, met het stof van een week op je hoed, en wanneer je vrouw toestaat dat je zo naar buiten gaat, dan zal ik bang zijn dat je het ongeluk hebt gehad de genegenheid van je vrouw te verliezen."
"Maar hij kan een vrijgezel zijn."
"Nee, hij bracht de gans naar huis als een zoenoffer voor zijn vrouw. Denk aan het kaartje aan de poot van de gans."
"Je hebt op alles een antwoord. Maar hoe kan je ooit afleiden dat er geen gasleiding in zijn huis is aangelegd?"
"Eén of twee vlekken kaarsvet kunnen per toeval ontstaan; maar wanneer ik er niet minder dan vijf zie, dan denk ik dat er weinig twijfel kan bestaan dat de persoon in kwestie frequent in contact komt met brandend kaarsvet - waarschijnlijk wanneer hij 's nachts naar boven gaat met in de ene hand zijn hoed en in de andere een druipende kaars. Hoe dan ook, hij zou nooit vlekken kaarsvet hebben van een gaslamp. Ben je tevreden gesteld?"
"Wel, het is erg ingenieus" zei ik, lachend; "maar aangezien er, zoals je net gezegd hebt, geen misdaad is gebeurd, en er geen ander nadeel is berokkend dan het verlies van een gans, lijkt dit allemaal een verspilling van energie te zijn."
Sherlock Holmes had zijn mond geopend om te antwoorden, toen de deur openvloog en Peterson, de portier, het appartement binnenstormde met vuurrode wangen en het gezicht van een man die verbijsterd is.
"Deze gans, Mr. Holmes! De gans, mijnheer!" hijgde hij.
"Eh? Wat is er dan mee? Is ze terug levend geworden en is ze door het keukenraam weggefladderd?" Holmes draaide

zich om op de sofa om een beter zicht te hebben op het opgewonden gezicht van de man.
"Kijk hier, mijnheer! Kijk wat mijn vrouw gevonden heeft in zijn krop!" Hij strekte zijn hand uit en toonde in het midden van zijn palm een schitterende fonkelende blauwe steen, iets kleiner dan een boon, maar van zulk een zuiverheid en glans dat hij schitterde als een elektrisch vlampunt in de donkere holte van zijn hand. Sherlock Holmes ging rechtop zitten en floot tussen zijn lippen.
"Lieve help, Peterson!" zei hij "dit is inderdaad een schat vinden. Ik veronderstel dat je weet wat je hebt?"
"Een diamant, mijnheer? Een edelsteen. Hij snijdt door glas alsof het stopverf is."
"Het is meer dan een edelsteen. Het is dé edelsteen."
"Niet de blauwe karbonkel van de Gravin van Morcar!" riep ik uit.
"Helemaal juist. Ik ken zijn grootte en vorm omdat ik onlangs de advertentie heb gelezen die sinds kort alle dagen in The Times staat. Hij is zonder meer uniek, en zijn waarde kan alleen maar geschat worden, maar de aangeboden beloning van 1.000 pond is zeker niet meer dan een twintigste deel van de marktprijs."
"Duizend pond! Grote God!" De portier zakte neer op een stoel en keek ons beurtelings aan.
"Dat is de beloning, en ik heb redenen om te geloven dat er op de achtergrond sentimentele overwegingen spelen waardoor de Gravin de helft van haar fortuin zou willen geven om de edelsteen terug te krijgen."
"Hij werd verloren, indien ik me goed herinner, in het Hotel Cosmopolitan" merkte ik op.
"Precies, op 22 december, slechts vijf dagen geleden. John Horner, een loodgieter, werd ervan beschuldigd dat hij hem uit het juwelenkistje van de dame had gestolen. De bewijslast tegen hem was zo sterk dat de zaak werd doorverwezen naar Assisen. Ik heb hier een verslag over de zaak liggen, geloof ik." Hij rommelde tussen zijn kranten, bekeek de data, tot hij tenslotte er een gladstreek, dubbelvouwde en de volgende paragraaf las:

*"Juwelenroof in Hotel Cosmopolitan.*
*John Horner, 26, loodgieter, werd voorgeleid en ervan in beschuldiging gesteld dat hij de 22e jongstleden, uit het juwelenkistje van de Gravin van Morcar de waardevolle edelsteen heeft gestolen welke bekend staat als de Blauwe Karbonkel.*
*James Ryder, hoofdbewaker van het hotel, getuigde dat hij Horner op de dag van de diefstal naar de kleedkamer van de Gravin van Morcar had gebracht zodat hij de tweede staaf van het haardrooster kon solderen aangezien deze was losgekomen. Hij was een tijdje bij Horner blijven staan, maar werd toen weggeroepen. Toen hij terugkeerde zag hij dat Horner verdwenen was, dat het bureau opengebroken was, en dat de kleine Marokkaans leren cassette waarin, zoals achteraf bleek, de Gravin haar juwelen bewaarde, leeg op de kaptafel lag. Ryder sloeg onmiddellijk alarm, en Horner werd dezelfde avond gearresteerd; maar de steen kon niet gevonden worden, noch op zijn persoon, noch in zijn verblijf. Catherine Cusack, kamermeisje van de Gravin, verklaarde dat ze Ryder had horen roepen toen hij de diefstal ontdekte, en dat ze daarop de kamer was binnengelopen, welke ze in een toestand aantrof zoals door de vorige getuige was beschreven. Inspecteur Bradstreet, van de B-divisie, legde een verklaring af over de arrestatie van Horner, welke verwoed tegenspartelde en zijn onschuld in de sterkste bewoordingen uitte. Omdat de gevangene vroeger al veroordeeld was voor diefstal, weigerde de magistraat om de aanklacht in kort geding te behandelen, maar verwees hij ze door naar Assisen. Horner, die tekenen van intense emotie vertoonde tijdens de hoorzitting, verloor op het einde het bewustzijn en werd uit de rechtbank gedragen."*

"Hmm! Tot zover de politierechtbank" zei Holmes bedachtzaam, de krant neergooiend. "Nu moeten we zien te achterhalen welke de opeenvolging van gebeurtenissen was welke het verband vormen tussen een geplunderd

juwelenkistje aan de ene kant, en de krop van een gans in Tottenham Court aan de andere. Zie je, Watson, dat onze kleine gevolgtrekkingen plots een veel belangrijker en minder onschuldig aspect hebben gekregen. Hier is de steen; de steen kwam uit de gans, en de gans kwam van Mr. Henry Baker, de heer met de slechte hoed en alle andere karakteristieken waarmee ik je verveeld heb. Dus moeten we ons nu ernstig bezighouden met het vinden van deze heer en te weten komen welke rol hij in dit kleine mysterie speelt. Om dit te verwezenlijken moeten we eerst de eenvoudigste middelen gebruiken, en die bestaan ongetwijfeld uit een advertentie in alle avondkranten. Indien dit niets oplevert, zal ik mijn toevlucht moeten zoeken in andere methoden."

"Wat ga je zeggen?"

"Geef me een potlood en dat stuk papier. Nu, dan:

'*Gevonden op de hoek van Goodge Street, een gans en een zwarte vilten hoed. Mr. Henry Baker kan hetzelfde bekomen door om 6u30 deze avond langs te komen in Baker Street nr 221B.'*

Dat is klaar en duidelijk"

"Zeer duidelijk. Maar zal hij het zien?"

"Wel, hij zal zeker de kranten in het oog houden, aangezien, voor een onbemiddeld man, dit verlies een zwaar verlies was. Hij was duidelijk zo bang door het per ongeluk breken van de winkelruit en door het naderen van Peterson dat hij aan niets anders kon denken dan te vluchten, maar sindsdien moet hij zich die impuls, waarbij hij de vogel achterliet, bitter beklaagd hebben. En ook zal de vermelding van zijn naam de aandacht trekken van iedereen die hem kent, wat de kans vergroot dat hij er weet van krijgt. Hier heb je ze, Peterson, loop naar het advertentie agentschap en laat dit in de avondkranten zetten."

"In welke, mijnheer?"

"Oh, in de Globe, Star, Pall Mall, St. James's, Evening News Standard, Echo, en elke andere welke je te binnen schiet."

"Zeer goed, mijnheer. En deze steen?"

"Ah, ja, ik zal de steen bijhouden. Dank u. En weet je,

Peterson, koop op je terugweg een gans en laat die hier bij mij achter, want we moeten er één aan deze heer kunnen geven in plaats van het exemplaar dat je familie nu aan het verorberen is."
Toen de portier vertrokken was nam Holmes de steen en hield hem tegen het licht. "Het is een mooi ding," zei hij "Kijk maar eens hoe het glinstert en fonkelt. Uiteraard is het een kiem en een brandpunt voor misdaden. Elke goede steen is dat. Ze zijn het lievelingslokaas van de duivel. In de grotere en oudere edelstenen kan elk facet een bloederige daad vertegenwoordigen. Deze steen is nog geen twintig jaar oud. Hij werd gevonden aan de oevers van de Amoy rivier in zuid China en is opmerkelijk omdat hij alle karakteristieken van een karbonkel heeft, behalve dat hij een blauwe kleur heeft in plaats van een robijnrode. Ondanks zijn jeugdigheid heeft hij al een sinister verleden. Er zijn twee moorden gepleegd, een aanval met vitriool, een zelfmoord, en verschillende overvallen ter wille van dit veertien grein zware gekristalliseerde stukje steenkool. Wie zou denken dat zulk een mooi speeltje een leverancier voor de galg en de gevangenis kan zijn? Ik zal hem wegbergen in mijn brandkast en een bericht naar de Gravin sturen om te zeggen dat we hem hebben."
"Denk je dat deze man Horner onschuldig is?"
"Ik kan het niet zeggen."
"Wel, dan, denk je dat de andere, Henry Baker, iets met de zaak te maken heeft?"
"Het is, denk ik, veel waarschijnlijker dat Henry Baker een volstrekt onschuldige man is, die geen idee had dat de vogel die hij droeg aanzienlijk meer waard was dan wanneer hij van massief goud was geweest. Maar dat zal ik door een zeer eenvoudige test te weten komen wanneer we antwoord krijgen op onze advertentie."
"En tot dat ogenblik kun je niets doen?"
"Niets."
"In dat geval zal ik mijn professionele ronde verder zetten. Maar ik zal vanavond terug komen op het uur dat je vermeld hebt, want ik zou de oplossing van deze ingewikkelde zaak

graag willen meemaken."
"Het zal me veel plezier doen je terug te zien. Ik dineer om zeven uur. Er staat een houtsnip op het menu, geloof ik. En misschien moet ik, in het licht van de recente gebeurtenissen, aan Mevr. Hudson vragen om zijn krop te onderzoeken."
Ik was opgehouden bij een patiënt, en het was iets na half zeven toen ik terug in Baker Street was. Toen ik het huis naderde zag ik een grote man met een Schotse muts en gehuld in een jas welke tot aan zijn kin was dichtgeknoopt, buiten wachten in de heldere halve cirkel welke werd neergeworpen door het waaiervormig raam boven de voordeur. Net toen ik ter plekke was ging de deur open, en werden we samen naar het appartement van Holmes gebracht.
"Mr. Henry Baker, neem ik aan" zei hij, opstaand uit zijn fauteuil en zijn bezoeker groetend op de losse, joviale manier die hij zo gemakkelijk kon aannemen. "Gaat u alstublieft in deze stoel bij het vuur zitten, Mr. Baker. Het is een koude nacht, en ik merk dat uw bloedsomloop meer geschikt is voor de zomer dan voor de winter. Ah, Watson, je bent net op tijd. Is dat uw hoed, Mr. Baker?"
"Ja, mijnheer, dat is zonder twijfel mijn hoed."
Hij was een grote man met ronde schouders, een massief hoofd, en een breed, intelligent gezicht, dat schuin toeliep naar een puntige, grijsbruine baard. Een toets van rood op zijn neus en wangen, en een lichte beving van zijn uitgestoken hand, herinnerden mij aan de gissingen welke Holmes over zijn gewoonten had gemaakt. Zijn verschoten zwarte overjas was helemaal dichtgeknoopt en de kraag was rechtgezet, en zijn lange polsen staken uit zijn mouwen zonder enig spoor van een manchet of een hemd. Hij sprak op een trage staccato-achtige wijze, zijn woorden met zorg kiezend, en gaf over het algemeen de indruk een belezen man van kennis te zijn die door Vrouwe Fortuna slecht behandeld was.
"We hebben deze dingen enkele dagen bijgehouden" zei Holmes, "omdat we verwachtten een advertentie van u te

zien waarin u uw adres zou kenbaar maken. Ik begrijp niet goed waarom u niet geadverteerd heeft."
Onze bezoeker lachte nogal beschaamd.
"Shillings zijn niet meer zo overvloedig aanwezig als ze eens waren" merkte hij op. "Ik twijfelde er niet aan dat die ongure bende welke mij had aangevallen zowel mijn hoed als mijn vogel had meegenomen. Ik vond het overbodig om nog meer geld te verliezen in een hopeloze poging om ze terug te krijgen."
"Zeer logisch. Maar wat de vogel betreft, we zijn verplicht geweest hem op te eten."
"Hem op te eten!" Onze bezoeker kwam half recht uit zijn stoel van opwinding.
"Ja, er had niemand wat aan gehad indien we dat niet gedaan hadden. Maar ik neem aan dat deze andere gans op het buffet, welke ongeveer hetzelfde gewicht heeft, evengoed aan uw doel zal beantwoorden?"
"Oh, zeker, zeker," antwoordde Mr. Baker met een zucht van opluchting.
"We hebben natuurlijk nog de pluimen, poten, krop, enzovoort van uw eigen vogel, dus indien u dat wenst..."
De man barstte uit in een hartelijke lach. "Ze kunnen alleen dienen als herinnering aan mijn avontuur" zei hij, "maar daarbuiten kan ik me moeilijk inbeelden welk nut de overblijfselen van mijn gans zouden kunnen hebben. Nee, mijnheer, ik denk dat ik, met uw permissie, mijn aandacht zal beperken tot de excellente vogel die ik op uw buffet zie liggen."
Sherlock Holmes keek me veelbetekenend aan en haalde licht zijn schouders op.
"Hier is uw hoed, dan, en daar is uw vogel." zei hij "En oh, zou u het vervelend vinden om me te zeggen waar u de andere vogel vandaan heeft? Ik ben nogal een liefhebber van gevogelte, en ik heb zelden een betere gans gezien."
"Zeker, mijnheer" zei Baker, die was rechtgestaan en zijn nieuw verworven eigendom onder de arm had genomen.
"Een paar van ons gaan regelmatig naar de Alpha Inn, in de buurt van het Museum - overdag kan men ons in het

museum zelf vinden, begrijpt u. Dit jaar heeft onze goede gastheer, Windigate genaamd, een ganzenclub opgericht, waarbij we, in ruil voor een paar pence per week, elk een vogel zouden ontvangen met Kerstmis. Ik heb elke week stipt mijn kleine bijdrage gestort, en de rest is u bekend. Ik ben u veel verschuldigd, mijnheer, want een Schotse muts past helemaal niet bij mijn leeftijd en mijn gewicht." Met een komische pompeusheid boog hij plechtig naar elk van ons en ging dan zijn eigen weg.
"Tot daar Mr. Henry Baker" zei Holmes toen hij de deur achter zich had gesloten. "Het is heel zeker dat hij helemaal niets over de zaak weet. Heb je honger, Watson?"
"Niet bijzonder."
"Dan stel ik voor dat we van ons diner een souper maken en dit spoor volgen terwijl het nog warm is."
"Met alle plezier."
Het was een bitterkoude nacht en dus trokken we onze ulsters aan en wikkelden sjalen rond onze nekken. Buiten, flikkerden de sterren koud in een wolkeloze hemel, en steeg de adem van voorbijgangers op als rook welke deed denken aan die van pistoolschoten. Onze voetstappen klonken scherp en luid toen we door de dokterswijk stapten, Wimpole Street, Harley Street en zo door Wigmore Street naar Oxford Street. Binnen het kwartier waren we in Bloomsbury bij de Alpha Inn, een kleine pub op de hoek van één van de straten welke uitgeven op Holborn. Holmes opende de deur van de pub en bestelde twee glazen bier bij de blozende waard die een witte schort aanhad.
"Uw bier moet wel van uitstekende kwaliteit zijn indien het net zo goed is als uw ganzen." zei hij.
"Mijn ganzen!" De man scheen verbaasd te zijn.
"Ja. Slechts een half uur geleden heb ik gesproken met Mr. Henry Baker, die lid is van uw ganzenclub."
"Ah! ja, ik begrijp het. Maar weet u, mijnheer, het zijn niet mijn ganzen."
"Nee maar! Van wie dan wel?"
"Wel, ik heb er twee dozijn gekocht bij een verkoper in Covent Garden."

"Werkelijk? Daar ken ik er een paar. Wie was het?"
"Breckinridge is zijn naam."
"Ah! Die ken ik niet. Wel, op uw gezondheid waard, en moge uw huis voorspoed kennen. Goedenacht."
"Nu naar Mr. Breckinridge" vervolgde hij, zijn jas toeknopend toen we terug buiten kwamen in de vrieslucht. "Denk erom, Watson, dat alhoewel we zulk een huiselijk ding als een gans hebben aan het einde van deze ketting, er zich aan de andere kant een man bevindt welke zeker zeven jaar gevangenis zal krijgen indien we zijn onschuld niet kunnen bewijzen. Het is mogelijk dat ons onderzoek zijn schuld slechts bevestigt, maar in elk geval hebben we een spoor dat de politie over het hoofd heeft gezien, en dat door een uitzonderlijk toeval in onze handen is gekomen. Laat het ons volgen tot het bittere einde. Neus naar het zuiden, dus, en in sneltempo!"
We passeerden door Holborn, langs Endell Street, en zo door een zigzag van achterbuurten naar Covent Garden Market. Eén van de grootste kramen droeg de naam Breckinridge, en de eigenaar, een man die wat deed denken aan een paard, met een scherp gezicht en korte bakkebaarden hielp een jongen met het sluiten van de luiken.
"Goedenavond. Het is een koude nacht" zei Holmes.
De verkoper knikte en keek met een onderzoekende blik naar mijn metgezel.
"De ganzen zijn uitverkocht, zie ik" ging Holmes verder, wijzend op de de lege marmerplaten."
"Ik kan er u morgen wel vijfhonderd bezorgen."
"Daarmee ben ik niets."
"Wel, er zijn er nog ene paar in het kraam met het gaslicht."
"Ah, maar men heeft mij u aanbevolen."
"Door wie?"
"De waard van de Alpha."
"Oh, ja; ik heb hem er een paar dozijn geleverd."
"En mooie vogels dat het waren. Nu waar heeft u ze vandaan?"
Tot mijn verbazing lokte deze vraag een uitbarsting van woede uit bij de verkoper.

"Nu dan, mijnheertje" zei hij, met zijn hoofd schuin en met gekruiste armen, "waar wilt u naartoe? Zeg het maar meteen, nu."
"Het is heel eenvoudig. Ik zou graag weten wie u de ganzen verkocht heeft die u aan de Alpha heeft geleverd."
"Wel dan, dat zeg ik u niet. En wat zegt u daarop?""
"Oh, het heeft weinig belang; maar ik begrijp niet waarom een dergelijk onbelangrijk iets zoveel kwaad bloed zet."
"Kwaad bloed! U zou ook kwaad zijn, indien u zo geplaagd werd als ikzelf. Wanneer ik goed geld betaal voor een goed product dan zou dat het einde van de zaak moeten zijn; maar het is altijd maar 'Waar zijn de ganzen?' en 'Aan wie heb je de ganzen verkocht?' en 'Wat moet je hebben voor de ganzen?' Men zou denken dat het de enige ganzen in de wereld zijn, met al die drukte die erover gemaakt wordt."
"Wel, ik sta in geen enkele relatie met andere mensen die vragen hebben gesteld" zei Holmes achteloos. "Indien u het ons niet wil vertellen dan gaat de weddenschap niet door, dat is alles. Maar ik ben altijd bereid om mijn mening over gevogelte te herzien, en ik heb voor vijf pond gewed dat de vogel waarvan ik gegeten heb op het platteland is groot gebracht."
"Wel dan heeft u uw vijf pond verloren, want ze zijn in de stad gekweekt." snauwde de verkoper.
"Dat kan niet."
"Ik zeg dat het zo is."
"Ik geloof het niet."
"Denkt u meer te weten over ganzen dan ik, die ze al van jongsaf verhandel? Ik zeg het u, alle vogels die aan de Alpha Inn geleverd zijn, zijn grootgebracht in de stad."
"U zult mij nooit kunnen overtuigen om dat te geloven."
"Wilt u er dan om wedden?"
"Dat is alleen maar uw geld afnemen, want ik weet dat ik het juist voorheb. Maar ik zet een soeverein in tegen u, alleen maar om u te leren dat u niet zo halsstarrig moet zijn."
De verkoper grinnikte grimmig. "Breng me de boeken, Bill" zei hij.

De kleine jongen bracht een klein dun boekje en een groter met een vettige omslag, en legde ze naast elkaar neer onder de hanglamp.
"Nu dan, Mr. Verwaand" zei de verkoper "Ik dacht dat ik zonder ganzen zat, maar wanneer ik met u klaar ben dan zult u merken dat er toch nog één voor mijn kraam stond. Ziet u dat kleine boekje?"
"En dan?"
"Dat is de lijst van mensen bij wie ik aankoop. Ziet u? Wel, dan, hier op deze pagina staan de plattelandsmensen, en de nummers achter hun namen komen overeen met hun rekeningen in het grootboek. Nu, dan! Ziet u deze andere bladzijde in rode inkt? Wel, dat is een lijst van mijn leveranciers in de stad. Nu, kijk naar de derde naam. Lees hem mij voor."
"Mevr. Oakshott, Brixton Road 117, bladzijde 249" las Holmes.
"Inderdaad. Zoek dat nu op in het grootboek."
Holmes ging naar de aangegeven bladzijde. "Daar heeft u het, 'Mevr. Oakshott, Brixton Road 117, leverancier van eieren en gevogelte.' En nu, wat is de laatste inschrijving?"
"22 december. Vierentwintig ganzen aan 7 shilling 6 dime'"
"Inderdaad. Daar heeft u het. En daaronder?"
" 'Verkocht aan Mr. Windigate van de Alpha Inn aan 12 shilling' "
"Wat heeft u daarop te zeggen?"
Sherlock Holmes zag er zeer teleurgesteld uit. Hij nam een soeverein uit zijn zak en gooide die op de marmeren plaat, zich omkerend met het air van een man wiens walging te diep is voor woorden. Een paar meter verder stopte hij onder een straatlantaarn en lachte op de hartelijke, geluidloze manier welke zo typisch was voor hem.
"Wanneer je een man ziet met bakkebaarden van die snit en met een exemplaar van het 'Paarse' boekje dat uit zijn jaszak steekt, dan kun je hem altijd verleiden tot een weddenschap" zei hij. "Ik durf beweren dat, indien ik 100 pond voor hem had gelegd, de man me nooit zulke volledige informatie had gegeven als dewelke ik hem ontlokte door

hem het gevoel te geven dat hij van mij een weddenschap kon winnen. Wel, Watson, we naderen, denk ik, het einde van onze zoektocht, en het enige punt dat nog moet beslist worden is of we vanavond nog naar deze Mevr. Oakshott gaan, of dat we dit beter kunnen reserveren voor morgen. Het is duidelijk door wat die kerel zei dat er behalve wijzelf nog anderen zijn die meer over deze zaak zouden willen weten, en ik zou..."
Zijn opmerkingen werden plots onderbroken door een luid tumult bij het kraam dat we net achter ons hadden gelaten. Ons omkerend zagen we een kleine kerel met een ratachtig gezicht in het midden van de lichtcirkel staan welke werd neergeworpen door de schommelende lamp, terwijl Breckinridge, de verkoper, afgelijnd in het deurgat van zijn kraam, hevig met zijn vuisten schudde naar de kruiperige figuur.
"Ik heb genoeg van jullie en jullie ganzen." schreeuwde hij "Ik wou dat jullie allemaal naar de duivel liepen. Indien je me nog een keer komt lastig vallen met je onnozele praat dan stuur ik de hond op je af. Breng Mevr. Oakshott naar hier en ik zal haar antwoorden, maar wat heb jij daarmee te maken? Heb ik de ganzen soms van jou gekocht?"
"Nee; maar één ervan was de toch de mijne" jammerde de kleine man.
"Wel, vraag er dan naar bij Mevr. Oakshott."
"Ze zei me om het aan u te vragen."
"Wel, je kunt het aan de Koning van Pruisen vragen, wat mij betreft. Ik heb er genoeg van. Maak dat je wegkomt!" Hij rende driftig vooruit, en de vraagsteller vluchtte weg in de duisternis.
"Ha! dit kan ons een bezoek aan Brixton Road besparen" fluisterde Holmes. "Kom mee met mij, en we zullen zien wat we van deze kerel moeten denken." Zich een weg banend tussen de groepjes mensen die rondhingen bij de verlichte kramen, haalde mijn metgezel snel de kleine man in en tikte hem op de schouder. Hij sprong opzij, en ik kon in het gaslicht zien dat alle kleur uit zijn gezicht wegtrok.
"Wie bent u? Wat wilt u?" vroeg hij met een bevende stem.

"Vergeeft u mij" zei Holmes vriendelijk "maar ik kon het niet helpen dat ik de vragen hoorde die u daarnet aan de verkoper stelde. Ik denk dat ik u kan helpen."
"U? Wie bent u? Hoe kunt u ook maar iets over deze zaak weten?"
"Mijn naam is Sherlock Holmes. Het is mijn beroep om te weten wat andere mensen niet weten."
"Maar hier kunt u niets over weten!"
"Vergeef mij, ik weet er alles van . U probeert het spoor te vinden van een gans welke door Mevr. Oakshott van Brixton Road verkocht werd aan een verkoper die Breckinridge heet, en die ze op zijn beurt verkocht heeft aan Mr. Windigate van de Alpha Inn, en door hem aan zijn club, waarvan Mr. Henry Baker lid is."
"Oh, mijnheer, u bent precies de man die ik wilde ontmoeten" riep de kleine kerel uit met uitgestrekte handen en bevende vingers. "Ik kan u amper uitleggen hoe veel deze zaak voor mij betekent."
Sherlock Holmes hield een vierwieler tegen welke voorbij kwam. "In dat geval kunnen we het beter bespreken in een gezellige kamer dan op deze winderige marktplaats" zei hij. Maar vertelt u mij alstublieft, voor we verder gaan, aan wie ik de eer heb mijn diensten aan te bieden."
De man aarzelde een ogenblik. "Mijn naam is John Robinson" antwoordde hij met een zijdelingse blik.
"Nee, nee; de echte naam" zei Holmes zacht. "Het is altijd lastig om zaken te doen met een alias."
Een blos vloog over de witte wangen van de vreemdeling. "Wel dan," zei hij "mijn echte naam is James Ryder."
"Inderdaad. Hoofdbewaker van het Hotel Cosmopolitan. Stapt u alstublieft in het rijtuig, en ik zal weldra in staat zijn om u alles te vertellen wat u wilt weten."
De kleine man stond daar, ons beurtelings aankijkend met half-bange, half-hoopvolle ogen, als iemand die niet zeker is of hij zich op de rand van een meevaller of van een catastrofe bevindt. Daarna stapte hij in het rijtuig, en na een rit van een half uur waren we terug in de zitkamer in Baker Street. Er was niets gezegd tijdens de rit, maar de gejaagde,

oppervlakkige ademhaling van onze nieuwe metgezel, en het samenknijpen en opensperren van zijn handen, getuigden van de nerveuze spanning waaraan hij ten prooi was.
"Hier zijn we!" zei Holmes opgewekt toen we de kamer binnen stapten. "Het vuur past met dit weer echt bij de tijd van het jaar. U lijkt het koud te hebben, Mr. Ryder. Gaat u alstublieft zitten in de rieten zetel. Ik zal mijn pantoffels aansteken vooraleer we dat kleine probleem van u oplossen. Ziezo! U wilt weten wat er met de ganzen gebeurd is?"
"Ja, mijnheer."
"Of liever, denk ik, met de gans. Het was één vogel waarin u geïnteresseerd was, denk ik, een witte, met een zwarte streep over de staart."
Ryder rilde van emotie. "Oh, mijnheer" riep hij, "kunt u mij zeggen waar ze zich bevindt?"
"Ze is naar hier gekomen."
"Hier?"
"Ja, en het bleek een zeer opmerkelijk vogel te zijn. Het zou me niet verbazen indien het u interesseert. Ze heeft een ei gelegd nadat ze dood was - het mooiste, helderste kleine blauwe ei dat ooit gezien werd. Ik heb het hier in mijn museum."
Onze bezoeker wankelde op zijn benen en hield zich met zijn rechterhand vast aan de schouwmantel. Holmes opende de brandkast en hield de blauwe karbonkel omhoog, die blonk als een ster, met een koude heldere veelpuntige schittering. Ryder staarde ernaar met een vertrokken gezicht, niet zeker of hij er aanspraak moest op maken of er afstand van doen.
"Het spel is uit, Ryder" zei Holmes rustig. "Pas op, man, of je valt nog in het vuur! Geef hem een arm en leid hem terug naar zijn stoel, Watson. Hij heeft niet genoeg bloed meer om er ongestraft van door te gaan. Geef hem een slok brandy. Zo! Hij lijkt al terug wat meer op een mens. Wat een ukkie is hij toch!"
Gedurende een ogenblik had hij gewankeld en was bijna neergevallen, maar de brandy bracht een beetje kleur op zijn wangen, en hij zat met verschrikte ogen te staren naar zijn aanklager.

"Ik heb bijna elke schakel in mijn handen, en alle bewijs dat ik mij maar wensen kan, zodat er nog weinig dingen zijn die u mij moet vertellen. Maar, dat kleine stukje moet ook opgehelderd worden zodat de zaak compleet is. Je had iets gehoord, Ryder, over deze blauwe steen van de Gravin van Morcar?"
"Het was Catherine Cusack die er mij over vertelde" zei hij met een gebroken stem.
"Ik begrijp het - het kamermeisje van mevrouw. Wel, de verlokking van plotse rijkdom welke binnen handbereik lag werd jou teveel, net zoals het betere mannen voor jou teveel werd; maar je was niet erg scrupuleus over de middelen die je gebruikte. Het lijkt me, Ryder, dat je alles hebt om een fraaie boef te worden. Je wist dat deze man Horner, de loodgieter, vroeger in een dergelijke zaak betrokken was geweest, en dat de verdenking zeker op hem zou vallen. Dus wat deed je? Je zorgde ervoor dat er een klusje moest uitgevoerd worden in de kamer van de dame - jij en je medeplichtige Cusack - en je kon het zo regelen dat hij de man zou zijn die men er voor stuurde. Daarna, toen hij weg was, plunderde je het juwelenkistje, sloeg alarm, en liet deze ongelukkige man arresteren. Daarna..."
Ryder liet zich plots op het tapijt vallen en greep de knieën van mijn metgezel vast. "In 's hemelsnaam, heb medelijden!" gilde hij. "Denk aan mijn vader! Aan mijn moeder! Het zal hun hart breken. Ik heb vroeger nooit iets misdaan! Ik zal het nooit meer doen. Ik zweer het. Ik zal het zweren op de Bijbel. Oh, breng me niet voor het gerecht! Om godswil, doe het niet!"
"Ga terug in je stoel zitten!" zei Holmes streng. "Het is allemaal goed om nu spijt te hebben en te kruipen, maar je zag er geen graten in om deze arme Horner te laten opdraaien voor een misdaad waar hij niets mee te maken had."
"Ik zal wegvluchten, Mr. Holmes. Ik zal het land verlaten, mijnheer. Dan zal de beschuldiging tegen hem ingetrokken worden."
"Hmm! Daar zullen we het nog over hebben. En laat ons nu

een waarheidsgetrouw verslag horen van de volgende akte. Hoe kwam de steen in de gans, en hoe kwam de gans op de markt? Vertel ons de waarheid, want daar ligt je enige kans op veiligheid."

Ryder likte met zijn tong over zijn droge lippen. "Ik zal het u vertellen, mijnheer, precies zoals het gebeurd is" zei hij.

"Toen Horner gearresteerd was, leek het dat het voor mij het beste zou zijn om meteen met de steen weg te lopen, want ik wist op dat ogenblik niet of de politie op het idee zou komen om mijzelf en mijn kamer te fouilleren. Er was in het hotel geen veilige plaats. Ik ging weg, alsof ik een boodschap moest doen, en ging naar het huis van mijn zuster. Ze is getrouwd met een man die Oakshott heet, en leeft in Brixton Road, waar ze gevogelte vetmest voor de markt. Op mijn weg daarheen leek elke man die ik tegenkwam een politieman of een detective te zijn; en alhoewel het een koude nacht was, stroomde het zweet van mijn gezicht vooraleer ik in Brixton Road was. Mijn zuster vroeg mij wat er aan de hand was, en waarom ik zo bleek zag; maar ik vertelde haar dat ik overstuur was door de juwelenroof in het hotel. Daarna ging ik in de achtertuin en rookte een pijp en vroeg me af wat ik het best kon doen.

"Ik had ooit een vriend, Maudsley genaamd, die op het slechte pad was geraakt, en net een gevangenisstraf had uitgezeten in Pentonville. Op een dag kwam ik hem tegen en het gesprek ging over dieven en hoe ze zich van hun buit konden ontdoen. Ik was er zeker van dat hij me niet zou bedriegen, want ik wist een paar zaken over hem; en dus besloot ik om naar Kilburn te gaan, waar hij leefde, en hem in vertrouwen te nemen. Hij zou me tonen hoe ik de steen kon verkopen. Maar hoe moest ik hem in veiligheid brengen? Ik dacht aan de doodsangsten die ik had uitgestaan toen ik van het hotel kwam. Ik kon op elk ogenblik aangehouden en gefouilleerd worden, en dan zouden ze de steen in mijn vestzak vinden. Ik leunde tegen de muur en keek naar de ganzen die in mijn buurt rondscharrelden, en plots kwam er een idee in mij op dat me toonde hoe ik de beste detective van de wereld kon verslaan.

"Mijn zuster had me enkele weken voordien verteld dat ik één van haar ganzen mocht uitkiezen bij wijze van Kerstgeschenk, en ik wist dat ze altijd haar woord hield. Ik zou nu mijn gans meenemen en, met de steen in haar, naar Kilburn gaan. Er stond een klein schuurtje op het erf, en ik joeg één van de vogels erachter - een mooie grote witte, met een zwarte streep over zijn staart. Ik kreeg hem te pakken, en zijn snavel opentrekkend stopte ik de steen zover in zijn keel als mijn vinger kon reiken. De vogel slikte, en ik voelde hoe de steen door zijn slokdarm gleed en zo in zijn krop. Maar het dier klapwiekte en worstelde, en mijn zuster kwam naar buiten om te zien wat er aan de hand was. Toen ik me naar haar keerde om haar te spreken brak de geweldenaar los en vloog hij tussen de anderen.
" 'Wat heb je met die vogel gedaan, Jem?' zei ze.
" 'Wel,' zei ik, 'je hebt gezegd dat je me er één voor Kerstmis zou geven, en ik was aan het voelen wie de vetste was.'
" 'Oh,' zei ze 'we hebben de jouwe apart gehouden - we noemen hem Jem's vogel. Het is die grote witte daarginds. Er zijn er zesentwintig, één voor jou, één voor ons, en twee dozijn voor de markt.'
" 'Dank je, Maggie' zei ik 'maar indien het voor jou hetzelfde blijft zou ik liever diegene hebben die ik daarnet vast had' zei ik.
" 'Oh, zoals je wilt' zei ze, een beetje nijdig. 'Dewelke is het die je wilt?'
" 'Die witte met de streep op zijn staart, precies in het midden van de groep.'
" 'Oh, heel goed. Slacht hem en neem hem mee.'
"Wel, ik deed wat ze zei, Mr. Holmes, en ik droeg de vogel de hele weg naar Kilburn. Ik vertelde mijn makker wat ik gedaan had, want hij was een man tegen wie je dergelijke dingen kon vertellen. Hij lachte tot hij bijna stikte, en we namen een mes en sneden de gans open. De moed zonk in mijn schoenen, want er was geen spoor van de steen, en ik besefte dat er een verschrikkelijke vergissing was gebeurd. Ik liet de vogel achter en rende terug naar mijn zuster, en

liep de achtertuin in. Er was geen vogel meer te zien.
" 'Waar zijn ze allemaal naartoe, Maggie' riep ik.
" 'Naar de verkoper, Jem.'
" 'Welke verkoper?'
" 'Breckinridge, van Covent Garden.'
" 'Maar was er nog een andere met een gestreepte staart?' vroeg ik 'hetzelfde als bij diegene die ik gekozen heb?'
" 'Ja, Jem; er waren er twee met een gestreepte staart, en ik kon ze nooit uit elkaar houden.'
"Wel, toen begreep ik het natuurlijk, en ik rende zo hard als mijn voeten me konden dragen naar deze man Breckinridge; maar hij had het lot meteen doorverkocht, en hij wou me absoluut niet vertellen aan wie hij ze verkocht had. U heeft hem zelf bezig gehoord deze avond. Wel, hij heeft me altijd op die manier geantwoord. Mijn zuster denkt dat ik mijn verstand heb verloren. Soms denk ik dat zelf ook. En nu... en nu ben ik zelf een dief, zonder ooit geproefd te hebben van de rijkdom waarvoor ik mijn reputatie verkwanseld heb. God helpe mij! God helpe mij!" Hij snikte zo hard dat zijn lichaam ervan schokte, met zijn gezicht verborgen tussen zijn handen.
Er was een lange stilte die alleen gebroken werd door zijn zware ademhaling en door het ritmisch geklop van Sherlock Holmes's vingertoppen op de rand van de tafel.
Daarna stond mijn vriend recht en opende de deur.
"Maak dat je wegkomt!" zei hij.
"Wat, mijnheer! Oh, moge de hemel u zegenen!"
"Geen woord meer. Eruit!"
En er waren geen woorden meer nodig. Er was een geloop, een gestommel op de trappen, het dichtslaan van een deur, en het scherpe gekletter van voetstappen op de straat.
"Alles wel beschouwd, Watson" zei Holmes, zijn hand uitstrekkend naar zijn stenen pijp, "Ben ik niet verplicht om de tekortkomingen van de politie recht te zetten. Indien Horner in gevaar was dan zou het een andere zaak zijn; maar deze kerel zal niet tegen hem gaan getuigen, en de beschuldiging zal dus vervallen. Ik veronderstel dat ik een misdaad bega, maar het is evengoed mogelijk dat ik een ziel

gered heb. Deze kerel zal zich niet meer op het slechte pad begeven; daarvoor heeft hij teveel schrik afgezien. Stuur hem nu naar de gevangenis en hij blijft heel zijn leven een veroordeelde. En daarbij is het nu een tijd van vergiffenis. Het toeval heeft een zeer zonderling en grillig probleem op onze weg geplaatst, en de oplossing ervan vormt op zichzelf de beloning. Indien je zo goed wil zijn om aan het belkoord te trekken, Dokter, dan zullen we beginnen aan een volgend onderzoek, waarin het eveneens een vogel is die de hoofdrol speelt."

--- o ---

## Het Avontuur met het Gespikkelde Lint

Kijkend in mijn nota's over een zeventigtal zaken waarin ik gedurende de laatste acht jaar de methoden van mijn vriend Sherlock Holmes heb bestudeerd, vind ik er veel die tragisch zijn, enkel komisch, een groot aantal gewoonweg vreemd, maar geen enkel dat alledaags is; want, werkend zoals hij deed, eerder uit liefde voor zijn kunst dan voor het verwerven van rijkdom, weigerde hij zichzelf in te zetten voor enig onderzoek dat niet naar het ongewone neigde, of zelfs naar het fantastische. Van al deze verschillende zaken, echter, kan ik mij er geen enkele herinneren welke meer uitzonderlijke kenmerken vertoonde dan diegene welke verband hield met de welbekende familie van de Roylotts van Stoke Moran in Surrey. De bedoelde gebeurtenissen vonden plaats in de vroege dagen van mijn samenwerking met Holmes, toen we als vrijgezellen een appartement deelden in Baker Street. Het is mogelijk dat ik de zaak reeds vroeger heb willen optekenen, maar in die tijd werd er een belofte van geheimhouding gedaan, waarvan ik pas vorige maand ontheven werd door de dood van de dame aan wie de belofte werd gedaan. Het is misschien zelfs beter dat de feiten pas nu aan het licht komen, want ik heb weet dat er algemeen verspreide geruchten waren over de dood van Dr. Grimesby Roylott welke de zaak nog verschrikkelijker maakten dan ze in werkelijkheid was.
Het was in het begin van april in het jaar 1883 dat ik op een ochtend wakker werd en Sherlock Holmes, helemaal aangekleed, naast mijn bed zag staan. Hij was een late slaper, in de regel, en zoals de klok op de schouwmantel mij toonde was het pas kwart na zeven. Ik keek hem verbaasd aan, en misschien wat boos, want ik was zelf een man met een regelmatige levenswijze.
"Het spijt me erg dat ik je wakker maak, Watson" zei hij "maar het is geen gewone ochtend. Mevr. Hudson is wakker gemaakt, en zij heeft mij wakker gemaakt, en ik nu jou."
"Wat is er dan... brand?"
"Nee; een cliënt Het schijnt dat er een jongedame is

aangekomen welke in een hoge staat van opwinding verkeert, en die erop staat om mij te spreken. Ze wacht momenteel in de zitkamer. Nu, wanneer jongedames op dit uur van de dag door de metropool dolen, en slaperige mensen uit hun bed bellen, dan vermoed ik dat ze een zeer dringende zaak willen melden. Indien het een interessante zou zijn, dan zul je ze graag, daar ben ik zeker van, van in het begin mee volgen. Ik dacht dat ik je in ieder geval moest wakker maken en je die kans bieden."
"Mijn beste kerel, ik zou het voor niets ter wereld willen missen."
Ik kende geen intenser plezier dan Holmes te volgen in zijn professionele onderzoeken, en hem te bewonderen voor zijn snelle gevolgtrekkingen, zo snel als intuïties, en toch altijd gefundeerd door een logische basis waarmee hij de problemen ontrafelde welke hem werden voorgelegd. Ik kleedde me snel aan en was binnen een paar minuten klaar om mijn vriend te vergezellen naar de zitkamer. Een geheel in het zwart geklede dame, zwaar gesluierd, welke naast het raam had gezeten, stond op toen we binnenkwamen.
"Goedemorgen, mevrouw" zei Holmes opgewekt. "Mijn naam is Sherlock Holmes. Dit is mijn goede vriend en vennoot, Dr. Watson, in wiens bijzijn u zo vrij kan spreken als tegen mezelf. Ha! Ik ben blij te zien dat Mevr. Hudson zo attent is geweest om het vuur aan te steken. Gaat u er alstublieft dichterbij zitten, en dan zal ik voor een kop hete koffie vragen, want ik merk dat u rilt."
"Het is niet de koude die mij doet rillen" zei de vrouw met een stille stem, haar stoel verplaatsend zoals gevraagd.
"Wat dan wel?"
"Het is angst, Mr. Holmes. Het is een verschrikking." Ze sloeg haar sluier omhoog terwijl ze sprak, en we konden zien dat ze inderdaad in een beklagenswaardige staat van opwinding verkeerde, haar gezicht vertrokken en grijs, met rusteloze, verschrikte ogen, zoals die van een opgejaagd dier. Haar voorkomen en figuur waren die van een vrouw van dertig, maar sommige van haar haren waren vroegtijdig grijs geworden, en ze zag er vermoeid en afgetobd uit.

Sherlock Holmes liet zijn snelle, alles begrijpende blik over haar glijden.
"U moet niet bang zijn" zei hij geruststellend, zich vooroverbuigend en een licht klopje op haar voorarm gevend. "We zullen weldra de zaken rechtzetten, daar twijfel ik niet aan. U bent met de ochtendtrein gekomen, zie ik."
"Kent u mij dan?"
"Nee, maar ik zie de overblijvende helft van een retourkaartje in de palm van uw linker handschoen. U moet vroeg vertrokken zijn, en u heeft nog een flinke tocht in een sjees gemaakt, langs moeilijke wegen, vooraleer u het station bereikte."
Er ging een schok door de dame en ze staarde verbijsterd naar mijn metgezel.
"Er zijn geen mysteries mee gemoeid, mijn beste dame" zei hij glimlachend. "De linkerarm van uw jas is op niet minder dan zeven plaatsen bespat met modder. De vlekken zijn vers. Er is geen enkel voertuig, behalve een sjees, dat modder op die manier opwerpt, en alleen wanneer u aan de linkerkant van de koetsier zit."
"Hoe u er ook toe gekomen bent, u heeft volkomen gelijk" zei ze. "Ik ben deze ochtend voor zes uur vertrokken, bereikte Leatherhead om twintig na, en kwam met de eerste trein aan in Waterloo. Mijnheer, ik kan deze spanning niet langer uithouden; ik zal gek worden indien het zo verder gaat. Ik heb niemand tot wie ik mij kan wenden - niemand, behalve één persoon, die om me geeft, en hij, arme kerel, kan weinig hulp bieden. Ik heb over u gehoord, Mr. Holmes; ik heb van u gehoord door Mevr. Farintosh, die u geholpen heeft in het uur van haar pijnlijke nood. Het is van haar dat ik uw adres gekregen heb. Oh, mijnheer, denkt u niet dat u ook mij kunt helpen en tenminste enig licht kunt werpen in de intense duisternis die mij omringt? Op dit ogenblik ben ik niet in staat om u voor uw diensten te vergoeden, maar binnen zes weken zal ik getrouwd zijn, met controle over mijn eigen inkomen, en op dat ogenblik zult u merken dat ik niet ondankbaar ben."
Holmes ging naar zijn schrijftafel, opende ze, en nam er een

klein register uit dat hij consulteerde.
"Farintiosh," zei hij. "Ah, ja, ik herinner mij de zaak; ze had te maken met een opalen tiara. Ik denk dat het nog voor jouw tijd was, Watson. Ik kan u enkel zeggen, mevrouw, dat ik met genoegen dezelfde aandacht aan uw zaak wil schenken als ik voor uw vriendin gedaan heb; maar het staat u vrij om de eventuele onkosten welke ik zou maken te betalen op het tijdstip dat u het best past. En nu smeek ik u dat u ons deelgenoot maakt van alle details waardoor wij ons een opinie over de zaak kunnen vormen."
"Helaas!" antwoordde onze bezoekster "de grootste verschrikking van mijn situatie is net het feit dat mijn angsten zo vaag zijn, en dat mijn verdenkingen alleen maar gebaseerd zijn op kleine dingen, welke voor iemand anders triviaal kunnen lijken, zozeer zelfs dat diegene naar wie ik mij met recht kan wenden om hulp en advies te vragen, alles wat ik hem vertel afdoet als de inbeeldingen van een nerveuze vrouw. Hij zegt het niet met zoveel woorden, maar ik kan het afleiden uit zijn geruststellende antwoorden en afgewende ogen. Maar ik heb gehoord, Mr. Holmes, dat u diep kunt doordringen in de ontelbare gebreken van het menselijk hart. U mag mij adviseren hoe ik me moet gedragen tussen de gevaren welke mij omringen."
"Ik ben één en al aandacht, mevrouw."
"Mijn naam is Helen Stoner, en ik leef bij mijn stiefvader, die de laatste telg is uit één van de oudste Saksische families in Engeland, de Roylotts van Stoke Moran, tegen de westelijke grens van Surrey."
Holmes knikte. "De naam is mij bekend." zei hij.
"Op een gegeven ogenblik was de familie één van de rijkste van Engeland, en de landgoederen strekten zich uit over de grens tot in Berkshire in het noorden, en Hampshire in het westen. In de laatste honderd jaar echter, waren er vier op elkaar volgende erfgenamen die allen even losbandig als spilzuchtig waren, en de uiteindelijke ondergang van de familie werd bezegeld door een gokker in de dagen van de Regency. Er bleef niets over, tenzij een paar hectaren grond, en het tweehonderd jaar oude huis, dat dan nog bezwaard

wordt door een hoge hypotheek. De laatste landjonker sleepte zich daar door zijn bestaan heen, en leefde het verschrikkelijke leven van een aristocratische armoezaaier; maar zijn enige zoon, mijn stiefvader, zag in dat hij zichzelf aan de omstandigheden moest aanpassen, en verkreeg een voorschot van een familielid waardoor hij in staat was om een medische graad te halen en naar Calcutta te vertrekken waar hij, door zijn beroepskennis en zijn sterk karakter een grote praktijk oprichtte. Maar in een vlaag van woede, veroorzaakt door enkele inbraken welke in zijn huis gebeurd waren, sloeg hij de inlandse butler dood en ontsnapte hij maar ternauwernood aan de doodstraf. Hij werd veroordeeld tot een lange gevangenisstraf en keerde nadien terug naar Engeland als een gemelijke en teleurgestelde man.

"Toen Dr. Roylott in India was huwde hij met mijn moeder, Mevr. Stoner, de jonge weduwe van Majoor-generaal Stoner, van de Bengaalse Artillerie. Mijn zuster Julia en ik waren tweelingen, en we waren slechts twee jaar oud toen mijn moeder hertrouwde. Ze had een aanzienlijke som geld - niet minder dan 1.000 pond per jaar - en deze maakte ze in haar geheel over aan Dr. Roylott toen ze met hem samenwoonde, met een provisie dat een zekere jaarlijkse som aan elk van ons beiden moest overgemaakt worden in het geval we zouden trouwen. Kort na onze terugkeer naar Engeland overleed mijn moeder - ze stierf acht jaar geleden tijdens een treinongeluk in de buurt van Crewe. Dr. Roylott gaf toen alle pogingen op om een praktijk in Londen te vestigen en nam ons met hem mee om in het voorouderlijke huis in Stoke Moran te leven. Het geld dat mijn moeder had nagelaten was voldoende voor al onze behoeften, en geen enkel obstakel leek ons geluk in de weg te staan.

"Maar rond die tijd werd onze stiefvader een heel andere man. In plaats van vrienden te maken en om te gaan met onze buren, welke in het begin dol van vreugde waren toen ze terug een Roylott van Stoke Moran terug in het oude familiale landgoed zagen, sloot hij zichzelf op in zijn huis en kwam slechts zelden buiten en dan nog alleen om hevige ruzies te beginnen met iedereen die zijn pad kruiste. Een

gewelddadig temperament en de neiging tot manie was een erfelijke eigenschap bij alle mannelijke leden van de familie, en in het geval van mijn stiefvader werd die, geloof ik, nog verergerd door zijn langdurig verblijf in de tropen. Er vonden een paar schandelijke vechtpartijen plaats, waarvan er twee eindigden voor de politierechtbank, tot hij tenslotte de schrik van het dorp werd, en de mensen wegliepen als ze hem zagen naderen, want hij is een man met uitzonderlijk veel kracht, en totaal onhandelbaar wanneer hij kwaad is.

"Vorige week gooide hij de lokale smid over een borstwering in de rivier, en het was slechts door aanwending van al het geld dat ik kon verzamelen, dat ik in staat was een nieuw publiek schandaal te vermijden. Hij had helemaal geen vrienden, behalve de rondtrekkende zigeuners; en hij stond deze zwervers toe om hun kampement op te slaan op de paar hectaren met braamstruiken overwoekerd land welke het familielandgoed uitmaken, waarna hij in ruil voor zijn gastvrijheid soms weken aan een stuk met hen rondtrok. Hij heeft ook een passie voor Indische dieren, welke hij laat opsturen door een handelsrelatie, en hij heeft op dit ogenblik een cheeta en een baviaan welke vrij over zijn grond lopen en door de dorpelingen bijna even erg gevreesd worden als hun eigenaar.

"Door wat ik u vertel kunt u zich inbeelden dat mijn arme zuster Julia en ik weinig plezier hadden in ons leven. Geen enkele bediende wou bij ons blijven, en gedurende lange tijd deden we al het werk in huis zelf. Mijn zuster was slechts dertig jaar op het ogenblik dat ze stierf, en toch begonnen haar haren reeds wit te worden, net zoals de mijne."

"Uw zuster is dus overleden?"

"Ze stierf twee jaar geleden, en het is over haar dood dat ik u wil spreken. U kunt begrijpen dat, het leven levend dat ik beschreven heb, we weinig kansen hadden om iemand van onze eigen leeftijd en stand te ontmoeten. We hadden nochtans een tante, een ongehuwde zuster van mijn moeder, Juffrouw Honoria Westphail, welke in de buurt van Harrow leeft, en af en toe mochten we korte bezoekjes brengen aan haar huis. Twee jaar geleden ging Julia erheen

met Kerstmis, en leerde daar een op non actief staande majoor van de marine kennen, met wie ze zich verloofde. Mijn stiefvader hoorde van de verloving toen mijn zuster terugkeerde en maakte geen bezwaar tegen het huwelijk; maar veertien dagen voor de huwelijksdag gebeurde er iets verschrikkelijks waardoor ik mijn enige gezellin verloor."
Sherlock Holmes had achterovergeleund in zijn zetel zitten luisteren met gesloten ogen en met zijn hoofd weggezonken in een kussen, maar nu opende hij zijn ogen en keek naar onze bezoekster.
"Kunt u alstublieft iets specifieker zijn over de details" zei hij.
"Dat is voor mij een gemakkelijke zaak, want elke gebeurtenis uit die verschrikkelijke periode staat in mijn geheugen gegrift. Het landhuis is, zoals ik reeds gezegd heb, zeer oud, en slechts één vleugel wordt nu bewoond. De slaapkamers in deze vleugel bevinden zich op het gelijkvloers en de zitkamers liggen in het centrale gedeelte van de gebouwen. De eerste slaapkamer is van Dr. Roylott, de tweede van mijn zuster en de derde is die van mij. Ze staan niet met elkaar in verbinding, maar ze geven allemaal uit op dezelfde gang. Ben ik duidelijk genoeg?"
"Volmaakt duidelijk."
"De ramen van de drie kamers geven uit op het grasveld. Op die fatale nacht was Dr. Roylott vroeg naar zijn kamer gegaan, alhoewel we wisten dat hij niet sliep, want mijn zuster had hinder van de geur van de sterke Indiase sigaren welke hij gewoonlijk rookte. Daarom verliet ze haar kamer en kwam in de mijne, waar we een tijdje bleven zitten, pratend over haar aanstaande huwelijk. Om elf uur stond ze op om terug naar haar kamer te gaan, maar ze hield halt bij de deur en keek om.
" 'Zeg me, Helen' zei ze 'heb je ooit iemand in het midden van de nacht horen fluiten?"
" 'Nooit' zei ik
" 'Ik veronderstel dat jij het niet bent die fluit in je slaap?'
" 'Zeer zeker niet. Maar waarom?'
" 'Omdat ik de laatste paar nachten altijd een stil, helder

gefluit heb gehoord, zo rond drie uur 's ochtends. Ik ben een lichte slaper, en ik ben er wakker van geworden. Ik kan niet zeggen vanwaar het kwam, misschien van de volgende kamer of anders van het grasveld. Ik wou je vragen of je het misschien ook gehoord had.'
" 'Nee, dat heb ik niet. Het zijn waarschijnlijk die miserabele zigeuners.'
" 'Zeer waarschijnlijk. En toch, indien het van het grasveld kwam, vind ik het eigenaardig dat jij het niet gehoord hebt.'
" 'Ah, maar ik slaap vaster dan jij.'
" 'Wel, het heeft in elk geval weinig belang.' Ze glimlachte naar mij, deed mijn deur dicht, en een paar ogenblikken later hoorde ik haar de sleutel van haar deurslot dichtdraaien."
"Inderdaad" zei Holmes. "Was het de gewoonte om 's nachts de slaapkamerdeuren op slot te doen?"
"Altijd"
"En waarom?"
"Ik denk dat ik vermeld heb dat de dokter een cheeta en een baviaan had. We voelden ons niet veilig tenzij onze deuren gesloten waren."
"Ik begrijp het. Gaat u alstublieft verder."
"Die nacht kon ik niet slapen. Een vaag gevoel van naderend onheil beklemde mij. Mijn zuster en ik, zult u zich herinneren, waren tweelingen, en u weet hoe subtiel de verbanden zijn tussen twee zielen die zo nauw verwant zijn. Het was een woeste nacht. Buiten huilde de wind, en de regen kletterde en plensde tegen de vensters. Plots, middenin het kabaal van de storm, was er een wilde kreet van een doodsbange vrouw. Ik wist dat het de stem van mijn zuster was. Ik sprong uit mijn bed, sloeg een sjaal om me heen, en liep de gang op. Toen ik mijn deur opende leek het alsof ik een zacht gefluit hoorde, zoals mijn zuster beschreven had, en een paar ogenblikken later een kletterend geluid, alsof een zwaar metalen voorwerp was omgevallen. Terwijl ik door de gang liep zag ik dat de deur van mijn zusters slaapkamer niet meer op slot was en traag rond de hengsels opendraaide. Ik staarde ernaar, met een

gevoel van afschuw, niet wetend wat er zou verschijnen. In het licht van de lamp op de gang zag ik mijn zuster tevoorschijn komen, haar gezicht lijkbleek van schrik, haar handen rondtastend naar hulp, haar hele lichaam heen en weer zwaaiend zoals dat van een dronkaard. Ik liep naar haar toe en sloeg mijn armen om haar heen, maar op dat ogenblik leken haar knieën het te begeven en viel ze neer op de grond. Ze kronkelde als iemand die helse pijnen leed, en haar ledematen trokken op een verschrikkelijke manier samen alsof ze stuipen had. Eerst dacht ik dat ze mij niet herkend had, maar toen ik me over haar boog gilde ze plotseling met een stem die ik nooit zal vergeten: 'Oh, mijn God! Helen! Het was het lint! Het gespikkelde lint!' Er was nog iets anders dat ze wou zeggen, en ze priemde met haar vinger in de lucht in de richting van de kamer van de dokter, maar een nieuwe stuiptrekking nam bezit van haar en smoorde haar woorden. Ik rende weg, luid roepend op mijn stiefvader, en ik kwam hem tegen toen hij zich uit zijn kamer haastte, gekleed in zijn kamerjas. Toen hij bij mijn zuster aankwam was ze reeds bewusteloos, en alhoewel hij cognac in haar keel goot en iemand naar het dorp stuurde voor medische hulp, waren alle inspanning tevergeefs, want ze zonk traag weg en stierf zonder nog bij bewustzijn te komen. Op die verschrikkelijke manier is mijn lieve zuster overleden."

"Een ogenblik" zei Holmes "bent u zeker over dat gefluit en dat metalen geluid? Zou u het kunnen zweren?"

"Dat vroeg de Coroner me ook tijdens het onderzoek. Ik heb een sterke indruk dat ik het gehoord heb, en toch, tussen het geraas van de storm en het gekraak van een oud huis, heb ik het me misschien ingebeeld."

"Was uw zuster aangekleed?"

"Nee, ze was in haar nachtjapon. In haar rechterhand werd een verkoolde lucifer gevonden, en in de linker een luciferdoosje."

"Wat aantoont dat ze licht had gemaakt en om haar heen keek toen ze alarm sloeg. Dat is belangrijk. En tot welke conclusies is de Coroner gekomen?"

"Hij heeft de zaak zeer zorgvuldig onderzocht, want het gedrag van Dr. Roylott is al een hele tijd berucht in de streek, maar hij was niet in staat om een bevredigende doodsoorzaak te vinden. Mijn getuigenis toonde aan dat de deur aan de binnenzijde op slot was gedaan en dat de ramen vergrendeld waren door ouderwetse sluitingen met dikke ijzeren staven, welke elke nacht werden vastgemaakt. De muren werden grondig onderzocht, en er werd aangetoond dat ze allemaal massief waren, en ook de vloer werd nauwkeurig bekeken, met hetzelfde resultaat. De schoorsteen is breed, maar wordt versperd door vier brede krammen. Het is daarom zeker dat mijn zuster alleen was toen ze aan haar einde kwam. En ook waren er geen tekenen van geweld op haar te vinden."
"Is er gezocht naar gif?"
"De dokters hebben haar daarop onderzocht, maar zonder succes."
"Waaraan is deze ongelukkige dame volgens u gestorven?"
"Ik geloof dat ze stierf van pure schrik en een zenuwshock, maar wat haar zo bang heeft gemaakt, dat kan ik me niet inbeelden."
"Bevonden de zigeuners zich op dat ogenblik op het landgoed?"
"Ja, ze zijn er bijna altijd."
"Ah, en wat is uw mening over die allusie op een lint - een gespikkeld lint?"
"Soms heb ik gedacht dat het wartaal was als gevolg van een delirium, soms dat het verwees naar een kledingattribuut, misschien van één van de zigeuners op het landgoed. Ik weet niet of de gespikkelde zakdoeken welke zovelen van hen op hun hoofd dragen aan de basis liggen van het vreemde adjectief dat ze gebruikte."
Holmes schudde zijn hoofd zoals een man die helemaal niet tevreden is gesteld.
"Dit zijn zeer diepe wateren" zei hij; "maar vertelt u alstublieft verder."
"Sindsdien zijn er twee jaar voorbij gegaan, en mijn leven was tot voor kort eenzamer dan het ooit tevoren is geweest.

Maar een maand geleden heeft een dierbare vriend, die ik al vele jaren ken, mij de eer gedaan om mij ten huwelijk te vragen. Zijn naam is Armitage - Percy Armitage - de tweede zoon van Mr. Armitage, van Crane Water, bij Reading. Mijn stiefvader maakte geen bezwaar tegen de verloving, en in de loop van de lente treden we in het huwelijk. Twee dagen geleden werd er een begin gemaakt met herstellingen in de westelijk vleugel van het gebouw, en er is een doorgang gemaakt in de muur van mijn slaapkamer zodat ik moest verhuizen naar de kamer waarin mijn zuster gestorven is, en slapen in het bed waarin zij geslapen heeft. Beeldt u zich mijn opperste verschrikking in toen ik vorige nacht, terwijl ik wakker lag, nadenkend over haar verschrikkelijk lot, plotseling in de stilte van de nacht het zachte gefluit hoorde dat de voorbode van haar dood was geweest. Ik sprong op en stak de lamp aan, maar in de kamer was niets te zien. Ik was echter te zeer van streek om terug naar bed te gaan en dus kleedde ik mij aan en zodra het daglicht was glipte ik weg, nam een sjees bij de Crown Inn, welke tegenover het domein ligt, en reed naar Leatherhead, vanwaar ik deze ochtend hierheen ben gekomen om u te ontmoeten en u raad te vragen."."
"U heeft verstandig gehandeld" zei mijn vriend. "Maar heeft u mij alles verteld?"
"Ja, alles."
"Juffrouw Roylott, dat heeft u niet. U beschermt uw stiefvader."
"Hoezo, wat bedoelt u?"
Als antwoord duwde Holmes het franje van zwarte kant achteruit dat de hand omzoomde welke op de knie van onze bezoekster lag. Vijf kleine loodkleurige vlekken, de merktekens van vier vingers en een duim, waren te zien op de blanke pols.
"U bent wreedaardig behandeld" zei Holmes.
De dame kreeg een diepe blos op haar wangen en bedekte haar gekwetste pols. "Hij is een harde man" zei ze "en misschien kent hij zijn eigen kracht niet."
Er viel een lange stilte, tijdens dewelke Holmes zijn kin op

zijn handen steunde en in het knetterende haardvuur staarde.
"Dit is een zeer ingewikkelde zaak" zei hij tenslotte. "Er zijn wel duizend details welke ik zou willen kennen vooraleer ik een gepaste handelwijze kan kiezen. En toch hebben we geen ogenblik te verliezen. Indien we naar Stoke Moran zouden komen, zou het dan mogelijk zijn dat we de kamers kunnen bekijken zonder medeweten van uw stiefvader?"
"Toevallig heeft hij vermeld dat hij vandaag naar de stad kwam voor een zeer belangrijke zaak. Het is waarschijnlijk dat hij de hele dag weg zal zijn, en dat u dus niet gestoord wordt. We hebben nu wel een huishoudster, maar ze is oud en niet helemaal meer bij haar verstand, en ik kan haar gemakkelijk uit uw buurt houden."
"Excellent. Je staat niet afkerig tegenover deze reis, Watson?"
"Helemaal niet."
"Dan zullen we allebei gaan. Wat gaat uzelf doen?"
"Ik heb een paar dingen die ik zou willen doen nu ik toch in de stad ben. Maar ik zal terugkeren met de trein van twaalf uur, zodat ik op tijd ben wanneer u aankomt."
"En u kunt ons in de vroege namiddag verwachten. Ik heb zelf nog een kleine zaak welke ik moet afhandelen. Wilt u niet wachten en mee ontbijten?"
"Nee, ik moet gaan. Ik voel me al beter sinds ik mijn probleem aan u heb toevertrouwd. Ik kijk ernaar uit om u deze namiddag opnieuw te zien." Ze liet haar dikke zwarte sluier over haar gezicht vallen en glipte weg uit de kamer.
"En wat denk je van dit alles, Watson?" vroeg Sherlock Holmes, achteroverleunend in zijn zetel."
"Het schijnt mij een zeer duistere en sinistere zaak te zijn."
"Duister genoeg en sinister genoeg."
"Maar indien de dame het juist voorheeft wanneer ze zegt dat de muren en de vloer massief zijn, en dat men niet via de deur, het raam of de schoorsteen binnen kon, dan moet haar zuster zonder twijfel alleen geweest zijn toen ze zo mysterieus aan haar einde kwam."
"Wat denk je dan van dat nachtelijke gefluit en van de

zonderlinge woorden van de stervende vrouw?"
"Ik heb er geen idee van."
"Wanneer je de combinatie maakt van het gefluit 's nachts, de aanwezigheid van een groep zigeuners die op vertrouwelijke voet staan met deze oude dokter, het feit dat we alle redenen hebben om aan te nemen dat de dokter er belang bij heeft om het huwelijk van zijn stiefdochter te verhinderen, de verwijzing van de stervende naar een lint, en, tenslotte, het feit dat Juffrouw Helen Stoner een metalen klank heeft gehoord, welke kan veroorzaakt zijn doordat één van deze ijzeren staven, welke de luiken vergrendelt, terug op zijn plaats viel, dan denk ik dat we kunnen aannemen dat het mysterie via deze feiten kan opgelost worden."
"Maar wat hebben de zigeuners dan gedaan?"
"Ik kan het mij niet inbeelden."
"Ik zie veel bezwaren tegen zulk een theorie."
"En ik ook. Het is precies om deze reden dat we vandaag naar Stoke Moran gaan. Ik wil zien of de bezwaren fataal zijn, of dat ze verklaard kunnen worden. Maar wat is dat, in duivelsnaam!"
De uitroep van mijn metgezel kwam voort uit het feit dat onze deur plots werd opengeworpen, en dat een grote man in de deuropening verscheen. Zijn kleding was een eigenaardig mengsel van stedelijke en landelijke stukken; hij droeg een zwarte hoge hoed, een lange overjas, en een paar hoge beenkappen, en een jachtzweep welke in zijn hand bengelde. Zo groot was hij dat zijn haar tegen de bovenkant van de deuromlijsting streek, en zijn breedte scheen de hele deuropening te vullen. Een groot gezicht, doorploegd met wel duizend rimpels, geel verbrand door de zon, en getekend door alle kwalijke hartstochten, keerde zich afwisselend naar elk van ons beiden, terwijl zijn diepliggende, doorlopen ogen en zijn hoge, dunne, vleesloze neus hem wat lieten lijken op een woeste oude roofvogel.
"Welke van jullie is Holmes?" vroeg deze verschijning.
"Mijn naam, mijnheer; maar u heeft een voordeel over mij" zei mijn gezel rustig.
"Ik ben Dr. Grimesby Roylott, van Stoke Moran."

"Inderdaad, Dokter" zei Holmes minzaam. "Gaat u alstublieft zitten."
"Daar denk ik niet aan. Mijn stiefdochter is hier geweest. Ik heb haar gevolgd. Wat heeft ze tegen u gezegd?"
"Het is nogal koud voor de tijd van het jaar." zei Holmes.
"Wat heeft ze tegen u gezegd?" riep de oude man woedend uit.
"Maar ik heb gehoord dat de krokussen al bijna in bloei staan." ging mijn makker onverstoorbaar verder.
"Ha! Je wijst mij af, is het niet?" zei onze nieuwe bezoeker, terwijl hij een stap vooruit deed en zijn jachtzweep schudde.
"Ik ken je, schurk! Ik heb al over jou gehoord. Je bent Holmes, de moeial."
Mijn vriend glimlachte.
"Holmes, de speurneus!"
Zijn glimlach werd breder.
"Holmes, het ambtenaartje van Scotland Yard!"
Holmes lachte hartelijk. "Uw conversatie is erg vermakelijk" zei hij "Wanneer u buiten gaat gelieve dan de deur te sluiten, want het tocht een beetje."
"Ik zal gaan wanneer ik mijn zegje heb gedaan. Waag het niet om je met mijn zaken te bemoeien. Ik weet dat juffrouw Stoner hier geweest is. Ik ben haar gevolgd! Ik ben een gevaarlijk man voor wie mij dwarsboomt! Kijk maar."
Hij stapte vlug naar voren, greep de pook van de haard, en plooide die in een bocht met zijn grote bruine handen.
"Zie maar dat je uit mijn greep blijft" snauwde hij, en de verbogen pook in de haard gooiend stapte hij de kamer uit.
"Hij schijnt een erg beminnelijk persoon te zijn" zei Holmes, lachend. "Ik ben niet even zwaar gebouwd, maar indien hij gebleven was dan had ik hem kunnen tonen dat mijn greep niet veel zwakker is dan de zijne." Terwijl hij sprak nam hij de pook vast en, met een plotse inspanning, trok hij die terug recht.
"Bedenk toch eens dat hij de onbeschaamdheid heeft gehad om mij te verwarren met de officiële politiemacht! Maar dit incident geeft wat meer pit aan ons onderzoek, en ik kan alleen maar hopen dat onze kleine vriendin geen schade zal

lijden door haar onvoorzichtigheid om zich te laten volgen door deze bruut. En nu, Watson, zullen we ons ontbijt bestellen, en nadien maak ik een wandeling naar Doctor's Commons, waar ik enige informatie hoop te krijgen welke ons in deze zaak van pas zal komen."
Het was bijna één uur toen Sherlock Holmes terugkwam van zijn uitstap. Hij hield in zijn hand een vel blauw papier dat vol gekrabbeld was met nota's en cijfers.
"Ik heb het testament van de overleden echtgenote gezien" zei hij. "Om er de echte betekenis van te achterhalen ben ik verplicht geweest om de huidige waarde te bepalen van de beleggingen welke er betrekking op hebben. Het totale inkomen, dat op het tijdstip van overlijden van de echtgenote bijna 1.100 pond bedroeg, is nu, door de daling van de landbouwproducten, niet meer dan 750 pond. Elke dochter kan aanspraak maken op een inkomen van 250 pond, in het geval van een huwelijk. Het is daarom evident dat, wanneer beide meisjes getrouwd waren, dit fijne specimen slechts een aalmoes zou overhouden, en dat zelfs één huwelijk al een serieuze financiële aderlating zou betekenen. Het werk dat ik vanochtend gedaan heb was niet vruchteloos, want het bewijst dat hij zeer sterke motieven heeft om iets van die aard te verhinderen. En nu, Watson, is dit te ernstig geworden voor enig getreuzel, zeker nu de oude man weet dat zijn zaken ons interesseren; dus indien je klaar bent zullen we een rijtuig roepen en naar Waterloo rijden. Ik zou me zeer verplicht voelen indien je jouw revolver zou meenemen. Een Eley Nr. 2 is een uitstekend argument tegen heren die ijzeren poken kunnen verbuigen. Dat en een tandenborstel zijn naar mening alles wat we nodig hebben."
In Waterloo hadden we het geluk een trein te kunnen nemen naar Leatherhead, waar we een rijtuigje huurden in een inn bij het station en vier of vijf mijl aflegden door de liefelijke dreven van Surrey. Het was een prachtige dag, met een heldere zon en een paar schapenwolkjes in de hemel. De bomen en hagen aan de zijkant hadden hun eerste groene scheuten, en de lucht was gevuld met een aangename geur

van vochtige aarde. In mijn ogen was er een vreemd contrast tussen de zoete belofte van de lente en deze sinistere speurtocht welke we ondernamen. Mijn metgezel zat vooraan in het rijtuig, met gekruiste armen, zijn hoed neergetrokken over zijn ogen, en zijn kin op zijn borst, verzonken in diepe gedachten.
Maar plotseling zette hij zich recht, klopte op mijn schouder en wees over de weiden.
"Kijk daar!" zei hij.
Een boomrijk park strekte zich uit in een zachte glooiing, op het hoogste punt overgaand in een bos. Tussen de takken werden de grijze puntgevels en hoge nokbalken van een zeer oud landhuis zichtbaar.
"Stoke Moran?" zei hij.
"Ja, mijnheer, dat is het huis van Dr. Grimesby Roylott" antwoordde de koetsier.
"Er is een verbouwing aan de gang" zei Holmes "daar gaan we heen."
"Daar is het dorp" zei de koetsier, wijzend naar een groepje daken in de verte aan de linkerkant "maar indien u naar het huis wilt, dan is het korter via dit hek en dan langs het landweggetje door de velden. Daar is het, waar die dame aan het wandelen is."
"En de dame, denk ik, is Juffrouw Stoner" merkte Holmes op, zijn ogen afschermend tegen de zon. "Ja, ik denk dat we beter doen zoals u voorstelt."
We stapten af, betaalden onze rit, en het rijtuig ratelde terug naar Leatherhead.
"Ik vond het beter" zei Holmes toen we over het hek klommen "dat deze kerel zou denken dat we architecten waren, of dat we iets met de verbouwingen te maken hadden. Het kan de roddels tegenhouden. Goede namiddag, Juffrouw Stoner. U ziet dat we ons woord hebben gehouden."
Onze cliënte van deze ochtend haastte zich om bij ons te zijn met een gezicht waarop blijdschap duidelijk te lezen stond.
"Ik heb vol verlangen op u gewacht" riep ze, hartelijk onze

handen schuddend. "Alles is schitterend verlopen. Dr. Roylott is naar de stad, en het is onwaarschijnlijk dat hij voor de avond terug zal zijn."

"We hebben het genoegen gehad om kennis te maken met de dokter" zei Holmes, en in een paar woorden schetste hij wat er gebeurd was. Juffrouw Stoner werd lijkbleek terwijl ze luisterde.

"Lieve hemel!" riep ze "hij heeft mij dus gevolgd."

"Daar lijkt het op."

"Hij is zo sluw dat ik nooit weet wanneer ik veilig ben voor hem. Wat zal hij zeggen wanneer hij terugkeert?"

"Hij moet op zijn hoede zijn, want hij zou kunnen merken dat er iemand op zijn hielen zit die nog sluwer is dan hijzelf. U moet uzelf deze nacht opsluiten. Indien hij gewelddadig is zullen we u wegbrengen naar uw tante in Harrow. En nu moeten we onze tijd zo goed mogelijk gebruiken, wees dus zo goed om ons onmiddellijk naar de kamers te brengen welke we gaan onderzoeken."

Het gebouw was opgetrokken in een grijze, met mos bedekte steen met een hoog centraal gedeelte en twee boogvormige vleugels, zoals de scharen van een krab, welke zich aan beide zijden uitstrekten. In één van deze vleugels waren de ramen uitgebroken en afgedekt met houten platen, terwijl het dak gedeeltelijk was ingezakt, een toonbeeld van verval. Het centrale gedeelte verkeerde in een ietwat betere staat, maar de rechterzijde was in vergelijking wat moderner, en de gordijnen achter de ramen, met de blauwe rook die uit de schoorstenen omhoog kronkelde, toonde aan dat dit de plaats was waar de familie woonde. Een paar steigers waren opgericht tegen het uiteinde van de muur en het metselwerk was opengebroken, maar op het ogenblik van ons bezoek waren er geen werklieden te zien. Holmes wandelde traag op en neer over het slecht onderhouden grasveld en onderzocht met grote aandacht de buitenkant van de ramen.

"Dit hoort, neem ik aan, bij de kamer waarin u tot hiertoe geslapen heeft, deze in het midden is van de kamer van uw zuster, en die naast het hoofdgebouw is van Dr. Roylott's

kamer?"
"Zo is het precies. Maar ik slaap nu in de middelste kamer."
"Zolang de verbouwingen duren, naar ik begrepen heb. Maar, a propos, er schijnt geen dringende reden te zijn voor de herstellingen aan die eindmuur."
"Er is ook geen reden voor. Ik geloof dat het een excuus was om me uit mijn kamer te doen verhuizen."
"Ah! dat geeft te denken. Nu, aan de andere zijde van deze smalle vleugel loopt de gang waarop deze drie kamers uitgeven. Daar zijn ook ramen in, natuurlijk?"
"Ja, maar erg kleine. Te smal om iemand door te laten."
"Aangezien u beiden 's nachts de deuren op slot deden, waren de kamers vanaf die kant onbereikbaar. Nu, zou u zo goed willen zijn om in uw kamer te gaan en de luiken te vergrendelen?"
Juffrouw Stoner deed zoals gevraagd was, en Holmes probeerde, na een zorgvuldig onderzoek van het raam, op elke mogelijke manier het luik open te maken, maar zonder succes. Er was geen spleet waar men een mes kon insteken om zo de grendel omhoog te schuiven. Daarna nam hij zijn vergrootglas en testte hij de hengsels, maar ze waren van massief ijzer, stevig verankerd in het metselwerk. 'Hmm!" zei hij, met enige verbijstering aan zijn kin krabbend "mijn theorie vertoont enkele zwakheden. Niemand kon via deze luiken binnendringen indien ze vergrendeld waren. Wel, we zullen zien of de binnenzijde meer licht op de zaak kan werpen."
Een kleine zijdeur leidde naar de witgekalkte gang waarop de slaapkamers uitgaven. Holmes weigerde de derde kamer te onderzoeken, en dus gingen we onmiddellijk naar de tweede, diegene waarin Juffrouw Stoner nu sliep, en waarin haar zuster haar lot had ontmoet. Het was een knusse kleine kamer, met een lage zoldering en een grote haard, zoals men in oude landhuizen zo vaak ziet. Een bruine ladekast stond in één hoek, een smal bed met daarop een witte sprei in de andere, en een kaptafel aan de linkerkant van het raam. Deze dingen vormden samen met twee kleine rieten stoelen, het hele meubilair van de kamer, met uitzondering

van een vierkant Wilton tapijt in het midden. De lambrisering en de panelen op de muren waren van bruine, wormstekige eik, zo oud en verbleekt dat ze afkomstig konden zijn uit de tijd waarin het oudste deel van het huis gebouwd was. Holmes trok één van de stoelen in een hoek en bleef daar stil zitten terwijl hij de hele kamer bestudeerde, zijn ogen op en neer bewegend en van links naar rechts, alle details in zich opnemend.
"Waarmee staat dat belkoord in verbinding?" vroeg hij tenslotte wijzend naar een dik belkoord dat naast het bed naar beneden hing, met de kwast op het hoofdkussen."
"Het komt uit in de kamer van de huishoudster."
"Het lijkt nieuwer dan de andere dingen?"
"Ja, het werd pas een paar jaar geleden geïnstalleerd."
"Uw zuster had erom gevraagd, neem ik aan?"
"Nee, ik heb er haar nooit gebruik van weten maken. Indien we iets nodig hadden gingen we dat altijd zelf halen."
"Inderdaad, het leek onnodig om hier zulk een mooie installatie te maken. Gelieve mij een paar minuten te verontschuldigen terwijl ik de vloer onderzoek."
Hij legde zich neer op de vloer met zijn vergrootglas in zijn hand en kroop snel achteruit en vooruit, en onderzocht nauwkeurig de spleten tussen de vloerplanken. Daarna deed hij hetzelfde met de lambrisering waarmee de kamer bedekt was. Tenslotte ging hij naar het bed en spendeerde enige tijd met ernaar te staren en zijn blik op en neer te laten glijden over de muur. Uiteindelijk nam hij het belkoord in zijn hand en gaf er een flinke ruk aan.
"Nee maar, deze belkoord is louter een versiering" zei hij.
"Maakt ze geen geluid?"
"Nee, ze is zelfs niet verbonden met een draad. Dit is erg interessant. U kunt nu zien dat ze is vastgemaakt aan een haak net boven de plaats waar die kleine opening voor de luchttoevoer is."
"Hoe absurd! Ik heb het nooit eerder opgemerkt."
"Zeer vreemd!" mompelde Holmes, aan het koord trekkend.
"Deze kamer vertoont een paar zeer eigenaardige kenmerken. Bijvoorbeeld, welke dwaze bouwvakker laat een

ventilatieopening uitgeven op een andere kamer, terwijl hij ze zonder moeite in de buitenmuur kon maken en zo voor verse buitenlucht zorgen!"
"Dat is ook redelijk recent" zei de dame.
"Ongeveer rond de tijd van het belkoord?" vroeg Holmes.
"Ja, er werden toen verschillende kleine werkjes uitgevoerd."
"Ze hebben allemaal erg interessante kenmerken - belkoorden die niet bellen, ventilatieopeningen die niet ventileren. Met uw toestemming, Juffrouw Stoner, zullen we nu ons onderzoek verplaatsen naar de kamer hiernaast."
De kamer van Dr. Grimesby Roylott was groter dan die van zijn stiefdochter maar even sober gemeubileerd. Een veldbed, een kleine houten plank vol boeken, hoofdzakelijk over technische onderwerpen, een leunstoel naast het bed, een gewone houten stoel tegen de muur, een ronde tafel, en een grote brandkast waren de belangrijkste dingen welke in het oog sprongen. Holmes wandelde traag door de kamer en onderzocht elk van hen met de grootste aandacht.
"Wat zit hier in?" vroeg hij, op de brandkast kloppend.
"De zakenpapieren van mijn stiefvader."
"Oh! Heeft u er in kunnen kijken?"
"Slechts eenmaal, een paar jaar geleden. Ik herinner mij dat ze vol papieren stak."
"Er zit bijvoorbeeld geen kat in?"
"Nee. Wat een vreemde gedachte!"
"Wel, kijk hier eens!" Hij nam een klein schoteltje met melk dat er bovenop stond.
"Nee, we hebben geen kat. Maar er is een cheeta en een baviaan."
"Ah, ja, natuurlijk! Wel, een cheeta is inderdaad slechts een grote kat, maar toch zal een schoteltje melk niet volstaan om zijn honger te stillen, durf ik zo denken. Er is één punt dat ik zou willen vaststellen." Hij ging op zijn hurken zitten voor de houten stoel en onderzocht heel nauwkeurig de zitting ervan.
"Dank u. Dat weten we ook weer." zei hij, opstaand en zijn vergrootglas in zijn jaszak stekend. "Hallo! Hier is iets

interessant!"
Het voorwerp dat zijn aandacht trok was een klein hondenzweepje dat aan een hoek van het bed hing. Het zweepje was echter zo gebogen en geknoopt dat het uiteinde een lus vormde.
"Wat denk je daarvan, Watson?"
"Het is een gewoon zweepje. Maar ik weet niet waarom het zo geknoopt moest worden."
"Dat is niet zo gewoon, is het niet? Ah, nee maar! Het is een verdorven wereld, en er is niets erger dan wanneer een slimme man zijn hersens gebruikt om misdaden te plegen. Ik denk dat ik nu genoeg heb gezien, Juffrouw Stoner, en indien u het toestaat zullen we nu over het grasveld lopen."
Ik had nog nooit het gezicht van mijn vriend zo grimmig gezien of zijn wenkbrauwen zo gefronst dan toen we het gebouw verlieten. We hadden al verschillende keren op en neer gelopen over het grasveld, en noch Juffrouw Stoner noch ikzelf wilden zijn gedachtegang onderbreken vooraleer hij zelf uit zijn bespiegelingen ontwaakte.
"Het is zeer essentieel, Juffrouw Stoner" zei hij "dat u mijn advies in elk opzicht stipt naleeft."
"Dat zal ik zeker doen."
"De zaak is te ernstig voor enige aarzeling. Uw leven kan afhangen van uw volgzaamheid."
"Ik verzeker u dat ik me geheel zal schikken naar uw wensen."
"In de eerste plaats moeten mijn vriend en ik de nacht doorbrengen in uw kamer."
Zowel Juffrouw Stoner als ikzelf staarden hem verbaasd aan.
"Ja, het moet zo gebeuren. Laat het mij uitleggen. Dat is ginder de dorpsherberg, geloof ik?"
"Ja, dat is The Crown."
"Heel goed. Uw vensters zijn van daaruit zichtbaar?"
"Zeker"
"U moet in uw kamer blijven, onder het voorwendsel van hoofdpijn, wanneer uw stiefvader terugkomt. Wanneer u hem dan 's avonds naar zijn kamer hoort gaan, moet u de luiken van uw raam openmaken, de grendel wegschuiven,

uw lamp daar zetten als een signaal voor ons, en dan stil uw kamer verlaten waarbij u alles meeneemt wat u nodig kunt hebben naar de kamer waar u vroeger in sliep. Ik twijfel er niet aan dat, in weerwil van de herstelwerken, u het daar wel één nacht kunt uithouden."
"Oh, ja, gemakkelijk."
"De rest laat u aan ons over."
"Maar wat gaat u doen?"
"We zullen de nacht doorbrengen in uw kamer, en we zullen de oorzaak onderzoeken van het geluid dat u bang heeft gemaakt."
"Ik geloof, Mr. Holmes, dat u al tot een besluit bent gekomen" zei Juffrouw Stoner, terwijl ze haar hand op de mouw van mijn metgezel legde.
"Misschien is dat zo."
"Vertel me dan, om godswil, wat de dood van mijn zuster veroorzaakt heeft."
"Ik zou liever sterkere bewijzen hebben vooraleer ik een uitspraak doe."
"U kunt me toch vertellen of mijn eigen idee juist is, en of ze gestorven is door een plotselinge schrik?"
"Nee, dat denk ik niet. Ik denk dat er een meer tastbare oorzaak was. En nu, Juffrouw Stoner, moeten we u verlaten, want indien Dr. Roylott zou terugkomen en ons zien dan is onze reis vergeefs geweest. Vaarwel, en wees moedig, want indien u doet wat ik u gevraagd heb dan kunt u er zeker van zijn dat we binnenkort de gevaren zullen verdreven hebben welke u bedreigen."
Sherlock Holmes en ik konden zonder problemen een slaapkamer en een zitkamer huren in de Crown Inn. Ze bevonden zich op de bovenste verdieping, en vanuit ons raam konden we de toegangspoort en de bewoonde vleugel van Stoke Moran Manor House overzien. Toen de schemering inviel zagen we Dr. Grimesby Roylott voorbij rijden, zijn grote gestalte dreigend oprijzend naast de kleine gestalte van de jongen die hem vervoerde. De jongen had een klein probleem bij het openen van de zware ijzeren poort, en we hoorden het hese gebrul van de dokter en

zagen de woede waarmee hij zijn gebalde vuisten naar hem schudde. Het koetsje reed verder en een paar minuten later zagen we plots een licht tussen de bomen toen er een lamp werd aangestoken in een van de zitkamers.
"Weet je, Watson" zei Holmes toen we samen in de vallende duisternis zaten "Ik heb werkelijk gewetensbezwaren om je vannacht mee te nemen. Er is een uitgesproken element van gevaar in deze zaak."
"Kan ik je van dienst zijn?"
"Je aanwezigheid zou weleens van onschatbare waarde kunnen zijn."
"Dan ga ik zeker mee."
"Dat is erg vriendelijk van jou."
"Je spreekt over gevaar. Je hebt duidelijk meer in deze kamers gezien dat zichtbaar was voor mij."
"Nee, maar ik denk dat ik wat meer gevolgtrekkingen heb gemaakt. Ik vermoed dat je alles gezien hebt wat ik zag."
"Ik zag niets opmerkelijk behalve het belkoord, en de bedoeling ervan gaat mijn petje te boven."
"Heb je ventilatieopening gezien?"
"Ja, maar ik denk niet dat het erg ongebruikelijk is om een kleine opening tussen twee kamers te hebben. Ze was zo klein dat zelfs een rat er amper doorheen zou kunnen."
"Ik wist dat we een ventilatieopening zouden vinden, zelfs voor we in Stoke Moran waren."
"Mijn beste Holmes!"
"Oh, ja, dat wist ik. Je herinnert je dat ze in haar verklaring heeft gezegd dat haar zuster de sigaar van Dr. Roylott kon ruiken. Dat gaf natuurlijk onmiddellijk aan dat er een verbinding tussen de twee kamers moest bestaan. Het kon slechts een kleine verbinding zijn, of men had ze tijdens het onderzoek van de Coroner wel opgemerkt. Ik leidde daaruit af dat het een ventilatieopening was."
"Maar welk kwaad kan daarin schuilen?"
"Wel, er is tenminste een eigenaardig samenvallen van data. Een ventilatieopening wordt gemaakt, een belkoord wordt opgehangen, en een dame die in het bed slaapt overlijdt. Vindt je dat niet opmerkelijk?"

"Ik kan vooralsnog geen verband zien."
"Heb je iets gemerkt aan dat bed dat erg bijzonder was?"
"Nee."
"Het was vastgemaakt aan de vloer. Heb je ooit een bed gezien dat vastgemaakt was aan een vloer?"
"Ik kan niet zeggen dat ik dat al gezien heb."
"De dame kon haar bed niet verplaatsen. Het moest altijd op dezelfde relatieve plaats tegenover de ventilatieopening en het belkoord blijven - indien we dat zo mogen noemen, aangezien het duidelijk nooit bedoeld was om een bel te laten luiden."
"Holmes" riep ik uit "Ik schijn vaag te zien waar je naar verwijst. We zijn slechts net op tijd om een subtiele en verschrikkelijke misdaad te verhinderen."
"Subtiel genoeg en verschrikkelijk genoeg. Wanneer een dokter op het verkeerde pad geraakt wordt hij de eerste onder de misdadigers. Hij heeft het lef en hij heeft de kennis. Palmer en Pritchard stonden aan de top in hun beroep. Deze man drijft het zelfs nog verder, maar ik denk, Watson, dat we in staat zullen zijn om hem te overtreffen. Maar voor de nacht voorbij is zullen we genoeg angstaanjagende dingen gezien hebben; laten we rustig een pijp roken en onze gedachten op aangenamer zaken richten."

* * *

Rond negen uur verdween het licht tussen de bomen, en in de richting van het Manor House was alles donker. Twee uren gleden traag voorbij, en dan, plotseling, net toen het elf uur sloeg, verscheen er een enkel helder licht.
"Dat is ons signaal" zei Holmes, recht springend; "het komt van het middelste raam."
Toen we buiten gingen spraken we kort met de waard en legden uit dat we een verlaat bezoek gingen brengen aan een kennis en dat het mogelijk was dat we de nacht daar zouden doorbrengen. Een ogenblik later stonden we op de donkere weg, met een kille wind die in onze gezichten blies,

en een geel licht dat voor ons twinkelde in de duisternis om ons te leiden op onze sombere tocht.
We hadden weinig moeilijkheden om op het domein te komen, want niet herstelde gaten gaapten in de oude muur omheen het park. Ons een weg banend tussen de bomen, bereikten we het grasveld, staken het over, en stonden op het punt om langs het raam binnen te gaan toen uit een groep laurierkersstruiken iets tevoorschijn sprong dat leek op een afzichtelijk en misvormd kind, dat zichzelf op het gras gooide met heen en weer slaande ledematen en daarna snel over het grasveld de duisternis inliep.
"Mijn God!" fluisterde ik "heb je dat gezien?"
Holmes was een ogenblik even verbaasd als ikzelf. In zijn opwinding sloot zijn hand zich als een bankvijs rond mijn pols. Daarna lachte hij stilletjes en bracht zijn lippen nast mijn oor.
"Het is hier een mooi huishouden" fluisterde hij "Dat is de baviaan."
Ik was de vreemde huisdieren van de dokter helemaal vergeten. En er was nog een cheeta ook; misschien kon die elk moment op onze schouders springen. Ik beken dat ik me meer op mijn gemak voelde toen ik me in de slaapkamer bevond nadat ik, het voorbeeld van Holmes volgend, mijn schoenen had uitgedaan. Mijn metgezel had de luiken gesloten zonder enig geluid te maken, zette de lamp op de tafel, en liet zijn blik door de kamer gaan. Alles was nog zoals we het gezien hadden bij daglicht. Daarna kwam hij dicht bij mij staan en een spreekbuis makend van zijn handen fluisterde hij zo zacht iets in mijn oor dat ik slechts de volgende woorden verstond:
"Het minste geluid zou fataal zijn voor onze plannen."
Ik knikte om te tonen dat ik het gehoord had.
"We moeten het licht uitdoen. Hij zou het kunnen zien door de ventilatieopening."
Ik knikte opnieuw.
"Val niet in slaap; je leven kan ervan afhangen. Hou je pistool gereed voor het geval we het nodig hebben. Ik zal aan deze zijde van het bed zitten, en jij in die stoel."

Ik nam mijn revolver en legde hem op de hoek van de tafel. Holmes had een lange dunne rotting meegebracht, en die legde hij op het bed naast hem. Daarnaast legde hij een doosje lucifers en een eindje kaars. Daarna deed hij de lamp uit en zaten we in de duisternis. Hoe zal ik ooit die verschrikkelijke wake kunnen vergeten. Ik kon geen geluid horen, zelfs geen ademhaling, en toch wist ik dat mijn metgezel daar zat, met open ogen, een meter afstand van mij verwijderd, in dezelfde gespannen toestand waarin ik mezelf bevond. De luiken hielden de minste lichtstraal buiten en we wachtten in volstrekte duisternis. Buiten hoorden we af en toe een kreet van een nachtvogel, en één keer aan ons raam een langgerekt katachtig gejank, dat ons vertelde dat de cheeta inderdaad vrij rondliep. Verweg konden we de diepe klank van de parochieklok horen, welke elk kwartier sloeg. Hoe lang schenen ze te duren, die kwartieren! Het sloeg twaalf uur, en één uur en twee en drie, en nog altijd zaten we stil te wachten op wat er zou gebeuren.
Plotseling was er een kortstondige schijn van een licht op de plaats van de ventilatieopening, welke onmiddellijk terug verdween, maar gevolgd werd door een sterke geur van brandende olie en heet metaal. Iemand in de kamer ernaast had een dievenlantaarn aangestoken. Ik hoorde een zacht geluid van iets dat verplaatst werd en daarna werd alles opnieuw stil, alhoewel de geur sterker werd. Gedurende een half uur bleef ik met gespitste oren zitten. Daarna werd er plots een ander geluid hoorbaar - een zeer zacht, sussend geluid, zoals een kleine straaltje stoom dat gestadig uit een waterketel ontsnapte. Van zodra we het hoorden, sprong Holmes van het bed, streek een lucifer aan, en sloeg verwoed met zijn rotting op het belkoord.
"Zie je het, Watson?" schreeuwde hij. "Zie je het?"
Maar ik zag niets. Op het ogenblik dat Holmes het licht aanstak hoorde ik een zacht, helder gefluit, maar de plotse lichtstroom welke op mijn vermoeide ogen viel maakte het onmogelijk om te zeggen wat datgene was waarop mijn vriend zulke woeste slagen liet neerkomen. Ik kon echter zien dat zijn gezicht lijkbleek was en vervuld van afschuw en

walging.
Hij was gestopt met slaan en keek omhoog naar de ventilatieopening toen de stilte van de nacht verscheurd werd door de meest bloedstollende kreet welke ik ooit gehoord had. Hij werd luider en luider, een hees geschreeuw van pijn en angst en woede, alles samengebald in die ene verschrikkelijke gil. Men zegt dat in het dorp, en zelfs in de afgelegen pastorie, die kreet mensen had wakker gemaakt. Hij deed ons hart verkillen, en ik staarde naar Holmes, en hij naar mij, tot de laatste echo's waren weggestorven in de stilte van waaruit hij was voortgekomen.
"Wat kan dat betekenen?" hijgde ik.
"Het betekent dat alles voorbij is." antwoordde Holmes. "En misschien is het, alles welbeschouwd, misschien wel goed zo. Neem je pistool, en we zullen naar Dr. Roylott's kamer gaan."
Met een ernstig gezicht stak hij de lamp aan en ging voor in de gang. Tweemaal sloeg hij op de kamerdeur zonder dat er enig antwoord kwam. Daarna draaide hij de deurknop om en ging binnen, ik achter hem, met het opgespannen pistool in mijn hand.
Het was een zonderling tafereel dat onze ogen zagen. Op de tafel stond een dievenlantaarn met de sluiter half open, welke een heldere lichtstraal wierp op de ijzeren brandkast, waarvan de deur op een kier stond. Naast die tafel, op de houten stoel, zat Dr. Grimesby Roylott gekleed in een lange grijze kamerjas, waaronder zijn blote enkels zichtbaar waren, en zijn voeten waaraan hij rode Turkse slippers zonder hiel droeg. Over zijn schoot lag het korte handvat met de lange zweep welke we overdag al hadden gezien. Zijn kin wees omhoog en zijn ogen waren met een verschrikkelijke, strakke blik gericht op de hoek van de zoldering. Rond zijn hoofd had hij een eigenaardig geel lint, met bruine spikkels, dat strak rond zijn hoofd scheen gebonden te zijn. Toen we binnen kwamen gaf hij geen geluid en bleef hij beweginloos.
"Het lint! Het gespikkelde lint!" fluisterde Holmes.
Ik deed een stap voorwaarts. Onmiddellijk begon die

vreemde hoofdbedekking te bewegen, en daar richtte zich op, vanuit zijn haar, de diamantvormige kop en opgeblazen nek van een weerzinwekkende slang.
"Het is een moerasadder!" riep Holmes; "de dodelijkste slang in India. Hij is binnen de tien seconden na de beet gestorven. Wie met het zwaard omgaat vergaat inderdaad door het zwaard, en wie een put graaft voor een ander valt er zelf in. Laat ons dit schepsel terug naar zijn hol drijven, en dan kunnen we Juffrouw Stoner naar een veilige plaats brengen en de lokale politie laten weten wat er gebeurd is."
Terwijl hij sprak trok hij de hondenzweep snel van de schoot van de dode man, en de lus rond de nek van de slang gooiend trok hij haar weg uit haar verschrikkelijk nest en, haar met uitgestrekte arm wegdragend, gooide hij haar in de ijzeren brandkast, welke hij snel sloot.
Dit zijn de omstandigheden van de dood van Dr. Grimesby Roylott van Stoke Moran. Het is niet nodig dat ik een verhaal, dat al langer is dan ik gedacht had, nog verleng door te vertellen op welke manier we het treurige nieuws aan het verschrikte meisje meldden, hoe we haar met de ochtendtrein naar haar tante in Harrow brachten, hoe de trage voortgang van het officiële onderzoek tot de conclusie kwam dat de dokter om het leven was gekomen door onvoorzichtig om te gaan met een gevaarlijk huisdier. Het weinige dat ik over deze zaak nog niet wist werd me verteld door Sherlock Holmes terwijl we de volgende dag terug reisden.
"Ik was" zei hij "tot een totaal verkeerde conclusie gekomen wat aantoont, mijn beste Watson, hoe gevaarlijk het altijd is om conclusies te trekken uit onvolledige gegevens. De aanwezigheid van de zigeuners, en het gebruik van het woord 'lint' waarmee het arme meisje beschreef wat ze in een haastige glimp in het licht van haar lucifer had gezien, waren voldoende om me op een totaal verkeerd spoor te zetten. Ik kan enkel aanspraak maken op de verdienste dat ik onmiddellijk mijn standpunt opnieuw overwoog toen het me duidelijk werd dat, wat ook het gevaar mocht zijn dat de bewoonster van die kamer bedreigde, het niet via het raam

of de deur kon komen. Mijn aandacht werd algauw getrokken, zoals ik reeds eerder tegen jou heb gezegd, door die ventilatieopening en door het belkoord dat neer hing tot op het bed. De ontdekking dat het niet verbonden was met een echte bel en dat het bed was vastgemaakt aan de vloer, deden me onmiddellijk vermoeden dat het koord er slechts hing om een brug te vormen voor iets dat door het gat naar het bed kwam. De gedachte aan een slang drong zich onmiddellijk aan mij op, en toen ik dat koppelde aan het feit dat de dokter bevoorraad werd met dieren uit Indië, voelde ik dat ik waarschijnlijk op het juiste spoor zat. Het idee om een vergif te gebruiken dat onmogelijk kon ontdekt worden door enige chemische test was net iets dat kon opkomen in de geest van een sluwe en meedogenloze man die een opleiding in tropische geneeskunde had gekregen. De snelheid waarmee een dergelijk gif zou werken was eveneens, vanuit zijn standpunt, een voordeel. Het zou al een zeer scherpzinnige lijkschouwer moeten zijn die twee kleine donkere puntjes zou kunnen opmerken welke aantoonden waar de giftanden hun werk hadden gedaan. Daarna dacht ik aan het gefluit. Natuurlijk moest hij de slang terugroepen vooraleer ze in het ochtendlicht zichtbaar kon worden voor het slachtoffer in spe. Hij had ze getraind, waarschijnlijk door het gebruik van de melk welke we gezien hebben, om terug te keren wanneer hij haar riep. Hij zou haar naar de ventilatoropening brengen op het uur dat hem het beste leek, in de zekerheid dat ze langs het belkoord naar beneden zou kruipen en op het bed terecht komen. Ze kon de slaapster al of niet bijten en misschien duurde het een week of langer, maar vroeg of laat moest de bewoonster er het slachtoffer van worden.

"Ik was tot deze conclusies gekomen vooraleer ik ooit een voet in de kamer had gezet. Een nauwkeurig onderzoek van zijn stoel toonde aan dat hij de gewoonte had erop recht te staan, wat natuurlijk nodig was om de ventilatieopening te bereiken. Het zien van de brandkast, het schoteltje melk, en de lus in het hondenzweepje waren voldoende om elke vorm van twijfel definitief te laten verdwijnen. Het metalen geluid

dat Juffrouw Stoner gehoord had kwam natuurlijk doordat haar stiefvader haastig de deur van zijn brandkast sloot nadat de verschrikkelijke bewoner er terug was in geplaatst. Nadat ik mijn gedachten gevormd had ken je de stappen welke ik genomen heb om de zaak te bewijzen. Ik hoorde, net als jij, het schepsel sissen, en ik stak onmiddellijk een lucifer aan en viel het aan."

"Met als resultaat dat het terug wegvluchtte door de ventilatieopening."

"En ook met het resultaat dat het zich tegen zijn meester keerde aan de andere zijde van de muur. Sommige slagen van mijn rotting troffen doel en maakten dat het zo venijnig werd dat het een aanval deed op de eerste persoon welke het zag. Op deze wijze ben ik zonder twijfel onrechtstreeks verantwoordelijk voor de dood van Dr. Grimesby Roylott, en ik kan niet zeggen dat het waarschijnlijk is dat dit mijn geweten erg zal bezwaren."

--- o ---

**Het Avontuur met de Duim van de Ingenieur.**

Van alle problemen welke aan mijn vriend, Mr. Sherlock Holmes, ter oplossing werden voorgelegd gedurende de jaren waarin ik nauw met hem bevriend was, waren er slechts twee waarbij ik diegene was welke ze onder zijn aandacht bracht - dat van de duim van Mr. Hatherley, en dat van de krankzinnigheid van kolonel Warburton. Van deze twee biedt de laatste waarschijnlijk een beter onderzoeksveld voor een scherpe en originele geest, maar het andere kende zulk een vreemd begin en bevatte zoveel dramatische details dat het misschien geschikter is om verteld te worden, zelfs indien het aan mijn vriend minder kansen bood om zijn deductieve redeneringswijze toe te passen waarmee hij zulke opmerkelijke resultaten boekte. Het verhaal is, geloof ik, meerdere malen verteld in de kranten, maar, zoals de meeste van dergelijke verslagen, is het effect ervan veel minder aangrijpend wanneer het in een halve krantenkolom is samengeperst dan wanneer men de feiten traag ziet evolueren met eigen ogen, en het mysterie geleidelijk wordt oplost wanneer elke nieuwe ontdekking een stap vormt welke naar de volledige waarheid leidt. In die tijd maakten de omstandigheden een diepe indruk op mij, en de tussentijd van twee jaren heeft die amper kunnen verminderen.
Het was in de zomer van 1889, niet lang na mijn huwelijk, dat de gebeurtenissen plaatsvonden welke ik nu ga samenvatten. Ik had terug mijn burgerlijke praktijk opgenomen en had Holmes alleen achter gelaten in zijn appartement in Baker Street, alhoewel ik hem bleef bezoeken en hem bij gelegenheid kon overhalen om zijn kluizenaarsleven in zoverre op te geven dat hij ons met een bezoek vereerde. Mijn praktijk was gestadig gegroeid, en omdat ik niet ver van Paddington Station woonde, had ik een paar patiënten tussen de werknemers ervan. Eén van deze, een bewaker die ik genezen had van een pijnlijke en slepende ziekte, werd het nooit moe om mijn verdiensten wereldkundig te maken en mij elke zieke toe te sturen

waarop hij enige invloed had.
Op een ochtend, iets voor zeven uur, werd ik gewekt door de dienstmeid die op mijn deur klopte en meldde dat er twee mannen van Paddington waren gekomen en wachtten in mijn spreekkamer. Ik kleedde me snel aan, want ik wist uit ervaring dat gevallen bij de spoorweg zelden triviaal waren, en haastte me naar beneden. Toen ik beneden was kwam mijn oude medestander, de bewaker, uit de kamer en sloot de deur zorgvuldig achter zich.
"Ik heb hem naar hier gekregen" fluisterde hij, met zijn duim over zijn schouder wijzend; "hij is in orde."
"Wat is het, dan?" vroeg ik, want zijn manier van zeggen suggereerde dat het een vreemd schepsel was dat hij had opgesloten in mijn kamer.
"Het is een nieuwe patiënt" fluisterde hij. "Ik dacht dat ik hem beter zelf kon brengen; zo kon hij niet wegglippen. Daar is hij, veilig en wel. Ik moet nu gaan, Dokter; want ik heb mijn verplichtingen, net zoals u."
En weg was hij, deze trouwe klantenlokker, zonder me zelfs de kans te geven hem te bedanken.
Ik ging mijn spreekkamer binnen en vond daar een heer die aan de tafel zat. Hij was rustig gekleed in een pak van heidekleurige tweed met een zachte stoffen pet welke hij had neergelegd op mijn boeken. Rond één van zijn handen had hij een zakdoek gewikkeld, welke helemaal bevlekt was met bloed. Hij was jong, niet ouder dan vijfentwintig schatte ik, met een sterk, mannelijk gezicht; maar hij was uitzonderlijk bleek en gaf mij de indruk dat hij een man was die last had van een sterke opwinding, en dat hij al zijn krachten nodig had om ze te bedwingen.
"Het spijt mij dat ik u zo vroeg wakker heb gemaakt, Dokter" zei hij "maar ik heb vannacht een ernstig ongeluk gehad. In kwam deze ochtend aan met de trein, en toen ik in Paddington navraag deed waar ik een dokter kon vinden, heeft een achtenswaardige kerel me naar hier gebracht. Ik heb de meid mijn kaartje gegeven maar ik zie dat ze het heeft laten liggen op het bijzettafeltje."
Ik nam het op en bekeek het. 'Mr. Victor Hatherley,

hydraulisch ingenieur, 1 6A. Victoria Street (3e verdieping).'
Dat was de naam, beroep en verblijfplaats van mijn vroege bezoeker.
"Het spijt me dat ik u heb laten wachten" zei ik, neerzittend in mijn bureaustoel. "U heeft net een nachtelijke reis achter de rug, begrijp ik, welke op zich al een eentonige bezigheid is."
"Oh, mijn nacht kan niet eentonig genoemd worden" zei hij, en lachte. Hij lachte zeer hartelijk, op een hoge, welluidende toon, achteroverleunend in zijn stoel en schuddend met zijn zijden. Al mijn medische instincten kwamen boven door die lach.
"Stop ermee!" riep ik "Beheers u!" en ik goot wat water uit een karaf.
Maar het had geen zin. Hij verkeerde in één van die hysterische uitbarstingen welke een sterke natuur overvallen na een grote crisis. Kort daarop kwam hij terug tot zichzelf, zeer moe en bleek.
"Ik heb mezelf belachelijk gemaakt" hijgde hij.
"Helemaal niet. Drink dit op." Ik goot wat brandewijn in het water, en de kleur keerde terug naar zijn bloedloze wangen.
"Dat is beter!" zei hij. "En nu, Dokter, wilt u misschien kijken naar mijn duim, of liever naar de plaats waar mijn duim zich bevond."
Hij wikkelde de zakdoek open en stak zijn hand uit. Het gaf zelfs mijn geharde zenuwen een schok om ernaar te kijken. Er waren vier uitstekende vingers en een afschuwelijke rode, sponsachtige oppervlakte waar de duim had moeten zijn. Hij was afgehakt of afgerukt tot aan de wortel.
"Lieve hemel!" riep ik "dit is een verschrikkelijke wonde. Het moet zeer hard gebloed hebben."
"Ja, dat heeft het. Ik viel bewusteloos toen het gebeurde, en ik denk dat ik zo een hele tijd moet hebben gelegen. Toen ik terug bij bewustzijn kwam bloedde het nog steeds, en dus heb ik mijn zakdoek zeer strak rond mijn pols gewikkeld en heb ik het gespalkt met een takje."
"Uitstekend! U had chirurg moeten worden."
"Het is een kwestie van hydraulica, ziet u, en dus behoort

het tot mijn vakgebied."
"Dit is veroorzaakt door een zeer zwaar en scherp instrument."
"Een ding zoals een hakmes" zei hij.
"Een ongeluk, veronderstel ik?"
"Helemaal niet."
"Wat! Een moorddadige aanslag?"
"Zeer moorddadig, dat mag u wel zeggen."
"U doet mij rillen."
Ik sponsde de wond uit, maakte ze schoon, verbond ze, en bedekte ze tenslotte met watten en een gecarboliseerd verband. Hij lag achterover zonder een spier te vertrekken alhoewel hij van tijd tot tijd op zijn lip beet.
"Hoe is dat?" vroeg ik toen ik gedaan had.
"Geweldig! Door uw brandewijn en uw verband voel ik me een nieuwe man. Ik was erg zwak, maar ik heb dan ook heel wat doorstaan."
"Misschien zou u beter niet spreken over deze zaak. Het is overduidelijk dat u zeer gespannen bent."
"Oh, nee, nu niet. Ik zal mijn verhaal moeten doen aan de politie; maar, tussen ons, indien ik geen overtuigend bewijs had in de vorm van die wonde van mij, dan zou het mij verbazen indien ze mijn verklaring geloofden, want ze is erg buitengewoon, en verder heb ik niet veel bewijzen om ze te staven; en, zelfs indien ze me geloven, dan zijn de aanwijzingen die ik hen kan geven zo vaag dat het maar zeer de vraag is of gerechtigheid kan geschieden."
"Ha!" riep ik "indien het een probleem betreft dat u wilt opgelost zien, dan kan ik u mijn vriend, Mr. Sherlock Holmes, sterk aanbevelen vooraleer u naar de officiële politie gaat."
"Oh, ik heb al gehoord van die kerel" antwoordde mijn bezoeker, "en het zou mij veel plezier doen indien hij deze zaak wou willen aannemen, alhoewel ik natuurlijk ook de officiële politie op de hoogte moet stellen. Zou u mij een introductie willen geven voor hem?"
"Ik zal nog beter doen. Ik zal u meenemen naar hem."
"Ik zou u ontzettend dankbaar zijn."

"We zullen een huurrijtuig nemen en samen gaan. We zullen net op tijd zijn om met hem te ontbijten. Voelt u zich daartoe in staat?"
"Ja; ik zal me niet gerust voelen tot ik mijn verhaal verteld heb."
"Dan zal mijn dienstmeisje een rijtuig roepen, en ik ben binnen een paar minuten terug bij u." Ik liep naar boven, legde de zaak kort uit aan mijn vrouw, en binnen vijf minuten zat ik samen met mijn nieuwe kennis in een rijtuig op weg naar Baker Street.
Sherlock Holmes lag, zoals ik verwachtte, languit in zijn kamerjas in de zitkamer en was bezig met het lezen van de misdaadkolom in de Times terwijl hij zijn pijp voor het ontbijt rookte, welke was samengesteld uit alle overschotjes van zijn pijpen van de dag ervoor, allemaal zorgvuldig gedroogd en verzameld op de hoek van de schouwmantel. Hij ontving ons op zijn rustige hartelijke manier, bestelde vers spek met eieren, en nuttigde samen met ons een hartige maaltijd. Toen dit voorbij is liet hij onze nieuwe kennis plaats nemen op de sofa, plaatste een kussen achter zijn hoofd, en zette een glas brandewijn met water binnen handbereik.
"Het is gemakkelijk te zien dat uw ervaring geen gewone is geweest, Mr. Hatherley" zei hij "Gaat u alstublieft liggen en doe alsof u werkelijk thuis bent. Vertel ons wat u kan, maar stop indien u vermoeid bent en hou uw sterkte op peil met die kleine opkikker."
"Dank u" zei mijn patiënt "maar ik voel me een ander mens sinds de dokter mij verbonden heeft, en ik denk dat uw ontbijt de kuur vervolledigd heeft. Ik zal zo weinig mogelijk van uw kostbare tijd in beslag nemen, en dus zal ik meteen beginnen met mijn bijzondere ervaringen."
Holmes zat in zijn grote leunstoel met de vermoeide uitdrukking en zware oogleden welke zijn scherpe en nieuwsgierige aard verborgen, terwijl ik tegenover hem zat, en we luisterden in stilte naar het vreemde verhaal dat onze bezoeker vertelde.
"U moet weten" zei hij "dat ik een wees en een vrijgezel

ben, op mijn eentje wonend in een appartement in Londen. Van beroep ben ik een hydraulisch ingenieur, en ik heb heel wat ervaring opgedaan tijdens de zeven jaar waarin ik in de leer was bij Venner & Matheson, de welbekende onderneming in Greenwich. Twee jaar geleden, nadat mijn tijd erop zat, en ik een behoorlijke som geld had geërfd door het overlijden van mijn arme vader, besloot ik om zelf een zaak op te starten en vestigde ik mij in Victoria Street.

"Ik veronderstel dat iedereen zijn start als zelfstandige een akelige ervaring vind. Voor mij was dat in bijzondere mate het geval. Gedurende twee jaar had ik drie consultaties en één kleine opdracht, en dat ik werkelijk alles wat mijn beroep mij heeft opgebracht. Mijn bruto inkomen bedraagt 27 pond en 10 shilling. Elke dag, van negen uur 's ochtends tot vier uur in de namiddag, wachtte ik in mijn klein kantoortje, tot tenslotte de moed mij in de schoenen zonk en ik begon te geloven dat ik nooit echt van de grond zou komen.

"Maar gisteren, net toen ik eraan dacht om mijn kantoor te verlaten, kwam mijn klerk binnen om te zeggen dat er een heer wachtte welke een zakelijk gesprek met mij wou hebben. Hij bracht ook een kaartje mee, met de naam 'Colonel Lysander Stark' erop gegraveerd. Achter hem kwam de kolonel zelf binnen, een man van gemiddelde grootte maar uitzonderlijk mager. Ik denk niet dat ik ooit zulk een magere man gezien heb. Zijn hele gezicht liep scherp toe in zijn neus en kin, en de huid van zijn wangen stond strak gespannen over zijn uitstekende jukbeenderen. Maar dit uitgemergelde voorkomen scheen zijn natuurlijke toestand te zijn, en was niet te wijten aan een ziekte, want zijn ogen stonden helder, zijn stap was levendig en zijn houding zelfverzekerd. Hij was gewoon maar netjes gekleed, en zijn leeftijd, dacht ik, was dichter bij de veertig dan de dertig.

" 'Mr. Hatherley?' zei hij, met iets van een Duits accent. 'U bent mij aanbevolen, Mr. Hatherley, als een man die niet alleen kundig is in zijn beroep maar ook discreet en in staat om een geheim te bewaren.'

"Ik boog, me even geflatteerd voelend als elke jongeman

dat in mijn plaats zou zijn na zulk een toespraak. 'Mag ik vragen wie het was die mij zulke goede referenties heeft gegeven?'
" 'Wel, misschien is het beter dat ik dat op dit ogenblik niet vertel. Ik heb van dezelfde bron vernomen dat u zowel wees als vrijgezel bent en dat u alleen woont in Londen.'
" 'Dat is helemaal waar' antwoordde ik 'maar u moet mij vergeven dat ik niet inzie wat dit alles te maken heeft met mijn professionele kwalificaties. Ik begrijp dat het over een zakelijke aangelegenheid was dat u mij wou spreken?'
" 'Ongetwijfeld is dat zo. Maar u zult merken dat alles wat ik zeg echt ter zake doet. Ik heb een professionele opdracht voor u, maar absolute geheimhouding is echt essentieel - absolute geheimhouding, begrijpt u, en natuurlijk kunnen we dat eerder verwachten van een man die alleen is dan van iemand die samenleeft met zijn familie.'
" 'Indien ik geheimhouding beloof' zei ik 'dan mag u er absoluut op vertrouwen dat ik mijn woord hou.'
"Hij keek me zeer strak aan terwijl ik sprak, en het leek me dat ik nog nooit zulk een achterdochtige en onderzoekende blik had gezien.
" 'U belooft het dus?" zei hij tenslotte.
" 'Ja, ik beloof het.'
" 'Absolute en volledige stilte voor, gedurende en na de opdracht? Ook geen enkele toespeling op de zaak, noch woordelijk noch schriftelijk?'
" 'Ik heb u mijn woord reeds gegeven.'
" 'Heel goed.' Hij stond plotseling recht, en als een bliksemschicht door de kamer lopend trok hij de deur open. De gang was leeg.
" 'Dat is in orde.' zei hij, terugkomend. 'Ik weet dat bedienden soms nieuwsgierig zijn naar de zaken van hun werkgever. Nu kunnen we veilig praten.' Hij schoof zijn stoel zeer dicht tegen de mijne en begon me opnieuw aan te staren met dezelfde onderzoekende en bedachtzame blik.
"Een gevoel van afkeer, iets dat dicht in de buurt van angst kwam, stak de kop op door de vreemde grillen van deze vleesloze man. Zelfs mijn angst om een klant te verliezen

kon er mij niet van weerhouden om mijn ongeduld te tonen.
" 'Ik wil u verzoeken om ter zake te komen, mijnheer' zei ik 'mijn tijd is kostbaar.' De hemel vergeve me die laatste uitspraak, maar de woorden rolden zomaar over mijn lippen.
" 'Wat zou u zeggen van vijftig guineas voor een nacht werk?' vroeg hij.
" 'Dat is een zeer behoorlijke prijs.'
" 'Ik zeg nu wel een nacht werk, maar een uur zal dichter bij de werkelijkheid liggen. Ik wil gewoon uw advies over een hydraulische pers welke stuk is gegaan. Indien u ons kunt tonen wat er mis mee is dan kunnen we dat zelf vlug herstellen. Wat denkt u van zulk een opdracht?'
" 'Het werk schijnt licht te zijn en de vergoeding vrijgevig.'
" 'Inderdaad. We willen dat u vannacht met de laatste trein afreist.'
" 'Waarheen?'
" 'Naar Eyford, in Bershire. Het is een klein plaatsje tegen de grens met Oxfordshire, en op tien kilometer afstand van Reading. Er is een trein in Paddington welke u daar rond 11u15 kan brengen.'
" 'Zeer goed.'
" 'Ik zal u met een koets komen afhalen.'
" 'Het is dus nog een eindje rijden?'
" 'Ja, onze werkplaats ligt diep in het platteland. Het is nog een tiental kilometer vanaf het station van Eyford.'
" 'Dan kunnen we er moeilijk voor middernacht zijn. Ik veronderstel dat er geen gelegenheid is om een trein terug te nemen. Ik zal daar dus moeten overnachten.'
" 'Ja, we kunnen u gemakkelijk een kermisbed geven.'
" 'Dat is wel erg onhandig. Zou ik niet langs kunnen komen op een geschikter tijdstip?'
" 'We hebben geoordeeld dat het beter is wanneer u laat komt. Het is om u schadeloos te stellen voor elk mogelijk ongemak dat we aan u, een jonge en onbekende man, een vergoeding betalen waarmee we het advies zouden kunnen kopen van de topmensen in uw beroep. Maar indien u zich vooralsnog wilt terugtrekken dan heeft u nog volop de tijd om dat te doen.'

"Ik dacht aan de vijftig guineas, en hoe zeer wel ze me van pas zouden komen. 'Helemaal niet' zei ik 'Ik zal me graag schikken naar uw wensen. Maar ik zou echter graag een beter inzicht hebben in wat het is dat u wilt dat ik doe.'
" 'Zeker. Het is niet meer dan normaal dat de eed van geheimhouding welke we van u vragen uw nieuwsgierigheid heeft gewekt. Ik wil u niet verplichten tot iets zonder dat u weet waarover het gaat. Ik veronderstel dat er geen enkele kans is dat we afgeluisterd worden?'
" 'Geen enkele.'
" 'Dan staat de zaak er zo voor. U bent er zich waarschijnlijk van bewust dat fuller's aarde een waardevol product is, en dat het enkel gevonden wordt op één of twee plaatsen in Engeland?'
" 'Dat heb ik gehoord.'
" "Enige tijd geleden kocht ik een klein verblijf - een zeer klein verblijf - op vijftien kilometer van Reading. Ik had het geluk om een afzetting van fuller's aarde te ontdekken in één van mijn velden. Bij nader onderzoek bleek echter dat het om een relatief kleine afzetting ging en dat deze de verbinding vormde tussen twee veel grotere afzettingen welke zich echter allebei, links en rechts, bevonden op het land van mijn buren. Dit zijn brave mensen welke er zich helemaal niet van bewust zijn dat hun land iets bevat dat even waardevol is als een goudmijn. Natuurlijk was het in mijn belang om hun land te kopen vooraleer ze de werkelijke waarde ervan ontdekten, maar ongelukkig genoeg had ik niet het kapitaal om dit te kunnen doen. Ik bracht een paar vrienden op de hoogte van mijn ontdekking, en zij stelden voor dat we stilletjes en in het geheim onze eigen afzetting zouden exploiteren zodat we op die manier voldoende geld konden vergaren om de naburige velden op te kopen. Dit doen we nu al een tijdje, en om ons te helpen hebben we een hydraulische pers aangeschaft. Deze pers is, zoals ik reeds heb uitgelegd, stuk gegaan, en we willen daarover uw advies. We bewaren ons geheim angstvallig, en wanneer het bekend zou worden dat er hydraulische ingenieurs naar ons kleine huisje komen, dan zou dat

algauw vragen doen rijzen en indien de feiten bekend werden dan konden we vaarwel zeggen tegen elke kans om deze velden te verwerven en onze plannen uit te voeren. Daarom heb ik u laten beloven dat u aan geen mens vertelt wat u deze nacht in Eyford gaat doen. Ik hoop dat ik duidelijk ben geweest?'

" 'Ik volg u volledig' zei ik. 'Het enige punt dat ik niet begrijp is hoe u een hydraulische pers kunt gebruiken om fuller's aarde uit te graven, welke, indien ik mij niet vergis, wordt uitgegraven zoals grind uit een put.'

" 'Ah!' zei hij achteloos 'we hebben onze eigen werkwijze. We comprimeren de aarde tot blokken, zodat we ze kunnen transporteren zonder dat iemand merkt wat het in werkelijkheid is. Maar dat is slechts een detail. Ik heb u nu volledig in vertrouwen genomen, Mr. Hatherly, en ik heb getoond hoe ik u vertrouw.' Hij stond recht terwijl hij sprak.

" 'Ik verwacht u dus in Eyford om 11u15.'

" 'Ik zal er zeker zijn.'

" 'En geen woord tegen niemand.' Hij keek me aan met een laatste lange, onderzoekende blik, en daarna, mijn hand drukkend met een koude, vochtige greep, haastte hij zich uit de kamer.

"Wel, toen ik nadien alles rustig overdacht was ik erg verbaasd, zoals u beiden wel kunt denken, door deze plotse opdracht welke mij werd toevertrouwd. Aan de ene kant was ik natuurlijk blij, want de vergoeding was het tienvoudige van wat ik zou gevraagd hebben indien ik zelf mijn prijs had moeten bepalen, en het was mogelijk dat deze opdracht tot andere opdrachten zou leiden. Maar aan de andere kant, hadden het gezicht en de handelswijze van mijn opdrachtgever een onplezierige indruk op mij gemaakt, en ik kon me niet voorstellen dat deze uitleg over fuller's aarde voldoende verklaarde waarom ik in het midden van de nacht daarheen moest gaan, alsook de buitengewone bezorgdheid dat ik tegen iemand iets zou vertellen over mijn tocht. Tenslotte zette ik alle zorgen van mij af, verorberde een hartig souper, reed naar Paddington, en vertrok, gehoorzaam aan de overeenkomst om mijn mond te

houden.
"In Reading diende ik niet alleen te wisselen van wagon maar ook van perron. Nochtans was ik op tijd voor de laatste trein naar Eyford, en ik bereikte het kleine zwak verlichte stationnetje iets na elf uur. Ik was de enige passagier die daar uitstapte, en er was niemand op het perron behalve een slaperige kruier met een lantaarn. Toen ik door het hek liep zag ik echter mijn kennis van die ochtend, wachtend in de schaduw aan de andere zijde. Zonder een woord greep hij mijn arm en liet me haastig plaatsnemen in een rijtuig waarvan de deur openstond. Hij trok aan beide zijden de ramen omhoog, klopte op het houtwerk en weg waren we, zo snel als het paard maar kon."
"Eén paard?" onderbrak Holmes hem.
"Ja, slechts één."
"Heeft u de kleur kunnen zien?"
"Ja, ik zag het in het licht van de zijlampen toen ik instapte. Het was kastanjebruin."
"Zag het er vermoeid uit of fris?"
"Oh, fris en glanzend."
"Dank u. Het spijt mij dat ik u onderbroken heb. Gaat u alstublieft verder met uw zeer interessant verslag."
"Weg waren we, en we reden gedurende minstens een uur. Kolonel Lysander Stark had gezegd dat het slechts tien kilometer was, maar ik zou zo denken, afgaande op de snelheid waarmee we reden, en op de tijd welke het kostte, dat het dichter bij de vijftien kilometer was. De hele tijd zat hij zwijgend naast mij, en ik was er mij van bewust, meer dan eens toen ik een blik in zijn richting wierp, dat hij mij met grote intensiteit aankeek. De landwegen schijnen niet erg goed te zijn in dat deel van de wereld, want we schokten en botsten verschrikkelijk. Ik probeerde uit het raam te kijken om iets te zien van de plaats waar we waren, maar ze waren gemaakt van mat glas, en ik kon niets zien behalve nu en dan het heldere schijnsel van een passerend licht. Af en toe waagde ik het een opmerking te maken om de eentonigheid van de reis te breken, maar de kolonel

beantwoordde die alleen maar met éénlettergrepige woorden, en de conversatie viel weldra stil. Maar tenslotte ging de hobbelige weg over in de krakende gladheid van een grindlaan, waarna het voertuig tot stilstand kwam. Kolonel Lysander Stark sprong eruit, en, toen ik hetzelfde deed, trok hij me snel binnen in een portiek dat voor ons gaapte. We stapten, bij wijze van spreken, vanuit de koets rechtstreeks in de hal, zodat ik er niet in slaagde om zelfs maar de kleinste glimp van het huis op te vangen. Van zodra ik over de drempel was gestapt sloeg de deur met een luide bons achter ons dicht, en ik hoorde vaag het geratel van wielen toen de koets terug wegreed.

"Het was pikdonker in het huis, en de kolonel zocht op de tast naar lucifers en mompelde iets onverstaanbaar. Plots ging er aan het andere eind van de gang een deur open, en een lange, gouden strook licht schoot weg in onze richting. De strook werd breder en er verscheen een vrouw met een lantaarn in haar hand, welke ze boven haar hoofd hield, terwijl ze haar gezicht vooruit stak en in onze richting tuurde. Ik kon zien dat ze knap was, en door de glans waarmee het licht op haar donkere jurk viel kon ik zien dat het een luxueuze stof was. Ze sprak een paar woorden in een vreemde taal op een toon alsof ze een vraag stelde, en toen mijn gezel antwoordde met een enkel bars woord schrok ze zo erg dat de lantaarn bijna uit haar hand viel. Kolonel Stark ging naar haar toe, fluisterde iets in haar oor, en nadat hij haar terug in het deurgat had geduwd waar ze was uitgekomen, kwam hij terug in mijn richting met de lantaarn in zijn hand.

" 'Misschien wilt u zo goed zijn om een paar minuten te wachten in deze kamer' zei hij, een andere deur opengooiend. Het was een stille, kleine, eenvoudig bemeubelde kamer, met een ronde tafel in het midden, waarop verschillende Duitse boeken verspreid lagen. Kolonel Stark zette de lantaarn neer op het bovenblad van een harmonium naast de deur. 'Ik zal u niet lang laten wachten' zei hij, en verdween in de duisternis.

"Ik keek naar de boeken op de tafel, en in weerwil van mijn

onkunde in de Duitse taal, kon ik zien dat twee van hen wetenschappelijke verhandelingen waren, en de anderen dichtbundels. Daarna ging ik naar het raam, in de hoop dat ik iets zou kunnen zien van de omgeving, maar een eiken luik, zwaar vergrendeld, sloot het raam af. Het was wonderbaarlijk stil in huis. Ergens in de gang was er een oude klok die luid tikte, maar voor de rest was alles doodstil. Een vaag gevoel van onbehaaglijkheid begon me te bekruipen. Wie waren deze Duitse mensen, en waarom leefden ze op deze vreemde, eenzame plek? En waar was deze plek? Ik was een vijftien kilometer van Eyford, dat was alles wat ik wist, maar of het naar het noorden, zuiden, oosten of westen was, daarvan had ik geen enkel idee. Trouwens, Reading, en mogelijk andere grote steden, lagen binnen die straal, en dus was de plaats misschien toch niet zo afgelegen. Maar toch was het erg waarschijnlijk, gezien de absolute stilte, dat we op het platteland waren. Ik ijsbeerde door de kamer en neuriede zacht een liedje om mezelf op te beuren en vond dat ik mijn vijftig guineas echt wel verdiende.
"Plots, zonder enig voorafgaand geluid in die diepe stilte, draaide de deur van mijn kamer langzaam open. De vrouw stond in de deuropening, met de duisternis van de hal achter haar, het gele licht van de lantaarn neervallend op haar gespannen en mooie gelaat. In een oogwenk kon ik zien dat ze ziek was van schrik, en ik kreeg een koud gevoel rond mijn eigen hart. Ze stak een bevende vinger omhoog om me te waarschuwen dat ik stil moest zijn, en fluisterde gehaast een paar woorden in gebroken Engels tegen mij, achteruit kijkend, zoals een verschrikt paard, naar de duisternis achter haar.
" 'Ik zou gaan' zei ze, hard haar best doend, zo leek het mij, om kalm te spreken; 'Ik zou gaan. Ik zou niet blijven hier. Daar is geen goed voor u te doen.'
" 'Maar, mevrouw,' zei ik 'ik heb nog niet gedaan waarvoor ik hier ben. Ik kan onmogelijk weggaan vooraleer ik de machine heb gezien.'
" 'Het is niet waard u wachten' ging ze verder 'U kan gaan

door de deur; niemand hindert.' Maar toen ze zag dat ik glimlachte en mijn hoofd schudde, liet ze plots haar gereserveerdheid varen en deed een stap vooruit, haar handen in elkaar wringend. 'Voor de liefde van Hemel!' fluisterde ze 'ga weg van hier voor het te laat is!'
"Maar ik ben nogal koppig van natuur, en des te meer bereid om een zaak aan te pakken wanneer er obstakels in de weg staan. Ik dacht aan mijn vergoeding van vijftig guineas, aan mijn vermoeiende tocht, en aan de onplezierige nacht welke voor mij leek te liggen. Moest ik dat allemaal gratis opgeven? Waarom zou ik wegglippen zonder mijn opdracht te hebben uitgevoerd, en zonder dat ik mijn rechtmatige vergoeding in handen had? Deze vrouw kon, voor zover ik wist, een monomane zijn. En alhoewel haar handelswijze me dieper geraakt had dan ik wou toegeven, nam ik een flinke houding aan en schudde terug mijn hoofd en verklaarde dat ik van plan was op post te blijven. Ze stond op het punt om haar smeekbede te herhalen toen er boven een deur werd dichtgeslagen, en het geluid van verschillende voetstappen op de trap hoorbaar was. Ze bleef een ogenblik staan luisteren, gooide haar handen in de lucht in een gebaar van wanhoop, en verdween even plots en geluidloos als ze gekomen was.
"De nieuwkomers waren kolonel Lysander Stark en een korte dikke man met een chinchilla baard tussen de plooien van zijn dubbele kin, welke aan mij werd voorgesteld als Mr. Ferguson.
" 'Dit is mijn secretaris en zaakgelastigde' zei de kolonel. 'A propos, ik dacht dat ik deze deur daarstraks gesloten had. Ik vrees dat u de tocht moet hebben gevoeld.'
" 'Integendeel' zei ik 'Ik heb de deur zelf geopend omdat deze kamer me een ietwat bedrukt gevoel bezorgde.'
"Hij wierp één van zijn achterdochtige blikken op mij. 'Misschien kunnen we dan beter aan het werk gaan' zei hij. 'Mr. Ferguson en ik zullen u de machine laten zien.'
" 'Dan zet ik beter mijn hoed op, veronderstel ik.'
" 'Oh, nee, ze staat in het huis.'
" 'Wat, u graaft fuller's aarde op in het huis?'

" 'Nee, nee. Dit is enkel waar we ze samenpersen. Maar denkt u daar maar niet aan. Al wat we willen is dat u de machine onderzoekt en ons laat weten wat er mis mee is.'

"We gingen samen naar boven, de kolonel voorop met de lantaarn, de dikke zaakgelastigde en ik achter hem. Het was een labyrint van een oud huis, met gangen en oversteken, nauwe wenteltrappen, en kleine lage deuren, waarvan de dorpels waren uitgehold door generaties van mensen die er hadden over gelopen. Er lagen geen tapijten en er waren geen tekenen dat de bovenverdieping enig meubilair bevatte, terwijl het stucwerk van de muren pelde, en het vocht erdoor kwam in groene, ongezonde vlekken. Ik probeerde me zo zorgeloos mogelijk te gedragen, maar ik was de waarschuwingen van de dame niet vergeten, zelfs al had ik ze genegeerd, en ik hield mijn twee metgezellen goed in het oog. Ferguson leek meer een knorrige en stille man, maar uit het weinige dat hij zei kon ik opmaken dat hij tenminste een landgenoot was.

"Kolonel Lysander Stark hield uiteindelijk halt voor een lage deur, welke hij openmaakte. Binnen was er een kleine, vierkante kamer, waarin we met ons drieën amper gelijktijdig konden staan. Ferguson bleef buiten staan, en de kolonel deed me binnenkomen.

" 'We bevinden ons nu' zei hij 'feitelijk binnen in de pers, en het zou een bijzonder onaangename zaak voor ons zijn indien iemand ze aanzette. Het plafond van deze kleine kamer is in werkelijkheid het uiteinde van een neerkomende zuiger, en deze komt neer met een kracht van ettelijke tonnen op deze metalen vloer. Aan de buitenzijde zijn er kleine zijdelingse kolommen water waarop de kracht wordt uitgeoefend, en welke deze doorgeven en vermenigvuldigen op de manier waarmee u vertrouwd bent. De machine doet het behoorlijk, maar er is een zekere wrijving in het mechanisme en ze heeft een weinig van haar kracht verloren. Misschien wilt u zo goed zijn om ernaar te kijken en ons te tonen hoe we dat recht kunnen zetten.'

"Ik nam de lantaarn van hem over en onderzocht de machine erg grondig. Het was inderdaad een gigantisch

ding, en in staat om een enorme druk uit te oefenen. Maar toen ik de buitenkant onderzocht en de hendels neerdrukte waarmee de machine bestuurd werd, wist ik meteen door een sissend geluid dat er een klein lek was waardoor er water terug kon stromen door één van de zijcilinders. Nader onderzoek toonde aan dat één van de rubberen fittingen rond de kop van een aandrijfstang gekrompen was en dat daardoor de holte waarin hij paste niet meer volledig werd afgesloten. Dit was duidelijk de oorzaak van het drukverlies en ik legde het uit aan mijn metgezellen, die zeer aandachtig luisterden naar wat ik te zeggen had en verschillende praktische vragen stelden over hoe ze te werk moesten gaan om het euvel te herstellen. Toen ik het hen had uitgelegd, keerde ik terug naar de hoofdkamer van de machine en bekeek die nog eens goed om mijn eigen nieuwsgierigheid te bevredigen. Het was al in één oogopslag overduidelijk dat het verhaal over de fuller's aarde je reinste fantasie was, want het zou absurd zijn om te veronderstellen dat zulk een krachtige machine ontworpen was voor zulk een onevenredig doel. De wanden waren van hout, maar de vloer bestond uit een grote ijzeren trog, en toen ik deze onderzocht zag ik dat ze helemaal bedekt was met een korst van een metalen afzetting. Ik had me gebukt en schraapte over de vloer om te zien wat het werkelijk was toen ik een gedempte uitroep in het Duits hoorde en het skeletachtige gezicht van de kolonel boven mij zag.
" 'Wat bent u hier aan het doen?' vroeg hij.
"Ik voelde me boos omdat hij me had misleid met zijn uitvoerig fantasieverhaal. 'Ik was uw fuller's aarde aan het bewonderen' zei ik; 'ik denk dat ik beter in staat zou zijn om u te adviseren indien u mij het echte doel zou vertellen waarvoor deze machine gebruikt wordt.'
"Op het ogenblik dat deze woorden mijn mond verlieten had ik al spijt over mijn roekeloze reactie. Zijn gezicht werd hard en een onheilspellende blik verscheen in zijn grijze ogen.
" 'Zeer goed' zei hij 'u zult alles over deze machine te weten komen.' Hij zette een stap achteruit, gooide de kleine deur dicht, en draaide de sleutel om in het slot. Ik rende erheen

en trok aan de klink, maar die was echt geblokkeerd en gaf geen krimp toen ik er op duwde en er tegen schopte. 'Hallo!' riep ik. 'Hallo! Kolonel! Laat mij eruit!'

"En toen hoorde ik in de stilte ineens een geluid waardoor mijn hart oversloeg. Het was het gekletter van de hendels en het gesis van de lekkende cilinder. Hij had de machine aangezet. De lantaarn stond nog op de vloer waar ik ze gezet had toen ik de trog onderzocht. In het licht ervan zag ik dat de zwarte zoldering naar beneden kwam, traag, shokkend, maar, zoals niemand beter wist dan ikzelf, met een kracht welke mij binnen een minuut zou pletten tot een vormeloze pulp. Ik gooide me gillend tegen de deur, en schraapte met mijn nagels over het slot. Ik smeekte de kolonel om mij eruit te laten, maar het genadeloze gekletter van de drijfstangen smoorde mijn kreten. Het plafond was nog maar een goede halve meter verwijderd van mijn hoofd, en met mijn opgestoken hand kon ik het harde, ruwe oppervlak voelen. Toen schoot het door mijn hoofd dat de pijnlijkheid van mijn dood in sterke mate afhankelijk zou zijn van de houding waarin ik ze zou ontmoeten. Indien ik neerlag op mijn gezicht zou het gewicht op mijn ruggengraat terecht komen, en ik sidderde toen ik dacht aan die verschrikkelijke knak. Misschien was het gemakkelijker op de andere zijde; maar, had ik de moed om daar te liggen en op te kijken naar de dodelijke zwarte schaduw welke op mij afkwam? Ik was al niet meer in staat om rechtop te staan, toen mijn aandacht werd getrokken door iets dat een sprankje hoop in mijn hart bracht.

"Ik heb gezegd dat alhoewel de vloer en de zoldering van ijzer waren, de wanden uit houten planken bestonden. Toen ik een laatste keer vlug rond keek, zag ik een dunne lijn van geel licht tussen twee van de planken, welke breder en breder werd toen ik ertegen duwde. Gedurende een ogenblik kon ik amper geloven dat er inderdaad een deur was welke wegleidde van de dood. Het volgende moment wrong ik mezelf erdoor en bleef half bewusteloos aan de andere zijde liggen. Het paneel had zich achter mij terug gesloten, maar het gekraak van de lantaarn, en een paar ogenblikken later

het geluid van de twee metalen platen, vertelden me hoe nipt mijn ontsnapping was geweest.
"Ik kwam terug tot mezelf door een verwoed rukken aan mijn pols, en ik merkte dat ik op een stenen vloer lag in een smalle gang, terwijl een vrouw zich over mij heen boog en met haar linkerhand aan mij trok, terwijl ze in haar rechterhand een kaars vasthield. Het was dezelfde goede vriendin wiens waarschuwing ik zo roekeloos genegeerd hard.
" 'Kom! Kom!' fluisterde ze. 'Ze zullen hier zijn in een ogenblik. Zij zullen zien dat u niet daar bent. Oh, verspil de zo kostbare tijd niet, maar kom!'
"Deze keer sloeg ik haar advies niet in de wind. Ik zette me waggelend recht en liep met haar door de gang waarna we een wenteltrap afliepen. Die laatste gaf uit op een brede doorgang, en net toen we hem bereikten hoorden we het geluid van lopende voeten en het geschreeuw van twee stemmen, één die de ander antwoordde vanop de verdieping waar we zelf waren, en de andere van de verdieping eronder. Mijn gids hield halt en keek om zich heen als iemand die teneinde raad is. Toen gooide ze een deur open welke naar een slaapkamer leidde, en door het raam ervan zag ik de maan helder schijnen.
" 'Het is uw enige kans' zei ze 'Het is hoog, maar het kan dat u het kunt springen.'
"Terwijl ze sprak werd er een schijnsel zichtbaar aan het verste einde van de gang, en ik zag de magere gestalte van kolonel Lysander Stark komen aflopen met een lantaarn in één hand en een wapen dat er uitzag als een slagers hakmes in de andere. Ik rende door de slaapkamer, gooide het raam open, en keek naar beneden. Hoe rustig en zoet en heilzaam zag de tuin eruit in het maanlicht, en het kon niet meer dan drie meter diep zijn. Ik klom op de vensterbank, maar ik aarzelde met springen tot ik kon horen wat er zich zou afspelen tussen mijn redster en de schurk die mij achtervolgde. Indien ze mishandeld werd, dan zou ik haar ongeacht het risico te hulp schieten. De gedachte was nog maar door mijn hoofd geflitst toen hij al aan de deur was en

zich een weg baande door haar opzij te duwen; maar ze sloeg haar armen om hem heen en probeerde hem tegen te houden.
" 'Fritz! Fritz!' riep ze in het Engels, 'denk aan je belofte na de laatste keer. Je zei het niet meer opnieuw gebeuren. Hij zal stil zijn! Oh, hij zal stil zijn!'
" 'Je bent gek, Elise!' schreeuwde hij, worstelend om haar van zich af te schudden. 'Je zult ons ruïneren. Hij heeft teveel gezien. Laat me door, zeg ik!' Hij gooide haar van zich af, en, lopend naar het venster hakte hij naar mij met zijn zwaar wapen. Ik had mezelf laten zakken en hing nog met mijn handen aan de vensterbank, toen zijn slag viel. Ik was me bewust van een doffe pijn, mijn greep verslapte en ik viel naar beneden in de tuin.
"Ik was door elkaar geschud van de val maar niet gewond; dus stond ik recht en liep weg tussen de struiken, zo hard als ik kon, want ik begreep dat ik nog bijlange na niet buiten gevaar was. Maar plots, terwijl ik rende, werd ik overvallen door een grote duizeligheid en misselijkheid. Ik keek naar mijn hand, die pijnlijk klopte, en toen,voor het eerst zag ik dat mijn duim was afgehakt en dat het bloed uit de wonde stroomde. Ik probeerde mijn zakdoek er rond te knopen, maar plotseling was er een gezoem in mijn oren, en het volgende ogenblik viel ik bewusteloos neer tussen de rozenstruiken.
"Hoe lang ik bewusteloos heb gelegen kan ik niet zeggen. Het moet lang geduurd hebben, want de maan was ondergegaan, en een heldere ochtend brak aan toen ik terug bij bewustzijn kwam. Mijn kleren waren doorweekt van de dauw, en de mouw van mijn jas doordrenkt met bloed van mijn gewonde duim. De pijn ervan bracht onmiddellijk alle bijzonderheden van de vorige nacht terug naar boven, en ik sprong recht met het gevoel dat ik nog niet veilig was voor mijn achtervolgers. Maar tot mijn verbazing, toen ik om me heen keek, was er geen huis of tuin meer te zien. Ik had neergelegen in een hoek van de haag dicht bij de grote weg, en slechts een beetje verder stond een langwerpig gebouw dat, toen ik dichterbij kwam, hetzelfde station bleek te zijn

waar ik de vorige nacht was uitgestapt. Indien die lelijke wonde aan mijn hand er niet was geweest dan had alles wat zich gedurende die verschrikkelijke uren had afgespeeld evengoed een kwade droom kunnen zijn.
"Half verdoofd ging ik het station binnen en vroeg naar de ochtendtrein. In minder dan een uur zou er een vertrekken naar Reading. Ik zag dat dezelfde kruier nog steeds dienst had en vroeg hem of hij ooit gehoord had van kolonel Lysander Stark. De naam was hem niet bekend. Had hij het rijtuig gezien dat de vorige nacht op mij stond te wachten? Nee, dat had hij niet. Was er ergens en politiestation dichtbij? Er was er één maar dat was vijf kilometer verder.
"Dat was voor mij te ver, zwak en ziek als ik was. Ik besloot te wachten tot ik terug in de stad was om mijn verhaal aan de politie te vertellen. Het was iets na zes uur toen ik aankwam, waarop ik eerst mijn wonde liet verzorgen, en daarna was de dokter zo vriendelijk om me hierheen te brengen. Ik leg de zaak in uw handen en zal precies doen wat u mij adviseert."
We bleven allebei een hele tijd in stilte zitten nadat we dit buitengewone verhaald gehoord hadden. Toen nam Sherlock Holmes één van die zware boeken van de boekenplank waarin hij zijn knipsels plakte.
"Hier is een aankondiging die u zal interesseren" zei hij. "Ze verscheen een jaar geleden in zowat alle kranten. Luister hier eens naar:

*"Verdwenen, op de 9e jongstleden, Mr. Jeremiah Hayling, zesentwintig jaar, hydraulisch ingenieur. Verliet zijn woning om 10 uur 's avonds, en sindsdien is er niets meer van hem vernomen. Was gekleed in...*

etc., etc. Ha! Dat geeft aan wanneer de kolonel zijn machine de vorige keer moest laten herstellen, denk ik."
"Goede hemel!" riep mijn patiënt "Dat verklaart wat de dame zei."
"Ongetwijfeld. Het is overduidelijk dat de kolonel een koude en niets ontziende man was, die vast had besloten dat niets

zijn kleine spelletje in de weg mocht staan, zoals genadeloze piraten die geen overlevenden laten op een buitgemaakt schip. Wel, elk ogenblik is nu kostbaar, dus indien u zich daartoe in staat voelt zullen we nu eerst naar Scotland Yard gaan vooraleer we naar Eyford vertrekken."
Ongeveer drie uur later zaten we met zijn allen in de trein welke van Reading naar het kleine dorp in Berkshire reed. Ons gezelschap bestond uit Sherlock Holmes, de hydraulische ingenieur, inspecteur Bradstreet van Scotland Yard, een agent in burger, en ikzelf. Bradstreet had een stafkaart van het graafschap opengespreid op de bank en was bezig met een passer een cirkel rond Eyford te trekken.
"Ziezo" zei hij. "Deze cirkel heeft een straal van vijftien kilometer rond het dorp. De plaats die we zoeken moet ergens op de omtrek liggen. U zei vijftien kilometer, dacht ik, mijnheer."
"Het was een uur flink doorrijden.'
"En u denkt dat ze u dat hele eind hebben teruggebracht terwijl u bewusteloos was?"
"Dat moeten ze wel gedaan hebben. Ik heb ook een vage herinnering dat men mij opnam en ergens heen bracht."
"Wat ik niet kan begrijpen" zei ik "is waarom ze u hebben gespaard toen ze u bewusteloos in de tuin zagen liggen. Misschien werd de schurk op betere gedachten gebracht door de smeekbeden van de dame."
"Ik denk dat dit onwaarschijnlijk is. Ik heb nog nooit in mijn leven zulk een onverbiddelijk gezicht gezien."
"Och, dat zullen we binnenkort allemaal opgehelderd hebben" zei Bradstreet. "Wel, ik heb mijn cirkel getekend, en ik wou dat ik wist op welk punt ervan de lui die we zoeken zich bevinden."
"Ik denk dat ik er mijn vinger op kan leggen" zei Holmes rustig.
"Nee maar!" riep de inspecteur "u heeft uw mening al gevormd! Komaan, we zullen zien wie het met u eens is. Ik zeg dat het zuidwaarts is, want daar is het land meer verlaten."
"En ik zeg dat het oostwaarts is" zei mijn patiënt

"Ik ga voor het westen" merkte de agent in burger op. "Er zijn daar verschillende kleine rustige dorpjes."
"En ik ga voor het noorden" zei ik "omdat daar geen heuvels zijn, en onze vriend zegt dat hij niet heeft gemerkt dat het rijtuig ooit bergop reed."
"Wel," riep de inspecteur lachend; "dat is een mooie verzameling van diverse meningen. We hebben de vier windstreken onder ons verdeeld. Aan wie geeft u uw stem?"
"Jullie hebben het allemaal fout."
"Maar we kunnen niet met zijn allen fout zijn."
"Oh, jawel, dat kan. Dit is mijn punt." Hij plaatste zijn vinger in het centrum van de cirkel. "Hier zullen we hen vinden."
"Maar de rit van vijftien kilometer?" wierp Hatherley op.
"Zevenenhalf heen en zevenenhalf terug. Niets eenvoudiger dan dat. U zegt zelf dat het paard fris en glanzend was toen u instapte. Hoe kon het dat zijn indien het vijftien kilometer over moeilijke wegen had afgelegd?"
"Inderdaad, het is hoogstwaarschijnlijk een list geweest" merkte Bradstreet bedachtzaam op. "Natuurlijk kan er geen twijfel bestaan over het soort misdadigers dat ze zijn."
"Geen enkele" zei Holmes. "Het zijn grootschalige valsmunters, en ze hebben de pers gebruikt om het amalgaam te vormen dat de plaats van zilver moet innemen."
"We weten al een tijdje dat er en slimme bende aan het werk was" zei de inspecteur. "Ze hebben duizenden halve kronen uitgebracht. We hebben hun sporen tot in Reading kunnen volgen, maar verder kwamen we niet, want ze hadden hun sporen op een dusdanige manier gewist dat we wisten dat het professionelen waren. Maar nu, dank zij dit gelukkig toeval, denk ik dat we hen te pakken hebben."
Maar de inspecteur vergiste zich, want deze criminelen waren niet voorbestemd om in de handen van het gerecht te belanden. Toen we Eyford Station binnenreden zagen we een gigantische rookkolom welke opsteeg van achter een groepje bomen en als een reusachtige struisvogelveer over het landschap hing.
"Een huis dat in brand staat?" vroeg Bradstreet toen de trein

verder reed.
"Ja, mijnheer!" zei de stationschef.
"Wanneer is hij uitgebroken?"
"Ik heb vernomen dat het 's nachts was, mijnheer, maar het is erger geworden en het hele gebouw staat in lichterlaaie."
"Wiens huis is het?"
"Van Dr. Becher."
"Vertel me eens," kwam de ingenieur tussenbeide "is Dr. Becher een Duitser, erg mager, met een lange, scherpe neus?"
De stationschef lachte hartelijk. "Nee, mijnheer. Dr. Becher is een Engelsman, en geen mens in de hele parochie moet bredere vesten dragen dan hij. Maar er is een heer die bij hem inwoont, een patiënt, naar ik begrepen heb, die uit het buitenland komt en eruit ziet alsof een klein stukje lekker Berkshire rundvlees hem geen kwaad zou doen."
De stationschef was amper uitgesproken toen we allen in de richting van de brand liepen. De weg liep over de top van een lage heuvel, en daar stond voor ons een groot, wijd uitgespreid witgekalkt gebouw voor ons, vuur spuwend vanuit elke spleet en raam, terwijl in de tuin ervoor drie brandweerwagens vergeefs probeerden om de vlammen te bedwingen.
"Dat is het!" riep Hatherley, in opperste opwinding. "Daar is de oprijlaan in grind, en daar staan de rozenstruiken waar ik gelegen heb. Dat tweede raam is het raam waaruit ik me heb laten vallen."
"Wel, u heeft tenminste wraak op hen genomen. Het staat buiten kijf dat het uw olielamp was welke, toen ze verpletterd werd in de pers, de houten wanden in brand heeft gestoken, en de bewoners waren zonder twijfel te opgewonden door hun jacht op u om het begin van de brand op te merken. Kijk goed naar de mensen in deze menigte om te zien of uw vrienden van vorige nacht er niet tussen staan, alhoewel ik bang ben dat ze nu al een paar honderd kilometer ver zijn."
En wat Holmes vreesde werd waarheid, want vanaf die dag is er niets meer vernomen over de mooie vrouw, de sinistere

Duitser, of de knorrige Engelsman. Vroeg in de ochtend was een boer een wagen tegengekomen met daarin verschillende mensen en enkele grote kisten welke snel in de richting van Reading reden, maar daar verdwenen alle sporen naar de vluchtelingen, en zelfs het vernuft van Holmes was niet in staat om de minste aanwijzing over hun verblijfplaats te ontdekken.
De brandweermannen waren verontrust door de vreemde inrichtingen welke ze binnenin gevonden hadden, en nog meer door de ontdekking van een vers afgesneden menselijke duim op een vensterbank op de tweede verdieping. Tegen zonsondergang leverden hun inspanningen eindelijk resultaat op en konden ze de vlammen bedwingen, maar niet vooraleer het dak was ingevallen en het hele gebouw herleid was tot een absolute ruïne, en met uitzondering van enkele verwrongen cilinders en ijzeren buizen, bleef er geen spoor over van de machinerie welke onze onfortuinlijke kennis zoveel gekost had. Grote hoeveelheden nikkel en tin werden ontdekt in een bijgebouw, maar er werden geen muntstukken gevonden, wat een verklaring kon zijn voor de grote kisten waarnaar reeds verwezen werd.
Hoe onze hydraulische ingenieur vanuit de tuin was overgebracht naar de plaats waar hij terug bij bewustzijn kwam had voor altijd een mysterie kunnen blijven indien de gevonden voetafdrukken geen duidelijk verhaal hadden verteld. Hij was kennelijk weggedragen door twee personen, waarvan één opmerkelijk kleine voeten had en de ander ongewoon grote. Alles welbeschouwd was het waarschijnlijk dat de stille Engelsman, minder stoutmoedig en moorddadig was dan zijn metgezel, de dame had geholpen om de bewusteloze man buiten gevaar te brengen.
"Wel," zei onze ingenieur teleurgesteld toen we plaatsnamen in de trein naar Londen, "daar heb ik een mooie zaak aan gehad! Ik heb mijn duim verloren en vijftig guineas, en wat heb ik erbij gewonnen?"
"Ervaring" zei Holmes, lachend. "En onrechtstreeks kan dit avontuur u nog iets opleveren, weet u; u moet het alleen

onder woorden brengen om de reputatie te krijgen dat u uitstekend gezelschap bent, en dat voor de rest van uw verder leven."

--- o ---

**Het Avontuur van de Adellijke Vrijgezel.**

Het huwelijk van Lord St. Simon, en de eigenaardige afloop ervan, hebben al lang opgehouden het onderwerp van interesse te zijn in die verheven kringen waarin de ongelukkige bruidegommen zich bewegen. Nieuwe schandalen hebben het op de achtergrond gedrukt, en hun meer pikante details hebben het geroddel afgeleid van dit vier jaar oude drama. Omdat ik redenen heb om te geloven dat niet alle feiten bekend zijn gemaakt aan het grote publiek, en omdat mijn vriend Sherlock Holmes een belangrijk aandeel had in het oplossen van de zaak, heb ik het gevoel dat geen enkel biografie over hem volledig zou zijn zonder een kleine schets van deze opmerkelijke episode.
Het was een paar weken voor mijn eigen huwelijk, tijdens de dagen waarin ik nog altijd een appartement deelde met Holmes in Baker Street, dat hij thuis kwam van een namiddag wandeling en op de tafel een brief vond die op hem lag te wachten. Ik was de hele dag binnen gebleven, want het weer was plots omgeslagen naar regen, met sterke herfstwinden, en de Jezail kogel die ik terug had gebracht in één van mijn ledematen als een souvenir van mijn campagne in Afghanistan, klopte met doffe hardnekkigheid.
Met mijn lichaam in één gemakkelijke stoel en mijn benen op een andere, had ik me omgeven met een wolk van kranten tot ik ze tenslotte, verzadigd van het nieuws van de dag, opzij gooide en lusteloos neerlag, kijkend naar het grote helmteken en monogram op de briefomslag welke op de tafel lag, me lui afvragend wie de adellijke correspondent van mijn vriend wel kon zijn.
"Hier ligt een erg chique brief" merkte ik op toen hij binnenkwam. "De brieven die met de ochtendpost kwamen waren, indien ik het mij goed herinner, afkomstig van een visverkoper en een watercommies."
"Ja, mijn correspondentie heeft alleszins de charme van verscheidenheid" antwoordde hij glimlachend "en hoe nederiger, hoe interessanter het meestal is. Dit lijkt één van

die onwelkome sociale uitnodigingen welke een man de keus geven tussen verveling of een leugen."
Hij verbrak het zegel en liet zijn blik over de inhoud glijden.
"Och nee, het zou uiteindelijk wel eens iets interessant kunnen zijn."
"Niet sociaal, dus?"
"Nee, geheel beroepsmatig."
"En van een adellijke cliënt?"
"Eén van de hoogste in Engeland."
"Mijn beste kerel, ik feliciteer je."
"Ik verzeker je, Watson, zonder enige aanstellerij, dat de status van mijn cliënt voor mij veel minder belangrijk is dan de interessantheid van zijn zaak. Maar het is goed mogelijk dat er in dit geval zaak ook hieraan geen gebrek zal zijn. Je hebt de laatste tijd vlijtig de kranten gelezen, is het niet?"
"Daar lijkt het op" zei ik berouwvol, wijzend naar een hoge stapel in de hoek. "Ik heb niets anders te doen."
"Dat is een meevaller, want je zult daardoor waarschijnlijk in staat zijn om me op de hoogte te brengen. Ik lees niets behalve de misdaadpagina en de overlijdensberichten. De laatste zijn altijd heel leerzaam. Maar indien je de recente gebeurtenissen zo nauwgezet hebt gevolgd moet je gelezen hebben over Lord St. Simon en zijn huwelijk?"
"Oh, ja, met de grootste interesse."
"Dat is goed. De brief die ik in mijn hand hou is van Lord St. Simon. Ik zal hem voorlezen, en in ruil moet je deze kranten nog eens doorlopen en me alle informatie geven die met deze zaak te maken heeft. Dit is wat hij zegt:

*Mijn beste Mr. Sherlock Holmes:*
*Lord Backwater heeft me laten weten dat ik een onvoorwaardelijk vertrouwen mag stellen in uw oordeel en discretie. Ik heb bijgevolg besloten om op u beroep te doen en u te raadplegen in verband met de zeer pijnlijke gebeurtenis welke zich heeft voorgedaan in verband met mijn huwelijk. Mr. Lestrade, van Scotland yard, is reeds met de zaak bezig, maar hij verzekert me dat hij geen bezwaren ziet aangaande uw medewerking, en dat hij zelfs denkt dat*

*deze van enig nut zou kunnen zijn. Ik zal om vier uur in de namiddag bij u langs komen, en indien u een andere afspraak op dat tijdstip mocht hebben dan hoop ik dat u deze uitstelt, aangezien dit een zaak is van opperste belangrijkheid.*
*Hoogachtend,*
*St. Simon.*

Het is gedateerd in Grosvenor Mansions, geschreven met een ganzenveer, en de edele lord heeft het ongeluk gehad om een inktveeg te hebben op de buitenzijde van zijn rechter pink" merkte Holmes op terwijl hij de brief dichtvouwde.
"Hij zegt vier uur. Het is nu drie uur. Hij zal hier binnen een uur zijn."
"Dan heb ik nog net de tijd om, met jouw hulp, mezelf vertrouwd te maken met de zaak. Neem die kranten en rangschik de artikels in chronologische volgorde, terwijl ik even opzoek wie onze cliënt is." Hij nam een volume met een rode omslag van tussen een rij naslagwerken welke naast de schouwmantel stonden. "Hier is hij" zei hij, zich neerzettend en het openslaand op zijn knie. "Lord Rubert Walsingham de Vere St. Simon, tweede zoon van de Hertog van Balmoral. Hum! Wapenschild: Azuur, drie kraaienpoten op een veld van sabelbont. Geboren in 1846. Hij is eenenveertig jaar, wat nogal rijp is voor een huwelijk. Was ondersecretaris voor de koloniën in een vorige regering. De Hertog, zijn vader, wat ooit Secretaris voor Buitenlandse Zaken. Ze hebben Plantagenet bloed geërfd door directe afstamming, en Tudor langs de vrouwelijke linie. Ha! Wel, dit is amper leerrijk te noemen. Ik denk dat ik me tot jou moet wenden Watson, voor de meer solide feiten."
"Ik heb weinig moeite om te vinden wat je wilt" zei ik "want de feiten zijn erg recent, en de zaak sprak me aan omdat ze zo opmerkelijk is. Ik wou je er echter niet mee lastig vallen omdat ik wist dat je met een onderzoek bezig was en dat je er niet van houdt wanneer andere zaken dan je gedachtegang doorkruisen."

"Oh, je bedoelt het kleine probleem van de meubelwagen in Grosvenor Square. Dat is nu helemaal opgelost - maar de oplossing lag eigenlijk van in het begin voor de hand. Laat me nu de resultaten horen van je krantenselectie."
"Hier is het eerste bericht dat ik kan vinden. Het is de persoonlijke rubriek van de Morning Post, en dateert, zoals je kunt zien, van enkele weken terug:

*"Een huwelijk werd afgesproken en zal, indien de geruchten kloppen, zeer binnenkort plaatsvinden, tussen Lord Robert St. Simon, tweede zoon van de Hertog van Balmoral, en Juffrouw Hatty Doran, enige dochter van Aloysius Doran, Esq., van San Francisco, Cal., U.S.A."*

Dat is alles."
"Beknopt en ter zake" merkte Holmes op, zijn lange, magere benen uitstrekkend naar het vuur.
"Er stond een meer uitgebreide paragraaf in één van de society kranten van dezelfde week. Ah, hier is hij:

*"Er zullen binnenkort stemmen opgaan welke bescherming vragen van de huwelijksmarkt, want het huidige vrijhandelsprincipe schijnt onze binnenlandse productie onder druk te zetten. Eén voor één, en geleidelijk aan, komt het bestuur van de adellijke huizen van Groot Brittannië in handen van onze lieftallige stamverwanten van over de Atlantische oceaan. Een belangrijke toevoeging aan de lijst van prijzen welke weggekaapt worden door deze charmante indringsters vond vorige week plaats. Lord St. Simon, die de laatste twintig jaar bewezen heeft dat hij bestand was tegen de pijlen van de kleine god, heeft nu definitief zijn aanstaande huwelijk aangekondigd met Juffrouw Hatty Doran, de fascinerende dochter van een Californische miljonair. Juffrouw Doran, wiens bevallige figuur en opvallend gezichtje veel aandacht heeft getrokken tijdens de festiviteiten in Westbury House, is een enig kind, en er komen berichten binnen dat haar bruidsschat de zes cijfers zal overschrijden, met vooruitzichten voor de toekomst.*

*Omdat het een publiek geheim is dat de Hertog van Balmoral zich de laatste jaren verplicht zag om een aantal schilderijen te verkopen, en omdat Lord St. Simon geen eigen bezittingen heeft behalve het kleine landgoed van Birchmoor, is het duidelijk dat de Californische erfgename niet de enige winnaar is in een verbintenis welke haar in staat zal stellen om de gemakkelijke en alledaagse overgang van republikeinse dame naar Britse vrouwelijke pair te maken."*

"Nog iets anders?" vroeg Holmes, geeuwend.
"Oh, ja; meer dan genoeg. Dan is er nog een ander bericht in de Morning Post waarin gemeld wordt dat het huwelijk zich in alle stilte zal voltrekken, dat het in St. George op Hannover Square zou plaatsvinden, dat slechts een half dozijn intieme vrienden zouden worden uitgenodigd, en dat het gezelschap zou terugkeren naar het ingerichte huis in Lancaster Gate dat aangekocht is door Mr. Aloysius Doran. Twee dagen later - dat is vorige woensdag - is er een korte aankondiging dat het huwelijk heeft plaatsgevonden, en dat de wittebroodsweken zouden doorgebracht worden op het domein van Lord Backwater, in de buurt van Petersfield. Dit zijn alle berichten welke verschenen zijn voor de verdwijning van de bruid."
"Voor wat?" vroeg Holmes geschokt.
"Het verdwijnen van de dame."
"Wanneer is ze dan verdwenen?"
"Tijdens het huwelijksontbijt."
"Nee maar. Dit is interessanter dan ik eerst gedacht had; nogal dramatisch, in feite."
"Ja; het trof mij omdat het zo ongewoon was."
"Ze verdwijnen vaak voor de ceremonie, en soms wel eens tijdens de wittebroodsweken; maar ik kan me geen enkel geval herinneren waarin het zo vlug ging. Wees zo goed om mij de details te vertellen."
"Ik verwittig je dat ze erg onvolledig zijn."
"Misschien kunnen we ze vervolledigen."
"Ze staan allemaal in één artikel in de ochtendkrant van

gisteren, dat ik je zal voorlezen. Het is getiteld, 'Eigenaardige Gebeurtenis tijdens een Modieus Huwelijk':

*"De familie van Lord Robert St. Simon verkeert in de diepste verslagenheid door de vreemde en pijnlijke gebeurtenissen welke hebben plaatsgevonden in verband met zijn huwelijk. De plechtigheid, zoals werd aangekondigd in de kranten van gisteren, had gisterenochtend plaats; maar het is pas nu dat het mogelijk was om de vreemde geruchten te bevestigen welke zo hardnekkig de kop opstaken. In weerwil van de pogingen van vrienden om de zaak stil te houden, is er nu zoveel publieke aandacht voor de zaak dat het geen zin meer heeft om iets te ontkennen dat momenteel een algemeen gespreksonderwerp is.*
*"De plechtigheid, welke voltrokken werd in St. George, Hannover Square, was een zeer rustige waarbij niemand anders aanwezig was dan de vader van de bruid, Mr. Aloysius Doran, de Hertogin van Balmoral, Lord Backwater, Lord Eustace, en Lady Clara St. Simon (de jongere broer en zuster van de bruidegom), en Lady Alicia Wittington. Het hele gezelschap begaf zich na afloop naar het huis van Mr. Aloysius Doran, in Lancaster Gate, waar een ontbijt was klaargezet. Het schijnt dat er een kleine storing was welke veroorzaakt werd door een vrouw, waarvan de naam niet bekend is, en die probeerde om het huis binnen te dringen na het gezelschap, bewerend dat zij een aanspraak had op Lord St. Simon. Het was slechts na een pijnlijke en langdurige scene dat ze werd buitengezet door de butler en de lakei. De bruid, die gelukkig al binnen was voor deze onplezierige storing, zat samen met de anderen aan de ontbijttafel, toen ze klaagde over een plotse ongesteldheid en zich terugtrok in haar kamer. Toen er enkele opmerkingen werden gemaakt over haar langdurige afwezigheid, ging de vader naar zijn dochter, maar hoorde van de dienstmeid dat ze slechts een paar ogenblikken in haar kamer was gebleven, daar een ulster en een hoed had genomen, en zich naar beneden haastte. Eén van de lakeien verklaarde dat hij een dame met die kledingstukken het huis*

*had zien verlaten, maar dat hij niet gedacht had dat het zijn meesteres was, omdat hij veronderstelde dat ze bij het gezelschap was. Toen hij had vastgesteld dat zijn dochter was verdwenen, zocht Mr. Aloysius Doran, samen met de bruidegom, onmiddellijk contact met de politie, en werd er een doorgedreven zoektocht op touw gezet, welke waarschijnlijk zal leiden tot een spoedige oplossing van deze zeer eigenaardige zaak. Maar vorige nacht was er nog niets bekend over het doen en laten van de verdwenen dame. Er zijn geruchten dat er boos opzet in het spel is, en er wordt gezegd dat de politie de vrouw heeft opgepakt welke de verstoring veroorzaakt had, haar ervan verdenkend dat ze, uit jaloezie of door een ander motief, betrokken kan zijn bij de vreemde verdwijning van de bruid.*

"En dat is alles?"
"Alleen nog een klein bericht in een andere ochtendkrant, maar het geeft wel te denken."
"En dat is..."
"Dat juffrouw Flora Miller, de dame die de storing veroorzaakte, nu werkelijk gearresteerd is. Het schijnt dat ze vroeger danseres was in de Allegro, en dat ze de bruidegom al een aantal jaren kent. Er zijn geen verdere bijzonderheden, en nu ken je alle gegevens over deze zaak, voor zover ze in de pers verschenen zijn."
"En een uitermate interessante zaak laakt het mij te zijn. Ik zou ze voor niets ter wereld willen gemist hebben. Maar daar gaat de bel, Watson, en aangezien de klok een paar minuten na vier aanwijst, twijfel ik er niet aan dat het onze adellijke cliënt zal zijn. Denk er niet aan om weg te gaan, Watson, want ik heb je graag als getuige, al was het maar om mijn eigen geheugen aan dat van jou te kunnen toetsen."
"Lord Robert St. Simon" kondigde onze piccolo aan terwijl hij de deur opengooide. Een heer kwam binnen, met een prettig, beschaafd gezicht, scherpe neus en bleke gelaatskleur, met een trek rond zijn mond die misschien op prikkelbaarheid kon wijzen, en met de kalme, onbevreesde blik van een man die al zijn hele leven gewend is om

bevelen te geven en gehoorzaamd te worden. Zijn houding was levendig, en toch gaf zijn gehele voorkomen een onterechte indruk van ouderdom, want hij had een licht gebogen houding en een kleine knik in zijn knieën wanneer hij stapte. Ook zijn haar, nadat hij zijn hoed met sterk gebogen rand had afgezet, was grijs aan de uiteinden en uitgedund op zijn kruin. Wat zijn kleding betrof, die was verzorgd en op het randje van fatterig, met een hoge kraag, zwarte geklede jas, witte ondervest, gele handschoenen, patent leren schoenen, en lichtgekleurde slobkousen. Hij kwam traag de kamer binnen, zijn hoofd van links naar rechts kerend, terwijl hij met zijn rechterhand het koordje van zijn gouden monocle liet slingeren.
"Goedendag, Lord St. Simon" zei Holmes, opstaand en buigend. "Neemt u alstublieft plaats in de rieten zetel. Dit is mijn vriend en collega, Dr. Watson. Schuift u een beetje dichter bij het vuur, en dan zullen we de zaak bespreken."
"Een zeer pijnlijke zaak voor mij, zoals u zich wel kunt voorstellen, Mr. Holmes. Ik ben zeer diep gekrenkt. Ik begrijp dat u reeds verschillende delicate zaken van deze soort hebt opgelost, alhoewel ik aanneem dat ze zich niet in dezelfde sociale klasse hebben afgespeeld."
"Nee, ik daal af."
"Ik vraag u verschoning."
"Mijn laatste cliënt in een dergelijke zaak was een koning."
"Oh, werkelijk! Ik had er geen idee van. En welke koning?"
"De Koning van Scandinavië."
"Wat! Had hij zijn vrouw verloren?"
"U zult begrijpen" zei Holmes minzaam "dat ik in de zaken van mijn andere cliënten dezelfde geheimhouding bewaar welke ik ook aan u beloof."
"Natuurlijk! Zeer juist! Zeer juist! Vergeeft u mij. Wat mijn eigen zaak betreft ben ik bereid u alle informatie te geven welke u kan helpen om een oordeel te vormen."
"Dank u. Ik heb alleen datgene vernomen wat in de kranten verschenen is, niets meer. Ik neem aan dat ik het als correct mag beschouwen - dit artikel, bijvoorbeeld, over de verdwijning van de bruid."

Lord St. Simon liet er zijn blik over glijden. "Ja, het is correct in wat het zegt."
"Maar er is heel wat meer informatie nodig vooraleer iemand een mening kan geven. Ik denk dat ik de gewenste feiten het snelst te weten kom wanneer ik u vragen stel."
"Doet u dat, alstublieft."
"Wanneer heeft u Miss Hatty Doran voor het eerst ontmoet?"
"In San Francisco, een jaar geleden."
"U reisde rond in de States."
"Ja."
"Heeft u zich toen verloofd?"
"Nee."
"Maar u ging op vriendelijke voet met elkaar om?"
"Ik vond haar gezelschap plezierig, en zij kon zien dat ik dat aangenaam vond."
"Haar vader is zeer rijk?"
"Er wordt gezegd dat hij de rijkste man van de Westkust is."
"En hoe heeft hij fortuin gemaakt?"
"In de mijnbouw. Een paar jaar geleden bezat hij niets. Toen vond hij goud, investeerde het, en werd snel alsmaar rijker."
"Nu, wat is uw indruk over het karakter van de jongedame - het karakter van uw echtgenote?"
De edelman liet zijn monocle sneller zwaaien en staarde in het vuur. "Ziet u, Mr. Holmes," zei hij "mijn vrouw was twintig vooraleer haar vader een rijk man werd. Gedurende die tijd liep ze vrij rond in een mijnbouwkamp en zwierf in de bossen en de bergen, zodat haar opleiding meer uit de Natuur dan van een schoolmeester kwam. Ze is wat we in Engeland een tomboy noemen, met een sterk karakter, wild en vrijgevochten, niet gebonden door enige vorm van traditie. Ze is onstuimig - vulkanisch, wou ik zeggen. Ze weet snel wat ze wil en kent geen enkele angst wanneer ze haar besluiten uitvoert. Aan de andere kant zou ik haar niet de naam geschonken hebben waarvan ik de eer heb hem te dragen" - hij kuchte nogal plechtig - "indien ik niet gedacht had dat ze diep vanbinnen een nobele vrouw is. Ik geloof dat ze in staat is tot heroïsche zelfopoffering en dat alles wat oneerbaar is haar afkeer wekt."

"Heeft u een foto van haar?"
"Ik heb deze meegebracht." Hij opende een medaillon en toonde ons het gezicht van een zeer mooie vrouw. Het was geen foto maar een ivoren miniatuur, en de kunstenaar was er wonderlijk in geslaagd om het glanzende zwarte haar, de grote donkere ogen en de fijne mond weer te geven. Holmes keek lang en ernstig naar de afbeelding. Daarna sloot hij het medaillon en gaf het terug aan Lord St. Simon.
"De jongedame kwam daarna naar Londen, en u hernieuwde de kennismaking?"
"Ja, haar vader had haar meegebracht voor het seizoen in Londen. Ik ontmoette haar verschillende malen, we verloofden ons, en nu ben ik met haar getrouwd."
"Ze bracht, heb ik begrepen, een aanzienlijke bruidsschat met zich mee?"
"Een mooie bruidsschat. Niet meer dan gebruikelijk is in mijn familie."
"En deze blijft natuurlijk in uw bezit, aangezien het huwelijk voltrokken is?"
"Ik heb me werkelijk nog niet laten informeren over dit onderwerp."
"Natuurlijk niet. Heeft u Miss Doran gezien op de dag voor het huwelijk?"
"Ja."
"Was ze in een vrolijke stemming?"
"Het kon niet beter. Ze bleef maar praten over alles wat we zouden doen in ons nieuwe leven."
"Inderdaad! Dit is zeer interessant. En op de ochtend van het huwelijk?"
"Ze was zo vrolijk als maar zijn kon - tenminste tot na de plechtigheid."
"En heeft u toen een verandering in haar opgemerkt?"
"Wel, om de waarheid te zeggen, zag ik toen de eerste tekenen van een zekere bitsheid. Maar het incident was te onbeduidend om het vertellen waard te zijn en kan helemaal niets te maken hebben met de zaak."
"Ik zou u toch willen vragen om het ons te vertellen."
"Oh, het is kinderachtig. Ze liet haar boeket vallen toen we

naar de sacristie gingen. Ze passeerde toen net de voorste van de kerkbanken en het viel in de bank. Er was een ogenblik dat er niets gebeurde, maar de heer in de kerkbank gaf het haar terug, en het scheen niet onder de val geleden te hebben. Maar toen ik iets over het voorval zei antwoordde ze mij nogal abrupt; en in de koets, op weg naar huis, scheen ze tot in het absurde geprikkeld door dit onbenullig voorval."
"Inderdaad! U zegt dat er een heer in de kerkbank zat. Waren er toen mensen uit het publiek aanwezig?"
"Oh, ja. Het is onmogelijk om hen buiten te sluiten wanneer de kerk open is."
"Deze heer was niet één van de vrienden van uw vrouw?"
"Nee, nee; ik noem hem een heer uit hoffelijkheid, maar hij zag er heel gewoontjes uit. Ik heb amper opgemerkt hoe hij eruit zag. Maar ik denk echt dat we ons nogal ver van de essentie verwijderen."
"Lady St. Simon kwam dus van het huwelijk terug in een minder opgewekte stemming dan die waarin ze er heen was gegaan. Wat deed ze toen ze binnenkwam in het huis van haar vader?"
"Ik zag haar praten met haar kamermeisje."
"En wie is haar kamermeisje?"
"Ze heet Alice. Ze is een Amerikaanse en kwam met haar mee van Californië"
"Een dienstmeisje dat ze vertrouwde?"
"Een beetje teveel zelfs. Het scheen me toe dat haar meesteres haar teveel vrijheden veroorloofde. Maar in Amerika kijkt men natuurlijk anders aan tegen dat soort dingen."
"Hoe lang heeft ze gesproken met deze Alice?"
"Oh, een paar minuten. Ik had andere dingen om over na te denken."
"U heeft niet gehoord wat ze zegden?
"Lady St. Simon zei iets over 'een aanspraak omzeilen'. Ze gebruikte vaak zulk jargon. Ik heb geen idee wat ze bedoelde."
"Het Amerikaans jargon is soms erg expressief. En wat deed

uw vrouw toen het gesprek met haar meid beëindigd was?"
"Ze ging naar de ontbijtkamer."
"Aan uw arm?"
"Nee, alleen. Ze was erg onafhankelijk in dergelijke kleine zaken. Daarna, nadat we een tiental minuten neerzaten, stond ze haastig op, mompelde een verontschuldiging, en verliet de kamer. Ze is nooit meer teruggekeerd."
"Maar dit kamermeisje, Alice, heb ik begrepen, verklaart dat ze naar haar kamer ging, haar bruidskleed bedekte met een lange ulster, een hoed opzette en naar buiten ging."
"Inderdaad. En nadien werd ze in Hyde Park gezien terwijl ze wandelde in het gezelschap van Flora Miller, een vrouw die nu gearresteerd is, en die reeds 's ochtends een scene had gemaakt in het huis van Mr. Doran."
"Ah, ja. Ik zou graag een paar bijzonderheden vernemen over deze jongedame, en uw relatie met haar."
Lord St. Simon haalde zijn schouders op en trok zijn wenkbrauwen omhoog. "We hebben enkele jaren op vriendelijke voet gestaan - ik mag wel zeggen op zeer vriendelijke voet. Ze trad op in de Allegro. Ik heb haar niet onedelmoedig behandeld, en ze had geen enkele reden om zich over mij te beklagen, maar u weet hoe vrouwen zijn, Mr. Holmes. Flora was een lief klein ding, maar uitzonderlijk heethoofdig en erg aan mij verknocht. Ze schreef me vreselijke brieven toen ze hoorde dat ik ging trouwen, en, om de waarheid te zeggen, de reden waarom ik een huwelijk in besloten kring wenste was omdat ik vreesde dat er een schandaal zou zijn in de kerk. Ze stond aan het huis van Mr. Doran nadat we teruggekeerd waren, en ze probeerde zich een weg naar binnen te banen, terwijl ze zeer beledigende dingen tegen mijn vrouw zei, en haar zelfs bedreigde, maar ik had een dergelijke mogelijkheid voorzien, en ik had twee politieagenten in burger welke haar algauw terug naar buiten werkten. Ze was rustig toen ze zag dat ze niets opschoot met het veroorzaken van een opstootje."
"Heeft uw echtgenote dit allemaal gehoord?"
"Nee, gelukkig heeft ze dat niet."
"En achteraf werd ze gezien toen ze samen met deze vrouw

wandelde?"
"Ja. Dat is wat Mr. Lestrade van Scotland Yard zo ernstig vind. Er wordt gedacht dat Flora mijn vrouw om de tuin heeft geleid en een verschrikkelijke val voor haar heeft gespannen."
"Wel, het is een mogelijke veronderstelling."
"U denkt dat dus ook?"
"Ik heb niet gezegd dat het een waarschijnlijke veronderstelling is. Maar u hecht er zelf weinig geloof aan?"
"Ik denk niet dat Flora een vlieg kwaad zou doen."
"Nochtans kan jaloezie vreemde dingen doen met iemands karakter. Maar zegt u mij, wat is uw eigen theorie over wat er gebeurd is?"
"Nee maar, werkelijk, ik ben gekomen om een theorie te vinden, niet om er één naar voor te schuiven. Ik heb u alle feiten gegeven. Aangezien u het mij echter vraagt, mag ik zeggen dat ik het mogelijk acht dat de opwinding van deze zaak, de wetenschap dat ze zulk een immense sociale stap zette, een kleine zenuwinzinking bij mijn vrouw heeft teweeggebracht."
"In het kort, dat ze plots in de war was?"
"Wel, werkelijk, wanneer ik eraan denk dat ze haar rug heeft toegekeerd - ik zal niet zeggen naar mij, maar naar zoveel dingen die anderen maar al te graag wilden bekomen zonder succes - dan kan ik het moeilijk op een andere wijze verklaren."
"Wel, dat is inderdaad ook een denkbare hypothese." zei Holmes, glimlachend. "En nu, Lord St. Simon, denk ik dat ik bijna alle nodige informatie heb. Mag ik u vragen of u aan de ontbijttafel op een plaats zat waar u uit het venster kon kijken?"
"We konden de overkant van de straat zien en ook het park."
"Precies. Dan denk ik niet dat ik u nog langer moet ophouden. Ik zal met u contact houden."
"Indien u zo gelukkig zou zijn om dit probleem op te lossen," zei onze cliënt terwijl hij opstond.
"Ik heb het opgelost."

"Eh? Wat zei u?"
"Ik zei dat ik het opgelost had."
"Maar waar dan is mijn vrouw?"
"Dat is een detail dat ik u spoedig zal laten weten."
Lord St. Simon schudde zijn hoofd. "Ik ben bang dat daarvoor knappere knoppen nodig zijn dan die van u of mij" merkte hij op, en buigend op een statige, ouderwetse manier vertrok hij.
"Het is erg vriendelijk van Lord St. Simon om mij te vereren door mijn hoofd op gelijke hoogte met het zijne te zetten" zei Holmes, lachend. "Ik denk dat ik een whisky soda en een sigaar zal nemen na dit kruisverhoor. Ik had mijn conclusies over deze zaak al getrokken voor onze cliënt de kamer binnenstapte."
"Mijn beste Holmes!"
"Ik heb nota's over verschillende gelijkaardige zaken, alhoewel geen enkele, zoals ik reeds opmerkte, zo snel verliep. De hele ondervraging diende om mijn vermoeden om te zetten in zekerheid. Indirecte bewijzen zijn soms erg doorslaggevend, zoals wanneer je een forel in de melk vind, om Thoreau's voorbeeld aan te halen."
"Maar ik heb alles gehoord wat jij hebt gehoord."
"Maar zonder de kennis van vroegere zaken welke me zo goed van pas komt. Er was een gelijkaardig geval in Aberdeen enkele jaren terug, en iets dat veel gelijkenis ermee vertoont in Munchen in het jaar na de Frans-Duitse oorlog. Het is één van die zaken - maar, hallo, hier is Lestrade! Goedenamiddag, Lestrade! Je vindt een whiskyglas op het buffet en er liggen sigaren in het kistje."
De officiële detective was uitgedost in een gespikkelde vest en een das, welke hem het uiterlijk van een zeeman gaven, en hij had een tas van zwart canvas bij zich. Na een korte groet ging hij zitten en stak de sigaar op welke hem was aangeboden.
"Wat is er mis?" vroeg Holmes met een twinkeling in zijn ogen. "Je ziet er ontevreden uit."
"En ik voel me helemaal niet tevreden. Het is die verduivelde zaak van het huwelijk van St. Simon. Ik krijg er

kop noch staart aan."
"Werkelijk! Je verrast mij."
"Wie heeft ooit gehoord van zulk een warboel? Elke aanwijzing schijnt door mijn vingers te glippen. Ik ben er al de hele dag mee bezig."
"En je bent er zelfs nat door geworden" zei Holmes terwijl hij zijn hand op de mouw van de gespikkelde vest legde.
"Ja, ik heb de Serpentine gedregd."
"In 's hemelsnaam, waarom?"
"Op zoek naar het lichaam van Lady St. Simon."
Sherlock Holmes leunde achterover in zijn zetel en lachte hartelijk.
"Heb je de fontein op Trafalgar Square gedregd?" vroeg hij.
"Waarom? Wat bedoel je?"
"Omdat je net evenveel kans hebt om de dame daar te vinden dan in de rivier."
Lestrade wierp een kwade blik op mijn metgezel. "Ik veronderstel dat jij er wel alles over weet." sneerde hij.
"Wel, ik heb slechts daarnet alle feiten gehoord, maar ik heb mijn mening klaar."
"Oh, inderdaad! Dan denk je dat de Serpentine geen rol speelt in deze zaak?"
"Ik denk dat dit zeer onwaarschijnlijk is."
"Dan kun je misschien zo vriendelijk zijn om uit te leggen hoe het komt dat we dit erin gevonden hebben?" Terwijl hij sprak opende hij de tas en gooide op de vloer een zijden huwelijksjapon, een paar witte satijnen schoenen en een bruidskroon met sluier, allemaal verkleurd en doordrenkt met water. "Daar," zei hij, een nieuwe trouwring op het stapeltje leggend. "Daar heeft u een klein nootje dat u mag kraken, Meester Holmes."
"Oh, inderdaad!" zei mijn vriend, blauwe rookkringetjes in de lucht blazend. "Dat heb je opgevist uit de Serpentine?"
"Nee. Ze werden door een parkwachter gevonden toen ze dicht bij de oever dreven. Ze zijn geïdentificeerd als haar kleren, en het scheen me toe dat indien de kleren daar lagen, het lichaam niet veraf kon zijn."
"Volgens dezelfde briljante redenering zou het lichaam van

elke mens moeten gevonden worden in de buurt van zijn kleerkast. En zegt u mij, wat hoopte u hiermee te bereiken?"
"Bewijs vinden waardoor Flora Miller in verband kan worden gebracht met de verdwijning."
"Ik ben bang dat dit moeilijk zal gaan."
"Zo, ben je dat?" riep Lestrade met enige bitterheid. "Ik ben bang, Holmes, dat je niet erg praktisch bent met je deducties en gevolgtrekkingen. Je hebt twee blunders geslagen in evenveel minuten. Deze jurk beschuldigt juffrouw Flora Miller."
"En hoe?"
"In de jurk zit een zakje. In dat zakje zit een doosje. In dat doosje zit een briefje. En hier is het briefje in kwestie" Hij kletste het neer op de tafel voor hem. "Luister hier eens naar:"

*"Je zult me zien wanneer alles klaar is. Kom meteen. F.H.M."*

Het is al de hele tijd mijn theorie geweest dat Lady St. Simon meegelokt werd door Flora Miller, en dat ze, zonder twijfel met behulp van medeplichtigen, verantwoordelijk is voor haar verdwijning. Hier, ondertekend met haar initialen is de nota in kwestie welke ongetwijfeld stiekem in haar hand werd gedrukt bij de deur en waardoor ze in de val werd gelokt."
"Heel goed, Lestrade" zei Holmes, lachend. "Je bent inderdaad een scherpzinnig man. Laat het mij eens zien." Op een lusteloze manier nam hij het papiertje van de tafel, maar zijn aandacht was onmiddellijk gewekt en hij liet een kleine uitroep van voldaanheid ontsnappen. "Dit is inderdaad belangrijk." zei hij.
"Ha! Je vindt dat dus ook?"
"Uitzonderlijk belangrijk. Ik feliciteer je hartelijk."
Lestrade ging triomfantelijk recht staan en boog zijn hoofd om mee te kijken. "Nee maar" riep hij uit "je kijkt naar de verkeerde kant!"
"Integendeel, dit is de goede kant."

"De goede kant? Je bent gek! Hier staat het bericht, geschreven in potlood."
"En aan deze kant zie je een stukje van een hotelrekening welke mij sterk interesseert.
"Je zult er niets aan hebben. Ik heb het al onderzocht" zei Lestrade.

*"4 oct., kamers 8s., ontbijt 2s. 6d, cocktail 1s., lunch 2s. 6d, glas sherry 8d."*

"Ik zie hier niets belangrijk in"
"Zeer waarschijnlijk niet. Maar het is uiterst belangrijk. Wat het bericht betreft, dat is ook belangrijk, of tenminste toch de initialen, dus feliciteer ik je opnieuw."
"Ik heb genoeg tijd verspild" zei Lestrade, recht staand "Ik geloof in hard werken en niet in naast een haardvuur zitten en mooie theorieën verzinnen. Goedendag, Mr. Holmes, en we zullen zien wie als eerste de bodem van de zaak bereikt."
Hij raapte de kleren op, gooide ze in de tas en liep naar de deur.
"Toch nog een tip voor jou, Lestrade" zei Holmes temerig voor zijn rivaal verdween; "Ik zal je de echte oplossing van de zaak verklappen. Lady St. Simon is slechts een mythe. Een dergelijk iemand bestaat niet en heeft ook nooit bestaan."
Lestrade keek medelijdend naar mijn metgezel. Daarna wendde hij zich naar mij, tikte driemaal met zijn vinger tegen zijn voorhoofd, schudde plechtig zijn hoofd en maakte dat hij wegkwam.
"Hij had nog maar net de deur achter zich dichtgetrokken toen Holmes rechtsprong om zijn overjas aan te doen. "Er schuilt enige waarheid in wat die kerel zegt over buitenwerk" merkte hij op "en dus denk ik Watson, dat ik je een tijdje bij je kranten moet achterlaten."
Het was al na vijven toen Sherlock Holmes me achterliet, maar ik had geen tijd om eenzaam te zijn, want binnen een uur kwam er een traiteur langs met een zeer grote platte doos. Hij pakte deze uit met de hulp van een loopjongen

welke hij had meegebracht en tot mijn grote verbazing stalden ze een werkelijk epicuristischsch koud souper uit op onze eenvoudige appartementstafel. Er waren een paar koude houtsnippen, een fazant, een pastei met paté de foie gras en een reeks oude en met spinnenwebben overdekte flessen. Nadat ze al deze heerlijkheden hadden uitgepakt verdwenen mijn twee bezoekers, zoals de Djinns uit De Verhalen van Duizend en een Nacht, zonder enige uitleg behalve dat de goederen betaald waren en op dit adres moesten geleverd worden.
Net voor negen uur stapte Sherlock Holmes gezwind de kamer binnen. Zijn gelaatstrekken stonden ernstig, maar er was een licht in zijn ogen dat me deed denken dat zijn conclusies hem niet teleurgesteld hadden.
"Ze hebben het souper dus klaargezet" zei hij, in zijn handen wrijvend.
"Je schijnt gezelschap te verwachten. Ze hebben gedekt voor vijf personen."
"Ja, ik denk dat we bezoek mogen verwachten" zei hij. "Het verbaast mij dat Lord St. Simon nog niet gearriveerd is. Ha! Ik denk dat ik zijn voetstappen op de trap hoor."
Het was inderdaad onze bezoeker van de namiddag die zich naar binnen haastte, waarbij hij zijn monocle harder liet slingeren dan ooit, en met een zeer verstoorde uitdrukking op zijn aristocratisch gelaat.
"Mijn boodschapper heeft u dus kunnen bereiken?" vroeg Holmes.
"Ja, en ik beken dat de inhoud me buitengewoon heeft doen schrikken. Heeft u voldoende bewijzen voor wat u zegt?"
"De best mogelijke."
Lord St. Simon zonk neer op een stoel en wreef met zijn hand over zijn voorhoofd.
"Wat zal de Hertog zeggen" mompelde hij "wanneer hij hoort dat een lid van de familie zulk een vernedering heeft ondergaan?"
"Het is zuiver toeval. Ik kan niet erkennen dat er enige vernedering mee gemoeid was."
"Ah, u bekijkt deze dingen vanuit een ander standpunt."

"Ik zie niet in dat er iemand schuld treft. Ik zie ook niet in hoe de dame anders had kunnen handelen, alhoewel de abrupte manier waarop ze het deed ongetwijfeld te betreuren valt. Aangezien ze geen moeder heeft had ze niemand die haar advies kon geven in een dergelijke crisis."
"Het was een kleinering, mijnheer, een publieke kleinering" zei Lord St. Simon, met zijn vingers op de tafel kloppend.
"U moet begrip tonen voor dit arme meisje dat in zulk een ongehoorde positie was geplaatst."
"Ik zal géén begrip tonen. Ik ben verschrikkelijk boos en men heeft op een schaamteloze manier misbruik van mij gemaakt."
"Ik denk dat ik de bel heb gehoord" zei Holmes. "Ja, er zijn stappen op de overloop. Indien ik u niet kan overtuigen om deze zaak wat toegeeflijker te bekijken, dan heb ik hier een voorspreekster uitgenodigd die misschien meer succes zal hebben." Hij opende de deur en liet een dame en een heer binnen. "Lord St. Simon," zei hij "staat u mij toe om u voor te stellen aan Mr. en Mevr. Francis Hay Moulton. De dame, denk ik, heeft u al ontmoet."
Bij het zien van deze nieuwkomers was onze cliënt uit zijn zetel gesprongen en bleef stokstijf staan, met neergeslagen ogen en zijn hand achter het borstpand van zijn geklede jas, een toonbeeld van gekrenkte waardigheid. De dame had een stap voorwaarts gedaan en had haar hand naar hem uitgestoken, maar nog steeds weigerde hij om zijn ogen op te slaan. Het was misschien beter zo indien hij bij zijn besluit wou blijven, want haar smekend gezicht was van die aard dat het moeilijk te weerstaan was.
"Je bent boos, Robert" zei ze. "Wel, ik vermoed dat je alle redenen hebt om dat te zijn."
"Gelieve u niet bij mij te verontschuldigen" zei Lord St. Simon bitter.
"Oh, jawel, ik weet dat ik je echt slecht behandeld heb en dat ik met je had moeten spreken vooraleer ik wegging; maar ik was in de war, en op het ogenblik dat ik Frank hier terugzag wist ik niet meer wat ik deed of zegde. Het verwondert mij alleen dat ik voor het altaar niet op de grond

ben neergezonken en niet het bewustzijn heb verloren."
"Misschien, Mevr. Moulton, heeft u liever dat ik en mijn vriend de kamer verlaten terwijl u deze zaak uitlegt?"
"Indien ik een mening mag geven" merkte de buitenlandse heer op " dan hebben we al genoeg geheimdoenerij in deze zaak gezien. Wat mij betreft, ik zou willen dat heel Europa en heel Amerika er de ware toedracht over zouden horen."
Hij was een kleine, pezige, door de zon gebruinde man, glad geschoren, met een scherp gezicht en een levendige houding.
"Dan zal ik ons verhaal nu onmiddellijk vertellen" zei de dame. "Frank hier en ik ontmoetten elkaar in 1884, in McQuire's kamp, in de buurt van de Rockies, waar pa een claim uitbaatte. We waren met elkaar verloofd, Frank en ik; maar op een dag stootte mijn vader op een rijke goudader en maakte fortuin, terwijl arme Frank hier een claim had op een stuk dat uitgeput bleek te zijn en dus niets bereikte. Hoe rijker pa werd, hoe armer Frank; zodat pa uiteindelijk niets meer wou horen over onze verloving en me met zich meenam naar 'Frisco. Frank wou zich echter niet gewonnen geven; dus volgde hij mij, en hij ontmoette mij zonder dat pa er iets van wist. Het zou hem alleen maar razend gemaakt hebben indien hij het wist, dus regelden we het allemaal zelf. Frank zei dat hij erop uit trok om fortuin te maken en niet zou terugkeren om mij op te eisen vooraleer hij evenveel geld had als pa. Ik beloofde dus dat ik op hem zou wachten, desnoods tot het einde der tijden, en ik zwoer dat ik nooit met iemand anders zou trouwen zolang hij leefde. 'Waarom kunnen we dan nu niet trouwen' zei hij 'dan zal ik me zeker voelen over jou; en ik zal pas echt je man zijn wanneer ik teruggekeerd ben.' Wel, we spraken erover en hij regelde het allemaal zo keurig, met een dominee die klaar stond, dat we het daar ter plekke deden; en daarna vertrok Frank om zijn fortuin te zoeken, en ik ging terug naar pa.
"Het volgende wat ik over Frank hoorde was dat hij in Montana was, en daarna dat hij ging prospecteren in Arizona, en toen kreeg ik nieuws van hem vanuit New

Mexico. Daarna verscheen er een lang krantenartikel over hoe een mijnwerkerskamp was overvallen door Apaches, en tussen de namen van de gesneuvelden stond de naam van mijn Frank. Ik stortte bewusteloos neer, en in de daarop volgende maanden was ik erg ziek. Pa dacht dat ik een inzinking had en liet me onderzoeken door de helft van alle dokters in 'Frisco. Gedurende meer dan een jaar hoorde ik geen enkel nieuws, zodat ik er niet meer aan twijfelde dat hij werkelijk dood was. Toen kwam Lord St. Simon naar 'Frisco, en wij kwamen naar Londen, en een huwelijk werd afgesproken, en pa was erg tevreden, maar ik voelde de hele tijd dat geen enkele man op aarde ooit de plaats in mijn hart kon innemen die ik aan de arme Frank gegeven had.

"Maar, indien ik met Lord St. Simon getrouwd was dan zou ik vanzelfsprekend mijn plicht gedaan hebben tegenover hem. We kunnen de liefde niet beheersen, maar wel onze handelingen. Ik ging met hem naar het altaar met de bedoeling om een zo goed mogelijke vrouw voor hem te zijn. Maar u kunt zich inbeelden wat ik voelde toen ik bij het altaar kwam en, nog even achterom kijkend, Frank zag staan die me aanstaarde vanuit de voorste kerkbank. Ik dacht eerst dat het zijn geest was; maar toen ik nogmaals keek stond hij daar nog altijd, met een vragende blik in zijn ogen, alsof hij wou weten of ik nu blij of bedroefd was door dit weerzien. Het verwondert mij dat ik niet neerviel. Ik weet dat alles begon te draaien, en dat de woorden van de geestelijke slechts klonken als het gezoem van een bij. Ik wist niet wat ik moest doen. Moest ik de plechtigheid afbreken en een scene maken in de kerk? Ik keek nogmaals naar hem, en hij scheen te weten wat er door mijn hoofd ging, want hij legde zijn vinger op zijn lippen om me te zeggen dat ik stil moest zijn. Daarna zag ik hem iets neerkrabbelen op een stukje papier, en ik wist dat hij mij een briefje aan het schrijven was. Toen ik voorbij de kerkbank passeerde liet ik mijn boeket vallen, en hij legde het briefje in mijn hand toen hij mij de bloemen teruggaf. Het was slechts één regel waarin hij me vroeg om bij hem te komen wanneer hij een teken zou geven om dat te doen.

Natuurlijk twijfelde ik er geen ogenblik aan dat mijn eerste plicht nu hém betrof, en ik besloot alles te doen wat hij van mij zou vragen.
"Toen ik terug was vertelde ik alles aan mijn meid, die hem gekend had in Californië en altijd vriendelijk voor hem was geweest. Ik beval haar om niets te zeggen maar wel een paar dingen in te pakken en mijn ulster klaar te leggen. Ik weet dat ik iets had moeten zeggen tegen Lord St. Simon, maar dat was verschrikkelijk moeilijk in aanwezigheid van zijn moeder en al die belangrijke mensen. Ik besloot weg te lopen en later uitleg te geven. Ik zat nog geen tien minuten aan tafel toen ik door het raam Frank zag aan de overzijde van de straat. Hij wenkte naar mij en begon toen in de richting van het park te lopen. Ik glipte weg, deed mijn spullen aan en volgde hem. Eén of andere vrouw begon tegen mij te praten over Lord St. Simon - uit het weinige dat ik hoorde meende ik te mogen begrijpen dat ook hij een klein geheimpje van voor zijn huwelijk had - maar ik slaagde erin om haar af te wimpelen en haalde Frank snel in. We stapten samen in een rijtuig en reden naar een appartement dat hij in Gordon Square gehuurd had, en dat was mijn echte huwelijksdag na al die jaren van afwachten. Frank had als een gevangene tussen de Apaches geleefd, was uiteindelijk kunnen ontsnappen, kwam naar 'Frisco, hoorde dat ik hem voor dood had opgegeven en naar Engeland was gegaan; hij volgde mij en zag me eindelijk terug, precies op de ochtend van mijn tweede huwelijk."
"Ik las het in een krant" legde de Amerikaan uit. "Daarin stond de naam van de kerk maar niet waar de dame woonde."
"Daarna bespraken we wat we moesten doen, en Frank was voorstander van volledige openheid, maar ik was zo beschaamd over alles dat ik niets liever wou dan verdwijnen en geen van hen ooit nog terug zien - ik zou alleen een berichtje nalaten voor pa, misschien, om hem te laten weten dat ik leefde. Ik vond het verschrikkelijk wanneer ik dacht aan al die lords en ladies die aan de ontbijttafel zaten en wachtten tot ik zou terugkeren. Frank nam mijn bruidsjapon

en andere spullen en maakte er een bundel van, zodat men mij niet kon opsporen, en liet ze achter waar niemand ze zou vinden. Waarschijnlijk zouden we morgen naar Parijs vertrokken zijn, ware het niet dat deze aardige heer, Mr. Holmes, deze avond langskwam, alhoewel ik niet begrijp hoe hij ons gevonden heeft, en ons heel duidelijk en vriendelijk uitlegde dat mijn plan verkeerd was en dat Frank het bij het rechte eind had, en dat we onszelf tekort deden indien we ons verborgen hielden. Daarna bood hij ons de kans om alleen met Lord St. Simon te spreken, en dus zijn we naar hier gekomen. Nu, Robert, heb je alles gehoord, en het spijt me verschrikkelijk veel dat ik je pijn heb gedaan, en ik hoop dat je niet heel erg slecht over mij denkt."
Lord St. Simon had nog niets van zijn starre houding verloren, maar had met gefronste wenkbrauwen en samengeknepen lippen geluisterd naar dit lange verhaal.
"Excuseer" zei hij "maar het is niet mijn gewoonte om mijn intiemste persoonlijke zaken op deze publieke manier te bespreken."
"Dan vergeef je het mij niet? Je wilt me geen hand geven vooraleer ik ga?"
"Oh, zeker, indien u dat enig plezier doet."
Hij stak zijn hand uit en greep koud diegene welke zij hem had toegestoken.
"Ik had gehoopt" suggereerde Holmes "dat u ons zou willen vervoegen in een vriendschappelijk souper."
"Ik denk dat u daar een beetje teveel vraagt" antwoordde mijnheer de Lord. "Ik ben wel gedwongen om me bij de recente gebeurtenissen neer te leggen, maar men kan niet van mij verwachten dat ik er blij mee ben. Ik denk dat ik, met uw toestemming, jullie een zeer goede nacht wens." Hij groette ons allen met een vegende buiging en schreed statig de kamer uit.
"Dan vertrouw ik erop dat u mij toch wilt vereren met uw gezelschap" zei Sherlock Holmes. "Het is altijd een plezier om een Amerikaan te ontmoeten, Mr. Moulton, want ik ben een van de mensen die geloven dat de dwaasheid van een koning en het geblunder van een minister in een ver

verleden onze kinderen er niet van zullen weerhouden om op een dag burgers te zijn van hetzelfde wereldwijde land onder een vlag welke een samensmelting zal zijn van de Union Jack en de Stars and Stripes."

"Deze zaak is erg interessant geweest" merkte Holmes op toen onze bezoekers afscheid hadden genomen "omdat ze duidelijk aantoont hoe eenvoudig de uitleg kan zijn van een zaak die er op het eerste zicht bijna onverklaarbaar uitzag. Er is niets natuurlijker dan de opeenvolging van gebeurtenissen zoals ze door de dame verteld werden, en er is niets vreemder dan het resultaat ervan wanneer het gezien wordt door iemand zoals bijvoorbeeld Mr. Lestrade van Scotland Yard."

"Je hebt dus zelf niet op een verkeerd spoor gezeten?"

"Van in het begin waren er twee feiten erg duidelijk voor mij, het ene dat de dame instemde met de huwelijksceremonie, het andere dat ze er binnen een paar minuten spijt van had. Het ligt voor de hand dat er iets gebeurd waardoor haar mening veranderde. Wat kon dat zijn? Ze kon met niemand gesproken hebben, want ze werd vergezeld door de bruidegom. Had ze dan iemand gezien? Indien dit zo was, dan moest het iemand uit Amerika zijn omdat ze slechts zulke korte tijd in dit land verbleef dat er moeilijk iemand kon zijn die zo een grote invloed op haar had dat louter zijn aanwezigheid haar zou aanzetten om haar plannen zo drastisch te wijzigen. Je merkt dat we door een proces van uitsluiting reeds weten dat ze een Amerikaan had gezien. Wie kon deze Amerikaan zijn, en waarom had hij zoveel invloed op haar? Het kon een minnaar zijn; het kon een echtgenoot zijn. Haar jeugd had ze doorgebracht in een ruwe omgeving en ongewone omstandigheden. Zo ver stond ik vooraleer ik het verhaal van Lord St. Simon had gehoord. Toen hij ons vertelde over een man in de kerkbank, van de veranderde houding van zijn bruid, en een zo doorzichtig handigheidje als het laten vallen van een boeket om een briefje overhandigd te krijgen, de toevlucht die ze zocht bij haar kamermeisje, en haar zeer

betekenisvolle allusie op claimjumping - wat in mijnwerkerstaal betekend dat men zich iets toeeigent waar een andere persoon vroeger het recht heeft op verworven - toen werd de hele situatie glashelder. Ze was weggelopen met een man, en de man was ofwel een minnaar ofwel een vorige echtgenoot - waarbij het laatste het meest waarschijnlijk was."

"Maar hoe ben je erin geslaagd ze te vinden?"

"Dat kon moeilijk geweest zijn, maar vriend Lestrade had informatie in zijn handen waarvan hij zelf de waarde niet kende. De initialen waren natuurlijk van het allergrootste belang, maar nog belangrijker was het te weten dat hij binnen een week zijn rekening had vereffend in één van de exclusiefste hotels van Londen.

"Hoe wist je dat het exclusief was?"

"Door de prijzen. Acht shilling voor een bed en acht pence voor een glas sherry wees op één van de duurste hotels. Er zijn er niet veel in Londen die dergelijke prijzen aanrekenen. In het tweede dat ik bezocht, in Northumberland Avenue, leerde ik door een inspectie van het gastenboek dat Francis H. Moulton, een Amerikaanse heer, pas de dag ervoor had uitgeboekt, en ik kon lezen dat hij dezelfde consumpties had genomen welke ik op de achterkant van het briefje had opgemerkt. Zijn brieven moesten doorgestuurd worden naar Gordon Square 226; dus begaf ik me daarheen en had het geluk om het verliefde paar thuis te treffen; ik nam de vrijheid om hen wat vaderlijke raad te geven en hen duidelijk te maken dat het in elk geval beter zou zijn wanneer ze hun positie duidelijk maakten aan het publiek in het algemeen en aan Lord St. Simon in het bijzonder. Ik nodigde hen uit om hem hier te ontmoeten, en, zoals je ziet, hebben ze zich aan die afspraak gehouden."

"Maar met geen al te goed resultaat" merkte ik op. "Zijn gedrag was zeker niet erg hoffelijk."

"Ah, Watson" zei Holmes glimlachend "misschien zou je ook niet zo hoffelijk zijn wanneer je, na al het gedoe van hofmakerij en een huwelijk, plots merkt dat je niet alleen je vrouw maar ook je goede naam bent kwijtgespeeld. Ik denk

dat we Lord St. Simon met de nodige barmhartigheid moeten beoordelen en ons gesternte danken dat we ons nooit in dezelfde positie bevonden. Trek je zetel wat dichterbij en geef mij mijn viool, want het enige probleem dat we nu nog moeten oplossen is hoe we deze gure herfstavonden doorkomen.

--- o ---

## Het Avontuur van de Kroon van Beril.

"Holmes," zei ik toen ik op een ochtend in ons boograam stond en neerkeek op de straat "daar komt een gek aangelopen. Het lijkt nogal triest dat zijn bloedverwanten hem zo in zijn eentje laten buiten lopen."
Mijn vriend stond lui op uit zijn zetel en kwam, met zijn handen in de zakken van zijn kamerjas, over mijn schouder meekijken. Het was een heldere, frisse februari ochtend, en de sneeuw van de vorige dag lag nog dik op de grond, helder glinsterend in de winterzon. In het midden van Baker Street was hij door het verkeer omgeploegd tot een bruine brokkelige band, maar aan beide zijden en op de verhoogde randen van het voetpad lag hij nog even wit als toen hij gevallen was. Het grijze voetpad was geruimd en schoon geschraapt, maar was nog altijd gevaarlijk glad, zodat er minder voorbijgangers waren dan gewoonlijk. En inderdaad, uit de richting van het Metropolitan Station kwam er niemand, behalve een enkele heer wiens buitenissig gedrag mijn aandacht had getrokken. Hij was een man van rond de vijftig, groot, gezet, en indrukwekkend, met een massief scherp getekend gezicht en een autoritaire houding. Hij was gekleed in een sombere maar toch rijke stijl, een zwarte geklede jas, een glimmende hoed, nette bruine beenkappen en een goed gemaakte parelgrijze broek. En toch stond zijn gedrag in absurd contrast met de waardigheid van zijn kleren en zijn uiterlijk, want hij liep heel hard, met af en toe een klein sprongetje, zoals een vermoeide man die niet gewend is zijn benen te belasten. Terwijl hij liep bewoog hij zijn handen schokkend op en neer, schudde hij zijn hoofd en vertrok zijn gezicht in de meest buitengewone uitdrukkingen.
"Wat kan er in 's hemelsnaam met hem aan de hand zijn?" vroeg ik. "Hij kijkt naar de huisnummers."
"Ik denk dat hij hierheen komt" zei Holmes, in zijn handen wrijvend.
"Hier?"
"Ja; ik denk dat hij me beroepshalve komt consulteren. Ik

denk dat ik de symptomen herken. Ha! Heb ik het je niet gezegd?" Terwijl hij sprak rende de man, puffend en blazend naar onze deur en trok aan de bel tot het hele huis gevuld werd door het gerinkel.
Een paar ogenblikken later stond hij in onze zitkamer, nog altijd puffend, nog altijd met zijn handen zwaaiend, maar met zo een duidelijke blik van verdriet en wanhoop in zijn ogen dat onze glimlachjes onmiddellijk vervangen werden door huivering en medelijden. Een tijd lang kon hij geen woord uitbrengen, maar liet hij zijn lichaam schommelen en trok hij aan zijn haren als iemand die tot de uiterste grenzen van zijn verstand is gedreven. Daarna, springend op zijn voeten, sloeg hij met zulke kracht zijn hoofd tegen de muur dat we allebei op hem toeliepen en hem wegtrokken naar het midden van de kamer. Sherlock Holmes duwde hem neer in de fauteuil en, naast hem zittend, klopte hij geruststellend op zijn hand en praatte tegen hem op die ongedwongen, troostende toon welke hij zo goed wist aan te wenden.
"U bent gekomen om mij uw verhaal te vertellen, is het niet?" zei hij. "U bent uitgeput door uw gehaastheid. Wacht alstublieft tot u een beetje bekomen bent, en dan zal ik zeer graag mijn volle aandacht geven aan elk probleem dat u me wilt voorleggen."
De man bleef een minuut of meer zitten, zijn borst hevig op en neer gaand, vechtend tegen zijn emoties. Daarna streek hij met zijn zakdoek over zijn voorhoofd, spande zijn lippen op, en keerde zijn gezicht naar ons.
"U denkt zonder twijfel dat ik gek ben?" zei hij.
"Ik zie dat u een groot ongeluk is overkomen" antwoordde Holmes.
"God weet dat dit waar is! - een ongeluk dat groot genoeg is om mijn verstand te verliezen, zo plots en zo verschrikkelijk was het. Publieke schande wordt misschien mijn lot, alhoewel ik een man ben aan wiens gedrag nooit enige smet heeft gekleefd. Persoonlijke rampspoed behoort eveneens tot het lot van elke mens; maar wanneer de twee samenkomen, en in zulke verschrikkelijke vorm, dan is dat

genoeg om het diepste van mijn ziel te ontzetten. En daarbij gaat het niet om mij alleen. De meest vooraanstaande mannen van het land kunnen getroffen worden tenzij er een uitweg uit deze verschrikkelijke zaak wordt gevonden."
"Probeer wat tot rust te komen, mijnheer" zei Holmes "en geef mij een duidelijk beeld van wie u bent en wat er u overkomen is."
"Mijn naam" antwoordde de bezoeker "klinkt u waarschijnlijk bekend in de oren. Ik ben Alexander Holder, van de bank Holder & Stevenson, in Threadneedle Street."
De naam was ons inderdaad bekend want hij was de belangrijkste partner van de tweede grootste privé-bank in de City van Londen. Wat kon er dan gebeurd zijn om één van de meest vooraanstaande burgers van Londen in een dergelijke meelijwekkende positie te plaatsen? We wachten, zeer nieuwsgierig, tot hij opnieuw een poging deed om zichzelf te vermannen en zijn verhaal verder te zetten.
"Ik heb het gevoel dat in deze zaak tijd van het allergrootste belang is" zei hij "en om die reden ben ik onmiddellijk naar hier gekomen toen de politie inspecteur me aanraadde om uw medewerking te vragen. Ik ben met de metro naar Baker Street gekomen en vanaf het station te voet, omdat de huurrijtuigen slechts traag vooruitkomen in deze sneeuw. Daarom was ik zo buiten adem, want ik ben een man die weinig lichaamsbeweging heeft. Nu voel ik me beter, en ik zal u de feiten voorleggen, zo kort en duidelijk als ik kan.
"Het zal u natuurlijk bekend zijn dat het succes van een bank niet alleen afhankelijk is van het vinden van rendabele investeringen voor onze fondsen maar ook van het uitbreiden van onze connecties en het vinden van nieuwe depositohouders. Eén van onze meest renderende manieren om geld te beleggen is het verstrekken van leningen welke gedekt zijn door onaantastbare waarborgen. In de laatste paar jaren hebben we in deze branche goede zaken gedaan, en er zijn veel adellijke families aan wie we grote sommen hebben voorgeschoten welke gewaarborgd werden door schilderijen, bibliotheken of tafelzilver.
"Gisteren ochtend zat ik in mijn kantoor in de bank toen één

van de klerken mij een visitekaartje bracht. Ik schrok toen ik de naam zag, want het was niemand minder dan - wel, het is misschien beter dat ik zelfs tegen u niet meer zeg dan dat het een naam is die bekend is over de hele wereld - één van de hoogste, adellijkste, meest verheven namen in Engeland. Ik was overweldigd door de eer en wilde dat, toen hij binnenkwam, ook zeggen maar hij kwam onmiddellijk ter zake met de houding van een man die zo snel mogelijk een onaangename taak wil afhandelen.
" 'Mr. Holder' zei hij 'ik heb mij laten vertellen dat u geld voorschiet.'
" 'Onze onderneming doet dat wanneer de waarborgen goed zijn' antwoordde ik.
" 'Het is voor mij absoluut essentieel' zei hij 'dat ik onmiddellijk over 50.000 pond kan beschikken. Ik zou natuurlijk zulk een onbeduidende som wel tien keer kunnen lenen bij mijn vrienden, maar ik geef er de voorkeur aan om deze zaak voor mezelf te houden. U kunt begrijpen dat het in mijn positie niet verstandig is om mij aan iemand te verplichten.'
" 'Voor hoe lang, als ik vragen mag, wilt u over deze som beschikken?' vroeg ik.
" 'Volgende maandag ontvang ik een grote som welke men mij schuldig is, en ik zal zeer zeker het volledige bedrag terugbetalen, tegen om het even welke interest u wenst aan te rekenen. Maar het is voor mij echt essentieel dat het geld onmiddellijk wordt voorgeschoten.'
" 'Ik zou het u zeer graag, zonder verder gepalaver, voorschieten uit mijn eigen beurs' zei ik 'indien dat mijn mogelijkheden niet te boven ging. Maar indien ik het in naam van de onderneming doe dan ben ik het tegenover mijn zakenpartner verplicht om, zelfs tegenover u, alle zakelijke voorzorgen te nemen.'
" 'Ik heb het ook liever zo' zei hij, terwijl hij een vierkant, zwart kistje van marokijnleer bovenhaalde dat hij naast zijn stoel had gezet. 'U heeft ongetwijfeld gehoord van de Kroon van Beril?'
" 'Eén van de kostbaarste publieke bezittingen van het

imperium' zei ik.
" 'Precies.' Hij opende de kist, en daar, ingebed in zacht, vleeskleurig fluweel, lag het schitterende juweel dat hij had genoemd.
" 'Er zijn negenendertig enorme berillen in verwerkt' zei hij, 'en de prijs van het goudwerk is onschatbaar. De laagste schatting zou de kroon de dubbele waarde geven van de som welke ik gevraagd heb. Ik ben bereid om haar bij u achter te laten bij wijze van waarborg.'
"Ik nam de kostbare kist in mijn handen en keek met enige versteldheid beurtelings naar het juweel en naar mijn klant.
" 'U twijfelt aan de waarde?' vroeg hij.
" 'Helemaal niet. Ik vraag me alleen af...'
" 'Of het wel gepast is dat ik ze achterlaat. U kunt daar gerust over zijn. Ik zou er niet van dromen om dit te doen indien ik niet absoluut zeker was dat ik ze binnen vier dagen terug kan vragen. Het is een zuivere pro-forma zaak. Is de waarborg voldoende?'
" 'Ruimschoots.'
" 'U begrijpt, Mr. Holder, dat ik u een sterk bewijs geef van het vertrouwen dat ik in u heb, gebaseerd op alles wat ik over u gehoord heb. Ik vertrouw erop dat u er niet alleen discreet over bent en u tegen niemand iets zegt over deze zaak en dat u, bovenal, deze kroon met alle mogelijke voorzorgen in bewaring houdt, want ik hoef u niet te zeggen welk een publiek schandaal er zou uitbreken indien er iets mee zou gebeuren. Elke vorm van schade eraan zou bijna even ernstig zijn als het totale verlies ervan, want er zijn op de wereld geen berillen welke zich met deze kunnen meten, en het zou onmogelijk zijn om ze te vervangen. Ik laat deze kroon dus in het volste vertrouwen bij u achter, en ik zal ze persoonlijk terug komen halen op maandag morgen.'
"Merkend dat mijn klant graag wou weggaan, zegde ik niets meer maar, mijn kassier roepend, beval ik hem om vijftig 1.000 pond biljetten uit te betalen. Toen ik uiteindelijk alleen was met het kostbare kistje op de tafel voor mij, kreeg ik een slecht gevoel over de immense verantwoordelijkheid welke op mijn schouders rustte. Er kon geen twijfel over

bestaan, aangezien het een nationaal bezit was, dat er een verschrikkelijk schandaal zou losbreken indien er iets mee gebeurde. Ik had reeds spijt dat ik ooit had toegestemd om ervoor te zorgen. Maar het was te laat om nog iets aan de zaak te veranderen, en dus borg ik ze op in mijn persoonlijke brandkast en ging verder met mijn werk.

"Toen de avond viel kreeg ik het gevoel dat het onvoorzichtig zou zijn om een kostbaar voorwerp als dit achter te laten op kantoor. Brandkasten in banken zijn al eerder gekraakt, en waarom zou dat met de mijne niet kunnen gebeuren? En indien dit gebeurde, in welke verschrikkelijk positie zou ik me dan bevinden! Daarom besloot ik dat, gedurende de komende paar dagen, ik het kistje altijd zou meenemen, zodat het nooit buiten mijn bereik was. Na dit besluit riep ik een huurrijtuig en reed naar mijn huis in Streatham, met het juweel aan mijn zijde. Ik kon pas terug opgelucht ademhalen toen ik het naar boven had gebracht en het weggeborgen had in het bureau van mijn kleedkamer.

"En nu een woordje over mijn huishouden, Mr. Holmes, want ik wil dat u de situatie volledig begrijpt. Mijn kamerknecht en mijn livreiknecht slapen buitenshuis, en kunnen buiten beschouwing worden gelaten. Ik heb drie dienstmeisjes die al een aantal jaren in dienst zijn en wiens absolute betrouwbaarheid boven elke verdenking verheven is. Een andere, Lucy Parr, de tweede kamenier, is pas een paar maanden in dienst. Ze had echter uitstekende referenties en heeft mij nooit enige reden tot klagen gegeven. Het is een zeer knap meisje en ze heeft al verschillende bewonderaars aangetrokken welke af en toe rond het huis hangen. Dat is het enige nadeel dat we in haar vonden, maar we geloven dat ze in elk opzicht een degelijk en goed meisje is.

"Tot zover de bedienden. Mijn gezin zelf is zo klein dat het me weinig tijd zal kosten om het te beschrijven. Ik ben een weduwnaar en heb slechts één zoon, Arthur. Hij heeft mij teleurgesteld, Mr. Holmes - diep teleurgesteld. Ik twijfel er niet aan dat ik daar zelf schuld in heb. Mensen zeggen mij dat ik hem verwend heb. En zeer waarschijnlijk heb ik dat

dan ook gedaan. Toen mijn lieve vrouw overleed had ik het gevoel dat hij nog de enige was aan wie ik mijn liefde kon geven. Ik kon het niet verdragen dat de glimlach op zijn gezicht slechts een ogenblik verdween. Ik heb hem nooit iets geweigerd. Misschien zou het voor ons beiden beter geweest zijn indien ik hem strenger had opgevoed, maar ik deed het om goed te doen.

"Het was natuurlijk mijn bedoeling dat hij me zou opvolgen in de zaak, maar hij heeft geen aanleg voor zaken. Hij was wild, eigenzinnig, en, om de waarheid te zeggen, onbetrouwbaar wanneer het om grote sommen geld gaat. Toen hij jong was werd hij lid van een aristocratische club, en daar, met zijn charmante manieren, werd hij al vlug de intimus van mannen met diepe beurzen en dure gewoonten. Hij begon kaart te spelen voor grof geld en grote sommen te vergokken op de paardenrennen, en steeds opnieuw kwam hij mij voorschotten vragen op zijn toelage, zodat hij zijn ereschulden kon vereffenen. Hij probeerde meer dan eens om te breken met het gevaarlijk gezelschap waarin hij verkeerde, maar iedere keer was de invloed van zijn vriend, Sir George Burnwell, groot genoeg om hem terug te trekken.

"En het verwonderde mij niet dat een man als Sir George Burnwell zulk een invloed op hem had, want hij bracht hem vaak mee naar mijn huis, en ik heb zelf kunnen merken dat ik soms moeilijk weerstand kon bieden aan zijn betoverende manier van doen. Hij is ouder dan Arthur, een man van de wereld tot in de toppen van zijn vingers, iemand die overal is geweest, alles gezien heeft, een briljante spreker, en een man met een grote persoonlijke schoonheid. Maar wanneer ik nuchter over hem nadenk, weg van de glamour van zijn aanwezigheid, ben ik er door zijn cynisch gepraat en door de blik die ik in zijn ogen heb gezien van overtuigd dat hij iemand is die men diep moet wantrouwen. Zo denk ik erover, en zo denkt ook mijn kleine Mary, die als vrouw snel iemands karakter doorziet.

"Nu moet ik enkel haar nog beschrijven. Ze is mijn nicht; maar toen mijn broer vijf jaar geleden overleed en haar alleen op de wereld achterliet, heb ik haar geadopteerd, en

heb haar sindsdien steeds beschouwd als mijn dochter. Ze is het zonnetje in huis - lief, beminnelijk, mooi, een geweldige bestuurster en huishoudster, en toch zo teergevoelig en stil en vriendelijk als een vrouw kan zijn. Ze is mijn rechterhand. Ik weet niet wat ik zonder haar zou moeten beginnen. Slechts op één punt is ze tegen mijn wil ingegaan. Tweemaal heeft mijn jongen haar ten huwelijk gevraagd, want hij is gek op haar, maar elke keer heeft ze hem afgewezen. Ik denk dat indien iemand hem terug op het rechte pad had kunnen brengen, zij het geweest zou zijn, en dat zijn huwelijk zijn hele leven zou veranderd hebben; maar nu, helaas, is het te laat - voor altijd te laat!"
"Nu kent u, Mr. Holmes, de mensen die onder mijn dak wonen, en kan ik met mijn jammerlijk verhaal verder gaan.
"Toen we die avond na het eten koffie dronken in de zitkamer, vertelde ik Arthur en Mary wat ik die dag had meegemaakt, en over de kostbare schat welke zich in ons huis bevond, waarbij ik enkel de naam van mijn klant geheim hield. Lucy Parr, die ons de koffie had gebracht, had de kamer verlaten, daar ben ik zeker van; maar ik kan niet zweren dat de deur gesloten was. Mary en Arthur waren erg geïnteresseerd en wilden graag de beroemde kroon zien, maar ik vond het beter om ze niet aan te raken.
" 'Waar heb je ze gezet?' vroeg Arthur.
" 'In mijn eigen bureau.'
" 'Wel, ik hoop van harte dat er deze nacht niet wordt ingebroken' zei hij.
" 'Ze ligt achter slot en grendel' antwoordde ik.
" 'Oh, om het even welke oude sleutel past op dat bureau. Toen ik klein was heb ik het zelf opengemaakt met de sleutel van de kast die op zolder staat.'
"Hij had altijd al graag sterke uitspraken gedaan, en dus hechtte ik er niet zo veel geloof aan. Hij volgde mij echter naar de kamer, die avond, met een zeer ernstig gezicht.
" 'Kijk eens hier, pa' zei hij met neergeslagen ogen 'kun je me 200 pond geven?'
" 'Nee, dat kan ik niet!' antwoordde ik scherp. 'Ik ben in geldzaken al veel te vrijgevig geweest tegenover jou.'

" 'Je bent heel goed geweest' zei hij 'maar ik moet dat geld hebben, of anders kan ik in de club mijn gezicht nooit meer laten zien.'
" 'En dat zou een mooi ding zijn!' riep ik.
" 'Ja, maar je zou niet toestaan dat ik ze verliet als een eerloos man' zei hij. 'Ik zou de schande niet kunnen dragen. Ik moet op één of andere manier aan dat geld geraken, en indien jij het me niet geeft, dan moet ik andere middelen proberen.'
"Ik was erg boos, want dit was al de derde vraag om geld in die maand 'Je krijgt geen cent van mij' riep ik, waarop hij een buiging maakte en de kamer verliet zonder nog een woord te zeggen.
"Toen hij weg was maakte ik mijn bureau open, verzekerde mij ervan dat de schat veilig was, en deed het opnieuw op slot. Daarna deed ik mijn ronde in het huis om te zien of alles veilig was - een taak die ik meestal aan Mary overlaat maar die ik nu liever zelf uitvoerde. Toen ik van de trap kwam zag ik Mary aan het zijraam van de hal staan, dat ze dicht deed en afsloot toen ik naderbij kwam.
" 'Zeg me eens, vader' zei ze, terwijl ze naar mijn mening enigszins verontrust keek, 'heb je aan Lucy de meid toestemming gegeven om vanavond weg te gaan?'
" 'Zeer zeker niet.'
" 'Ze kwam net binnen langs de achterdeur. Ik twijfel er niet aan dat ze alleen maar naar het zijpoortje is gegaan om iemand te ontmoeten, maar ik vind dat zoiets niet echt veilig is en dat er een einde aan moet komen.'
" 'Je moet er morgen met haar over spreken, of indien je dat liever hebt wil ik het wel doen. Ben je zeker dat alles op slot is?'
" 'Heel zeker, vader.'
" 'Goedenacht dan' Ik gaf haar een kus en ging opnieuw naar mijn slaapkamer, waar ik vlug in slaap viel.
"Ik probeer u alles te vertellen, Mr. Holmes, wat ook maar enig verband met de zaak kan hebben, maar vraagt u alstublieft meer uitleg over de punten waarin ik niet zo duidelijk ben geweest."

"Dat is helemaal niet nodig, uw verslag is buitengewoon helder."
"Ik kom nu aan een passage in mijn verhaal die ik zo helder mogelijk wil beschrijven. Ik ben geen vaste slaper, en door mijn ongerustheid was ik dat toen nog minder dan gewoonlijk. Rond twee uur 's morgens werd ik wakker door één of ander geluid in het huis. Het hield op vooraleer ik klaar wakker was, maar ik had de indruk dat het een raam was dat ergens zacht gesloten werd. Ik lag te luisteren met gespitste oren. En plots, tot mijn afschuw, was er het duidelijke geluid van voetstappen in de andere kamer. Bevend van schrik glipte ik uit mijn bed, en keek achter de hoek van de deur van mijn kleedkamer.
" 'Arthur!' riep ik 'jij schurk! Dief die je bent! Hoe durf je die kroon aan te raken?'
" 'De gaslamp brandde op halve kracht, zoals ik ze had achtergelaten, en mijn ongelukkige zoon, slechts gekleed in een hemd en een broek, stond daar in het licht terwijl hij de kroon in zijn handen hield. Hij scheen eraan te wringen, of ze met al zijn kracht te verbuigen. Door mijn uitroep liet hij ze vallen en werd lijkbleek. Ik raapte ze op en onderzocht ze. Eén van de gouden hoeken, met daarin drie berillen, was verdwenen.
" 'Jij gemene kerel!' riep ik, buiten mezelf van woede. 'Je hebt ze vernietigd! Je hebt me voor altijd onteerd! Waar zijn de juwelen die je gestolen hebt?'
" 'Gestolen!' riep hij.
" 'Ja, dief!' brulde ik, hem heen en weer schuddend aan zijn schouders.
" 'Er ontbreken er geen. Er kunnen er geen ontbreken.' zei hij.
" 'Er ontbreken er drie. En je weet waar ze zijn. Moet ik je naast een dief nu ook nog een leugenaar noemen? Heb ik misschien niet met eigen ogen gezien dat je een ander stuk wou afbreken?'
" 'Je hebt me al genoeg beledigd' zei hij 'Ik verdraag dit geen ogenblik langer. Ik weiger om nog iets over deze zaak tegen jou te zeggen aangezien je ervoor gekozen hebt mij te

beledigen. Ik zal morgenvroeg je huis verlaten en zelf mijn weg in de wereld maken.'
" 'Je zult het verlaten in de handen van de politie!' riep ik, half gek van verdriet en woede. 'Ik zal deze zaak tot op de bodem laten uitzoeken.'
" 'Van mij zul je niets vernemen' zei hij met een passie waarvan ik niet dacht dat hij die in zich had. 'Indien u de politie erbij roept, laat dan de politie vinden wat ze kan.'
"Op dat tijdstip stond het hele huis in rep en roer, want in mijn woede had ik mijn stem verheven. Mary was de eerste om mijn kamer binnen te lopen, en toen ze de kroon zag en het gezicht van Arthur, besefte ze de toedracht, gaf een kreet, en viel bewusteloos neer op de grond. Ik stuurde het dienstmeisje om de politie en droeg het onderzoek onmiddellijk aan hen over. Toen de inspecteur en een agent het huis binnenkwamen, vroeg Arthur, die nors en met gekruiste armen was blijven staan, of ik van plan was hem te beschuldigen van diefstal. Ik antwoordde dat het geen privé zaak meer was, maar wel een publieke, aangezien de vernielde kroon nationaal bezit was. Ik was vastbesloten om het gerecht zijn gang te laten gaan.
" 'Maar laat me dan tenminste niet onmiddellijk arresteren' zei hij 'Het is zowel in uw als in mijn voordeel indien ik het huis gedurende vijf minuten kan verlaten.'
" 'Zodat je kan weglopen, of misschien verbergen wat je gestolen hebt' zei ik. En daarna, mij realiserend in welke verschrikkelijke positie ik me bevond, smeekte ik hem om eraan te denken dat niet alleen mijn eer op het spel stond, maar ook de goede naam van iemand die veel belangrijker was dan ik; en dat hij op het punt stond een schandaal te veroorzaken dat het hele land in beroering zou brengen. Hij kon dat allemaal verhinderen indien hij me zou zeggen wat hij gedaan had met de drie ontbrekende edelstenen.
" 'Je kunt de zaak maar beter onder ogen zien' zei ik 'je bent op heterdaad betrapt en indien je dat niet wilt bekennen maak je het misdrijf alleen maar weerzinwekkender. Indien je echter doet wat je kunt en ons vertelt waar de berillen zich bevinden, zal alles vergeten en vergeven worden.'

" 'Bewaar je vergevingsgezindheid maar voor wie erom vraagt' antwoordde hij, zich met een grijnslach van me afwendend. Ik zag dat hij zodanig was verhard dat mijn woorden geen enkele invloed op hem hadden. Er bleef nog maar één mogelijkheid over. Ik riep de inspecteur binnen en gaf hem in bewaring. Onmiddellijk werd hij gefouilleerd en daarna werd zijn kamer doorzocht en elk deel van het huis waar hij mogelijk de edelstenen verstopt kon hebben; maar er werd niets gevonden, en bovendien weigerde de ellendige jongen om ook maar iets te zeggen ondanks onze argumenten en bedreigingen. Vanochtend is hij overgebracht naar een cel, en nadat ik de nodige formaliteiten bij de politie had volbracht, ben ik in alle haast naar u gekomen om u te vragen of u uw vakkundigheid wilt gebruiken om deze zaak op te lossen. De politie heeft me ronduit gezegd dat ze er momenteel geen touw aan kunnen vastknopen. U kunt alle kosten maken welke u noodzakelijk acht. Ik heb reeds een beloning van 1.000 pond aangeboden. Mijn God, wat moet ik doen! In één nacht heb ik heb mijn eer verloren, mijn edelstenen, en mijn zoon. Oh, wat moet ik doen!"
Hij nam zijn hoofd tussen zijn handen en schommelde heen en weer, tegen zichzelf kreunend als een kind wiens verdriet alle woorden te boven gaat.
Sherlock Holmes bleef een paar minuten in stilte zitten, met een gefronst voorhoofd en zijn ogen gefixeerd op het vuur.
"Ontvangt u veel bezoekers?' vroeg hij.
"Geen, behalve mijn partner en zijn familie, en af en toe een vriend van Arthur. Sir George Burnwell is laatst een paar keren langs gekomen. Maar niemand anders, denk ik."
"Gaat u zelf veel uit?"
"Arthur wel. Mary en ik blijven thuis. We houden niet van weggaan."
"Dat is ongewoon voor een jong meisje."
"Ze heeft een stil karakter. En daarbij is ze niet meer zo heel jong. Ze is vierentwintig."
"Volgens wat u verteld heeft is deze zaak ook voor haar een schok geweest."

"Verschrikkelijk! Ze is er zelfs nog meer van aangedaan dan ik."
"Geen van u beiden twijfelt aan de schuld van uw zoon?"
"Hoe kan dat nu? Ik heb hem met eigen ogen gezien terwijl hij de kroon in zijn handen had."
"Ik beschouw dat nauwelijks als een afdoend bewijs. Was het restant van de kroon beschadigd?"
"Ja, ze was verbogen."
"Denkt u dan niet die hij misschien probeerde om ze terug recht te buigen?"
"God zegene u! U doet wat u kan voor hem en voor mij. Maar dit is onmogelijk. Wat deed hij daar dan? Indien zijn motief onschuldig was, waarom heeft hij dat dan niet gezegd?"
"Heel juist. En indien het niet onschuldig was, waarom verzon hij dan geen leugen? Zijn stilte kan op twee manieren uitgelegd worden. Wat dacht de politie over het geluid dat u uit uw slaap heeft gewekt?"
"Ze dachten dat het kon veroorzaakt zijn door het sluiten van de deur in Arthur's slaapkamer."
"Een waarschijnlijk verhaal! Alsof een man die op het punt staat een misdaad te plegen met zijn deur gaat slaan om het hele huishouden wakker te maken. Wat zegden ze over de verdwijning van de edelstenen?"
"Ze onderzoeken nog altijd de beplankingen en het meubilair in de hoop ze te vinden."
"Hebben ze eraan gedacht om buitenshuis te zoeken?"
"Ja, ze hebben een buitengewone inspanning geleverd. De hele tuin is al minutieus onderzocht."
"Nu, mijn waarde heer" zei Holmes "is het voor u niet overduidelijk dat deze zaak echt veel dieper gaat dan u of de politie in eerste instantie geneigd waren te denken? Het scheen een eenvoudige zaak te zijn voor u; voor mij lijkt ze geweldig complex. Bedenk even wat uw theorie inhoudt. U veronderstelt dat uw zoon uit zijn bed kwam, met groot risico naar uw kleedkamer ging, uw bureau opende, de kroon eruit nam, er met simpele handkracht een klein stuk afbrak, zich naar een andere kamer begaf, drie van de

negenendertig berillen zo goed verborg dat niemand ze kan vinden, en daarna met de resterende zesendertig terugkeerde naar de kamer waarin hij zichzelf blootstelde aan het gevaar ontdekt te worden. Ik vraag u, kan een dergelijke theorie stand houden?"
"Maar welke andere kan er zijn?" riep de bankier met een gebaar van wanhoop. "Indien zijn motieven onschuldig waren, waarom legt hij ze dan niet uit?"
"Het is onze taak om dat uit te zoeken" antwoordde Holmes; "en nu, indien het u belieft, Mr. Holder, zullen we samen naar Streatham gaan, en een uur besteden aan het wat nauwkeuriger bekijken van de details."
Mijn vriend stond erop dat ik hem zou vergezellen in deze expeditie, en ik gaf daar maar al te graag gevolg aan, want mijn nieuwsgierigheid en sympathie waren diep geraakt door dit verhaal waarnaar ik geluisterd had. Ik beken dat de schuld van de bankierszoon voor mij even voor de hand liggend was als ze voor zijn ongelukkige vader was, maar ik had zoveel vertrouwen in het oordeel van Holmes dat ik voelde dat er nog enige hoop bestond aangezien hij ontevreden was met de algemeen aanvaarde uitleg. Gedurende de hele tocht naar de zuidelijke voorstad sprak hij amper een woord, maar zat, met zijn kin op zijn borst en zijn hoed neergetrokken over zijn ogen, verzonken in diepe gedachten. Onze cliënt scheen terug wat moed te scheppen bij het kleine straaltje hoop dat hij had gezien en hij begon zelfs tegen mij over zijn zaken te praten, zij het op een nogal onsamenhangende manier. Een korte treinreis en een nog kortere wandeling brachten ons naar Fairbank, de bescheiden verblijfplaats van de grote financier.
Fairbank was een ruim vierkant huis in witte steen, dat een eindje van de straat stond. Een dubbele oprijlaan en een besneeuwd grasveld strekten zich aan de voorkant uit tot aan twee grote ijzeren poorten welke de toegang afsloten. Aan de rechterzijde was er een klein houten poortje dat uitgaf op een smal pad tussen twee nette hagen welke vanaf de straat naar de keukendeur liep, en de leveranciersingang vormde. Aan de linkerzijde liep er een laan welke naar de

stallen leidde; ze lag niet op het domein zelf en was een publieke, maar weinig gebruikte, doorgang. Holmes liet ons achter bij de voordeur en wandelde traag rond het huis, over het grasveld, naar het pad van de leveranciers, en zo naar de tuin achter het huis en naar de laan van de stallen. Het duurde zo lang dat Mr. Holder en ik naar de eetkamer gingen en daar bij het vuur bleven wachten tot hij terug zou keren. We zaten daar in stilte toen de deur openging en een jongedame binnenkwam. Ze was iets groter dan gemiddeld, slank, met donker haar en zwarte ogen, welke nog donkerder leken tegenover de absolute bleekheid van haar gezicht. Ik denk niet dat ik ooit zulk een dodelijke bleekheid op het gezicht van een vrouw heb gezien. En ook haar lippen waren bloedloos, maar haar ogen stonden rood van het wenen. Toen ze stil de kamer binnen gleed trof het mij dat ze nog meer bedroefd was dan de bankier dat deze morgen was geweest, en dit maakte nog meer indruk omdat ze duidelijk een vrouw met een sterk karakter was, die beschikte over een immense zelfbeheersing. Zonder acht te slaan op mijn aanwezigheid ging ze naar haar oom en liet haar hand over zijn hoofd gaan in een zoete, vrouwelijke liefkozing.

"Je hebt opdracht gegeven dat ze Arthur moeten vrijlaten, is het niet, vader?" vroeg ze.

"Nee, nee, mijn meisje, de zaak moet tot op de bodem uitgezocht worden."

"Maar ik ben er zeker van dat hij onschuldig is. Je weet hoe instinctief vrouwen hierin zijn. Ik weet dat hij geen kwaad heeft gedaan en dat je er spijt zult van hebben dat je zo streng bent opgetreden."

"Waarom blijft hij dan zwijgen, indien hij onschuldig is?"

"Wie zal het zegen? Misschien omdat hij zo boos was toen u hem verdacht."

"Hoe kon ik hem niet verdenken, toen ik hem daar zag staan met de kroon in zijn handen?"

"Oh, maar hij had ze gewoon opgepakt om ernaar te kijken. Oh, geloof me alstublieft op mijn woord dat hij onschuldig is. Maar we kunnen de zaak beter laten rusten en niets meer

zeggen. Het is zo verschrikkelijk om te bedenken dat onze lieve Arthur in de gevangenis zit!"
"Ik zal de zaak nooit laten rusten vooraleer de edelstenen gevonden zijn - nooit, Mary! Je genegenheid voor Arthur maakt je blind voor de verschrikkelijke gevolgen waarmee hij mij opzadelt. En in plaats van de zaak in de doofpot te steken heb ik vanuit Londen een heer meegebracht om de zaak nog grondiger te bekijken."
"Deze heer?" vroeg ze, naar mij kijkend.
"Nee, zijn vriend. Hij wou dat we hem alleen lieten. Hij is nu in de laan naar de stallen."
"De laan naar de stallen?" Ze trok haar donkere wenkbrauwen op. "Wat hoopt hij daar te vinden? Ah! Hier is hij, veronderstel ik. Ik vertrouw erop, mijnheer, dat u er in zult slagen datgene te bewijzen waarvan ik voel dat het de waarheid is, namelijk dat mijn neef Arthur onschuldig is aan deze misdaad."
"Ik deel uw mening volledig, en ik vertrouw er samen met u op, dat we dit kunnen bewijzen" antwoordde Holmes, achteruit stappend naar de mat om de sneeuw van zijn schoenen te kloppen. "Ik geloof dat ik de eer heb om met Juffrouw Mary Holder te praten. Mag ik u een paar vragen stellen?"
"Graag, mijnheer, indien het kan helpen om deze verschrikkelijke zaak op te helderen."
"Uzelf heeft niets gehoord vorige nacht?"
"Niets, tot mijn oom luid begon te praten. Toen ik dat hoorde ben ik naar beneden gekomen."
"U heeft de avond ervoor de vensters en deuren gesloten. Heeft u alle vensters vastgemaakt?"
"Ja."
"Waren ze deze ochtend nog allemaal vast?"
"Ja."
"U heeft een dienstmeisje dat een liefje heeft? Ik denk dat u gisterenavond tegen uw oom gezegd heeft dat ze buiten was gegaan om hem te ontmoeten?"
"Ja, en zij was het meisje dat in de zitkamer wachtte en de opmerkingen over de kroon kan gehoord hebben."

"Ik begrijp het. U insinueert dat ze naar buiten kan gegaan zijn om het aan haar liefje te vertellen en dat de twee samen de diefstal hebben beraamd."
"Maar wat hebben we aan al deze vage theorieën" riep de bankier ongeduldig "wanneer ik zeg dat ik Arthur heb gezien met de kroon in zijn handen?"
"Een ogenblikje, Mr. Holder. We moeten hier op terug komen. Over dat meisje, Juffrouw Holder. U zag haar terug binnen komen via de keukendeur, vermoed ik?"
"Ja, toen ik ging kijken of de deur wel op slot was voor de nacht ontmoette ik haar terwijl ze binnenglipte. Ik zag ook de man, in de duisternis."
"Kent u hem?"
"Oh, ja! Hij is de kruidenier die onze groenten levert. Zijn naam is Francis Prosper."
"Hij stond" zei Holmes "aan de linkerkant van de deur - het is te zeggen, verder naar het pad dan nodig is om de deur te bereiken?"
"Ja, dat is zo."
"En hij is een man met een houten been?"
Iets dat leek op angst flakkerde op in de expressieve zwarte ogen van de jongedame. "Nee maar, u lijkt wel een tovenaar" zei ze. "Hoe weet u dat?" Ze glimlachte, maar er kwam geen glimlach terug van het magere, gespannen gezicht van Holmes.
"Ik zou nu zeer graag naar boven gaan" zei hij. "Ik zal waarschijnlijk nog naar buiten gaan om een nieuwe rondgang rond het huis te maken. Misschien kan ik beter een kijkje nemen aan de ramen van de benedenverdieping vooraleer ik naar boven ga."
Hij stapte gezwind van de ene naar de andere, en hield enkel halt bij het grote venster dat vanuit de hal uitkeek op de laan naar de stallen. Hij opende het en onderzocht zeer zorgvuldig de vensterbank met zijn vergrootglas. "Nu gaan we naar boven" zei hij tenslotte.
De kleedkamer van de bankier was een sober bemeubelde kleine kamer, met een grijs tapijt, een groot bureau, en een hoge spiegel. Holmes ging eerst naar het bureau en keek

intensief naar het slot.
"Met welke sleutel werd het opengemaakt?" vroeg hij.
"De sleutel waarover mijn zoon had gesproken - deze van de kast op zolder."
"Heeft u hem hier?"
"Daar ligt hij, op de toilettafel."
Sherlock Holmes nam hem op en opende het bureau.
"Het is een geluidloos slot" zei hij. "Het is geen wonder dat het u niet wekte. Deze kist bevat, veronderstel ik, de kroon. We moeten er naar kijken."
Hij opende de kist, en er de diadeem uitnemend legde hij hem op de tafel. Het was een prachtig specimen van het vakmanschap van de juwelier, en de zesendertig edelstenen waren de mooiste die ik ooit had gezien. Aan één zijde van de kroon was er een afgebroken rand, waar een hoek welke drie stenen bevatte was losgerukt.
"Nu, Mr. Holder" zei Holmes, "hier is de hoek welke overeenkomt met die welke ongelukkig genoeg verloren is gegaan. Mag ik u vragen om hem af te breken."
De bankier deinsde vol afschuw achteruit. "Ik denk er niet aan om dat te proberen." zei hij.
"Dan zal ik het doen." Holmes zette er plotseling al zijn kracht op, maar zonder resultaat. "Ik voel dat het een beetje meegeeft" zei hij "maar alhoewel ik uitzonderlijke sterke vingers heb zou het mij een eeuwigheid kosten om hem af te breken. Een gewone mens zou er nooit in slagen. Nu, wat denkt u dat er zou gebeuren indien ik hem afbrak, Mr. Holder? Er zou een geluid volgen als van een pistoolschot. Vertelt u mij dat dit alles gebeurde op een paar meter afstand van uw bed en dat u er niets van gehoord heeft?"
"Ik weet niet wat ik moet denken. Ik tast volledig in het duister."
"Maar misschien klaart de duisternis op wanneer we verder gaan. Wat denkt u, Juffrouw Holder?"
"Ik moet bekennen dat ik al even perplex sta als mijn oom."
"Uw zoon had geen schoenen of pantoffels aan toen u hem zag?"
"Hij had niets aan behalve zijn broek en zijn hemd."

"Dank u. We hebben ongetwijfeld veel geluk gehad in dit onderzoek, en het zal geheel mijn eigen schuld zijn indien we er niet in slagen de zaak op te lossen. Met uw toestemming, Mr. Holder, zal ik nu mijn onderzoek buiten verder zetten."

Hij ging alleen, op zijn eigen verzoek, want hij legde uit dat alle onnodige voetafdrukken zijn taak alleen maar moeilijker zouden maken. Gedurende een uur of iets meer was hij aan het werk, en uiteindelijk kwam hij terug binnen met zijn schoenen vol sneeuw maar verder even onberispelijk als altijd.

"Ik denk dat ik nu alles gezien heb wat er te zien valt, Mr. Holder" zei hij "Ik kan u best dienen door terug te keren naar mijn appartement."

"Maar de edelstenen, Mr. Holmes. Waar zijn ze?"

"Dat kan ik niet zeggen."

De bankier wrong zijn handen tezamen. "Ik zal ze nooit meer terugzien!" riep hij. "En mijn zoon? Geeft u me nog altijd hoop?"

"Mijn mening is op geen enkele wijze veranderd."

"Maar, in 's hemelsnaam, welke duistere zaken hebben er zich dan vorige nacht in mijn huis afgespeeld?"

"Indien u morgenochtend om negen uur naar Baker Street kunt komen dan zal ik met plezier alles in het werk stellen om u wat meer klaarheid te verschaffen. Ik veronderstel dat u mij carte blanche geeft op voorwaarde dat ik de edelstenen terugvind en dat u geen limiet stelt aan de som welke ik kan besteden."

"Ik zou mijn fortuin geven om ze terug te krijgen."

"Zeer goed. Ik zal ondertussen de zaak verder bekijken. Goedendag; het is mogelijk dat ik nog voor deze avond naar hier moet terugkeren."

Voor mij was het zonneklaar dat mijn metgezel een duidelijke conclusie had getrokken over de zaak, alhoewel de aard van die conclusie meer was dan ik in de verste verte kon vermoeden. Tijdens onze terugreis probeerde ik verschillende malen om hem aan het praten te krijgen, maar hij veranderde steeds van onderwerp zodat ik het tenslotte

wanhopig opgaf. Het was nog geen drie uur toen we terug in onze kamers waren. Hij haastte zich naar zijn kamer en verscheen een paar minuten later als een gemene schooier. Met zijn kraag omhoog, zijn glimmende, sjofele jas, zijn rood sjaaltje, en zijn versleten laarzen, was hij een perfect voorbeeld van die klasse van mensen.
"Ik denk dat dit volstaat" zei hij, in de spiegel boven de haard kijkend. "Ik wenste alleen dat je kon meekomen, Watson, maar ik vrees dat dit niet zal gaan. Het kan zijn dat ik op het goede spoor zit, maar het kan ook zijn dat ik achter een dwaallicht loop, maar ik zal heel binnenkort weten wat het is. Ik hoop dat ik binnen een paar uren terug ben." Hij sneed een plak rundvlees van het stuk dat op het buffet stond, legde het tussen twee sneden brood, en deze primitieve maaltijd in zijn zak stoppend vertrok hij op expeditie.
Ik had net mijn thee op toen hij terugkeerde, duidelijk in een opperbest humeur, een oude met elastiek afgeboorde laars in zijn hand. Hij gooide die neer in een hoek van de kamer en schonk zichzelf een kop thee in.
"Ik spring maar even binnen omdat ik hier passeerde" zei hij. "Ik ben direct terug weg."
"Waarheen?"
"Oh, naar de andere zijde van West End. Het kan even duren voor ik terug ben. Blijf maar niet voor mij op wanneer het laat wordt."
"Hoe gaat het?"
"Oh, zo zo. Ik mag niet klagen. Ik ben naar Streatham geweest sinds ik je het laatst gezien heb, maar ik ben niet in het huis geweest. Het is een mooi, klein probleempje, en ik zou het echt niet graag gemist hebben. Maar ik moet hier niet zitten kletsen; ik moet die onfatsoenlijke kleren uitdoen en terug mijn zeer respectabele zelf worden."
Ik kon aan zijn manier van doen zien dat hij meer redenen tot tevredenheid had dan uit zijn woorden bleek. Zijn ogen schitterden, en er was zelfs een vleugje kleur op zijn bleke wangen. Hij haastte zich naar boven, en een paar minuten later hoorde ik de voordeur dicht slaan, waardoor ik wist dat

hij terug op jacht was.
Ik wachtte tot middernacht, maar niets wees erop dat hij spoedig zou terugkeren, en dus ging ik slapen. Het was niet ongewoon dat hij dagen en nachten op weg was wanneer hij iets op het spoor was, zodat zijn wegblijven me niet verbaasde. Ik weet niet hoe laat het was toen hij terugkeerde, maar toen ik de volgende ochtend naar beneden kwam om te ontbijten zat hij daar met een kop koffie in de hand en de krant in de andere, zo fris en keurig als maar mogelijk was.
"Je zult me wel willen vergeven dat ik zonder jou begonnen ben, Watson" zei hij "maar je herinnert je dat onze cliënt een nogal vroege afspraak met ons heeft deze ochtend."
"Nee maar, het is al na negen uur" antwoordde ik. "Het zou me niet verbazen indien hij daar is. Ik dacht ik de bel had gehoord."
Het was inderdaad onze vriend, de financier. Ik was geschokt door de verandering die hij had ondergaan, want zijn gezicht dat normaal breed en massief was, was nu mager en ingevallen, terwijl ik vond dat zijn haar een tint lichter was geworden. Hij kwam binnen met een droefheid en lethargie welke nog pijnlijker was dan de opwinding van de vorige ochtend, en hij liet zich zwaar neerploffen in de zetel welke ik voor hem bijschoof.
"Ik weet niet wat ik gedaan heb om zo vreselijk op de proef te worden gesteld." zei hij. "Slechts twee dagen geleden was ik een gelukkig en welstellend man, zonder enige zorg. Nu ben ik voorbestemd voor een eenzame en oneervolle oude dag. Het ene verdriet volgt het andere op de hielen. Mijn nichtje, Mary, heeft mij verlaten."
"U verlaten?"
"Ja. Deze morgen was haar bed onbeslapen, haar kamer leeg, en lag er een briefje voor mij op de tafel in de hal. Ik had gisteravond tegen haar gezegd, uit verdriet niet uit boosheid, dat indien ze met mijn jongen getrouwd was alles goed met hem zou zijn geweest. Misschien was het onnadenkend van mij om dat te zeggen. Het is over die opmerking dat ze in het briefje schrijft:

*"Mijn beste oom,*
*Ik merk dat ik u verdriet het gedaan, en dat, indien ik anders had gehandeld, dit verschrikkelijk ongeluk nooit zou hebben plaatsgevonden. Met deze gedachte in mijn hoofd kan ik nooit meer gelukkig zijn onder uw dak, en ik voel dat ik u voorgoed moet verlaten. Maak u geen zorgen over mijn toekomst, want daar is voor gezorgd; en, bovenal, probeer niet mij te zoeken, want het zal vruchteloos zijn en u zou er mij een slechte dienst mee bewijzen. In leven en dood ben ik steeds uw liefhebbende,*
*Mary"*

"Wat kan ze toch bedoelen met dat briefje, Mr. Holmes? Denkt u dat het wijst op zelfmoord?"
"Nee, nee, daar heeft het niets mee te maken. Het is misschien de beste oplossing. Ik heb er vertrouwen in, Mr. Holder, dat het einde van uw moeilijkheden in zicht komt."
"Ha! U zegt dat! U heeft iets gehoord, Mr. Holmes; u heeft iets vernomen! Waar zijn de edelstenen?"
"Bent u van oordeel dat 1.000 pond per stuk een overdreven som geld is?"
"Ik zou er tien betalen."
"Dat zal niet nodig zijn. Met drieduizend is de zaak geregeld. En er is een kleine beloning, denk ik zo. Heeft u uw chequeboek? Hier is een pen. Maakt u er maar 4.000 pond van."
Met een verbijsterd gezicht schreef de bankier de gevraagde cheque uit. Holmes stapte naar zijn bureau, nam daaruit een klein driehoekig stuk goud met daarin de drie edelstenen, en gooide het op de tafel.
Met een schreeuw van vreugde greep onze cliënt het vast.
"U heeft het!" hijgde hij. "Ik ben gered! Ik ben gered!"
Die uitbarsting van vreugde was even passioneel als zijn verdriet was geweest, en hij koesterde zijn teruggevonden edelstenen tegen zijn borst.
"Er is nog iets anders dat u verschuldigd bent, Mr. Holder." zei Sherlock Holmes nogal streng.

"Verschuldigd!" Hij greep zijn pen. "Noem de som, en ik zal ze betalen."
"Nee, de schuld is niet tegenover mij. U moet u zeer nederig verontschuldigen tegenover die nobele jongeman, uw zoon, die zich in deze zaak zodanig gedragen heeft dat ik trots op hem zou zijn indien hij mijn eigen zoon was geweest."
"Het was dus niet Arthur die ze gestolen heeft?"
"Ik heb het u gisteren verteld, en ik herhaal het vandaag, dat hij dat niet gedaan heeft."
"U bent er zeker van! Laten we dan onmiddellijk naar hem toe gaan en hem zeggen dat de waarheid aan het licht is gekomen."
"Hij weet het al. Toen ik alles opgelost had heb ik hem gesproken, en omdat hij mij de ware toedracht niet wilde vertellen, heb ik ze aan hem verteld, waarop hij moest toegeven dat ik gelijk had en me nog een paar details gaf waarover ik nog opheldering wenste. Maar het nieuws dat u daarnet verteld heeft zal waarschijnlijk zijn lippen losmaken."
"In 's hemelsnaam, vertel me dan wat dit uitzonderlijk mysterie inhoudt!"
"Dat zal ik doen, en ik zal u de stappen tonen waarmee ik de oplossing gevonden heb. En laat mij u eerst datgene zeggen wat voor mij het moeilijkste is om te zeggen en voor u het moeilijkste om te aanhoren: er was een verstandhouding tussen Sir George Burnwell en uw nichtje Mary. Ze zijn nu samen op de vlucht."
"Mijn Mary? Onmogelijk!"
"Het is ongelukkig genoeg meer dan mogelijk; het is zeker. Noch u noch uw zoon kenden de ware aard van deze man die u toeliet in uw familiekring. Hij is één van de gevaarlijkste mannen in Engeland - een geruïneerde gokker, een absoluut wanhopige schurk, een man zonder hart of geweten. Uw nichtje wist niets over dergelijke mannen. Toen hij haar zijn beloftes influisterde, zoals hij bij honderden voor haar had gedaan, was ze gevleid door de illusie dat alleen zij zijn hart had kunnen raken. De duivel weet wat hij gezegd heeft, maar uiteindelijk werd ze een werktuig voor

hem en ze zag hem bijna elke avond."
"Ik kan dit niet, en ik zal dit niet geloven!" riep de bankier met een asgrauw gezicht.
"Dan zal ik u vertellen wat er vorige nacht in uw huis gebeurd is. Toen ze dacht dat u naar uw kamer was gegaan sloop uw nicht naar benden en praatte met haar minnaar door het raam dat uitgeeft op de laan naar de stallen. Zijn voetafdrukken hadden zich door de sneeuw geboord, zolang had hij daar gestaan. Ze vertelde hem over de kroon. Zijn verdorven lust naar goud vlamde op bij het horen van dit nieuws, en hij liet haar doen wat hij wou. Ik twijfel er niet aan dat ze van u hield, maar er zijn vrouwen bij wie de liefde voor een minnaar elke andere liefde verdringt, en ik denk dat zij zulk een vrouw was. Ze had nog maar amper de instructies gehoord toen ze u naar beneden zag komen, waarop ze snel het raam sloot en u vertelde over de escapade van één van uw dienstmeisjes met haar minnaar met het houten been, wat allemaal waar was.
"Uw zoon, Arthur, ging slapen na het gesprek dat hij met u had maar kon moeilijk in slaap geraken door de zorgen over zijn schulden in de club. Midden in de nacht hoorde hij zachte passen voor zijn deur, en hij stond op, keek op de gang en was verbaasd toen hij zijn nicht heimelijk zag wegsluipen tot ze in uw kleedkamer verdwenen was. Nieuwsgierig en verbaasd trok de jongeman een paar kledingstukken aan en wachtte in het donker om te zien hoe deze vreemde zaak zou aflopen. Kort daarop kwam ze terug uit de kamer, en in het licht van de lamp op de gang zag uw zoon dat ze de kostbare kroon in haar handen had. Ze ging de trap af, en hij, rillend van afschuw, sloop weg en verborg zich achter het gordijn in de buurt van uw deur, vanwaar hij kon zien wat er beneden in de hal gebeurde. Hij zag hoe ze het raam opende en de kroon overhandigde aan iemand die buiten in de duisternis stond, waarna ze het terug sloot en zich naar haar kamer haastte, waarbij ze hem rakelings passeerde voor het gordijn.
"Zolang ze aanwezig was kon hij niets beginnen zonder de vrouw waarvan hij hield in een vreselijke positie te stellen.

Maar zodra ze in haar kamer was realiseerde hij zich welk een verschrikkelijk ongeluk dit voor u betekende, en hoe belangrijk het was om alles recht te zetten. Hij rende naar beneden, zoals hij was, op blote voeten, opende het raam, sprong buiten in de sneeuw, en liep naar de laan, waar hij in het maanlicht een donkere figuur zag. Sir George Burnwell probeerde weg te komen, maar Arthur haalde hem in, en er vond een worsteling plaats, waarbij uw zoon aan één zijde van de kroon trok, en zijn tegenstander aan de andere zijde. In het handgemeen sloeg uw zoon Sir George en bezorgde hem een snede boven zijn oog. Toen brak er ineens iets, en uw zoon, die zag dat hij de kroon in zijn handen had, rende terug, sloot het raam, ging naar uw kamer en had net gemerkt dat de kroon tijdens het gevecht verbogen was en probeerde ze weer recht te trekken toen u verscheen."

"Is dit mogelijk?" hijgde de bankier.

"U maakte hem toen kwaad door hem te beschuldigen op een ogenblik waarop hij uw diepste dankbaarheid verdiende. Hij kon de ware toedracht niet verklappen zonder iemand te verraden die zeker zoveel medelijden niet verdiende. Hij besloot echter zich ridderlijk te gedragen en bewaarde het geheim."

"En daardoor kwam het dat ze gilde en flauwviel toen ze de kroon zag" riep Mr. Holder. "Oh, mijn God! wat een blinde dwaas ben ik geweest! En dat hij vroeg om vijf minuten buiten te mogen gaan! De beste kerel wou gaan kijken of het ontbrekende stuk op de plaats van het gevecht was achtergebleven. Hoe wreed is het onrecht dat ik hem heb aangedaan!"

"Toen ik bij het huis kwam' ging Holmes verder "wandelde ik er rond om zorgvuldig na te kijken of er in de sneeuw sporen waren die me zouden kunnen helpen. Ik wist dat er geen sneeuw meer gevallen was sinds de vorige avond, en ook dat het hard genoeg gevroren had om de afdrukken te bewaren. Ik liep langs het pad van de leveranciers, maar zag dat alles daar platgetrapt was en ik daar geen informatie kon uithalen. Maar een beetje verder, aan de andere zijde van de keukendeur, had een vrouw staan spreken met een

man, waarvan de ronde afdruk aan één zijde me vertelde dat hij een houten been had. Ik kon zelfs afleiden dat ze gestoord werden, want de vrouw was snel terug binnen gelopen, wat te merken was aan de diepe teen- en lichte hielafdrukken, terwijl de man met het houten been een poosje had gewacht, en daarna was weggegaan. Toen dacht ik dat dit de meid en haar vrijer konden zijn, waarover u mij reeds gesproken had, en verder onderzoek toonde aan dat dit zo was. Ik keek rond in de tuin zonder iets anders te zien dan willekeurige voetsporen, waarvan ik aannam dat ze van de politie waren; maar toen ik naar de laan van de stallen ging vertelde de sneeuw mij een lang en ingewikkeld verhaal.
"Er was een dubbele rij voetsporen van een man met laarzen en een tweede dubbele rij welke tot mijn vreugde toebehoorden aan een man op blote voeten. Ik was er onmiddellijk van overtuigd, mede door wat u mij verteld had, dat deze van uw zoon waren. De eerste had in beide richtingen gewandeld, maar de andere had snel gelopen en zijn voetafdrukken overlapten de plaatsen waar er afdrukken van de laarzen waren, zodat het voor de hand lag dat hij na de andere was voorbij gekomen. Ik volgde de sporen en merkte dat ze naar het raam van de hal leidden, waar de kerel met de laarzen de sneeuw had ingedrukt terwijl hij stond te wachten. Toen wandelde ik naar het andere uiteinde, dat zich een honderd meter of meer op de laan bevond. Ik zag waar de man met de laarzen had rondgekeken, waar de sneeuw was opgeworpen alsof er een gevecht had plaatsgevonden, en, tenslotte, waar er een paar druppels bloed waren gevallen, welke mij aantoonden dat ik me niet vergist had. De man met de laarzen was toen langs de laan gelopen, en een andere kleine bloedvlek toonde mij aan dat hij het was die gewond was. Toen hij aan de andere kant de straat bereikt had, zag ik dat het voetpad geruimd was, zodat er geen verdere sporen meer te vinden waren.
"Maar nadat ik terug binnen was gekomen onderzocht ik, zoals u zich herinnert, met mijn vergrootglas de dorpel en de vensterlijst van het raam in de hal, en ik kon zien dat er

iemand naar buiten was gegaan. Ik kon de omtrek zien van een natte voet welke naar binnen was gekomen. Vanaf dat ogenblik kon ik me een beeld vormen van wat er gebeurd was. Een man had buiten gewacht; iemand had hem de edelstenen overhandigd; uw zoon had alles zien gebeuren; hij had de dief achtervolgd; had met hem gevochten; ze hadden allebei aan de kroon getrokken, en hun verenigde kracht had schade veroorzaakt welke ze nooit alleen hadden kunnen toebrengen. Hij was teruggekeerd met de buit, maar had een fragment achtergelaten in de klauwen van zijn tegenstander. Tot zover was alles helder. De vraag was nu, wie was de man en wie had hem de kroon gegeven?
"Het is een oude stelregel van mij dat wanneer men het onmogelijke heeft uitgesloten, het overblijvende, hoe onwaarschijnlijk het ook lijkt, de waarheid moet zijn. Nu wist ik dat u het niet was die ze naar beneden had gebracht, dus bleven enkel uw nicht en de dienstmeisjes over. Maar indien het één van de dienstmeisjes was, waarom zou uw zoon dan toelaten dat hij in haar plaats beschuldigd werd? daar was geen zinnige verklaring voor te bedenken. Maar aangezien hij verliefd was op zijn nicht, was er een uitstekende verklaring waarom hij haar geheim bewaarde - zeker aangezien het zulk een schandelijk geheim was. Toen ik me herinnerde dat u haar bij het raam gezien had, en dat ze flauw viel toen ze de kroon opnieuw zag, werden mijn veronderstellingen zekerheden.
"En wie kon haar medeplichtige dan wel zijn? Een minnaar natuurlijk, want hoe kan hij anders een overwicht hebben op de liefde en dankbaarheid welke ze voor u moest voelen? Ik wist dat u zelden uitging, en dat uw vriendenkring zeer beperkt was. Maar onder hen bevond zich Sir George Burnwell. Ik had vroeger al van hem gehoord en dat hij bij de vrouwen een slechte reputatie had. Hij moest het zijn die de laarzen had gedragen en de ontbrekende edelstenen had gehouden. Zelfs toen hij wist dat Arthur hem ontmaskerd had, moet hij zich toch nog veilig hebben gevoeld, want de jongen kon geen woord zeggen zonder zijn eigen familie in diskrediet te brengen.

"Wel, uw eigen gezond verstand kan u vertellen welke stappen ik daarna ondernam. Ik ging in de vermomming van een schooier naar het huis van Sir George, slaagde erin om een praatje te maken met zijn kamerdienaar, leerde dat zijn meester zich de vorige nacht aan het het hoofd gesneden had, en tenslotte, tegen een vergoeding van zes pence, kreeg ik volledige zekerheid toen ik een paar van zijn oude schoenen overkocht. Met deze keerde ik terug naar Streatham en zag dat ze precies pasten in de afdrukken in de sneeuw."
"Ik zag gisteren een slecht geklede zwerver in de laan" zei Mr. Holder.
"Inderdaad. Dat was ik. Ik wist dat ik mijn man gevonden had en dus ging ik terug naar huis en deed andere kleren aan. Het was een delicate onderneming welke ik toen aanvatte, want ik besefte dat een vervolging niet tot de mogelijkheden behoorde omdat een schandaal moest vermeden worden, en ik wist dat deze sluwe schurk zou doorhebben dat in deze zaak onze handen gebonden waren. Ik ging naar hem toe en had een gesprek met hem. In het begin ontkende hij natuurlijk alles. Maar toen ik hem elke bijzonderheid vertelde welke had plaatsgevonden; probeerde hij me af te blaffen en nam een ploertendoder van de muur. Ik wist echter met wie ik te doen had en ik sloeg met mijn pistool op zijn hoofd vooraleer hij kon toeslaan. Daarna werd hij wat redelijker. Ik vertelde hem dat we hem wilden betalen voor de edelstenen welke hij in zijn bezit had, 1.000 pond per stuk. Hierdoor verschenen de eerste tekenen van hartzeer op zijn gezicht. "Nee maar, verdorie!" zei hij "Ik heb ze verkocht voor zeshonderd, alle drie samen!". Ik slaagde er nogal vlug in om het adres van de heler te krijgen nadat ik hem beloofd had dat er geen vervolging zou komen. Dus ging ik daar naartoe, en na veel afdingen kocht ik de edelstenen voor 1.000 pond per stuk terug. Daarna ging ik bij uw zoon, vertelde hem dat alles in orde was, en ging uiteindelijk om twee uur naar bed, na wat ik een werkelijk drukke dag noem."
"Een dag die Engeland gered heeft van een groot publiek

schandaal" zei de bankier terwijl hij opstond. "Mijnheer, ik vind geen woorden om u te danken, maar u zult merken dat ik niet ondankbaar ben voor wat u gedaan heeft. Uw kundigheid heeft inderdaad alles overtroffen wat ik van u gehoord had. En nu moet ik zo snel mogelijk naar mijn lieve jongen om me te verontschuldigen voor het onrecht dat ik hem heb aangedaan. Wat u me verteld heeft over mijn arme Mary, heeft me diep geraakt. En zelfs uw kundigheid kan me niet vertellen waar ze zich nu bevindt."
"Ik denk dat we veilig mogen stellen' antwoordde Holmes, dat ze is waar Sir George Burnwell zich bevindt. En het is even zeker dat, wat ook haar zonden mogen zijn, ze binnenkort op een meer dan gepaste wijze gestraft zal worden."

--- o ---

**Het Avontuur van de Koperen Beuken.**

"Voor de man die de kunst liefheeft om haarzelf" merkte Holmes op, terwijl hij een advertentiepagina van de Daily Telegraph op de grond wierp, "is het vaak zo dat de minst belangrijke en nederigste uitingen ervan hem het meeste plezier verschaffen. Het doet me dan ook genoegen, Watson, dat je dit principe hebt toegepast in de verslagen welke je over onze lotgevallen hebt neergepend en, ik moet het zeggen, af en toe verfraaid hebt; je hebt namelijk niet zozeer voorrang gegeven aan de beroemde en sensationele zaken waarin ik ben opgetreden, maar eerder aan bepaalde incidenten welke op zich misschien erg onbeduidend waren, maar welke ruimte boden voor het maken van de gevolgtrekkingen en de logische synthese waarin ik mij gespecialiseerd heb."
"En toch" zei ik glimlachend, "voel ik me niet vrijgesproken in de beschuldiging van sensatiezucht welke sommigen in mijn geschriften denken te zien."
"Je hebt misschien gedwaald" merkte hij op, terwijl hij met de haardtang een gloeiend kooltje opnam en daarmee zijn kersenhouten pijp aanstak, welke hij prefereerde boven zijn aarden pijp wanneer hij in een eerder spraakzame dan meditatieve bui was. "... je hebt misschien gedwaald door kleur en leven in je geschriften te willen brengen in plaats van jezelf te beperken tot het weergeven van de strikte redeneringen welke oorzaak en gevolg met elkaar verbinden en die eigenlijk het enige opmerkelijke zijn aan deze zaken."
"Het lijkt me dat ik je recht heb gedaan in deze verhalen" merkte ik nogal koel op, want ik had een afkeer van de eigenliefde die ik meer dan eens bij hem gezien had en die een sterke factor was in zijn eigenaardig karakter.
"Nee, het is geen zelfzucht of eigendunk" zei hij, eerder antwoordend op mijn gedachten dan op mijn woorden, zoals hij vaak deed. "Indien ik wil dat aan mijn kunst recht wordt gedaan, dan is het precies omdat het een onpersoonlijk ding is - een ding buiten mezelf. Misdaad is alledaags. Logica is zeldzaam. Daarom zou je meer de nadruk op de logica dan

op de misdaad moeten leggen. Wat een cursus vol verhandelingen had moeten zijn heb je teruggebracht tot een reeks verhalen."
Het was een koude ochtend in de vroege lente, en we zaten na het ontbijt elk aan een zijde van het vrolijk brandende haardvuur in de oude kamer in Baker Street. Een dikke mist vervaagde de lijnen van de vaalgrijze huizen, en de tegenoverliggende ramen doemden als donkere, vormloze vlekken op uit de zware, gele mistflarden. Onze gaslamp was aangestoken en scheen op het witte tafelkleed en het glanzende porselein en het bestek, want de tafel was nog niet afgeruimd. Sherlock Holmes had de hele ochtend niets gezegd, voortdurend verdiept in de nieuwskolommen van een reeks kranten tot hij tenslotte, nadat zijn zoektocht blijkbaar geëindigd was, terug onder de mensen kwam met een allesbehalve vriendelijk humeur om mij de les te lezen over mijn literaire tekortkomingen.
"Tezelfdertijd" merkte hij op na een pauze waarin hij aan zijn lange pijp had zitten paffen en in het vuur staarde "kan men je moeilijk beschuldigen van sensatiezucht, want tussen alle zaken waar je zo goed bent geweest om je ervoor te interesseren, is er een grote groep welke helemaal niet gaan over misdaden, in de wettelijke betekenis. De kleine zaak waarin ik de Koning van Bohemie heb proberen te helpen, de eigenaardige ervaringen van Juffrouw Mary Sutherland, het probleem van de man met de verwrongen lip, en het incident met de adellijke vrijgezel, waren allemaal zaken welke buiten het bereik van de arm der wet vielen. Maar door het sensationele te vermijden vrees ik dat je in de buurt van het triviale bent gekomen."
"De afloop mag dan wel zo geweest zijn" antwoordde ik "maar de methoden waren, denk ik, nieuw en interessant."
"Poeh, mijn beste kerel, wat geeft het publiek, het grote onoplettende publiek, dat amper een wever kan herkennen aan zijn tanden of een componist aan zijn linkerduim, om de subtiele schakeringen van analyse en deductie! Maar, inderdaad, indien je alledaags bent geweest, dan kan ik het je niet verwijten, want de dagen van de grote zaken zijn

voorbij. De mens, of tenminste de criminele mens, heeft elke ondernemingszin en originaliteit verloren. Wat mijn eigen kleine praktijk betreft, wel, die lijkt af te glijden naar het opsporen van verloren potloden en het geven van advies aan jongedames die nog in de kostschool verblijven. Maar ik denk dat ik nu eindelijk de bodem bereikt heb. Deze brief welke ik deze ochtend ontvangen heb markeert mijn nulpunt, denk ik. Lees hem!" Hij gooide een verfrommelde brief naar mij toe.
Hij was gedateerd in Montague Place op de vorige avond en ging als volgt:

*Beste Mr. Holmes,*
*Ik zou zeer graag raad van u krijgen of ik een betrekking welke mij werd aangeboden al of niet moet aanvaarden. Ik zal morgen om half elf langskomen indien dit voor u geen beletsel vormt.*
*Hoogachtend,*
*Violet Hunter.*

"Ken je de jongedame?" vroeg ik.
"Nee."
"Het is nu half elf."
"Ja, en ik twijfel er niet aan dat zij het is die nu aanbelt."
"Het zou wel eens kunnen zijn dat de zaak interessanter is dan je denkt. Herinner je de zaak met de blauwe karbonkel, welke op het eerste zicht niet meer dan een onbeduidend fait divers leek te zijn maar uiteindelijk toch in een ernstig onderzoek uitmondde. Dat zou ook met deze zaak het geval kunnen zijn."
"Wel, laat het ons hopen. Maar onze twijfels zullen vlug opgelost zijn, want hier is, tenzij ik me erg vergis, de persoon in kwestie."
Terwijl hij sprak ging de deur open en kwam een jongedame de kamer binnen. Ze was gewoon maar netjes gekleed, met een levendig, pienter gezicht, bedekt met sproeten zoals het ei van een kievit, en met de levendige houding van een vrouw die haar eigen weg in de wereld moet maken.

"Ik ben er zeker van dat u mij deze storing zult willen vergeven," zei ze, terwijl mijn metgezel opstond om haar te begroeten "maar ik heb een zeer eigenaardige ervaring achter de rug, en omdat ik geen ouders of familieleden heb aan wie ik raad zou kunnen vragen, dacht ik dat u misschien zo vriendelijk zou willen zijn om mij te vertellen wat ik moet doen."

"Gaat u alstublieft zitten, juffrouw Hunter. Ik zal met plezier alles doen wat u van nut kan zijn."

Ik kon zien dat Holmes een goede indruk had gekregen door de houding en het taalgebruik van zijn nieuwe cliënte. Hij keek haar op zijn onderzoekende manier aan, en nam dan terug zijn gewone houding aan, zijn ogen half gesloten en zijn vingertoppen tegen elkaar, om te luisteren naar haar verhaal.

"Ik ben al vijf jaar gouvernante" zei ze "in het gezin van kolonel Spence Munro, maar twee maanden geleden ontving de kolonel een marsbevel voor Halifax in Nova Scotia, en nam hij zijn kinderen met zich mee naar Amerika, zodat ik geen betrekking meer had. Ik adverteerde, en ik beantwoordde advertenties, maar zonder succes. Uiteindelijk was het kleine beetje geld dat ik had bijna op, en ik was ten einde raad over wat ik nu moest beginnen.

"Er is een bekend bemiddelingsbureau voor gouvernantes in de West End, Westaway's genaamd, en daar ging ik elke week langs om te horen of er niets was opgedoken dat voor mij geschikt kon zijn. Westaway is de naam van de oprichter van de zaak, maar wordt in werkelijkheid beheerd door juffrouw Stoper. Ze heeft haar eigen kleine kantoor, en de dames die werk zoeken wachten in het voorvertrek, en worden dan één voor één binnengelaten, waarna ze haar dossiers raadpleegt om te zien of ze iets heeft dat bij hen zou passen.

"Wel, toen ik vorige week langs ging werd ik zoals gewoonlijk in het kleine kantoor binnengelaten, maar ik zag dat juffrouw Stoner niet alleen was. Een wonderbaarlijk zware man met een zeer vrolijk gezicht en een grote zware kin welke in de ene plooi na de andere overging naar zijn

keel, zat naast haar met een bril op zijn neus, zeer ernstig kijkend naar de dames die binnenkwamen. Toen ik binnenkwam ging er een schok door hem en hij keerde zich vlug naar juffrouw Stoper.
" 'Dat is uitstekend' zei hij 'ik kon niets beter wensen. Geweldig! Geweldig!' Hij scheen erg enthousiast te zijn en wreef zijn handen in elkaar op een zeer sympathieke manier. Hij zag er zo genoeglijk uit dat het een plezier was om naar hem te kijken.
" 'Bent u op zoek naar een betrekking, juffrouw?' vroeg hij.
" 'Ja, mijnheer.'
" 'Als gouvernante?'
" "Ja, mijnheer.'
" 'En welk salaris vraagt u?'
" 'Ik ontving 4 pond per maand in mijn laatste betrekking bij kolonel Spence Munro.'
" 'Oh, tut, tut! uitbuiting - pure uitbuiting!' riep hij, zijn dikke handen in de lucht stekend als een man die overkookt van verontwaardiging. 'Hoe kan iemand een dergelijke, armzalige som aanbieden aan een dame met zulke bekoorlijkheden en vaardigheden?'
" 'Mijn vaardigheden, mijnheer, zouden minder kunnen zijn dan u zich voorstelt' zei ik. 'Een beetje Frans, een beetje Duits, muziek, en tekenen...'
" 'Tut, tut!' riep hij. 'Dit is allemaal naast de kwestie. Waar het om gaat is het volgende: heeft u of heeft u niet de houding en de manieren van een dame? Dat is het in een notendop. Indien u dat niet heeft, dan wordt u niet belast met de opvoeding van een kind dat ooit een belangrijke rol in de geschiedenis van het land kan spelen. Maar indien u dat wel heeft, wel, hoe zou om het even welke heer u dan kunnen vragen om tevreden te zijn met een bedrag beneden de drie cijfers? Bij mij, mevrouw, zou uw salaris beginnen met 100 pond per jaar.'
"U kunt zich inbeelden, Mr. Holmes, dat voor mij, berooid als ik was, een dergelijk aanbod bijna te goed leek om waar te kunnen zijn. Maar deze heer, toen hij misschien de blik van ongeloof in mijn ogen zag, opende een zakboek en nam er

een nota uit.
" 'Het is ook mijn gewoonte' zei hij, op een zeer aangename manier glimlachend tot zijn ogen nog slechts twee kleine glinsterende spleetjes waren tussen de witte plooien van zijn gezicht 'om mijn jongedames een voorschot te geven ter waarde van de helft van hun salaris, zodat ze zich geen zorgen moeten maken over eventuele kosten voor hun reis en garderobe.'
"Het leek alsof ik nog nooit zulk een fascinerende en voorkomende man had ontmoet. Omdat ik reeds schulden had bij mijn leveranciers, betekende dit voorschot erg veel voor mij, en toch was er iets onnatuurlijk aan de hele transactie waardoor ik meer informatie wilde hebben voor ik mezelf tot iets verplichtte.
" 'Mag ik u vragen waar u woont, mijnheer?" zei ik.
" 'Hampshire. Een liefelijke landstreek. De Koperen Beuken, acht kilometer aan de verste kant van Winchester. Het is een zeer mooie streek, mijn beste jongedame, en een genoeglijk oud landhuis.'
" 'En mijn taken, mijnheer? Ik zou graag weten wat ze zouden zijn.'
" 'Eén kind - een lieve kleine speelvogel van net zes jaar oud. Oh, indien u hem kon zien wanneer hij kakkerlakken doodslaat met zijn pantoffel! Smak! smak! smak! Drie klopt hij er dood vooraleer u met de ogen kunt knipperen!' Hij leunde achterover in zijn stoel en lachte opnieuw zijn ogen toe.
"Ik was nogal geschokt door de manier waarop het kind zich amuseerde, maar het gelach van zijn vader deed me denken dat hij misschien een grapje maakte.
" 'Mijn enige taak bestaat er dus in' vroeg ik 'om zorg te dragen voor een enig kind?'
" 'Nee, nee, niet de enige, niet de enige, mijn beste jongedame' riep hij. 'Uw taak zou erin bestaan, zoals uw gezond verstand u wel vertelt, om alle kleine opdrachten uit te voeren welke mijn echtgenote zou kunnen geven, met dien verstande natuurlijk dat het opdrachten zijn welke een dame in alle welvoeglijkheid kan uitvoeren. U ziet toch geen

probleem, heh?'
" 'Ik zou mezelf graag nuttig maken.'
" 'Precies. Wat nu de kleding betreft. We zijn grillige mensen, weet u - grillig maar goedhartig. Indien we u vroegen om een jurk te dragen welke we u zouden geven, dan zou u er geen bezwaar tegen hebben om aan deze kleine gril te voldoen, is het niet?'
" 'Nee' zei ik, erg verbaasd door zijn woorden.
" 'Of om hier te zitten, of daar te zitten, daar zou u toch ook geen aanstoot aan nemen?'
" 'Oh, nee.'
" 'Of om uw haar kort te knippen vooraleer u bij ons komt?'
"Ik kon mijn oren bijna niet geloven. Zoals u kunt zien, Mr. Holmes, is mijn haar nogal weelderig en heeft het een nogal speciale kastanjekleurige tint. Ik kon er niet aan denken om dat zomaar terloops op te offeren.
" 'Ik ben bang dat dit echt onmogelijk is' zei ik. Hij had me gespannen zitten aankijken met zijn kleine oogjes, en ik kon zien hoe er een schaduw over zijn gezicht gleed terwijl ik sprak.
" 'Ik ben bang dat dit echt essentieel is' zei hij. 'Het is een kleine gril van mijn echtgenote, en u weet, mevrouw, dat men aan de grillen van een dame moet toegeven. U zou dus uw haar niet kort willen knippen?'
" 'Nee, mijnheer, dat kan ik echt niet' antwoordde ik kordaat.
" 'Ah, zeer goed; daarmee is de zaak beslist. Het is jammer, want op elk ander vlak voldoet u uitstekend. Maar zoals de zaken er nu voorstaan, juffrouw Stoper, zal ik nog een paar andere jongedames moeten inspecteren.'
"De zaakvoerster was de hele tijd in de weer geweest met haar paperassen zonder een woord te zeggen tegen één van ons beiden, maar ze keek me nu aan met zoveel ergernis op haar gezicht dat ik het niet kon helpen haar ervan te verdenken dat ze door mijn weigering een mooie commissie was misgelopen.
" 'Wenst u dat we uw naam in onze boeken houden?' vroeg ze.

" 'Indien u zo goed zou willen zijn, juffrouw Stoper.'
" 'Wel, eigenlijk lijkt het me zinloos, aangezien u weigert om zulk een uitstekende aanbieding als deze aan te nemen.' zei ze scherp. 'U kunt van ons niet verwachten dat we ons nog zouden inspannen om u opnieuw een dergelijke kans aan te bieden. Goedendag nog, juffrouw Hunter.' Ze klopte tegen de gong die op de tafel stond, en ik werd door de piccolo buiten gelaten.
"Wel, Mr. Holmes, toen ik terug op mijn huurkamer was en bijna niets in de voorraadkast vond, maar wel  twee of drie rekeningen op de tafel, begon ik me af te vragen of ik niet erg dwaas gehandeld had. Alles welbeschouwd, indien deze mensen vreemde grillen hadden en gehoorzaamheid verwachtten in de meest buitengewone zaken, dan waren ze tenminste wel bereid om te betalen voor hun extravagantie. De gouvernantes welke in Engeland 100 pond per jaar krijgen zijn dun gezaaid. En daarbij, welk nut had mijn haar voor mij? Veel mensen zien er beter uit wanneer ze het kort dragen en misschien was dat voor mij ook wel het geval. De volgende dag was ik van mening dat ik een vergissing had begaan, en de dag daarop was ik er zeker van. Ik had mijn trots bijna in zoverre overwonnen dat ik terug zou gaan naar het agentschap om te vragen of de betrekking nog altijd open stond toen ik een brief ontving van de heer zelf. Ik heb hem bij en ik zal hem voorlezen:

*"De Koperen Beuken, tegen Winchester.*
*Beste juffrouw Hunter,*
*Miss Stoper is zo vriendelijk geweest om me uw adres te bezorgen, en ik schrijf deze brief om te informeren of u uw beslissing opnieuw bekeken hebt. Mijn echtgenote zou zeer graag hebben dat u komt, want ze was zeer opgetogen met de beschrijving van uw persoon, welke ik haar gegeven heb. We zijn bereid om u 30 pond per kwartaal te geven, of 120 pond per jaar, om u op deze wijze schadeloos te stellen voor de ongemakken welke onze grillen u kunnen bezorgen. Alles wel beschouwd zijn ze niet erg veeleisend. Mijn vrouw is erg gesteld op een speciale tint van elektrisch blauw en zou*

*graag hebben dat u 's ochtends een dergelijke jurk binnenshuis draagt. U hoeft geen kosten te doen om een dergelijke jurk aan te schaffen aangezien wij er één hebben van onze dochter Alice (nu in Philadelphia), welke, naar ik denk, u uitstekend zou passen. En voor de rest, hier of daar gaan zitten, of uzelf vermaken op een manier die we aanwijzen kan voor u geen ongemakken met zich mee brengen. Wat uw haar betreft, het is zonder twijfel jammer, zeker omdat de schoonheid ervan me opgevallen is tijdens ons kort onderhoud, maar ik ben bang dat ik mijn standpunt niet kan opgeven, en ik hoop alleen maar dat de toeslag op uw salaris u kan vergoeden voor het verlies ervan. Wat uw taken tegenover het kind betreft, deze zijn zeer licht. Probeert u te komen, en ik zal u met de sjees opwachten in Winchester. Laat me weten met welke trein u komt.*
*Hoogachtend,*
*Jethro Rucastle.*

"Dat is de brief welke ik net ontvangen heb, Mr. Holmes, en ik heb besloten dat ik het aanbod zal aanvaarden. Maar ik dacht dat, vooraleer ik de definitieve stap zet, ik misschien best de zaak aan u kon voorleggen."
"Wel, juffrouw Hunter, indien u een beslissing genomen heeft dan is de zaak daarmee geregeld" zei Holmes, glimlachend.
"Maar u raadt mij niet aan om ze te weigeren?"
"Ik beken dat het niet het soort betrekking is waarvoor ik een zuster van mij zou laten solliciteren."
"Wat betekent dit allemaal, Mr. Holmes?"
"Ah, ik heb geen gegevens. Ik kan het niet zeggen. Misschien heeft u voor uzelf een mening gevormd?"
"Wel, er schijnt mij maar één mogelijke uitleg voor te zijn. Mr. Rucastle lijkt een zeer lieve, goedmoedige man. Zou het niet kunnen dat zijn vrouw geestesziek is, dat hij haar toestand geheim wil houden uit angst dat ze in een gesticht zou belanden, en dat hij aan al haar grillen wil toegeven om een uitbarsting te vermijden?"
"Dat is een mogelijke verklaring - en, zoals de zaken nu

voorliggen, zelfs meest waarschijnlijke. Maar in elk geval schijnt het geen aangenaam huishouden te zijn voor een jongedame."
"Maar het geld, Mr. Holmes, het geld!"
"Wel, ja, natuurlijk is het salaris uitstekend - te uitstekend zelfs. Dat is het wat mij een ongemakkelijk gevoel geeft. Waarom zouden ze u 120 pond per jaar geven, wanneer ze een ruim keuze hebben voor 40 pond? Daar moet een erg dwingende reden voor bestaan."
"Ik dacht dat, indien ik u de omstandigheden vertelde, u het later gemakkelijker zou kunnen begrijpen wanneer ik uw hulp zou inroepen. Ik zou me zoveel sterker voelen indien ik wist dat u achter mij staat."
"Oh, dat gevoel mag u meenemen. Ik verzeker u dat uw probleempje het meest interessante beloofd te worden van al wat mij de laatste maanden werd voorgelegd. Sommige kenmerken ervan zijn uitgesproken ongewoon. Indien u twijfels krijgt of gevaar vermoedt..."
"Gevaar! Welk soort gevaar voorziet u?"
Holmes schudde zijn hoofd. "Het zou ophouden een gevaar te zijn indien we het konden definiëren" zei hij "Maar op elk moment, dag of nacht, is een telegram voldoende om ervoor te zorgen dat ik u te hulp schiet."
"Dat volstaat." Ze stond gezwind op uit haar stoel en alle angst was van haar gezicht verdwenen. "Ik kan nu met een gerust gemoed naar Hampshire gaan. Ik zal onmiddellijk een brief naar Mr. Rucastle schrijven, vannacht mijn arme haar opofferen, en morgen vertrekken naar Winchester." Met een paar dankwoorden voor Holmes wenste ze ons allebei nog een goede dag en repte zich weg.
"Ze schijnt tenminste een jongedame te zijn" zei ik toen we haar met snelle, ferme stappen de trap hoorden afdalen "die zeer goed in staat is om voor zichzelf te zorgen."
"En dat is maar goed ook" zei Holmes ernstig. "Ik zou me erg moeten vergissen indien we niets van haar vernemen in de komende dagen."
Het duurde inderdaad niet lang vooraleer de voorspelling van mijn vriend uitkwam. Veertien dagen gingen voorbij

gedurende dewelke ik dikwijls merkte dat mijn gedachten naar haar uitgingen en me afvroeg in wat voor een vreemd zijstraatje van de menselijke ervaringen deze eenzame vrouw zich begeven had. Het ongewone salaris, de vreemde voorwaarden, de lichte taken, dat alles wees op iets dat niet normaal was, en of het een gril was of een intrige, of de man een mensenvriend of een schurk was, dat lag te ver buiten mijn mogelijkheden om daar zekerheid over te krijgen. En wat Holmes betrof, ik zag hem dikwijls gedurende een half uur stil zitten, met gefronst voorhoofd en een afwezige houding, maar wanneer ik de zaak vernoemde wuifde hij ze weg met een handgebaar.
"Gegevens! Gegevens! Gegevens!" riep hij ongeduldig. Ik kan geen bakstenen maken zonder klei." En toch kon men zien dat hij zich opwond wanneer hij mompelde dat een zuster van hem nooit een dergelijke betrekking zou mogen aanvaarden.
Het telegram dat we uiteindelijk ontvingen werd laat op een avond bezorgd, net toen ik van plan was om te gaan slapen en Holmes zich had neergezet om aan één van die chemische experimenten te beginnen waarmee hij zo vaak zijn nachten vulde, en waarbij het vaak zo was dat ik hem achterliet terwijl hij voorovergebogen met een distilleerkolf en een proefbuisje in de weer was en ik hem in dezelfde houding terugvond wanneer ik de volgende ochtend kwam ontbijten. Hij opende de gele omslag en nadat hij een blik op de inhoud had geworpen gooide hij de brief naar mij toe.
"Kijk eens in de Bradshaw-gids" zei hij, en keerde terug naar zijn scheikundige proeven.
De oproep was kort en dringend.

*"Kom alstublieft morgenmiddag naar het Black Swan Hotel in Winchester. Kom zeker! Ik ben teneinde raad.*
*Hunter"*

"Ga je met me mee?" vroeg Holmes, opkijkend
"Dat zou ik graag doen."
"Kijk dan in de gids."

"Er is een trein om halftien" zei ik, nadat ik in mijn Bradshaw had gekeken. "Hij moet in Winchester aankomen om 11u30"
"Dat komt mooi uit. Ik zal mijn analyse van acetonen dan maar best uitstellen, aangezien we helder en fit moeten zijn."
Rond elf uur van de volgende dag waren we op weg naar de oude Engelse hoofdstad. Holmes had zich gedurende de hele reis verdiept in de ochtendkranten, maar nadat we de grens met Hampshire voorbij waren gooide hij ze neer en begon hij het landschap te bewonderen. Het was een ideale lentedag, een lichtblauwe hemel met kleine witte schapenwolkjes welke van west naar oost dreven. De zon scheen zeer helder, en toch was er een opvrolijkende koelte in de lucht, welke de energie van een mens aanscherpte. Overal op het platteland, in de richting van de golvende heuvels rond Aldershot, rezen de kleine rode en grijze daken van de boerderijen op tussen het lichtgroen van het nieuwe gebladerte.
"Zijn ze niet fris en mooi?" riep ik met het enthousiasme van een man die zopas nog in de mist van Baker Street had gezeten.
Maar Holmes schudde ernstig zijn hoofd.
"Weet je, Watson" zei hij "Een geest hebben zoals de mijne heeft zijn nadelen, en één ervan is dat ik alles moet bekijken vanuit mijn vroegere ervaringen. Jij kijkt naar deze verspreide huizen, en je bent onder de indruk van hun schoonheid. Ik kijk er ook naar, en de enige gedachte welke in me opkomt is dat ze zo afgelegen liggen dat er vaak misdaden kunnen gebeuren welke nadien ongestraft blijven."
"Lieve hemel!" riep ik. "Wie kan nu misdaden in verband brengen met deze kleine boerderijtjes?"
"Ze vervullen mij altijd met een zekere afschuw. Ik ben er vast van overtuigd, Watson, gesteund door mijn ervaring, dat de zonden in de meest smerige en gemene achterbuurten van Londen minder verschrikkelijk zijn dan hier op het glimlachende en liefelijke platteland."

"Je bezorgt me koude rillingen!"
"Maar de oorzaak is zeer voor de hand liggend. In een stad kan de druk van de publieke opinie verwezenlijken wat de wet niet kan. Er is geen steeg zo verachtelijk dat het gegil van een gemarteld kind, of de doffe slagen van een dronkaard, geen sympathie en verontwaardiging opwekken bij de buren, en daarbij is het gerechtelijk apparaat steeds zo nabij dat het door een eenvoudige klacht in werking kan gesteld worden, en er is slechts een kleine afstand tussen de misdaad en de beklaagdenbank. Maar kijk naar deze eenzame huizen, met hun eigen uitgestrekte velden eromheen, voor het merendeel bewoond door arme onwetende mensen die weinig kennis hebben van de wet. Denk aan de daden van helse wreedheid, de verborgen slechtheden welke in dergelijke plaatsen kunnen blijven duren, jaar in jaar uit, zonder dat iemand er weet van heeft. Indien deze dame welke onze hulp inroept in Winchester had gewoond, dan zou ik voor haar lot nooit bang zijn geweest. Het zijn de acht kilometer platteland welke het gevaar vormen. Maar toch is het duidelijk dat ze niet persoonlijk bedreigd is."
"Nee. Indien ze naar Winchester kan komen om ons te ontmoeten dan kan ze ook weggaan."
"Inderdaad. Ze heeft haar vrijheid."
"Wat kan er dan aan de hand zijn? Heb jij misschien een verklaring?"
"Ik heb zeven verschillende verklaringen bedacht, welke stuk voor stuk stroken met de ons bekende feiten. Maar welke van de zeven juist is kan enkel bepaald worden door de nieuwe informatie welke we zonder twijfel zullen krijgen. Wel, daar is de toren van de kathedraal, en we zullen nu vlug te weten komen wat juffrouw Hunter te vertellen heeft."
De Black Swan is een goed aangeschreven Inn in de High Street, zeer dicht bij het station gelegen, en daar vonden we de jongedame terwijl ze op ons wachtte. Ze had een eetkamer gereserveerd, en onze lunch stond klaar op de tafel.

"Ik ben zo blij dat jullie gekomen zijn." zei ze oprecht. "Het is zo verschrikkelijk vriendelijk van u beiden; maar ik weet inderdaad niet wat ik moet doen. Uw advies zal dan ook voor mij van onschatbare waarde zijn."
"Vertelt u ons alstublieft wat er met u gebeurd is."
"Dat zal ik doen, en ik moet het snel doen, want ik heb aan Mr. Rucastle beloofd om voor drie uur terug te zijn. Ik heb vanmorgen zijn toestemming gekregen om naar de stad te gaan, alhoewel hij niet weet waarom."
"Laat ons alles in de juiste volgorde horen." Holmes strekte zijn lange dunne benen uit naar het vuur en nam een luisterende houding aan.
"Allereerst kan ik zeggen dat ik, in zijn geheel genomen, niet slecht behandeld ben door Mr. en Mevr. Rucastle. Het is niet meer dan fair om dat over hen te zeggen. Maar ik begrijp ze niet, en ik heb er geen goed gevoel bij."
"Wat begrijpt u niet?"
"De redenen voor hun gedrag. Maar ik zal het u precies vertellen zoals het heeft plaatsgevonden. Toen ik hier aankwam stond Mr. Rucastle me op te wachten en bracht me met zijn sjees naar de Koperen Beuken. Het is, zoals hij gezegd had, zeer mooi gelegen, maar het huis zelf is niet zo mooi, want het is een groot vierkant gebouw, witgekalkt maar vol met vlekken en strepen van het vocht. Er liggen landerijen omheen, bossen aan drie zijden, en aan de vierde zijde een veld dat glooiend afdaalt naar de weg voor Southampton, welke op een honderd meter van de voordeur voorbijkomt in een flauwe bocht. Dit veld behoort bij het huis, maar de bossen zijn eigendom van Lord Southerton. Een groepje bruine beuken net voor de inkomhal heeft aan de plaats zijn naam gegeven.
"Ik werd door mijn werkgever, die zoals steeds even vriendelijk was, tot aan het huis gebracht, en dezelfde avond stelde hij me zijn echtgenote en zijn kind voor. Er schuilt geen waarheid, Mr. Holmes, in de veronderstelling die ons waarschijnlijk leek in uw appartement in Baker Street. Mevr. Rucastle is niet gek. Ik merkte dat ze een stille, bleke vrouw is, veel jonger dan haar echtgenoot, niet ouder dan dertig,

denk ik, terwijl hij moeilijk jonger dan vijfenveertig kan zijn. Uit hun conversatie heb ik begrepen dat ze zeven jaar geleden getrouwd zijn, dat hij een weduwnaar was, en dat zijn enig kind bij zijn vorige vrouw de dochter is welke naar Philadelphia is gegaan. Mr. Rucastle vertelde me onder vier ogen dat de reden waarom ze weg was gegaan te maken had met een onredelijke afkeer welke ze van haar stiefmoeder had. Aangezien de dochter niet jonger dan twintig jaar kan geweest zijn, kan ik het goed begrijpen dat ze zich ongemakkelijk voelde bij de jonge vrouw van haar vader.

"Mevr. Rucastle scheen me een nogal kleurloze vrouw te zijn, zowel in geest als in uiterlijk. Ze maakte geen goede maar ook geen slechte indruk op mij. Ze was een niemand. Het was duidelijk dat ze hartstochtelijk toegewijd was aan haar echtgenoot en haar zoontje. Haar lichtgrijze ogen gleden voortdurend van de ene naar de andere, elke kleine wens merkte ze op en ze kwam eraan tegemoet, zelfs nog voor hij was uitgesproken. Hij was vriendelijk tegen haar, op zijn openhartige, luidruchtige manier, en alles bij elkaar genomen schenen ze een gelukkig echtpaar te zijn. En toch had ze een geheim verdriet, deze vrouw. Ze zat vaak in gedachten verzonken, met een zeer droevige uitdrukking op haar gezicht. Meer dan eens heb ik haar zien wenen. Soms dacht ik dat misschien het karakter van haar kind haar bedrukte, want nog nooit heb ik zulk een rotverwend en boosaardig schepsel gezien. Hij is klein voor zijn leeftijd, met een hoofd dat onevenredig groot is. Zijn hele leven schijnt te bestaan uit een opeenvolging van woeste driftbuien en sombere tussenpozen van landerigheid. Pijn bezorgen aan elk schepsel dat zwakker is dan hijzelf schijnt zijn idee van vermaak te zijn, en hij geeft blijk van een opmerkelijk talent in het plannen van de vangst van muizen, kleine vogels en insecten. Maar ik spreek liever niet over dat ettertje, Mr. Holmes, en daarbij heeft hij weinig te maken met mijn verhaal."

"Ik ben blij met alle details" merkte mijn vriend op "of u ze nu relevant vindt of niet."

"Ik zal proberen om geen belangrijke dingen over te slaan. Het enige onplezierige aan het huis, en dat trof me meteen, is het voorkomen en het gedrag van de dienstboden. Er zijn er slechts twee, een man en zijn vrouw. Toller, want dat is zijn naam, is een ruwe, ongemanierde man, met grijs haar en grijze bakkebaarden, en met een eeuwige drankgeur om hem heen, en toch schijnt Mr. Rucastle daar geen acht op te slaan. Zijn echtgenote is een erg grote en sterke vrouw met een zuur gezicht, even zwijgzaam als Mevr. Rucastle maar veel minder beminnelijk. Ze zijn een zeer onaangenaam echtpaar, maar gelukkig breng ik het grootste deel van mijn tijd door in de kinderkamer en in mijn eigen kamer, welke naast elkaar liggen in een hoek van het gebouw.

"De eerste twee dagen na mijn aankomst in de Koperen Beuken was mijn leven erg rustig; op de derde dag kwam Mevr. Rucastle naar beneden voor het ontbijt en fluisterde ze iets tegen haar echtgenoot.

" 'Oh, ja' zei hij, zich tot mij wendend, "we voelen ons erg verplicht tegenover u, juffrouw Hunter, omdat u gevolg geeft aan onze kleine grillen en zelfs zo ver bent gegaan om uw haar kort te knippen. Ik verzeker u dat het niet in het minst afbreuk heeft gedaan aan uw uiterlijk. We zouden nu graag zien hoe de elektrisch blauwe jurk u staat. U zult hem op het bed in uw kamer vinden, en indien u zo goed zou willen zijn om hem aan te trekken zou u ons uitermate veel plezier doen.'

"De jurk welke op mij wachtte had een zeer aparte tint van blauw. Hij was van uitstekende kwaliteit maar vertoonde onmiskenbaar de tekenen dat hij vroeger reeds gedragen was. Hij kon me niet beter gepast hebben indien ik hem op maat had laten maken. Zowel Mr. als Mevr. Rucastle waren zeer opgetogen toen ze hem zagen, zozeer zelfs dat hun enthousiasme me wat overdreven leek. Ze hadden op mij gewacht in de eetkamer, welke een zeer grote kamer is die zich uitstrekt over de hele voorzijde van het huis, met drie hoge ramen welke tot op de grond komen. Voor het middelste raam was er een stoel klaargezet, met zijn rug ernaar toegekeerd. Er werd mij gevraagd om in deze stoel

plaats te nemen, en daarna begon Mr. Rucastle, op en neer wandelend door de kamer, mij een serie verhalen te vertellen welke grappiger waren dan alles wat ik vroeger ooit gehoord had. U kunt zich niet voorstellen hoe komisch hij was, en ik lachte tot ik niet meer kon. Maar Mevr. Rucastle, die duidelijk geen gevoel voor humor heeft, glimlachte niet eens, maar bleef met haar handen in haar schoot zitten, met een treurige, bange uitdrukking op haar gezicht. Na een uur of zo merkte Mr. Rucastle plots op dat het tijd was om aan de dagtaak te beginnen, en dat ik me kon verkleden en naar de kleine Edward in de kinderkamer gaan.

"Twee dagen later vond dezelfde vertoning nogmaals plaats en onder exact dezelfde omstandigheden. Opnieuw trok ik de jurk aan, opnieuw zat ik bij het raam, en opnieuw lachte ik even hartelijk om de grappige verhalen waarvan mijn werkgever een immens repertoire had, en welke hij op onnavolgbare wijze vertelde. Daarna overhandigde hij mij een stationsroman en verschoof hij mijn stoel een beetje zodat mijn eigen schaduw niet op de bladzijden viel. Hij vroeg me om hem hardop voor te lezen. Ik deed dit gedurende een tiental minuten, beginnend in het midden van een hoofdstuk, en plotseling, in het midden van een zin, zei hij dat ik mocht stoppen en me gaan verkleden.

"U kunt zich gemakkelijk voorstellen, Mr. Holmes, hoe nieuwsgierig ik werd naar wat de betekenis van deze buitengewone vertoning kon zijn. Ik merkte dat ze er altijd zorgvuldig voor zorgden dat mijn gezicht weg gekeerd was van het raam, zodat ik er hevig naar verlangde om te zien wat er zich achter mijn rug afspeelde. Eerst leek dat onmogelijk, maar weldra had ik er iets op verzonnen. Mijn handspiegeltje was gebroken, waardoor ik een goede inval kreeg en een stukje ervan verborg in mijn zakdoek. Bij de volgende gelegenheid, in het midden van mijn gelach, bracht ik mijn zakdoek naar mijn ogen, en kon met een beetje moeite alles zien wat achter mij lag. Ik beken dat ik teleurgesteld was. Er was niets. Tenminste, dat was mijn eerste indruk. Bij een tweede gelegenheid merkte ik dat er

een man stond op Southampton Road, een kleine man met een baard en in een grijs pak, die in mijn richting leek te kijken. De straat is een belangrijke verkeersweg, en er komen voortdurend mensen voorbij. Maar deze man leunde tegen de reling welke het grasveld afsluit en bleef maar kijken. Ik liet mijn zakdoek zakken en keek naar Mevr. Rucastle waarbij ik merkte dat ze me zeer onderzoekend aankeek. Ze zei niets, maar ik ben ervan overtuigd dat ze geraden had dat ik een spiegel in mijn hand had en kon zien wat er zich achter mij afspeelde. Ze stond onmiddellijk recht.

" 'Jethro,' zei ze 'er staat daar op straat een onbeschaamde kerel te staren naar juffrouw Hunter.'

" 'Geen vriend van u, juffrouw Hunter?' vroeg hij.

" 'Nee, ik ken niemand in deze streken.'

" 'Nee maar! Hoe verschrikkelijk onbeschaamd! Weest u zo goed om u om te draaien en hem teken te doen dat hij moet weggaan.'

" 'Het zal vast en zeker beter zijn wanneer we hem negeren.'

" 'Nee, nee, we moeten niet toelaten dat hij hier altijd rondhangt. Keert u zich om en maakt u een gebaar dat hij weg moet gaan.'

"Ik deed zoals mij gezegd werd, en op hetzelfde ogenblik trok Mevr. Rucastle het gordijn dicht. Dat was een week geleden, en sindsdien heb ik niet meer bij het raam gezeten, heb ik de blauwe jurk niet meer gedragen en ook de man op straat niet meer teruggezien."

"Gaat u alstublieft verder" zei Holmes "Uw relaas belooft uiterst interessant te worden."

"U zult het nogal onsamenhangend vinden, vrees ik, en het zou kunnen dat er weinig verband is tussen de verschillende incidenten welke ik aangehaald heb. Op de eerste dag dat ik in de Koperen Beuken verbleef nam Mr. Rucastle me mee naar een klein tuinhuis dat naast de keukendeur staat. Toen we naderbij kwamen hoorde ik het scherpe geratel van een ketting, en een geluid alsof een groot dier over en weer liep.

" 'Kijk hier eens!' zei Mr. Rucastle terwijl hij mij een spleet

tussen twee planken aanwees. 'Is hij geen schoonheid?'
"Ik keek naar binnen en was me bewust van twee gloeiende ogen, en een vage gedrongen figuur in de duisternis.
" 'Wees maar niet bang' zei mijn werkgever, lachend om de manier waarop ik geschrokken was. 'Het is slechts Carlo, mijn Engelse dog. Ik noem hem de mijne, maar in werkelijk is de oude Toller, mijn dienstknecht, de enige man die alles met hem kan doen. We geven hem eenmaal per dag eten, en zeker niet teveel, zodat hij altijd scherp staat. Toller laat hem elke nacht loslopen, en God helpe de indringer waar hij zijn tanden inzet. Zet dus alstublieft nooit een voet buiten 's nachts, wat er ook gebeurt, want het zou u uw leven kunnen kosten.'
"Die waarschuwing was niet voor niets, want twee nachten later keek ik rond twee uur 's nachts uit mijn slaapkamerraam. Het was een mooie nacht vol maanlicht, en het grasveld voor het huis lichtte op als zilver, bijna even helder als wanneer het dag zou geweest zijn. Ik stond daar, in vervoering door de vredige schoonheid van het tafereel, toen ik me ervan bewust werd dat er zich iets bewoog in de schaduw onder de bruine beuken. Toen het in het maanlicht kwam zag ik wat het was. Het was een reusachtige hond, zo groot als een kalf, geelbruin van kleur, met neerhangende wangen, een zwarte snuit, en grote, uitstekende beenderen. Hij liep traag over het grasveld en verdween in de schaduw aan de andere zijde. Deze verschrikkelijke schildwacht deed het bloed in mijn hart stollen en ik kan niet geloven dat om het even welke inbreker me meer schrik had kunnen aandoen.
"En nu moet ik u een vreemde ervaring vertellen. Ik had, zoals u weet, mijn haar kort geknipt in Londen, en ik had het opgerold op de bodem van mijn koffer gelegd. Op een avond, nadat het kind in bed was, amuseerde ik mezelf met het onderzoeken van de meubels in mijn kamer en met een plaats te zoeken voor mijn eigen spulletjes. Er stond een oude ladekast in de kamer, de twee bovenste laden open en de onderste afgesloten. Ik had de eerste twee gevuld met mijn linnen en omdat ik nog wat over had vond ik het

vervelend dat ik de derde lade niet kon gebruiken. Ik dacht dat men gewoon vergeten was ze open te maken en ik nam dus mijn sleutelbos en probeerde ze te openen. De allereerste sleutel paste perfect, en ik trok de lade open. Er lag slechts één voorwerp in, maar ik ben zeker dat u nooit kunt raden wat het was. Het was mijn eigen haar.
"Ik nam het op en bekeek het nauwkeurig. Het had dezelfde speciale kleur, en dezelfde dikte. Maar toen drong de onmogelijkheid van de hele zaak zich aan mij op. Hoe kon mijn haar opgesloten liggen in de lade? Met bevende handen maakte ik mijn koffer open, maakte hem leeg, en nam van de bodem mijn eigen haar. Ik legde de twee vlechten naast elkaar, en ik verzeker u dat ze identiek waren. Was dit niet buitengewoon? Hoe ik me ook het hoofd brak, ik kon maar niet bedenken wat dit te betekenen had. Ik legde het vreemde haar terug in de lade, en ik zei niets over de hele zaak tegen de Rucastles omdat ik voelde dat ik verkeerd had gehandeld door een lade te openen welke zij hadden afgesloten.
"Ik ben van nature opmerkzaam, zoals u misschien al opgemerkt heeft, Mr. Holmes, en ik had al gauw het grondplan van het huis in mijn hoofd. Er was echter een vleugel welke onbewoond leek te zijn. Een deur, die gelegen was tegenover de deur welke naar de verblijfplaats van de Tollers leidde, vormde de toegang tot de vleugel, maar was steeds op slot. Op een dag echter, toen ik de trap opging, kwam ik Mr. Rucastle tegen toen hij uit die deur kwam, met zijn sleutels in de hand, en een uitdrukking op zijn gezicht welke van hem een heel andere persoon maakte dan de ronde, joviale man die ik gewend was. Zijn wangen waren rood, zijn voorhoofd was doorploegd met rimpels van woede, en de aders aan zijn slapen waren gezwollen van opwinding. Hij sloot de deur en ging haastig aan mij voorbij zonder een woord of een blik.
"Hierdoor werd ik nieuwsgierig en dus ging ik een wandelingetje maken op het grasveld; ik liep naar een plaats vanaf waar ik de ramen van deze kant van het huis kon zien. Er waren er vier op een rij, drie welke gewoonweg

vuil waren terwijl een vierde werd bedekt door gesloten luiken. Ze leken allemaal onbewoond. Terwijl ik over en weer wandelde en er af en toe een blik op wierp, kwam Mr. Rucastle in mijn richting, even vrolijk en joviaal als vanouds.
" 'Ah!' zei hij 'u vindt het waarschijnlijk onbeschoft dat ik u voorbijliep zonder een woord te zeggen, mijn beste jongedame. Maar ik werd in beslag genomen door zakelijke aangelegenheden.'
"Ik verzekerde hem dat ik me niet beledigd voelde. 'Maar wat ik wou vragen,' zei ik 'u schijnt daar heel wat ongebruikte kamers te hebben, en bij één ervan zijn de luiken gesloten.'
"Hij keek verbaasd en, zo leek het mij, een beetje verontrust door mij opmerking.
" 'Fotografie is één van mijn hobby's' zei hij. 'Ik heb daar mijn donkere kamer ingericht. Maar, lieve help! Wat een opmerkzame jongedame bent u toch. Wie had dat ooit kunnen denken? Wie had dat ooit kunnen denken?' Hij sprak op een schertsende toon, maar er was geen grappigheid in de blik waarmee hij me aankeek. Ik zag er achterdocht in en ergernis, maar geen scherts.
" Wel, Mr. Holmes, vanaf het ogenblik dat ik begreep dat er iets was met die reeks kamers dat ik niet mocht weten, stond ik in vuur en vlam om ze te bezoeken. Het was niet alleen nieuwsgierigheid, alhoewel ik dat van nature altijd ben geweest. Het was meer een plichtsgevoel - een gevoel dat er iets goeds zou kunnen uit voortkomen wanneer ik daar kon binnendringen. Er wordt veel gezegd over het instinct van een vrouw; misschien was het mijn vrouwelijk instinct dat mij dat gevoel gaf. Maar hoe dan ook, het was er, en ik wachtte begerig op een gelegenheid om door die verboden deur te gaan.
"Het was pas gisteren dat die gelegenheid zich voordeed. Ik kan u vertellen dat, behalve Mr. Rucastle, zowel Toller als zijn vrouw bezigheden hadden in deze verlaten kamers, en op een keer zag ik hoe hij een grote zwarte linnen zak naar binnen droeg. De laatste tijd was hij zwaar aan de drank geweest, en gisteren was hij erg dronken; en toen ik naar

boven kwam stak de sleutel nog in het slot. Ik twijfel er niet aan dat hij hem daar had achtergelaten. Mr. en Mevr. Rucastle waren allebei beneden, en het kind was bij hen, zodat ik een buitenkans had. Ik draaide de sleutel zacht om in het slot, opende de deur, en gleed naar binnen.

"Er lag een kleine gang voor mij, niet behangen en zonder tapijten, welke een beetje verderop naar rechts draaide. Achter deze hoek waren er drie deuren op een rij en de eerste en de derde stonden open. Ze gaven allebei toegang tot een lege kamer, stoffig en somber, met twee ramen in de ene en één in de andere, zo dik bedekt met vuil dat het avondlicht er slechts vaag doorheen scheen. De middelste deur was gesloten, en aan de buitenkant was ze vergrendeld met één van de dikke staven van een ijzeren bed, aan de ene kant met een hangslot vastgemaakt aan een ring in de muur, en aan de andere zijde vastgeknoopt met een stevig touw. De deur zelf was eveneens op slot, en er zat geen sleutel in het slot. Deze gebarricadeerde deur kwam duidelijk overeen met het dichtgemaakte raam aan de buitenzijde, en toch kon ik aan een schijnsel onder de deur zien dat het er niet donker was. Blijkbaar was er in de kamer een dakraam dat van bovenaf licht in de kamer liet vallen. Terwijl ik in de gang stond en naar de onheilspellende deur staarde en me afvroeg welk geheim er daarachter verborgen werd gehouden, hoorde ik plots het geluid van voetstappen in de kamer en zag een schaduw heen en weer schuiven in de smalle lichtspleet welke onder de deur scheen. Toen ik dat zag, Mr. Holmes, werd ik overvallen door een krankzinnige, niet beredeneerde angst. Plots werd het allemaal teveel voor mijn overspannen zenuwen, en ik keerde me om en liep - liep alsof er een vreselijke hand achter mij was die me bij de rand van mijn jurk vastgreep. Ik rende door de gang, door de deur, en recht in de armen van Mr. Rucastle die buiten stond te wachten.

" 'Zo' zei hij glimlachend 'u was het dus. Ik dacht al dat het zo was toen ik de deur zag openstaan.'

" 'Oh, ik ben zo bang!' hijgde ik.

" 'Mijn beste jongedame! mijn beste jongedame! - u kunt zich niet inbeelden hoe liefdevol en troostend hij dit zei - 'en wat heeft u zo bang gemaakt, mijn beste jongedame?'
"Maar zijn stem was net iets te flemend. Hij overdreef het en daardoor was ik erg op mijn hoede voor hem.
" 'Ik was dwaas genoeg om me in de lege vleugel te begeven' antwoordde ik. 'Maar het is er zo eenzaam en zo akelig in dit schemerlicht dat ik bang werd en terug naar buiten liep. Oh, het is zo verschrikkelijk stil daarbinnen!'
" 'Is dat alles?' zei hij, met scherp aankijkend.
" 'Ja, wat had u dan gedacht?' vroeg ik.
" 'Waarom denkt u dat ik deze deur gesloten hou?'
" 'Ik zou het echt niet weten.'
" 'Dat doe ik om mensen weg te houden die daar geen zaken hebben. Begrijpt u?' Hij glimlachte nog steeds allervriendelijkst.
" 'Indien ik dat geweten had was ik er nooit binnen gegaan'
" 'Wel, nu weet u het. En indien u ooit nog een voet over die drempel zet' - hier verstarde zijn glimlach en ging plots over in een woedende grijns, en hij keek op me neer met het gezicht van een duivel - 'Geef ik u aan de Engelse dog.'
"Ik was zo bang dat ik niet meer weet wat ik deed. Ik veronderstel dat ik om hem heen ben gelopen, recht naar mijn kamer. Ik herinner me niets tot op het ogenblik dat ik merkte dat ik op mijn bed lag, bevend over mijn hele lichaam. Toen dacht ik aan u, Mr. Holmes. Ik kon daar niet langer blijven zonder iemand om raad te vragen. Ik was bang van dat huis, van de man, van de vrouw, van de dienstboden, zelfs van het kind. Ik huiverde van hen allemaal. Indien ik u naar hier kon krijgen zou alles goed gaan. Natuurlijk had ik kunnen weglopen, maar mijn nieuwsgierigheid was bijna even sterk als mijn angsten. Ik had al vlug een besluit genomen. Ik zou u een telegram zenden. Ik zette mijn hoed op, deed mijn jas aan en ging naar het postkantoor, dat een kleine kilometer van het huis ligt, en keerde daarna terug met een geruster gemoed. Een huiveringwekkende twijfel overviel mij toen ik aan de ingang kwam en bedacht dat de hond kon loslopen, maar ik

herinnerde mij dat Toller zich die avond wezenloos had gedronken, en ik wist dat hij de enige in het huishouden was die enige invloed op het woeste schepsel had, of die het zou wagen om hem los te laten. Ik glipte veilig naar binnen en lag de halve nacht wakker van vreugde met de gedachte dat ik u zou zien. Ik kreeg deze morgen zonder problemen vrijaf om naar Winchester te gaan, maar ik moet voor drie uur terug zijn aangezien Mr. en Mevr. Rucastle ergens op bezoek gaan en de hele avond weg zullen zijn, zodat ik op het kind moet passen. Nu heb ik u al mijn belevenissen verteld, Mr. Holmes, en ik zou zeer blij zijn indien u me zou kunnen verklaren wat dit allemaal betekent, en, bovenal, wat ik moet doen."
Holmes en ik hadden gefascineerd zitten luisteren naar dit buitengewone verhaal. Mijn vriend stond nu recht en ijsbeerde door de kamer, zijn handen in zijn zakken, en met een zeer ernstige uitdrukking op zijn gezicht.
"Is Toller nog altijd dronken?" vroeg hij.
"Ja. Ik hoorde zijn vrouw tegen Mevr. Rucastle zeggen dat ze niets met hem kon aanvangen."
"Dat is goed. En de Rucastles zijn vanavond buitenshuis?"
"Ja."
"Is er een kelder met een goed stevig slot?"
"Ja, de wijnkelder."
"Het schijnt mij toe dat u zich in deze hele zaak zeer moedig en verstandig hebt gedragen, juffrouw Hunter. Denkt u dat u nog één moedige daad zou kunnen stellen? Ik zou het u niet vragen indien ik niet van mening was dat u een uitzonderlijke vrouw bent."
"Ik zal het proberen. Wat is het?"
"We zullen om zeven uur bij de Koperen Beuken zijn, mijn vriend en ik. De Rucastles zullen tegen die tijd al weg zijn, en Toller zal, hopen we, tot niets in staat zijn. Dus blijft er alleen Mevr. Toller over die alarm zou kunnen slaan. Indien u haar met één of andere smoes naar de kelder zou kunnen sturen, en achter haar de deur in het slot draaien, dan zou dat de zaken in grote mate vereenvoudigen."
"Ik zal het doen."

"Uitstekend! We zullen dan nu deze zaak eens grondig bekijken. Natuurlijk is er slechts één plausibele verklaring. U bent in dienst genomen om u voor te doen als iemand anders, en de echte persoon zit opgesloten in die kamer. Dat is vanzelfsprekend. Wie nu die gevangene is, ik twijfel er niet aan dat het de dochter is, juffrouw Alice Rucastle die, indien ik me goed herinner, zogezegd naar Amerika was vertrokken. U werd ongetwijfeld uitgekozen omdat u op haar lijkt, zowel in grootte, figuur en haarkleur. Haar haren zijn afgeknipt, zeer waarschijnlijk tijdens een ziekte welke haar overvallen heeft, en dus moesten uw haren eveneens ten offer vallen. Door een merkwaardig toeval heeft u haar vlechten gevonden. De man op de weg was ongetwijfeld een vriend van haar - mogelijk haar verloofde - en het lijdt geen twijfel, aangezien u de jurk van het meisje droeg en zo erg op haar lijkt, dat hij door uw gelach en achteraf door uw gebaar ervan overtuigd raakte dat juffrouw Rucastle perfect gelukkig was, en dat ze niet langer gesteld was op zijn attenties. De hond wordt 's nachts losgelaten om te verhinderen dat hij met haar contact zou opnemen. Dat is allemaal duidelijk genoeg. Het ernstigste punt in deze zaak is het karakter van het kind."
"Wat heeft dat er nu mee te maken?" riep ik uit.
"Mijn beste Watson, jij als man van de medische wetenschap bent het gewend om informatie te vergaren over de lichamelijke toestand van een kind door de ouders te bestuderen. Zie je niet dat het omgekeerde evenzeer opgaat? Ik heb vaak mijn eerste echte inzicht in het karakter van ouders gekregen door hun kinderen te bestuderen. Het karakter van dit kind is abnormaal wreedaardig, louter ter wille van de wreedheid zelf, en of hij dit overgeërfd heeft van zijn glimlachende vader, wat ik vermoed, of van zijn moeder, het voorspelt weinig goeds voor het lot van het meisje dat ze in hun macht hebben."
"Ik ben er zeker van dat u gelijk heeft, Mr. Holmes" riep onze cliënte "Duizend dingen komen mij terug voor de geest waardoor ik er zeker van ben dat u de nagel op de kop slaat. Oh, laat ons geen ogenblik meer verliezen om dat arme

meisje hulp te bieden."
"We moeten omzichtig te werk gaan, want we hebben te maken met een zeer sluwe man. We kunnen niets beginnen vooraleer het zeven uur is. Op dat uur zullen we bij u zijn, en het zal niet lang meer duren vooraleer we het mysterie opgelost hebben."
We hielden ons aan ons woord, want het was net zeven uur toen we de Koperen Beuken bereikten, nadat we onze koets bij een herberg aan de kant van de weg hadden achtergelaten. Het groepje bomen, met hun donkere bladeren welke schitterden als gepolijst metaal in het licht van de ondergaande zon, volstonden om het huis aan te wijzen, zelfs indien juffrouw Hunter niet glimlachend op de stoep had gestaan.
"Is het u gelukt?" vroeg Holmes.
Een luid geklop kwam van ergens beneden. 'Dat is Mevr. Toller in de kelder" zei ze. "Haar echtgenoot ligt te snurken op het tapijt in de keuken. Hier zijn de sleutels, welke duplicaten zijn van die van Mr. Rucastle."
"U heeft het zeer goed gedaan!" riep Holmes enthousiast. "Toon ons nu de weg, en we zullen snel het einde van deze duistere zaak meemaken."
We gingen de trap op, maakten de deur open, volgden haar door de gang en bevonden ons algauw voor de gebarricadeerde deur welke juffrouw Hunter had beschreven. Holmes sneed het touw door en verwijderde de ijzeren staaf. Daarna probeerde hij verschillende sleutels om het slot te openen, maar zonder succes. Geen enkel geluid was in de kamer te horen, en door die stilte trok er een wolk over het gezicht van Holmes.
"Ik hoop dat we niet te laat zijn" zei hij. "Ik denk, juffrouw Hunter, dat we beter zonder u kunnen binnen gaan. Nu, Watson, zet er je schouder tegen en we zullen zien of we binnen kunnen komen."
Het was een oude wankele deur en ze gaf onmiddellijk mee onder onze verenigde krachten. Samen liepen we de kamer in. Ze was leeg. Er stond geen meubilair behalve een klein bed met een strozak, een kleine tafel en een mand vol

linnen. Het dakraam stond open, en de gevangene was verdwenen.
"Hier is een schurkenstreek uitgehaald" zei Holmes; "die fraaie mijnheer heeft geraden wat juffrouw Hunter van plan was en heeft het slachtoffer weggevoerd."
"Maar hoe?"
"Langs het dakraam. We zullen vlug zien hoe hij het gedaan heeft." Hij trok zichzelf omhoog tot op het dak.
"Ah, ja." riep hij "hier staat het uiteinde van een lange lichte ladder tegen de dakrand. Zo heeft hij het gedaan."
"Maar dat is onmogelijk" zei juffrouw Hunter; "de ladder stond daar niet toen de Rucastles weg gingen."
"Hij is terug gekomen om het te doen. Ik zeg u dat hij een slimme en gevaarlijke man is. Het zou mij niet verwonderen indien het zijn voetstappen zijn welke ik nu op de trap hoor. Ik denk, Watson, dat je er goed aan doet om je pistool klaar te houden."
De woorden hadden amper zijn mond verlaten toen er in het deurgat een man verscheen, een zeer dikke en grote man, met een zware stok in zijn handen. Juffrouw Hunter gilde en deinsde terug tegen een muur toen ze hem zag, maar Sherlock Holmes sprong vooruit en bood hem het hoofd.
"Jij schurk!" zei hij "Waar is je dochter?"
De dikke man keek om zich heen en toen naar het open dakraam.
"Het is aan mij om jullie dat te vragen" gilde hij "jullie dieven! Spionnen en dieven! Ik heb jullie betrapt. Ik heb jullie in mijn macht. Ik zal jullie leren!" Hij keerde zich om en liep de trap af, zo hard als hij kon.
"Hij gaat de hond halen!" riep juffrouw Hunter.
"Ik heb mijn revolver" zei ik.
"Het is beter om de voordeur dicht te doen" riep Holmes, en we renden samen de trappen af. We hadden amper de hal bereikt toen we het geblaf van een hond hoorden en daarna een doodskreet, met een verschrikkelijk ondraaglijk geluid dat vreselijk was om te horen. Een oudere man met een rood gezicht en bevende ledematen kwam uit een zijdeur gewaggeld.

"Mijn God!" zei hij. "Iemand heeft de hond losgelaten. Hij heeft al twee dagen geen eten meer gehad. Snel, snel, of het zal te laat zijn!"
Holmes en ik renden naar buiten en liepen om de hoek van het huis, met Toller achter ons aan. Daar stond de grote uitgehongerde bruut, zijn zwarte muil begraven in Rucastle's keel, terwijl die kronkelend en gillend op de grond lag. Er naartoe lopend schoot ik zijn hersens eruit en hij viel om terwijl zijn gulzige witte tanden nog steeds de dikke nek omknelden. Met veel moeite konden we hen scheiden en we droegen hem, levend maar verschrikkelijk toegetakeld, het huis binnen. We legden hem op de sofa in de zitkamer en nadat we de ontnuchterde Toller hadden weggestuurd om zijn vrouw het nieuws te melden, deed ik wat ik kon om zijn pijn te temperen. We stonden allemaal rond hem toen een grote, magere vrouw de kamer binnen kwam.
"Mevr. Toller!" riep juffrouw Hunter.
"Ja, juffrouw. Mr. Rucastle liet mij eruit toen hij terug was gekomen en vooraleer hij naar boven ging. Ah, juffrouw, het is jammer dat u me niet heeft verteld wat u van plan was, want ik had u kunnen zeggen dat uw moeite tevergeefs was."
"Ha!" zei Holmes, haar scherp aankijkend. "Het is duidelijk dat Mevr. Toller meer over deze zaak weet dan om het even wie."
"Ja, mijnheer, dat is zo, en ik ben maar al te bereid om te vertellen wat ik weet."
"Gaat u dan alstublieft zitten en laat het ons horen want ik moet toegeven dat er nog verschillende punten zijn waarbij ik in het duister tast."
"Ik zal u snel opheldering geven" zei ze "en ik zou het vroeger gedaan hebben indien ik uit de kelder was geraakt. Indien dit een politiezaak wordt, dan zult u zich herinneren dat ik het was die aan uw kant stond, en dat ik ook de vriendin van juffrouw Alice was."
"Ze was thuis nooit gelukkig, juffrouw Alice, vanaf het ogenblik dat haar vader opnieuw in het huwelijk trad. Ze werd opzij geschoven en had in niets nog iets te zeggen,

maar de zaken namen pas een kwade keer toen ze Mr. Fowler ontmoette in het huis van een vriend. Ik wist dat juffrouw Alice recht had op een deel van de erfenis, maar ze was zo rustig en geduldig, dat ze er nooit een woord over zegde en alles aan Mr. Rucastle overliet. Hij wist dat hij veilig was met haar; maar toen er zich een potentiële bruidegom aandiende, die zou opeisen waar hij wettelijk recht op had, dacht haar vader dat het tijd was om daar een stokje voor te steken. Hij wou dat ze een document zou ondertekenen dat hem de toestemming gaf, of ze nu getrouwd was of niet, om haar geld te gebruiken. Toen ze dat weigerde bleef hij haar kwellen tot ze hersenkoorts kreeg, en gedurende zes weken zweefde ze op de rand van de dood. Uiteindelijk werd ze beter, maar ze was nog maar een schaduw van wat ze geweest was, met haar mooie haar afgeschoren; maar dat schrikte haar jongeman niet af, en hij bleef haar zo trouw als een man maar kan zijn."

"Ah," zei Holmes "ik denk dat, door wat u ons verteld heeft, de zaak duidelijk genoeg wordt, en dat ik er de rest kan uit afleiden. Mr. Rucastle begon haar toen op te sluiten, neem ik aan?"

"Ja, mijnheer."

"En bracht juffrouw Hunter van Londen naar hier om verlost te raken van de onaangename vasthoudendheid van Mr. Fowler."

"Zo was het, mijnheer."

"Maar Mr. Fowler is een zeer volhardende man, en zoals een goede zeeman zou doen, wierp hij een, blokkade op voor het huis en slaagde erin om u met bepaalde argumenten, hetzij geldelijke of andere, te overtuigen dat uw belangen dezelfde waren als de zijne."

"Mr. Fowler was een zeer vriendelijke, vrijgevige man." zei Mevr. Toller onbewogen.

"En op die wijze zorgde hij ervoor dat uw goede echtgenoot geen gebrek aan drank had, en dat er een ladder klaar zou staan op het ogenblik dat uw meester uit huis was."

"U zegt het precies zoals het gebeurd is, mijnheer."

"Ik ben ervan overtuigd dat we ons bij u moeten

verontschuldigen, Mevr. Toller" zei Holmes "want u heeft werkelijk alle raadsels opgehelderd. Maar daar komt de plattelandsdokter aan met Mevr. Rucastle, en ik denk, Watson, dat we juffrouw Hunter beter terug naar Winchester kunnen escorteren, omdat onze aanwezigheid hier nogal aanvechtbaar is."

En zo werd het mysterie van het sinistere huis met de koperen beuken voor de voordeur opgelost. Mr. Rucastle overleefde het, maar bleef een gebroken man, slechts in leven gehouden door de zorgen van zijn toegewijde echtgenote. Ze wonen er nog steeds met hun oude bedienden, die waarschijnlijk zoveel weten over Rucastle dat hij ze moeilijk aan de deur kan zetten. Mr. Fowler en juffrouw Rucastle huwden, met speciale toestemming, in Southampton op de dag na hun vlucht, en hij is nu houder van een benoeming door de regering op het eiland Mauritius. In juffrouw Violet Hunter toonde mijn vriend Holmes, nogal tot mijn teleurstelling, geen verdere interesse toen ze niet meer het centrum van één van zijn zaken was, en ze staat nu aan het hoofd van een privé school in Walsall, waar ze, naar ik verneem, zeer succesvol is.

--- o ---